ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0048

དེབ་གསལ་རྩོམ་སྒྲིག་པའི་པར་གཞི་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༡༧ ཟླ་གསུམ་པར་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས།
༢༠༢༠ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༢༠ ལ་བསྐྱར་སྒྲིག་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བསྐྱར་སྒྲིག་པ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

པར་སྐྲུན་གྱི་བདག་དབང་དེབ་གསལ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་ལ་ཡོད།

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་

བ་འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མཛད་པ་པོ།
རྩ་བ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ།
འགྲེལ་པ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས་པོད་ཕྲེང་གསུམ་པ།བོད་རྒྱལ་ལོ། ༢༡༤༡ ཕྱི་ལོ།༢༠༡༥

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

Tsama Doi Namshay Thardzin Gyi Dung wa Jomje Rig-pay Gyatso

Gyaltsab Je’s Commentary on Dignaga’s Pramana-samuccaya entitled ‘An Ocean of Reasoning that Eliminates the Torment of Grasping at Extremes’

དཔར་ཐེངས་དང་པོ་དེབ་གྲངས་༣༥༠༠སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥
First Edition: 2015 (3500 copies)

Published by:

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས། །
The Union of Teaching & Accomplishment Publishing Group
Sera Je Monastery House 88
Bylakuppe, Distt. Mysore
Karnataka 571 104, India
E-mail: SeraIMIHouse@gmail.com

ཕྱག་དེབ་འདིའི་དཔར་སྐྲུན་ཆེད་ཞལ་འདེབས་གང་བྱུང་བ་རྣམས་ཕུད་པའི་འགྲོ་གྲོན་ཇི་ཙམ་སོང་བའི་མ་གནས་ལ་རིན་གོང་བརྩིས་ཏེ་གྲྭ་ཚང་བཤད་གྲྭ་དཔེ་མཛོད་ཁག་ལ་རིན་མེད་དུ་འབུལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཁེ་ཚོང་གི་ཆེད་གཏན་ནས་མིན་པར་དགོངས་འཇགས་ཞུ།

This text is not being published for profit. The majority of the published co-pies are being distributed without charge to all who seek the Dharma, with a small portion of copies leftover being offered freely to several of the Tibetan monastery libraries within India.

i

དཀར་ཆགགླེང་བརྗོད།... ii སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་རྣམ་ཐར།....................................... v
རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐར།... x

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ།..................1 རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ།...105 གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ།..189 དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བརྟག་པ།...288 གཞན་སེལ་བརྟག་པ།...317 ལྟག་ཆོད་བརྟག་པ།..385 དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག...428 ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།..430 ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ།...436

ii

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།

གླེང་བརྗོད།

༄༅། །དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་དག་ཡང་དག་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ལས་སུན་འབྱིན་པ་ལ་འགྲན་པའི་ཟླ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞབས་ཀྱི་པད་མོར་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།།
དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ།སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས།

གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་བདེན་གཉིས་དོན་ཤེས་པས། །
བདེན་བཞིས་འཁོར་བ་འཇུག་ལྡོག་ཇི་བཞིན་ངེས། །
ཚད་མས་དྲངས་པའི་སྐྱབས་གསུམ་དད་པ་བརྟན། །
ཐར་ལམ་རྩ་བ་ཚུགས་པར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།སྡུག་ཀུན་གཉིས་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང་འགོག་ལམ་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཐབས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ལུགས་མཆོག་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ་ངེས་པ་རྙེད་དགོས། དེ་ལས་མཆོག་གསུམ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྩེ་གཅིག་པའི་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པའི་ལམ་གྱི་གཞི་ཚུགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་གདོན་མི་ཟ་བར་འོང་བའི་ཕྱིར། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་

iii

གླེང་བརྗོཔའི་ཚད་མའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཉིད་མདོ་རྒྱུད་ཀུན་གྱི་རིགས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་དེ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་དང་པོར་གཞུང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གཙོར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ལྷ་ཤཱཀ་སོགས་ཀུན་ལ་ཞིབ་ཏུ་སྦྱངས་པ་ལས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་བོད་དུ་སྔ་མ་རྣམས་ལ་ཚད་མ་ནི་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་པ་ཙམ་ལས་ནང་གི་ཉམས་ལེན་ལ་མི་མཁོ་བར་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་ཐལ་བའི་རྡུལ་ཕྲན་བཞིན་བརླགས་པར་མཛད་པ་རྣམས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བརྗོད་བདུན་ལེགས་མ་ལས་ཀྱང་། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མཆོད་བརྗོད་དོན། །ཚད་མ་གྲུབ་པར་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་གིས། །རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཚད་མས་བསྒྲུབས་ཤིང་དེ་ལས་དེ་ཡི་ནི། །བསྟན་པ་ཁོ་ནར་ཐར་འདོད་འཇུག་ངོགས་སུ། །ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྙེད་པས་ཐེག་གཉིས་ཀྱི། །ལམ་གྱི་གནད་ཀུན་འདྲིལ་བར་རིགས་ལམ་ནས། །ལེགས་པར་ཐོན་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་རྙེད། །ཅེས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་དུ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་པར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྟོན་པ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུའི་སྐབས་སུ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པར་བཀག་ནས་རྒྱུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་པ་ལས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གྱུར་པའི་ཚུལ་རྣམས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་གི་རིགས་པས་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། དེ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལམ་གྱི་གནད་ཀུན་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་ནས་ངེས་པ་སྐྱེས་པར་འདུག་པས་ལྷག་པར་དགའ་བ་རྙེད་ཅེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་སྙིགས་མའི་དུས་འདིར་རང་ཅག་རྣམས་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་ལམ་གྱི་གནད་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་ལས་གཞུང་ཆེན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་ནི་ཆེས་བསམ་པར་དཀའ་བའི་བསོད་སྐལ་ཁོ་ནར་ལགས།

iv

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།དེས་ན་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་འགྲེལ་པ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་མཛད་པ་རྣམས་ལས་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་᪍་འདི་ཉིད་གྲགས་ཆེ་བ་དང་ཕན་ཆེ་བར་སྣང་། འོན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་འདིའི་དཔེ་རྒྱུན་ཅུང་ཙམ་དཀོན་པ་དང་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་མཁོ་དགོས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་འདུག་པས་ཀུན་ལ་ཕན་པ་ཁོ་ནར་དམིགས་ཏེ་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་འདི་པར་སྐྲུན་བྱེད་པའི་ལས་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན། ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྣམ་བཤད་འདིའི་པར་མ་མི་འདྲ་བ་བཞི་དང་རྩ་བའི་པར་མ་མི་འདྲ་བ་ལྔ་ཞིབ་བསྡུར་གྱིས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་མཆན་བཀོད་པ་དང་། ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ་གཟིགས་བདེའི་ཚུལ་དུ་རྩ་བ་དང་སྦྱར་ཏེ་ཞུ་སྒྲིག་བྱས། གཞུང་དངོས་ཀྱི་ས་བཅད་དངོས་སུ་མི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཡིག་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་ས་བཅད་བཀོད་ཅིང་གཞུང་གི་མ་ཕྱི་ལ་འཕྲི་སྣོན་འབྲུ་ཙམ་ཡང་བྱས་མེད།དཔར་སྐྲུན་གྱི་ཆེད་བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་མཛད་པའི་དྲིན་ལས་དེབ་གྲངས་༣༥༠༠་ཐམ་པ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྟོན་ཟླའི་དཔལ་ལ་འཁུ་བ་གང་ཞིག་བསགས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྟན་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་ནོར་ᨊརྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཆོག་དང་། སྐྱབས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་།སྐྱབས་རྗེ་བཟོད་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སོགས་པ་བླང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པའི་རིས་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་སྐུ་ཚེ་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། ཡུལ་ལུང་འདྲ་མིན་ནས་ཕེབས་པའི་གཞུང་ཆེན་སློབ་གཉེར་བ་རྣམས་གཞི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རབ་ཏུ་གནས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་དེབ་འདིའི་དཔར་སྐྲུན་འགྲོ་གྲོན་ཆེད་ཞལ་འདེབས་གནང་བའི་སྦྱིན་བདག་དང་འབྲེལ་ཐོབ་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཡིད་རེ་ལྟར་འགྲུབ་པ་དང་། ས་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པའི་རྒྱུ་ཁོ་ནར་གྱུར་ཅིག། །།

v

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་རྣསློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་རྣམ་ཐར།

༄༅། །ཐུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་དངོས་སྟོབས་རིགས་པ་ཡིས། །སྟོན་ཕྱིར་ཚད་མའི་སྒོ་བརྒྱ་ལེགས་ཕྱེ་ནས། །རྣམ་དཔྱོད་བློ་མིག་སྦྱིན་མཛད་ཚད་མ་པ། །ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་སློབ་དཔོན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འདི་ནི། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་སིངྒ་བཀྟའི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཀནཅི་ཞེས་བྱ་བར་བྲམ་ཟེའི་རིགས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས། འཁྲུངས་དུས་ནི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་རྗེས་དང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་གོང་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་དུས་རབས་བཞི་པའམ་ལྔ་པར་སྐུ་བལྟམས་པར་ཚོད་དཔག་བྱེད་ནུས་པར་ནཱལནྡཱ་ཞིབ་འཇུག་དེབ་ཏུ་བཤད། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་བྲམ་ཟེའི་རིག་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་གཞན་ཡང་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་གྱུར། སྔོན་ཡུན་རིང་པོ་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་སྲད་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་མེ་འབར་བའི་རླུབས་ལྟར་གཟིགས་ནས་ངེས་འབྱུང་ཤུགས་དྲག་པོས་བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་དང་སློབ་འཁོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མ་ཆགས་པར་གནས་མ་བུ་པའི་སྡེ་པའི་མཁན་པོ་ནཱ་ག་ད་ཏྟ་སྟེ་གླང་པོ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཚན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོར་གསོལ།
མཁན་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་མ་བུ་པའི་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ལ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ཤིང་བཙལ་ནས་གདམས་པ་ལྟར་ཡོད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། ཉིན་མོ་དཀར་ཁུང་ཐམས་ཅད་བསལ། མཚན་མོ་

vi

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།ཕྱོགས་བཞིར་མར་མེ་བཏང་སྟེ། ལུས་གཅེར་བུར་ཕྱུང་ནས་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་ཡང་བལྟས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་གྲོགས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་མཁན་པོ་ལ་བཤད་པས་མཁན་པོས་ཀྱང་དྲིས་པ་ན། བདག་ནི་བློ་རྟུལ་ཞིང་བློ་གྲོས་དམན་པས་མཁན་པོས་བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདག་གིས་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་སམ་སྙམ་སྟེ་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་ལྟས་སོ་ཟེར། དོན་གྱིས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པས། མཁན་པོ་ཁྲོས་ཏེ། ཁོ་བོའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཟུར་ཟ་བ་ཁྱོད་མ་འདུག་ཅིག་ཅེས་སྐྲོད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་བསྐྲད་པ་ན། དེ་ཉིད་དུ་རིགས་པས་སུན་དབྱུང་བར་ནུས་མོད་ཀྱི། བླ་མར་གྱུར་པས་ཕྱག་འཚལ་ནས་ཕྱིར་བྱོན།
རིམ་གྱིས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དྲུང་དུ་གཤེགས་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་ལོ་རྒྱུས་དུ་མར་བཤད། གང་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདིས་སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་མཐའ་དག་དང་། ཁྱད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་དང་། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་རྣམས་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་ལེགས་པར་གསན་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ཁ་ཏོན་དུ་མཛད།
རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཞིག་ལས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་དབང་དང་སྒྲུབ་ཐབས་ལེགས་པར་ནོས་ནས་སྒྲུབ་པ་མཛད་པས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཤིང་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལེགས་པར་ཐོབ། དེ་ནས་བཟུང་ནམ་འདོད་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་ཆོས་གསན་པར་མཛད། དེ་ནས་ཨོ་ཌི་བི་ཤའི་ཡུལ་གྱི་ནགས་ཚལ་ཤིན་ཏུ་དབེན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་བྷོ་ཏ་སེལ་ཞེས་བྱ་བའི་བྲག་རིའི་ཕུག་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་ལ་རྩོལ་བར་མཛད་དོ། །
ལོ་འགའ་ཞིག་འདས་པ་ན། དཔལ་ནཱལནྡཱར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྩོད་པ་བྱེད་པ་བྱུང་། དེར་བྲམ་ཟེའི་སུ་དུ་ར་ཛ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོག་གེ་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བ་ཐུབ་པར་དཀའ་བ་ཞིག་ཀྱང་འདུས་ཏེ། དེར་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོད་པར་མ་ནུས་ནས། ཤར་ཕྱོགས་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་སྤྱན་དྲངས་སོ། །མུ་སྟེགས་དེ་ལན་གསུམ་དུ་ཕམ་པར་བྱས་ཤིང་། དེར་ཚོགས་པའི་མུ་

vii

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་རྣསྟེགས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རེ་རེ་ནས་སུན་ཕྱུང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བཀོད། གནས་དེར་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་མདོ་སྡེ་དུ་མ་རྣམ་པར་བཤད་ཅིང། ཆོས་མངོན་པ་ཡང་རྒྱས་
པར་བྱས།

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ཞིང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་གཏན་ལ་འབེབ་པ་ལ་དམིགས་པ་བརྟག་པ་སོགས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱ་རྩ་མཛད་པར་གྲགས། སླར་ཡང་ཨོ་ཌི་བི་ཤའི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་ནས་སྔར་གྱི་ཕུག་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞོལ་བར་མཛད། དུས་ནམ་ཞིག་ན་རིགས་པའི་མིག་དང་བྲལ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་གཟིགས་ཏེ་རིགས་པའི་མིག་སྦྱིན་པར་མཛད་བཞེད་པ་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་པ་དང་། སྔར་བརྩམས་པའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་མང་བས་ཁ་འཐོར་བ་ལྟ་བུར་གྱུར་པར་གཟིགས་ཏེ། སྔར་མཛད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་ཏེ་གསུང་རབ་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་རྩོམ་པར་བཞེད་ནས། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །ཚད་མར་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས། །བཏུས་ཏེ་སྣ་ཚོགས་འཐོར་རྣམས་འདིར་གཅིག་བྱ། །ཞེས་སྒྲུབ་ཕུག་གི་བྲག་ངོས་ལ་རྡོ་ཐལ་གྱིས་བྲིས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱི་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་དང་། ས་གཡོ་བ་དང་། སྒྲ་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་དང་། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་པ་རེངས་པར་གྱུར། དེ་གང་གི་ལྟས་ཡིན་སྙམ་དུ་མུ་སྟེགས་ཐུབ་རྒྱལ་ནག་པོ་ཞེས་བྱ་བས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བརྟགས་པས་ཚད་མ་མདོའི་མཆོད་བརྗོད་བྲིས་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་མཐུར་མཐོང་ནས། སློབ་དཔོན་བསོད་སྙོམས་ལ་གཤེགས་པའི་ཤུལ་དུ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་འོངས་ནས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིག་དེ་བསུབས་ནས་བཞག། །དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་བྱས་པའི་ཐ་མ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་ཀུ་རེ་དང་ཀྱལ་ཀའི་ཕྱིར་བསུབ་པ་ཡིན་ན་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་མ་བསུབ་ཅིག། །གལ་ཏེ་དོན་ནོར་ཏེ་རྩོད་པར་འདོད་ན་ལུས་སྣང་བར་གྱིས་ཞེས་བྲིས་ཏེ། ཡང་བསོད་སྙོམས་ལས་འཁོར་བའི་ཚེ་མུ་སྟེགས་དེ་དངོས་སུ་བསྡད་འདུག་པ་

viii

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།བསྟན་པ་དཔང་དུ་བཙུགས་ཏེ་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པས་ལན་གསུམ་གྱི་ཕམ་པར་བྱས་པའི་མཐར། ད་ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་ཤིག་བྱས་པ་ན། མུ་སྟེགས་པས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་ཁ་ནས་མེ་སྦར་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཡོ་བྱད་དང་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ཡང་བསྲེགས་ཏེ་ཕྱིར་སོང་ངོ། །སློབ་དཔོན་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་ནས་བདག་གིས་འདི་གཅིག་པུའི་དོན་ཡང་མ་ནུས་ན་གཞན་གྱི་དོན་ག་ལ་ནུས་སྙམ། ཐོད་ལེ་ཀོར་ནམ་མཁར་འཕངས་ནས་འདི་ནམ་ས་ལ་བབས་པའི་ཚེ་རང་ཉིད་གཅིག་བུ་གྲོལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བགྱིའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ལ། ཐོད་ལེ་ཀོར་འབབ་དུས་མ་བྱུང་སྟེ། ནམ་མཁར་གཟིགས་པ་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་ཐོད་ལེ་ཀོར་དེ་བསྣམས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་བྱོན། བུ་མ་བྱེད་མ་བྱེད། སྐྱེ་བོ་དམན་དང་འཕྲད་ལས་བློ་གྲོས་ངན་སྐྱེ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་མུ་སྟེགས་ཚོགས་ཀྱིས་གནོད་མི་ནུས་པར་ཤེས། ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་ང་འགྱུར་གྱི། ཕྱི་མའི་དུས་སུ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་ནི་འདི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བརྩམ་པར་བསྐུལ་མ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང་ཐུགས་རྗེ་དང་སྙིང་སྟོབས་ཆེར་བཞེས་ནས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་དེ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་སྦྱིན་པར་མཛད་དོ། །
དེ་ནས་སླར་ཡང་ནགས་འཐོངས་ཤིག་ཏུ་བསམ་གཏན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པས་སངས་རྒྱས་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཐོབ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་གི་ཆར་ཕབ། ནགས་ཚལ་དེའི་ལྗོན་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་རྣམས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མགོ་འདུད། གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་ནགས་ཚལ་དེ་ན་གནས་པའི་རི་དྭགས་རྣམས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞབས་ལ་མགོ་བོས་གཏུག་ཅིང་གུས་པའི་ཚུལ་བྱས། ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པས་ཀྱང་ཞབས་ལ་ཕྱག་བྱས་སོ། །
དེ་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྨྲ་བ་ངན་པ་རྣམས་ཚར་བཅད། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་ལ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེས་ཆེར་

ix

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་རྣསྤེལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་སླར་ཡང་ཨོ་ཌི་བི་ཤའི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ནས་ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་བཙུད། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་སྦྱིན་བདག་བྱས་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་མང་དུ་བཙུགས། ཡུལ་དེའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཨ་རུ་རའི་སྡོང་པོ་ཆེན་པོ་སྐམ་པོ་ཞིག་བདེན་ཚིག་བརྗོད་ནས་སོར་ཆུད་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཕལ་ཆེར་ཚར་བཅད་པས་རྩོད་པའི་ཁྱུ་མཆོག་ཏུ་གྲགས་ཤིང། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཆོས་ཀྱིས་སྦྲེལ་བའི་སློབ་མ་ཡོད། ཕྱི་བཞིན་འབྲང་བའི་དགེ་སྦྱོང་ནི་གཅིག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་། ཚུལ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པས་ཁྱབ་པར་མཛད་ནས། འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་ཆོག་ཤེས་པས་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ལ་གནས་བཞིན་དུ་མཐར་ཨོ་ཌི་བི་ཤའི་ནགས་ཚལ་དབེན་པའི་སྒྲུབ་ཕུག་དེ་ཉིད་དུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་སོ། །དགུང་ལོ་ཇི་ཙམ་བཞུགས་པ་མི་གསལ།
སློབ་དཔོན་འདིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཁ་ཐོར་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་། བོད་དུ་བསྒྱུར་ཞིང་གྲགས་ཆེ་བའི་གྲས་ནི། ཚད་མའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ། དམིགས་པ་བརྟག་པ་དང་དེའི་རང་འགྲེལ། དུས་གསུམ་བརྟག་པ། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་དགུའི་འཁོར་ལོ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །
(རྒྱལ་སྐྱོང་ཆོས་འཁོར་གླིང་གིས་དཔར་བསྐྲུན་ཞུས་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཇོ་ནང་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་དང་ནཱལནྡཱ་ཞིབ་འཇུག་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ལས་ཁ་བསྐངས་ཏེ་བསྒྲིགས་)

x

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་ཐར།

༄༅།།དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་(སྤྱི་ལོ་༡༣༦༤)ལོར་ཡབ་བློན་པོ་རྦའི་རིགས་རྒྱུད་རྟ་དཔོན་པ་དང་།ཡུམ་ཇོ་མོ་ཤེས་རབ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གཙང་ཉང་སྟོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འཁྲུངས།དགུང་ལོ་བཅུ་པར་གནས་སྙིང་དུ་མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཚན་དར་མ་རིན་ཆེན་དུ་གསོལ།དེ་ནས་སློབ་དཔོན་དཔལ་མགོན་པའི་དྲུང་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་བསླབས།བཀའ་བཞི་པ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ་དང་།རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་སོགས་མཁས་ཆེན་དུ་མ་སྤྱི་བོར་བསྟེན་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན།ལྷག་པར་དུ་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་ལས་ཕར་ཕྱིན་དང་།ཚད་མ།འདུལ་བ།མངོན་པ།དབུ་མ་སོགས་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་།གསང་འདུས་སོགས་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཕལ་ཆེ་བ་གསན་སྦྱོང་གནང་སྟེ་རེད་མདའ་བའི་ཐུགས་སྲས་རབ་འབྱམས་པ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་རྩོལ་བཟང་མཆོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཡང་ཐོགས།དེ་ནས་ས་སྐྱ་དང་། གསང་ཕུ།རྩེད་ཐང་བཅས་སུ་པུ་ཏི་དཀའ་བ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་གནང་།རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་དང་མཁན་ཆེན་གཡག་པ་སོགས་ས་སྐྱའི་མཁན་ཆེན་རྣམས་དང་རྩོད་གླེང་ལེགས་པར་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ་ནས་དཀའ་བཅུ་པའི་མཚན་རྟགས་བཞེས།བོད་ལ་དཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཡང་ཐོག་མར་འདི་ནས་བྱུང་བར་གྲགས།དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས།དེ་ནས་དབུས་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲྭ་ས་རྣམས་སུ་གྲྭ་སྐོར་མཛད།འཇམ་མགོན་བླ་མའི་གྲགས་པ་གསན་པས་རྩོད་པ་མཛད་པར་གཉལ་གྱི་ར་གྲོང་དུ་

xi

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམབྱོན་པས་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཤིན་ཏུ་དད་དེ་སློབ་མའི་གཙོ་བོར་གྱུར།
ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ཕྱིར་རྒྱུན་མཐུད་ནས་དགའ་ལྡན་གསར་བཞེངས་ཀྱི་མཁར་ལས་ཀྱང་བསྒྲུབས།རྗེའི་ཆོས་གསུང་ཚད་གསན།གསན་ཚད་བཟུང་།བཟུང་ཚད་བརྗེད་དུ་མ་བཅུག་པར་མདོ་སྔགས་མཐའ་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་མཁྱེན་པས་མཁས་པ་རྣམས་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་ཡིད་འཕྲོག་པར་མཛད་ཅིང་།རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཁར་རྗེ་འདི་ལ་དབུ་པཎ་དང་སྐུ་བེར་གནང་སྟེ་གདན་སར་བཞུགས་པར་དོན་གྱིས་གོ་བར་མཛད་པ་བཞིན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་གནས་བརྟན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་སོགས་དབུ་སློབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས།དགུང་ལོ་ང་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཕག་ (སྤྱི་ལོ་༡༤༡༩) ལོར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་པ་དང་རྗེ་འདི་དགའ་ལྡན་གསེར་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་ཁྲི་པའི་གདན་རབས་གཉིས་པར་གྱུར་ཅིང་།རྒྱལ་ཚབ་ཅེས་པའི་མཚན་ཐོབ།ཁྲི་ཐོག་ཏུ་ལོ་ངོ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས་རིང་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ།རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་བཞིན་དུ་འདུལ་བའི་འཆད་ཉན་དང་།གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་སོགས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་།གསང་སྔགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་བདེ་དུས་འཁོར་ཀྱཻ་རྡོར་འཇིགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིད་སོགས་མདོར་ན་བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྗེ་བླ་མའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་མཐའ་དག་རང་གི་ཉམས་མྱོང་དང་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པས་འཆད་པར་མཛད་པས་རྗེའི་དངོས་སློབ་ཕལ་ཆེ་བ་དང་སྐལ་ལྡན་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་མཐའ་དག་རང་དབང་མེད་པར་ཡིད་འཕྲོག་སྟེ་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་གུས་འདུད་མཛད་པར་བརྟེན་ཕ་རྗེས་བུས་ཟིན་པ་རྗེའི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྐང་ཚུགས་པར་གྱུར།དེ་ནས་དགུང་ལོ་རེ་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་པ་ལྕགས་ཕག་(སྤྱི་ལོ་༡༤༣༡) ལོར་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་གསུམ་པར་རང་གི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐུར།དགུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་བྱི་(སྤྱི་ལོ་

xii

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།
༡༤༣༢) ལོའི་བོད་ཟླ་ལྔ་པར་རྩེ་པོ་ཏ་ལར་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།
གསུང་ལས་སྐྱེས་པའི་སློབ་མ་མཁས་པ་རཏཱ་བཀྲ་ཤིས་དང་། བྱམས་པ་གླིང་པ། རིན་ཆེན་དཔལ།འདུལ་དཀར་བ་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན། བློ་གྲོས་མགོན་པོ།གླིང་སྨད་ཡོན་རྒྱམ་པ་ཆེན་པོ་རིན་བྱང་བ།འདུལ་འཛིན་བསམ་འཕེལ་བ།སངས་རྒྱས་བཟང་པོ། བློ་བརྟན་པ།དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ་སོགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད།རྣམ་ངེས་དགོངས་པ་རབ་གསལ།རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་མཛོད།ཚད་མདོའི་མཐར་འཛིན་གདུང་སེལ།ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ།དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་གསལ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་འགྲེལ་པ་དང་།གསང་འདུས་དང་།དུས་འཁོར་སོགས་ཀྱི་བཀའ་རྩོམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བ་པོད་ཆེན་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །

༄༅།།ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ།།

རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །
གང་གི་མཁྱེན་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཟིགས། །
བརྩེ་བས་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་སླད་དུ། །
ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་མཛད་པ་ཅན། །
རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྣམས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད། །

མཐོང་ཐོས་དྲན་དང་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང༌། །

སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་ཅིང༌། །འཇིག་རྟེན་ལྷ་མི་ཀུན་གྱིས་མཆོད་བྱ་བ། །
བཅོམ་ལྡན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྟག་སྐྱོངས་ཤིག །

རང་གཞན་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་སོན། །
གསུང་རབ་སེངྒེའི་ང་རོའི་སྒྲ་སྐད་ཀྱིས། །

རྟོག་གེ་ངན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་འཇིག་པ། །ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་གུས་པས་འདུད། །

2

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་དང་བསྟན་པ་མཆོག །
དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བའི་མིག་གཅིག་པུ། །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་བཤད་པར་བྱ། །

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་བཞེད་གཞུང་དྲི་མ་མེད། །
ཆེས་ཆེར་ཉམས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་བཞིན་དུ། །
འཆད་དང་རྩོམ་དང་སྒོམ་ལ་མི་བརྩོན་པ། །
རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་ཡང་མཁས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན། །

དངོས་པོ་ཕལ་པ་ཅུང་ཟད་རྙེད་པ་ཡང༌། །
ལྷག་བསམ་དག་པས་གཞན་ལ་སྦྱིན་འོས་ན། །
ལེགས་བཤད་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏེར་རྙེད་པ། །
སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་སྦྱིན་ལ་བརྩོན་མི་བྱེད། །
དེ་ལ་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་

དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ།མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་བྱ་བ་
བྱེད་པའི་ཚུལ་དང༌།དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང༌།དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས།གསུང་རབ་
མཐའ་དག་འཆད་པར་བྱེད་ལ།སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས་ལུགས་སྔ་མ་

3

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལྟར་བཞེད་ཅིང༌།སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་མོས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ།རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས།ཤེས་བྱའི་གནས་རྣམས་ཀུན་བརྟགས་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ།།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་བསྡུས་པ་
སོགས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མཛད་ཅིང༌།འདིར་
ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཚད་མའི་རྣམ་
གཞག་སྐྱོན་མེད་ཤེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ན།མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གང་ལའང་མི་སླུ་བར་གཟིགས་ནས།ཐུབ་པ་ཚད་མར་གྱུར་པ་དང༌།དེའི་བསྟན་པ་ཚད་མར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང༌། གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དང༌།འབྲས་བུ་རྣམས་ལུགས་གཞན་ལས་ཀྱང་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ནས་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་མཛད་དོ། །
དེ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འཆད་པ་འདི་ལ་དོན་བཞི་སྟེ།མཚན་གྱི་དོན་དང༌།འགྱུར་གྱི་ཕྱག་དང༌།བསྟན་བཅོས་དངོས་དང༌།མཇུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་(མཚན་གྱི་དོན་)ནི།
རྩ་བ།

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲ་མཱ་ཎ་ས་མུ་ཙྪ་ཡ་ནཱ་མ་པྲ་ཀ་ར་ཎ།
བོད་སྐད་དུ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ།
རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པ་ལ་སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ།པྲ་མཎ་དང༌།ས་

4

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མུད་ཙ་དང༌།ནཱ་མ་དང་།པྲ་ཀ་ར་རྣམས་རིམ་བཞིན་དུ།བོད་སྐད་དུ་ན།ཚད་མ་དང་ཀུན་ལས་བཏུས་དང༌།ཞེས་བྱ་བ་དང་།1རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་པའོ།།པྲ་རབ་དང༌།དང་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་ཅིང༌།མ་ཎ་ཡིད་ལའང་འཇུག་པས།ཡིད་དང་པོ་ཞེས་པར་འགྱུར།དང་པོར་མི་སླུ་བ་དང་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་དང་པོའི་དོན།དོན་འགྱུར་དུ་བྱས་ནས་ཚད་མ་ཞེས་བསྒྱུར་རོ།།ཀུན་བཏུས་ལྟ་བུའི་མཚན་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །
གཉིས་པ་(འགྱུར་གྱི་ཕྱག་)ནི།
རྩ་བ།

སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་སྟེ།བསྒྱུར་བའི་བར་ཆད་ཞི་བའི་ཆེད་དོ། །རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི།ལོཙྪ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་བཀའི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་པ་འདྲ་སྟེ།དོན་གྱི་གཙོ་བོ་དབང་བཙན་པར་བྱས་ན།གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་2

བདག་བཀག་ནས།བརྗོད་བྱའི་
གཙོ་བོ་བདག་མེད་ཡིན་པས།མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་

པས།བཀས་བཅད་ལྟར་ན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་མཆོད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ།།ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་མ་འདུས་པར་འདོད་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འོག་ནས་འཆད་དོ། །

1 <<སྐུ་>>ཞེས་བྱ་བ་དང། <<ཤེས་>>ཞེས་གསུངས་པ་དང།
2 <<སྐུ་>>བཏགས་པའི་ <<ཤེས་>>བཏང་བའི་

5

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་(བསྟན་བཅོས་དངོས)་ལ་གསུམ།བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ།བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ།བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ (བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་)ལ་གཉིས།མཆོད་བརྗོད་དང༌།བཤད་པར་དམ་བཅའ་བའོ།།དང་པོ་(མཆོད་བརྗོད་)ལ་གཉིས།བསྟོད་པ་དང༌། ཕྱག་འཚལ་བའོ།།དང་པོ་ (བསྟོད་པ་)ལ་གསུམ།དགོས་དོན་དང༌། བསྡུས་དོན་དང༌།ཚིག་དོན་ནོ། །དང་པོ་(དགོས་དོན་)ནི། སྟོན་པ་ལ་གུས་པ་སྐྱེས་ན1

་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་
བར་ཆད་ཞི་བ་དང༌།དད་ཅིང་གུས་པ་ལས་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཞུགས་ནས།མཐར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(བསྡུས་དོན་)ནི།རྒྱུ་ཕུན་ཚོགས་དང༌།འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐུབ་པ་ལ་བསྟོད་པ་བསྟན་ཏོ། །
གསུམ་པ་(ཚིག་དོན་)ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། །
སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེས་བུའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་པ་ལྟར།ཐུབ་པ་ཡང་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་
བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་དོན་ལ2

་མི་སླུ་བར་བྱེད་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང་མཚུངས་པ་

1 <<སྐུ་>> སྐྱེས་ན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> སྐྱེས་ནས་
2 <<སྐུ་>>དོན་ལ་ <<ཤེས་>>དོན་

6

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།དེ་ཡང་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པས།ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞེས་སྨོས་སོ།།ཚད་མའི་སྒོ་ནས་ཐུབ་པ་ལ་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།འདིར་བཤད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་
གྱི།ཁོ་བོས་རང་དབང་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ།།ཚད་མར་གྱུར་པ་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡོད་པ་བཀག་ནས།རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་འཁྲུངས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཚད་མའི་
སྐྱེས་བུ་དེའི་རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་(རྒྱུ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་)ནི།འགྲོ་བ་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས།འགྲོ་བ་ལ་ཕན་པར་བཞེད་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས།སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་
པས་ཕན་བཞེད་ལྡན་ཞེས་འབྱུང་ལ།ཁ་ཅིག་ཕན་བཞེད་པ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་(རྒྱུ་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་)ནི།གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འཇོམས་པ་ལ་ཐོག་
མར་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་སྦྱོར་ཞིང་གོམས་པར་བྱེད་རིགས་པས།བདག་མེད་འཁོར་དང་བཅས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་
བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ལ་སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོན་པ་དངོས་ཐུབ་པ་ཡིན་ཡང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་ཐབས་རྫོགས་པར་སྟོན་ནུས་པ་ལ།དེའི་ཐབས་གཞན་དོན་དུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་མང་

7

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པོར་གོམས་པ་སྔོན་དུ་1

འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ།རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་ཏེ།རྒྱུའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའོ།།ཐུབ་པ་རྒྱུ་མེད་དང༌།མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས2

་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ།རང་རྒྱུ་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་
ཚོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་ལ་རང་དོན་དང་
གཞན་དོན་ནོ། །
དང་པོ་(འབྲས་བུ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་)ནི།སུ་ག་ཏའི་སྒྲ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་འཇུག་པས། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་དང་ལྡན་པས་3

བདེ་བར་གཤེགས་
པའོ།།དེའང་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ།བདག་མེད་པ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་

པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པས4

་སྐྱེས་བུ་གཟུགས་ལེགས་པ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་
གཤེགས་པ་དང༌།རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་བཞིན་དུ་སླར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་
གཤེགས་པ་དང༌།བུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་བཞིན་དུ་མ་ལུས་པར་གཤེགས་པ་སྟེ།རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་དང༌། སློབ་པ་དང༌།དམན་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་(འབྲས་བུ་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་)ནི།འགྲོ་བ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་ཀྱི་

འཇིགས་པ་5

ལས་སྐྱོབ་ནུས་ཤིང༌།ཉེ་རིང་མེད་པར་སྐྱབས་མཛད་པས་ཐུབ་པ་ལ་
སྐྱོབ་པ་ཞེས་གཞན་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའོ།།ཐུབ་པ་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་
1 <<སྐུ་>> སྔོན་དུ་ <<ཤེས་>>མངོན་དུ་
2 <<སྐུ་>><<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ལས་ <<བཀྲས་>>ལས་
3 <<སྐུ་>> ལྡན་པས་ <<ཤེས་>> ལྡན་པའི་
4 <<སྐུ་>>ཀྱིས་ཐོབ་པས་ <<ཤེས་>>ཀྱི་ཐོབ་པའི་
5 <<སྐུ་>>འཇིགས་པ་ <<ཤེས་>>འཇིག་པ་

8

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་ལྡན་ཏེ།དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།ཡང་ལུགས་ལས་
བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་བདེན་བཞིའི་
གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པས། སྐྱོབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ།།དེ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ་དང༌།མཁྱེན་པ་བརྟན་པ་1

དང་མ་ལུས་པ་

མཁྱེན་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་ནུས་ལ།དེ་ལས་བདག་མེད་པའི་དོན་གོམས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་གྲུབ་ཅིང༌།དེ་ཡང་གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྔོན་དུ་སོང་བར་གྲུབ་བོ།།ལུགས་
བཟློག་གི་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་གྱིས་ཀྱང༌།གང་ཟག་གསུམ་ལས་ཁྱད་པར་

དུ་འཕགས་པར་གྲུབ་བོ།།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་གཉིས་མཛད་པ་ནི།ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་
རྒོལ་བ་སྤངས་ནས། སྟོན་པ་ལམ་གང་ནས་བྱོན་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ།ཚིགས་བཅད་ནས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་བཤད་པ་མཛད་ལ།རྒྱུ་དེས་འབྲས་བུ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གཤེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མེད་པར་རྒོལ་བ་སྤངས་ནས།དེ་ལྟར་བྱོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་བསྟན་པར་བཞེད་ནས།ལུགས་ལས་བཟློག་པའི་བཤད་པ་མཛད་དོ།།དེ་དག་གི་དོན་ནི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་
དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(ཕྱག་འཚལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>བརྟན་པ་ <<ཤེས་>>བསྟན་པ་

9

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ལ་ཕྱག་འཚལ་་་་་་་། །
དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཐུབ་པ་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་པའི་སྒོ་ནས་འདུད་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །གཉིས་པ་(བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་ནས། །

ཚད་མར་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས། །
བཏུས་ཏེ་སྣ་ཚོགས་འཐོར་རྣམས་འདིར་གཅིག་བྱ། །
ནས་ཞེས་པ་ནི།ཁྲུས་བྱས་ནས་ཟས་ཟའོ།།ཞེས་པ་ལྟར།འོག་མ་འདྲེན་པའི་ཚིག་སྟེ། ཕྱག་འཚལ་ནས་བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་བྱེད་ཅེས་པའོ།།བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཅེ་ན།ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་རྩོམ་པར་བྱེད་དོ།1

།དགོས་པ་ཅིའི་
ཕྱིར་དུ་ཞེ་ན།དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་དང༌།མངོན་སུམ་ཚད་མ་སོགས་དགག་པ་དང༌།རང་གི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང༌།མངོན་སུམ་ཚད་མ་སོགས་ཚད་མ་སྐྱོན་མེད་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས་སོ།།དེ་ལྟར་ན་ཟློས་པའི་ཉེས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ།རིགས་པའི་སྒོ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།དེ་དག་ནི་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྒོ་ཙམ་འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་གྱི་ཚུལ།ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་

1 <<སྐུ་>>རྩོམ་པར་བྱེད་དོ། ། <<ཤེས་>>རྩོམ་པར་བྱའོ། །

10

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྔ་མས་མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བ་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་དང༌།གཡོ་སྒྱུ་རྣམ་ཤེས་སོགས་ཕྱེད་ཕྱི་མས།དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་དམན་བར་མི་འགྱུར་བ་བསྟན་
ཏོ།།གཞན་ཡང༌།རིགས་པའི་སྒོ་དེར།མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་ཙམ་
གསུངས་ཀྱི།དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་མ་གསུངས་པས།དབང་པོ་རྟུལ་པོས་ནི་ཟླ་
བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་གོ་བར་འགྱུར་རོ།།དེས་ན་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ།ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་གཞུང་སྒོས་སུ་འཐོར་ནས་བསྟན་པ་རྣམས་ལས་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཞུང་གཞན་རྣམས་ལ་ཁ་འཕངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
ན།འདིར་མ་བསྟན་པར་ཁ་འཕངས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་མིན་ཏེ།རིགས་སྒོ་དང༌།རླུང་གི་1

རབ་བྱེད་སོགས་རང་གི་གཞུང་ཀུན་ལས་རྫོགས་པར་བཏུས་ཏེ་
འདིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་
སྐྱོན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ། གཞན་གྱི་ཚད་མ་དགག་པ་དང༌།རང་གི་ཚད་
མ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་བརྗོད་བྱ་དང༌།བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་དང༌།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཉིང་དགོས་དང༌།དེ་དག་སྔ་མ་མེད་པར་ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་བ་འབྲེལ་པའོ།།བཤད་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།དམ་བཅས་པའི་ཁུར་མི་འདོར་ཞིང་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས་ཚིགས་
བཅད་ཕྱེད་སྔ་མའི་དོན་བཤད་པ་ན།ཐུབ་པ་ལ་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་དོན་

1 <<སྐུ་>>ལུང་གི <<ཤེས་>>རླུང་གི

11

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱས་པར་བཤད་པས།གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སུ་གཟིགས་ནས་ལེའུ་ཟུར་པ་མཛད་པའོ། །
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས།རང་གི་གཞལ་བྱའི་གནས་
མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ།ལེའུའི་མཚན་བཤད་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་
ལ་གསུམ། རང་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པ་དང༌།གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་
མངོན་སུམ་དགག་པ།1དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པའོ།།རིགས་པའི་སྒོར།མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག།ལྟར་སྣང་བཅས་པ་བདག་རིག་བྱེད།།སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་དག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་

གཞན་རྟོགས་བྱེད།ཅེས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དོན་ཚན་གཉིས་སུ་བསྡུས་པ་ལྟར་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་(རང་གི་གཞལ་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་དང༌།ལྐོག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་སོ།།དང་པོ་(གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་)ལ་གཉིས།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བཤད་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།རང་ལུགས་ཀྱི་མངོན་
སུམ་སྒྲུབ་པ་དང༌།གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རང་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པ་)ལ་གསུམ།ཚད་མའི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་དང༌།མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་ 1 སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་འདི་བཞིན་མཆིས་ཀྱང་།གཞུང་འདིར་ལེའུ་དྲུག་ཡོད་ཅིང་།<<རྒྱན་>>ནང་དུའང།བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས།རང་གི་གཞལ་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཐབས་བཤད་པ་དང་།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པ་གཉིས།།ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་པར་ངེས་པ་དང་།ལེའུའི་མཚན་བཤད་བསྟན་པ་སོགས་ས་བཅད་གསུམ་པོ་ཡིག་ཕྲེང་དྲུག་གི་མཚམས་སུ་ཡང་འབྱུང་བས་མཚམས་འདིར་ལྷག་པོ་ཡིན་སྙམ།

12

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའོ།།དང་པོ་(ཚད་མའི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་)ལ་གསུམ།ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་དང༌།གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། གྲངས་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་པ་)ནི།འདི་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་མང་སྟེ། ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ནི་རང་ཁོ་ན་ལས་ཚད་མར་ངེས་པས།ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་དགོས་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང༌།ཚད་མ་ལ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པས་ཁྱབ་པར་བཟུང་ནས།མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཚད་མར་འདོད་པ་དང༌།དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང། དོན་གྱིས་གོ་བ་དང༌།ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། སྙམ་སེམས་པ་དང༌། སྒྲ་ཙམ་ལས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དཔོག་པ་ཚད་མ་གཉིས་ལས་གཞན་ཡོད་པར་འདོད་པ་པོ་སོགས་དེ་ལ་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྟན་པས།གྲུབ་ཆེན་ལྷ་དབང་བློ་བཞེད་པ་ལྟར།ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་ཤིང༌།དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས།གཞལ་བྱ་ཕུང་སུམ་དུ་འདོད་པ་དང༌།གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དག་ཁེགས་ཤིང༌།ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་མི་ཁེགས་སོ།།ཚད་མའི་འབྲས་བུ་མ་བཤད་ན།ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་མི་ཁེགས་ཤིང༌།དེ་ཡང་དོན་ལྡོག་1

འབྲས་

བུར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ།དེ་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན།ཚད་མའི་

1 <<སྐུ་>>དོན་ལྡོག <<ཤེས་>>དོན་རྟོགས་

13

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ངོ་བོའི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལས་རྫས་གཞན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཚད་མར་མི་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡང་བསལ་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །
རྩ་བ།

མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །
ཚད་མའོ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ཚད་མ་ལ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ།མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་ནི་རྗེས་སུ་
དཔག་པའི་ཚད་མ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དང་གི་སྒྲས་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་སྟོབས་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་བསྡུ་བའི་ཚིག་ཡིན་གྱི་དབྱེ་བའི་ཆེད་ནི་
མིན་ནོ།།ཚད་མ་བཞིར་བྱས་པ་ལ་མངོན་རྗེས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་པས།གཉིས་སུ་མ་ངེས་པར་འདོད་པ་ནི།ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།ཚད་མ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།མངོན་སུམ་གཉིས་དང་ཚད་མའོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས།རང་ཉིད་རང་གི་དབྱེ་བའི་ཡ་གྱལ་དུ་འདོད་པ་དག་ལ་ནི། གྲངས་ངེས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་སྨོས་སོ།1

།མངོན་རྗེས་
གཉིས་ཚད་མར་གྲུབ་ཟིན་པས།ཡང་ཚད་མའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི།གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་གྲུབ་པའོ།།ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ནའོ།།གང་ཞེ་ན།མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་པའི2

་དོན་ཡིན་པས་འགྲེལ་པར་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྨོས་
སོ།།ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་ངེས་ན།རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དང༌།དགག་

1 <<སྐུ་>>མ་སྨོས་སོ། ། <<ཤེས་>>མ་སྤྲོས་སོ། །
2 <<སྐུ་>>ཞེས་པས་ <<ཤེས་>>ཞེས་པའི་

14

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་ཡང་དག་ཁས་མ་བླངས་པས་ཚད་མ་དང༌།ཚད་མ་མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་དང༌།སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་དཔོག་མི་ནུས་པས།བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དགག་པ་བྱེད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་འགོག་དགོས་པར་
འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་(གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མའི་གྲངས་ངེས་བསྒྲུབ་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །
ཚད་མ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ།གཞལ་བྱ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌།སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར།དེ་ཡང་ཚད་མར་སོང་བ་
རང་སྤྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་དབང་གིས་མིན་ཏེ།རྣམ་འགྲེལ་ལས།དེ་ནི་རང་གཞན་ངོ་བོ་ཡིས།།རྟོགས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་བཞེད།།ཅེས་བཤད་པ་ལྟར།རྗེས་
དཔག་གིས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱི་མཚན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ལྐོག་གྱུར་རང་མཚན་འཇལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང༌།སྤྱི་མཚན་
གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་གཅོད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པས།ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་མཚན་གཞི་གཉིས་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་གཞན་ལ་འཇུག་པ་ཁེགས་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་
གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་པ་རྟོགས་པའོ།།དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་དོན་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་གསལ་བར་སྣང་བས།གཞལ་བྱ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་ལ།ཡུལ་ཡིན་པས་གཉིས་སུ་མ་ངེས་སོ།།ཞེ་ན།རབ་རིབ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་ཤད་ནི་

15

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པས་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ཞིང༌།ཐ་སྙད་བྱེད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་མོས་པ་ཡང་མེད་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བའི་གཞི་ནི། དབང་ཤེས་ཉིད་དེར་སྣང་བ་ཡིན་པ་རང་མཚན་དང༌། སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་ལ་རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས།གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་(གྲངས་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།1

རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཛིན་
པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་དགག་པ་དང༌།ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་དགག་པ་)ནི། བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟག་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི།རང་སྤྱི་འདྲེས་པ་

འཛིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།ཁ་དོག་རང་མཚན་ཡིན་ལ་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ཞིང༌།དེ་གཉིས་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་ཚད་མ་གཉིས་པོ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

དེ་ལ་རབ་སྦྱོར་ཕྱིར་ཚད་མ། །
གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།ཚད་མ་དེས་ནི་ཁ་དོག་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།ཁ་དོག་གི་

1 འདིར་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཡང་གཞུང་ས་བཅད་བསྒྲིགས་ན་གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སྙམ།

16

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྤྱི་དེ་ལ་མི་རྟག་པ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།1

ཁྱད་

པར་རང་མཚན་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན།ཁ་དོག་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་མི་རྟག་པ་དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སུ་ཐལ་བ་དང༌།ཁ་དོག་རང་མཚན་པ་མི་རྟག་པར་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ།ཁ་དོག་དང་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང༌།ཁ་དོག་རང་མཚན་པ་དང་མི་རྟག་པ་རང་མཚན་པའི་རྣམ་པ་ལེགས་པར་ཤར་ནས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མར་མེའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་
ཤེས་ལ་བརྗོད་ན་ནི།དེ་དཔྱད་ཤེས་ཡིན་པས་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་མ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པར་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་2

སྐད་
ཅིག་ཐ་མ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པས།ཚད་མ་དེས་རྟོགས་
ཟིན་པའོ།།དེའི་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་ཡང་དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་མིན་གྱི་རང་གི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པ།གཞན་དུ་ན་སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ།།མི་རྟག་པའོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་སྐྱེས་
པའི་ཚེ་ན།སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཡང་ཞིག་པས་སོ། །གཉིས་པ་(ཁྱད་པར་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་)ནི།སྔར་ཁང་ནང་དུ་མཐོང་
བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཙན་དན་གྱི་མེ་རྟོགས་ནས།ཕྱིས་ཕྱི་རོལ་ནས་དུ་བ་མཐོང་
བ་ན་ཙན་དན་གྱི་མེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དེ་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་མ་ 1 <<སྐུ་>>སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>>སྤྱི་མཚན་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། 2 <<སྐུ་>>མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་ <<ཤེས་>>མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པའི་

17

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ལ།རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་པ་མེད་པས་རྗེས་དཔག་མིན་ཞིང༌།རང་མཚན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པས། ཕུང་གསུམ་པའོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཡང་ཡང་ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །
ཐུག་པ་མེད་འགྱུར་་་་་་་་་་་་་་་་། །
རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པས1

་དོན་
ལ་སྔར་གྱི་དེའོ་སྙམ་པའི་ཡུལ་དེ་ཡང་ཡང་ཤེས་པའང་ཆོས་ཅན།ཚད་མ་ཕུང་
གསུམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཀུན་ཚད་མར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ནི།ཐུག་པ་ཡིན་ལ།དེ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་དྲན་སོགས་བཞིན། །
གྲངས་ཅན་གྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡང་
ཡང༌རྟོགས་པ་ཚད་མར་དགག་པའི་ཆེད་དུ།འགྲེལ་པར་ལན་ཅིག་མིན་པར་ཞེས་སྨོས་སོ།།དཔེར་ན། དྲན་པ་དང༌།འདོད་པ་དང༌།ཞེ་སྡང་སོགས་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།སྔར་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྔ་ཕྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ། །

1 <<སྐུ་>>མ་ཉམས་པས་ <<ཤེས་>>མ་ཉམས་པའི་

18

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་)ལ་གསུམ།མངོན་
སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་དང༌།མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་།མ་འཁྲུལ་བ་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའོ། །
དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་)ནི།
རྩ་བ།

མིང་དང་རིགས1

་སོགས་སུ་སྦྱོར་བའི། །
རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ནི།མངོན་སུམ་མོ།།དངོས་བསྟན་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་ལས་མ་བྱུང་ཡང༌།འོག་ནས་དམིགས་བསལ་གྱིས་

འཕངས་པའི་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང༌།འདིར་སྦྱར་བར་བྱའོ།།རང་འགྲེལ་དུ་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེ་ན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་སྦྱོར་བའི་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པའོ།།སོགས་པས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡང་བསྡུས་ཀྱང༌།ནུས་པ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ལོགས་སུ་བྱས་སོ།།འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་རྣམས་ལ་མིང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་དེ།ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྔར་བཤད་པ་
ལྟར་སྔ་མ་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང༌།ཕྱི་མ་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བཤད་
པར་བྱ་ཞིང༌།ཡང་སྔ་མ་རང་ལུགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།ཕྱི་མ་གཞན་
1 <<རང་>>རིགས་ <<རྩ་>>རུས་

19

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
གྱིས་བཏགས་པ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་པའོ།།གཞན་གྱིས་བརྟགས་
པའི1

་རྟོག་པའི་བདག་རྐྱེན།རིགས་ཀྱི་སྒྲ་བ་ལང2

་ཞེས་པ་དང༌།ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ་བ་
ལང་དཀར་པོ་ཞེས་པ་དང༌། བྱ་བའི་སྒོ་ནས་འབྲས་འཚེད་པ་ཞེས་པ་དང༌། རྫས་ཀྱི་

སྒྲ་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང༌།འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་དབྱུག་པ་
ཅན་དང༌།རྭ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་དག་གིས་རིགས་ཡོན་ཏན་སོགས་དོན་
གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། སྒྲས་བརྗོད་ཅིང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་
པས་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འདོད་དོ།།རང་ལུགས་ལས། སྒྲ་དེ་དག་གི་བདག་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང༌།དེ་ཡང་མིང་དང་བསྲེས་ནས་འཛིན་པས་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པའོ། །བརྡ་ལ་བྱང་བའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མ་ཟད་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་དང༌།
རྗོད་བྱེད་འདྲེར་རུང་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་ཡང་བསྟན་ཏོ།།རྩ་བའི་ཚིག་འདི་ལྟར་ན། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་ནས།དེ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་ཚོགས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མཚོན་པས་མཚན་ཉིད་རྗེས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་
དང༌།མཚོན་བྱ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་ངེས་ལས།མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། མཚན་གཞི་གྲུབ་ཟིན་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས།མཚན་ཉིད་མ་འཁྲུལ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང༌། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མཚོན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །
1 <<སྐུ་>>བརྟགས་པའི་ <<ཤེས་>>རྟགས་པའི་
2 <<སྐུ་>>རིགས་ཀྱི་སྒྲ་བ་ལང་ <<ཤེས་>>རིགས་ཀྱི་སྨྲ་བའང་

20

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ་)ལ་བཞི།དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང༌།ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང༌།རང་རིག་མངོན་སུམ་དང༌།རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མོ།།དང་པོ་ (དབང་པོའི་མངོན་སུམ)ལ་གསུམ།དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། རྟོག་
བྲལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་དང༌།ལོག་པར་རྟོག་པ་
དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྟོག་བྲལ་
དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །
དང་པོ་(དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།བདག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་ཞེས་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་
གྱི།ཡུལ་ཤེས་ཞེས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མི་སྟོན་པ་ཅི་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །

དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །
གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་དེའི་ཐ་སྙད་དབང་ཤེས་ཞེས་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པས་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར།དབང་ཤེས་ཞེས་པའི་མིང་སྦྱོར་
བར་འོས་ཏེ།མིང་དེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པའི་ཕྱིར།ཡུལ་ཤེས་ཞེས་
དངོས་མིང་དུ་སྦྱར་བར་མི་འོས་ཏེ།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།ཡུལ་རྣམས་ནི།རྒྱུ་གཞན་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་

21

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལ།གཟུགས་ཤེས་ཞེས་སྨོས་ན།ཅི་མིག་ལ་བརྟེན་ནས་སམ།ཡིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་སྙམ་དུ།རེ་བ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་གྱི་བདེ་བླག་ཏུ་མི་གོ་བས་སོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་རྔའི་སྒྲ་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་སྟོན་པ་མཐོང་གི།
དབྱུག་གུའི་སྒྲ་དང་སའི་མྱུ་གུ་ཞེས་སྨོས་ན།དོན་གཞན་ལ་ཡང་གོ་བར་འགྱུར་བས་སོ། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པར་བསྟན་པས་ཀྱང༌། རྟོག་བྲལ་དུ་གོ་བར་བྱེད་དེ།ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས།མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྔོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས།དོན་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མ་འཁྲུལ་བ་བསྟན་ལ།ཕྱི་

མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་(རྟོག་བྲལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་སྨོས་པ་ལ་ལུང་འགལ་སྤང་བ་)ནི།དབང་ཤེས་
རྟོག་བྲལ་ཡིན་ན།མདོ་ལས།རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་བསགས་པ་ཞེས་བཤད་པ་དང༌།སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས།གང་ཡང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ལ།སོ་སོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རྫས་ཀྱི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་པ་འགལ་ཏེ་བསགས་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཡིན་ལ།ཚོགས་པ་སྤྱི་ཡིན་ཞིང་།སྤྱི་མཚན་གྱི་བློ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོག་པར་ཁས་བླངས་པའི་
ཕྱིར་དང༌།འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེར་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །

22

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་དོན་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
སྐྱོན་མེད་དེ།ལུང་སྔ་མའི་དོན་ནི།ཡ་གྱལ་དུ་མ་འདུས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་གཟུང་ངོར་ཤར་བས།སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།རང་གི་གཟུང་
དོན་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་མང་པོས་སྤྱིའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དང་བསགས་པ་
ལ་དམིགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌།དེ་ཡང་རང་མ་ཡིན་པའི་དུ་མ་འདུས་པའི་
བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་གྱི།དེའི་ནང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་པ་རེ་རེ་ལ་
བསགས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།དེར་ཐལ།དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་དེར་རང་གི་གཟུང་དོན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། བསགས་པ་ལ་དམིགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི།འདིར་རྫས་ཀྱི་རང་མཚན་
ནི།ཟླ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཡིན་ལ།དེས་དབང་ཤེས་སྐྱེད་མི་ནུས།དབང་ཤེས་སྐྱེད་
པ་ལ་དུ་མས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང༌།དེའི་ཚེ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པས་འདི་
གཟུགས་སོ་ཞེས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་ནུས་པས། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་

ཡིན་པ་དང༌། རྫས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ།།རྩ་ཚིག་འདིས་ལུང་སྔ་ཕྱི་
གཉིས་ཀའི་ལན་བསྟན་པས། ཕྱི་མ་དང་མཐུན་པར་ཡང་བསྡུས་དོན་སྦྱར་རོ།།རིམས་ཀྱིས་1གཟུང་ཡང་འཇུག་པ་མྱུར་བས་ཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་ངོ་སྙམ་དུ་
འཁྲུལ་བས་རྟོག་པའོ་སྙམ་ན།འཛིན་པ་མྱུར་བ་གཅིག་ཅར་དུ་གཟུང་བར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན།རྣམ་འགྲེལ་དུ་རིམ་བཞིན་འབབ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཞེས་སོགས་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

1 <<སྐུ་>>ཀྱིས་ <<ཤེས་>>ཀྱི་

23

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།གསུམ་པ་(ལོག་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་དང་སྤྱི་དོན་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ཅན་ནི། །
དབང་པོ་ལས་རྟོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །
རང་རང་རིག་བྱ་ཐ་སྙད་ཀྱིས། །

བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཡུལ། །
དོན་འདིས་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ནས་དབང་ཤེས་
རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།བྱས་མི་རྟག་སོགས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་མའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པའི་ཚེ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ལྡོག་པ་
ཐ་དད་རྣམས་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་མི་རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བཞིན་དུ་བ་ལང་དཀར་པོ་མཐོང་བའི་ཚེ།དཀར་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ལས་དོན་གཞན1

་མི་འཛིན་པ་
མ་ཡིན་ཏེ།བ་ལང་དཀར་པོ་2

དང་དཀར་པོ་ཉིད་ཐ་དད་ཀྱང་། རྟོག་པས་བཏགས་
པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་སྦྱར་རོ།།རྟོག་པས་བཏགས་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་
བྱེད་ཀྱང༌།གཟུང་ཡུལ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།རང་རང་གི་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་

1 <<སྐུ་>>སྤྱི་ལས་དོན་གཞན་ <<ཤེས་>>སྤྱི་དོན་གཞན་
2 <<སྐུ་>>བ་ལང་དཀར་པོ་ <<ཤེས་>>དཀར་པོ་

24

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རིག་པར་བྱ་བ་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གསལ་བར་བསྟན་མི་
ནུས་ཤིང༌།བསྟན་པར་བྱ་བ་མིན་པའི་རང་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་འགྲེལ་དུ།ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལས་ལྡོག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ།།རང་འགྲེལ་དུ།དབང་པོ་ལྔ་1

ལས་

སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ།མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྟན་ཟིན་ཡང༌།འདིར་ཡང་སྨྲོས་པ་ནི།གཞན་གྱི་

ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ།ལྔ་པོར་མ་ཟད་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་ཡིད་དབང་གི་བདག་རྐྱེན་
དང༌། དབང་མངོན་གྱི

2

་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཀྱང་གཟུང་དོན་
དང༌བཅས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བས་མངོན་སུམ་སྟེ། ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་བསྡུ་བའི་དོན་ཏེ།དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་ཅེས་པའོ།།ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང༌།དེའི་སྟེང་གི་ཡུལ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་བདག་རྐྱེན་དང༌།རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་

1 <<སྐུ་>>དབང་པོ་ <<ཤེས་>><<རང་>>དབང་པོ་ལྔ་
2 <<སྐུ་>>དབང་མངོན་གྱི་ <<ཤེས་>>དབང་སྔོན་གྱི་

25

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འདྲ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ།དེ་ཡང་
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།སོ་
སོ་སྐྱེ་བོའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།འདིའི་དོན་
རྒྱས་པར།གཙོ་བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(རང་རིག་མངོན་སུམ་)ནི།1
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་ཆགས་ལ་སོགས། །
རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན། །
འདོད་ཆགས་དང་ལ་སོགས་པས་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང༌།བདེ་བ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ནི།རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ།རང་གི་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།2རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་
བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རང་འགྲེལ་དུ།འདོད་ཆགས་དང༌།ཞེ་སྡང་
དང༌།གཏི་མུག་དང༌།བདེ་བ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི།དབང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བཤད། ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ།དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ 1 འདིར་གཉིས་པ་ནི་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་གསལ་ཡང་གཞུང་ས་བཅད་བསྒྲིགས་ན་གསུམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སྙམ།
2 <<སྐུ་>>ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>>ཡིན་པར།

26

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།རིགས་པ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ།1

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློས།འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་རང་རིག་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ།རང་ཉིད་ལ་རིག་པ་ནི་རང་རིག་གོ།འདིས་རིག་པར་བྱ་བས་ན་རིག་པ་སྟེ།འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་བཤད་པ།ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཅེས་ཆགས་སོགས་རང་རིག་གི་རིག་བྱར་བཤད་ཀྱི།རིག་བྱེད་དུ་མ་བཤད་ལ།འཛིན་རྣམ་ཉིད་རིག་བྱེད་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་རོ།།དབང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དོན་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་རིག་ཀྱང༌།དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་གྱི།དེ་
མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པའི་དོན་ཏོ།།རྟོག་གེ་འབར་བ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ལས་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱོན་མེད་པ་སྟེ།རྣམ་འགྲེལ་
གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།དེར་དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་ཡང་ཤེས་པ་ཀུན་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་རྣམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་
གྱི།མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་(རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ཆགས་སོགས་རང་རིག་
ཏུ་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>འདིའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་དུ། <<ཤེས་>>འདིའི་ཐ་དད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ།

27

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་

1

བླ་མས་བསྟན། །
མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། །
ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་2

རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་

བླ་མ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་བསྟན་པའི།འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྒྲ་སྤྱི་དང༌། དོན་སྤྱི་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཙམ་གསལ་བར་མཐོང་བའི་
ཤེས་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟེ།ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་
བརྟེན་ནས།ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཙམ་སྒྲ་སྨོས་པ་ནི་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་དོན་འཛིན་པ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ།སྔར་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་བསྟན་ཟིན་ཡང༌།འདི་གཙོ་བོ་ཡིན་
པས།བདེན་པ་བཞིའི་དོན་ལ་སྒོམ་པ་རྫོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་སྟོན་པའོ།།ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་སོགས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོར་3

དགག་གཞི་རང་
མཚན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ཡིན་གྱི།མེད་དགག་གིས་བསྡུས་པའི་བདག་མེད་ནི་ཤུགས་
ལ་རྟོགས་པར་འདོད་པའོ།།རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར།སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་དོན།ཚུལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཕྱོགས་སྔ་མར་བྱས་ནས་དགག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ།།བདེན་བཞི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་

རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་སོགས་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་

1 <<རང་>>རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ <<རྩ་>>རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་
2 <<སྐུ་>>དང་ལྡན་པའི་ <<ཤེས་>>དང་ལྡན་པས་
3 <<སྐུ་>>མངོན་སུམ་གྱི་ངོར་ <<ཤེས་>>གཟུགས་ཀྱི་ངོར་

28

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྤྲོས་སོ། །གཉིས་པ་(ཆགས་སོགས་རང་རིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ)ནི།ཆགས་སོགས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། རྟོག་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།བདེན་ཏེ་ཤེས་པ་གང་བརྡ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་འཛིན་མི་ནུས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་ལ། རྟོག་པའང་བརྡ་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བས།རང་ཉིད་རང་ལ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ།

རྟོག་པའང་4

རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །
དོན་ལ་མ་ཡིན་དེ་རྟོག་ཕྱིར། །

དེས་ན་རྟོག་པའང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བྱ་ཡིན་པས་རང་རིག་ཉིད་
དུ་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི།དེའི་མྱོང་བྱེད་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་
ཉིད་དུ་འདོད་པས།དེ་ལ་དངོས་མིང་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།རྟོག་པ་ནི།གཟུང་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་ལ།གཟུང་ཡུལ་གྱི་དོན་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་
ཡིན་ཏེ།དེའི་སྤྱི་དང༌།དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།རྣམ་འགྲེལ་དུ།ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་(མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ)ལ་གཉིས། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་།བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའོ། །

4 <<རང་>> རྟོག་པའང་ <<རྩ་>>རྟག་པའང་

29

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །
རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །
དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་བའོ། །

སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སོགས།འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌།བུམ་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ།བརྡ་ལ་
བརྟེན་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་འཇུག་པས།བརྡའི་རྟེན་ཅན་
གྱི་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང༌།འདི་ཡང་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་ལུགས་གཉིས་སུ།དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པར་བཤད་ལ།དོན་ནི་སྒྲོ་བཏགས་འཛིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ།།འདིས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི།རྗེས་སུ་དཔག་པར་རྟོག་པ་དང་།རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ནི།རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གོ།རང་འགྲེལ་དུ།འབྲས་བུའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས།སྔ་མ་རྟགས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ཕྱི་མ་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་
ལ་བཤད་དོ།།འདས་པའི་དོན་དྲན་པ་དང༌།མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པར་ཤེས་པ་ནི1

་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཞེས་བྱའོ།ཞེས་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་
ཚིག་གིས་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལོགས་སུ་ 1 <<སྐུ་>>འདོད་པར་ཤེས་པ་ནི་ <<ཤེས་>>འདོད་མི་ཤེས་པ་ནི་

30

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཀར་ཏེ།མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ན།སྔར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག །སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་ཏུ་རྟོགས་ནས།མ་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྷག་མར་གོ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་(བསླད་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས། །
སྔར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དེར་མ་ཟད་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་

དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ངོ༌།།རྟོག་མེད་འཁྲུལ་བ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ན།མངོན་སུམ་ལ་མ་འཁྲུལ་དགོས་པར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་ལས་དོན་གྱིས་གོ་བར་འགྱུར་རོ།།མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་ན།རྣམ་འགྲེལ་དུ། རྟོག་གེ་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པའི་དགོས་པ་ནི།རིགས་པ་ཅན་པ་། དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ།བརྡའི་རྟེན་ཅན་དང༌།དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ།རྩོད་གཞི་དང༌།ཕྱི་མ་མཚན་གཞི་དོན་ཚན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་
མཐུན་དཔེར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཚིག་ལ།འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོ་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློས་འདི་ལྟར་བཤད་དེ།དང་པོར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང༌།བསླུ་བ་མེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དོན་གང་ལ་ཡང་མི་སླུ་བ་མ་ཚང་བ་སྐྲ་ཤད་

31

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་མོད།མིག་སེར་གྱིས་

ཉེ་བར་བསླད་པའི་མིག་ཅན་ལ་དུང་སེར་པོར་སྣང་བ་དང༌།གྲུ་དང་བཞོན་པའི་དབང་གིས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་ནི།མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་མིན་ལ།འདོད་པའི་དོན་དུང་དང༌།ལྗོན་ཤིང་སོགས་ལ་བསླུ་བ་མེད་པས་ཚད་མ་ཡིན་ནོ།།འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ།།འོ་ན་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་ཚིག་ནི།དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།ཚིག་རྣམས་ནི་ངེས་བཟུང་གི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པས།རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་གང་ལ་བསླུ་པ་དེ་
ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པས། ཁ་དོག་སེར་པོ་དང༌།ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།དུང་དང༌།ལྗོན་ཤིང་ལ་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྣང་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང༌།གང་ལ་བསླུ་བའི་ཆ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར།རྒྱལ་རྔ་བདུན་པ1

་སློབ་
དཔོན་ཆོས་མཆོག་ནི།ཡུལ་དང༌།དུས་དང་རྣམ་པ་ལ་འཁྲུལ་བ།ཆ་གང་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་རུང་བར་བཞེད་དེ།དུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་ཉིད། དུང་གི་ཆ་གང་ལ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ།དངོས་རྟོགས་མེད་པ་དེ་2

ཤུགས་

རྟོགས་མི་རུང་བས།སེར་པོ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་དུང་གི་ཆ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར།ཁ་དོག་དཀར་པོ་མི་སྣང་ཡང༌།དུང་གི་དབྱིབས་སྣང་བས་སོ་ཞེ་
1 <<སྐུ་>>རྒྱལ་རྔ་བདུན་པ་ <<ཤེས་>>རྒྱལ་སྔ་བདུན་པ་
2 <<སྐུ་>>དངོས་རྟོགས་མེད་པ་དེ་ <<ཤེས་>>དངོས་རྟོགས་མེད་པའི་

32

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ན།དུང་གི་དབྱིབས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི།སེར་པོ་
དང་འབྲེལ་པ་མེད་པས།དེའི་ཁ་དོག་མི་སྣང་བར་དབྱིབས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ།།དུང་ཐོབ་པ་ཡང་དུང་གི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི།སྔ་མ་དོན་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་
དུ།ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་སྣང་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྒོའི་བུག་ན་ནོར་བུའི་འོད་འདུག་པ་མཐོང་བའི་ཚེ།དེ་ན་ནོར་བུ་འདུག་གོ་སྙམ་པ་ནི་ཡུལ་སྤངས་པ་ཡིན་པས། བློ་དེ་ནོར་བུའི་ཆ་གང་ལ་ཡང་ཚད་མར་མི་རུང་བས་ཡུལ་གྱི་ཆ་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་སོང་བ་མིན་ཞིང་།དེའི་ཆ་གཞན་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་རིག་པར་དཀའ་མོད།འདྲེན་བྱེད་དམ་པ་རྣམས་ལུགས་ཕྱི་མ་འཐད་པར་བཞེད་པས།ཕྱི་མ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་

བྱའོ།།ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི།མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་བཞེད་པ་ལྟར་འཐད་པས།ལུགས་དེ་ལ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་1

མངོན་སུམ་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ།།འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞི་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ལ།སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང༌། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་མ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པས།མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།འདི་ནི་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ཡིན་ཏེ།སེམས་ཙམ་པས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང2

་གི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་མ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ཀྱང༌།ཤེས་པ་
1 <<སྐུ་>>འཁྲུལ་བའི་ <<ཤེས་>>མ་འཁྲུལ་བའི་
2 <<སྐུ་>>བརྟན་བྱུང་ <<ཤེས་>>གཏན་བྱུང་

33

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་ཁྱབ་པ་མདོ་སྡེ་པས་འདོད་ཀྱི།སེམས་ཙམ་པས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལྟ་ན་ཡང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་1

གི་དབང་ཤེས།མངོན་སུམ་དུ་
རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།འདི་དག་གི་དོན་ཡང་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ་གཉིས།ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་

གཞག་དང༌།རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའོ།།དང་པོ་(ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་)ལ་གསུམ། དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚད་འབྲས་སྤྱིར་བཤད་པ་དང༌།ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་དོན་ཁས་བླངས་ཀྱང་རང་བཞིན་འབྲས་བུར་རིགས་པ་དང༌།རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ།
དང་པོ་(དོན་ཁས་བླངས་པའི་ཚད་འབྲས་སྤྱིར་བཤད་པ་)ནི།ཚད་འབྲས་བཤད་པའི་
དགོས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན།རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་དང༌།གཞན་སྡེ་དག་ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ནི།ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་སླུ་བ་དང༌།མ་ཤེས་དོན་གསལ་ངེས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མཚན་ཉིད་གང་དུ་འཇུག་པའི་མཚན་གཞི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏེ།ཁྱད་པར་གྱི་གཞི་མ་ངེས་པར་ཁྱད་པར་གྱི་
ཆོས་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ།དེ་ཡང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ལ།དེ་ནི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་

ལེགས་པར་ཤར་བའི2

་སྒོ་ནས་འཇོག་སྟེ།འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཤར་བ་
དང༌།མ་ཤར་བ་ལ་རྟོགས་པ་དང༌།མ་རྟོགས་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདི་ནི་ 1 <<སྐུ་>>བརྟན་བྱུང་ <<ཤེས་>>གཏན་བྱུང་
2 <<སྐུ་>>ཤར་བའི་ <<ཤེས་>>བཤད་པའི་

34

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རིགས་པ་1

སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ།རྣམ་འགྲེལ་
དུ།ཡུལ་རྣམས་ལས་ནི་བྱུང་བའི།ཞེས་སོགས་ཚུལ་གཉིས་དང༌།རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གང་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་དེའི་བྱེད་པ་ཡིན་པས།ཚད་མས་འབྲས་བུ་འཇོག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱི།བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་དོ། །
རྩ་བ།

བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །

འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་འཇལ་བྱེད་ལ། །2
ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། །3
བྱ་བ4

་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །
དེས་ན་ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཚད་མ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་
ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེར་ཐལ།དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཉིད་ཚད་མ་དང༌།དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ནི་དབང་5

འགྱུར་ལྟར་ཡིན་གྱི།ཞ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱི་

1 <<སྐུ་>>རིགས་པ་ <<ཤེས་>>རིག་པ་
2 <<རང་>>ཚད་མའི་འབྲས་སུ་ཉིད་དུ་འདོད། །<<རྩ་>>འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་འཇལ་བྱེད་ལ། །
3 <<རང་>>འདོད་པ་སྟེ། ། <<རྩ་>>འདོགས་པ་སྟེ། །
4 <<རང་>> བྱ་བ་ <<རྩ་>>དབྱེ་བ་
5 <<སྐུ་>>དཔང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དབང་

35

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འགྱུར་ལ་གཞན་དུ་འབྱུང་ངོ༌།།དོན་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང༌།ཚད་མར་བཞག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།དོན་གསར་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ།ཚད་མར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དང༌།ཡུལ་ཐག་ཉེ་རིང་དང༌།ཡིད་བྱེད་གོམས་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་1

ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང༌།གཟུགས་མཐོང་ལ་སྒྲ་མ་ཐོས་པ་དང༌། སྔོན་པོ་རྟོགས་ལ་སེར་པོ་མ་རྟོགས་པ་སོགས།དོན་རྟོགས་འཇོག་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་

དུ་མ་ཆོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་མེད་ན། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་དང༌།དབང་དོན་ཕྲད་པ་དང༌།དོན་ལ་ལྡན་པའི་ཤེས་
པ་དང༌།ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང༌།རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཁས་བླངས་མི་ནུས་པས།དེ་དག་ཚད་མར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེར་ན་བུའི་གཟུགས་འདྲ་བར2

་སྐྱེས་པ་ལ།ཕའི་གཟུགས་འཛིན་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་
དུ།ཤེས་པའི་ཕྱི་རོལ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་འཛིན་ཏོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡིན་ཏེ།ཚད་མས་འབྲས་བུར་འཇོག་པའི་ཚེ་ནི།དཔེར་ན། སྔོན་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྔོན་པོའི་གྲུབ་བདེ་3

རྫས་གཅིག་གི་ཆོས་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་
ཡང༌།དེ་དག་རྟོགས་པར་4

འཇོག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན།གཟུང་དོན་གང་
གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་ལ།འཛིན་རྣམ་གྱི་ངེས་པ་གསར་དུ་འདྲེན་
1 <<སྐུ་>>ཆེ་ཆུང་གིས་ <<ཤེས་>>ཆེ་ཆུང་གི
2 <<སྐུ་>>འདྲ་བར་ <<ཤེས་>>དང་འདྲ་བར་
3 <<སྐུ་>>གྲུབ་བདེ་ <<ཤེས་>>གྲུབ་སྡེ་
4 <<སྐུ་>> རྟོགས་པར་ <<ཤེས་>> རྟོག་པར་

36

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ནུས་པའི་གཟུང་དོན་གྱི་ཆ་དེ་ཉིད།དབང་མངོན་གྱིས་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་
ཡི། ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ཡང༌།དེ་རྟོགས་པར་བཞག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ།དེ་ནི་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་འབྲས་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།།དེས་ན་སྔོན་པོ་
གཞལ་བྱ་རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་
ཤེས་པ་ཚད་མ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ།།རྣམ་གཞག་འདི་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་པས་ཁས་ལེན་ཅིང་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་འདོད་པས།འོག་མ་འདི་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་དོན་ཁས་བླངས་ཀྱང་རང་བཞིན་འབྲས་བུར་རིགས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་སྟེ། །
ཡང་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཚེ་ནའང་ཕྱི་
དོན་ཁས་བླངས་ཀྱང་རུང་མ་བླངས་ཀྱང་རུང༌།རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ།
རྩ་བ།

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །
གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེའི་ངོ་བོ་སིམ་པ་དང༌།གདུང་བར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་1
1 <<སྐུ་>>སིམ་པ་དང།གདུང་བར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ <<ཤེས་>>སེམས་པ་དང།གདུང་བར་འཛིན་རྣམ་གྱི་

37

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། འཛིན་རྣམ་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་མྱོང་བར།དོན་འདོད་མི་འདོད་དུ་བཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་འགྲེལ་དུ།ཤེས་པ་ནི་སྣང་བ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་ཏེ་རང་གི་སྣང་བ་དང་ཡུལ་སྣང་བའོ།།སྣང་བ་དེ་གཉིས་ལས་གང་རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི། གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ལས།སྔ་མ་སིམ་གདུང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་1

མྱོང་བའི་དབང་
གིས།ཡུལ་འདོད་མི་འདོད་དུ་འཇོག་པས།རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ།དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་འདོད་མི་འདོད་དུ་གྲུབ་ན།དགྲ་
གཉེན་གང་གིས་བལྟས་ཀྱང་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་གཉིས་སུ་སྣང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ན།འཛིན་རྣམ་ཚད་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དེ་འདིའི། །
ཚད་མ་དེ་ཡིས་འཇལ་བར་བྱེད། །
སྔོན་པོ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་སྔོན་པོའི་སྣང་བ་ཉིད་
དེ། སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་འདིའི་འཇོག་བྱེད་ཚད་མར་རིགས་ཏེ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚད་མ་དེ་ཡིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་འཇལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

1 <<སྐུ་>>སིམ་གདུང་གི་ངོ་བར་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ <<ཤེས་>>སེམས་གདུང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་རྣམ་གྱི་

38

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རོ།།འོ་ན་ཚད་འབྲས་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཏེ།ཚད་མས་དོན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་རང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས། སྔོན་པོ་རྟོགས་པར་འཇོག་པས་སྔོན་པོ་རིག་པ་འབྲས་བུར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་ལ།རང་རིག་འབྲས་བུར་བཞག་པ་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། རང་བཞིན་སེམས་པ་ཡིན་ན་ནི།།དོན་རིག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་ཕྱིར།།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་སྔོན་པོ་དང་
སྔོར་སྣང་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ།རང་བཞིན་སེམས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དེ་ལྟར་ངེས་ནུས་པའི་དབང་གིས་
ནི་མ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་
གྱིས་གཟུང་རྣམ་ཇི་ལྟར་མྱོང་བའི་དབང་གིས་དོན་མྱོང་བར་བཞག་དགོས་
ཀྱི།གཞན་དུ་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནོད་པར་འགྱུར་བས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི།རྣམ་གཞག་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་སྨྲ་བ་དང༌།ཡང་སེམས་ཙམ་པས1

་ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པར་འདོད་པ་ནི། མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ།།དེས་
ན་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ།རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས།དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ།རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུའོ།།སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་དང༌།ཆོས་མཆོག་གཉིས་ཀས་གཞལ་བྱ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ།མདོ་སྡེ་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་པ་ལ་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་(རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་)ནི།

1 <<སྐུ་>>སེམས་ཙམ་པའི་ <<ཤེས་>>སེམས་ཙམ་པས་

39

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ། སྨྲས་པ།

གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །
ཚད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི། །1
འཛིན་དང་རྣམ་རིག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །

དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །
སྨྲས་པ་གང་གི་ཚེ།གཟུང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་དང༌།ཚད་མ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི་འཛིན་རྣམ་དང་རྣམ་རིག་སྟེ།རང་རིག་གོ།དེ་ཡང་འདི་རིག་པར་བྱ་བས་ན། རང་རིག་ཅེས་ལས་སུ་གྱུར་པ་དེ་རིག་པའི་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང༌།དེས་རིག་པར་བྱེད་པ་ཚད་མའོ།།རྣམ་གཞག་དེ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་མོད་
ཀྱི།འདིར་ནི་ཤེས་པ་རང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱར་བྱེད་པ།སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་སོ། །ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དང་གཞལ་བྱ་དེ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུང་འཛིན་རིག་པ་གསུམ་ག་ཤེས་པ་གཅིག་གི་རྫས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་མེད་ན།དབང་མངོན་ཚད་འབྲས་སུ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན།དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་བྱ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་དང༌།ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་མ་རིག་པས་བསླད་
པ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཀྱང༌།དེ་འཁྲུལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་དང༌། གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་ངེས་པར་ཁས་བླངས་ནུས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།སེམས་ཙམ་རྣམ་རྫུན་པས་དོན་དུ་སྣང་བ་དང༌།རགས་པར་སྣང་བ་མ་རིག་

1 <<རང་>>དང་དེའི་འབྲས་བུ་ནི། ། <<རྩ་>>དང་ནི་དེའི་འབྲས་བུ། །

40

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་བསླད་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་འདོད་ལ།རྣམ་བདེན་པས་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་རགས་པར་སྣང་བའི་ཆ་མ་རིག་པས་བསླད་པ་མ་ཡིན་པས།རྣམ་བདེན་རྫུན་རྩོད་པའི་གཞི་ནི། རགས་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས། བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌།རང་རིག་བསྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་(བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པ་)ལ་གཉིས། ཡུལ་ཤེས་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་
དང༌།དུས་ཕྱིས་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་(ཡུལ་ཤེས་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ལས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབ་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཤེས་པའི། །
དབྱེ་བས་བློ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི1

་ཤེས་
པ།དེ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དེས་ཡུལ་ཤེས་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པའི་དབྱེ་བས་ཡུལ་ཤེས་པའི་བློ་ནི།2

གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་
གཉིས་པ་ཅན་ཉིད་དུ་གྲུབ་བོ།།རང་གི་སྡེ་པ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་སོགས་དང༌།གཞན་སྡེ་

1 <<སྐུ་>> སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི <<ཤེས་>>ཤེས་པ་སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དེའི་
2 <<སྐུ་>>ཤེས་པའི་བློ་ནི། <<ཤེས་>>ཤེས་བྱའི་བློ་ནི།

41

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དཔྱོད་པ་པ1

་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པས།དེ་དག་
ལ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་ཤེས་པའི་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་དབང་ཤེས་དང་།དེ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་ཡུལ་མི་འདྲ་བར2

་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལས། བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་འཆད་པ་ནི་
དེའི་དོན་མ་ཡིན་གྱི།སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས།ལས་དབྱེ་བའི་བསྡུ་བ་བྱས་པ་ལ་
སྒོས་སུ་3

དགག་པ་མཛད་ནས།ཡུལ་ཤེས་དེ་ཤེས་པའི་དྲན་ཤེས་དེས་ཡུལ་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་དུ་དྲན་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ལས།ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར།འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོས་ཀྱང༌།བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མ་དྲན་ན་འཛིན་རྣམ་རྐྱང་པ་ཅན་དུ་དྲན་དགོས་
པས།ཤེས་པ་སྔ་ཕྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལྟར་ན། སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རིག་ལ། སེར་པོ་མི་རིག་པའི་ཁྱད་པར་མི་
འཐད་པར་ཐལ།དེ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ།འདྲ་མི་འདྲ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།དེས་
ན་ཡུལ་ཤེས་དང༌།དྲན་ཤེས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སོགས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས།ཕྱི་

མ་ཕྱི་མ་གཟུང་རྣམ་རེ་རེས་ལྷག་པའོ།།སྒྲུབ་ཚུལ་འདི་མ་ཤེས་ན།སྡེ་བདུན་གྱི་

རིགས་པའི་གཞི་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དུས་ཕྱིས་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་བསྒྲུབ་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ཞར་ལ་རང་རིག་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །

1 <<སྐུ་>>དཔྱོད་པ་པ་ <<ཤེས་>>སྤྱོད་པ་པ་
2 <<སྐུ་>>གཉིས་ཡུལ་མི་འདྲ་བར་ <<ཤེས་>>མི་འདྲ་བར་
3 <<སྐུ་>>སྒོས་སུ་ <<ཤེས་>>དགོས་སུ་

42

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །

ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་གཉིས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་དུས་ཕྱིས་མི་འདྲ་བར་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ།དེ་ལས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་

མེད་ན་དེ་འདྲ་མི་འདྲ་བའི་1

ཁྱད་པར་བཞག་མི་ནུས་ཏེ།འཛིན་རྣམ་ལ་རྣམ་པ་མི་
འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །2 གཉིས་པ་(ཞར་ལ་རང་རིག་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

ཚུལ་གཉིས་དང་ནི་རང་རིག་གྲུབ། །
མ་མྱོང་བར་འདི་མེད་ཕྱིར་རོ། །
བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ན།དངོས་སུ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་ནི་ཤུགས་ལ་རང་རིག་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ།གཟུང་བའི་རྣམ་པ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མ་

མྱོང་བར་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་འདི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་ངེས་ལས།དམིགས་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྱུར།།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར།ཡུལ་དམིགས་པ་དེ་མ་དམིགས་ན་ཡུལ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་དག་ 1 <<སྐུ་>>དེ་ལ་འདྲ་མི་འདྲ་བའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་འདྲ་མི་འདྲ་བའི་ 2 <<སྐུ་>>སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། <<ཤེས་>>སྒོ་ནས་དབྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

43

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱས་པར་རྣམ་འགྲེལ་དུ།ཉམས་མྱོང་རྣམ་ངེས་དེ་ཡང་ནི།།ཞེས་སོགས་དང༌།དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(རང་རིག་བསྒྲུབ་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཉམས་མྱོང་ན། །

ཤེས་པ་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ན།གྲུབ་པ་ལ་བསྒྲུབ་པར་1

འགྱུར་

ལ།རང་གིས་མྱོང་བ་མ་གྲུབ་སྟེ།གཟུགས་དེ་ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་
དང༌།ཤེས་པ་དེ་ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དྲན་པ་དོན་གཞན་གྱིས་དྲན་པ་

བཞིན་དུ།ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

ཐུག་མེད་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ཤེས་པ་མྱོང་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་རྒྱུད་དགོས་པར་ཐལ།ཤེས་པ་སྔ་མ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་དགོས་ལ།དེ་ཡང་ཕྱི་མ་

དོན་གཞན་གྱིས་མྱོང་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>བསྒྲུབ་པར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྒྲུབ་པར་

44

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལའང་དྲན་པ་སྟེ། །
ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ལའང་མྱོང་བྱེད་ཡོད་དགོས་ཏེ།དྲན་པ་སྟེ་དྲན་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།ཡུལ་གཟུགས་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།གཟུགས་འཛིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་དམིགས་པ་མི་སྲིད་པས། གཟུང་འཛིན་དམིགས་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་བརྒྱུད་1

དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་ཡུལ་གཞན་ལ་འཕོ་བ། །
མེད་འགྱུར་དེ་ཡང་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཡུལ་གཞན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཕོ་བ་མེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ།ཤེས་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་2

རང་གི་ཉེར་ལེན་ཤེས་པ་སྔ་མ་
ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཕྱིར།ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།ཤིན་ཏུ་ཉེ་ལ་བར་མེད་པའི་རང་གི་
དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་མི་རིགས་ཏེ།ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རང་རིག་དང་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་མེད་པ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ།།དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།དྲན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་

1 <<སྐུ་>>བརྒྱུད་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྒྱུད་
2 <<སྐུ་>>རྣམས་ཀྱིས་ <<ཤེས་>>རྣམས་

45

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པའོ།།དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་ལ་)གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་ན་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང༌།རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་བརྟགས་ལ་1

དགག་པའོ། །
དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་ན་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྩོད་སྒྲུབ་སློབ་དཔོན་གྱི་མ་ཡིན། །
ངེས་པར་སྙིང་པོ་མེད་པར་དགོངས། །
གཞན་དུ་ཆ་ཤས་སུ་གསུང་འགྱུར། །
དེས་ན་ཁོ་བོས་བརྟག་པར་བྱ། །

འཇིག་རྟེན་ན་རྩོད་སྒྲུབ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ཚད་མར་བཟུང་ནས།སློབ་དཔོན་ལ་དགག་པ་བྱེད་པ་དག་མི་རིགས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ།རྩོད་སྒྲུབ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་མིན་ཏེ།སློབ་དཔོན་
གྱིས་དེ་ནས་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྙིང་པོ་མེད་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།2མིན་པ་ལས་གཞན་དུ་ན།སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སོགས་གསུངས་མི་རིགས་ལ།མངོན་སུམ་དང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང་།ལྟག་ཆོད་དང་དེའི་ལན་རྩོད་སྒྲུབ་ལས་ཆ་ཤས་སུ་གསུངས་

1 <<སྐུ་>>བརྟགས་ལ་ <<ཤེས་>> རྟོགས་ལ་
2 <<སྐུ་>>དེ་ལྟར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེར་ཐལ།

46

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན་རྩོད་སྒྲུབ་ལས་གཞན་དུ་ཞེས་བཤད་དོ།།ཆ་ཤས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི།རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་ཆ་ཤས་ཕྱེ་ནས་ཁ་ཅིག་སྐྱོན་
མེད་ཡིན་ཡང་ཕལ་ཆེར་དེ་སློབ་དཔོན་གྱི་རང་ལུགས་ལ་སྐྱོན་དང་བཅས་པར་
སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ནོ།1

།དེས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་ཁོ་བོས་རྩོད་སྒྲུབ་
ཀྱི་དོན་རྣམས་ལ།ཉེས་པ་ཡོད་མེད་བརྟག་པར་བྱ་བ་སྟེ།བརྟགས་པ་ན་སྐྱོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པའོ།།འགྲེལ་བཤད་མཁན་པོ་ན་རེ།གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ན་ཡང༌།ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཡིན་གྱི།ཕྱིས་བློ་བྱང་བར་གྱུར་པ་
ན།དེ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པར་ངེས་པ་སྐྱེས་སོ་ཞེས།2སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པར་མངོན་གྱི།སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་དམ་མ་མཛད་སྙམ་དུ་ཐེ་
ཚོམ་ཟ་བའི་དོན་གྱི་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(རྩོད་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དགོད་པ་དང༌།དེ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དགོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་རྣམ་པར་ཤེས། །
ཡུལ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་

1 <<སྐུ་>>དོན་ནོ། ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དོན།
2 <<སྐུ་>>ཞེས། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -

47

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཤིང་གཞན་ལས་མ་ཡིན་པའི་1

རྣམ་པར་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ།དཔེར་ན་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་དང༌།བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།དེས་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བསལ་ཏེ།ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་
དངུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང༌།དེ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་ཉ་ཕྱིས་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ཡང་བསལ་ཏེ།བུམ་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་དེ་རྫས་སུ་མེད་པས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་ཏེ།མེ་དུའི་འབྲེལ་པ2

་ངེས་པ་ལས་ཀྱང་བྱུང་གི།མེ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་སོ་
ཞེས་བྱའོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(དེ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་དོན་ལ་བརྟགས་ཏེ་3

དགག་པ་དང༌།དམིགས་རྐྱེན་གྱི་བྱེད་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ཏེ་

4

དགག་པའོ། །དང་པོ་(གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སོང་བའི་དོན་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་དོན་གྱི་སྒྲས་རྐྱེན་ཀུན་བརྗོད་པ་དགག་པ་དང༌།དམིགས་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ན་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པའོ། །དང་པོ་(གང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་དོན་གྱི་སྒྲས་རྐྱེན་ཀུན་བརྗོད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པའི་
2 <<སྐུ་>>འབྲེལ་པ་ <<ཤེས་>>འགྲེལ་པ་
3 <<སྐུ་>>བརྟགས་ཏེ་ <<ཤེས་>>བརྟགས་ལ་
4 <<སྐུ་>>བརྟགས་ཏེ་ <<ཤེས་>>བརྟགས་ལ་

48

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདིར། །
དོན་དེ་ཞེས་པས་ཀུན་བརྗོད་ན། །
གང་དེ་དེ་འབའ་ཞིག་ལས་མིན། །གང་གི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི1

་ཤེས་པ་མངོན་
སུམ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར།དོན་དེ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རྐྱེན་ཀུན་བརྗོད་ན་ནི།མངོན་སུམ་དེ་དམིགས་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།མངོན་སུམ་གང་དེ་དམིགས་རྐྱེན་འབའ་ཤིག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཁྱབ་པ་

ཁས་བླངས།རྟགས་དེར་ཐལ། བཞི2

་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས།ཞེས་
གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་འབྱུང་བས་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་དམིགས་རྐྱེན་ཡུལ་ལ་བརྗོད་པས་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།ཞེ་ན།དོན་དེ་ཤེས་3

པའི་སྒྲས་དམིགས་རྐྱེན་

4

འབའ་ཞིག་བསྟན་ན་ཡང༌།དམིགས་རྐྱེན་ཁོ་ན་ཀུན་གྱི་སྒྲས་5

བརྗོད་པ་ལ་འགལ་
བ་མེད་དེ།དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ།།ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ལས་འབྱུང་བས་སོ།།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་དོན་གྱི་སྒྲས་དམིགས་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང༌།རྐྱེན་བཞི་པོ་ཡང༌།གྲུབ་མཐའ་ལས་སྤྱིར་6

དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་

1 <<སྐུ་>>དེ་ལས་སྐྱེས་པས་ _<<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་ལ་སྐྱེས་པའི་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བཞི་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>གཞི་
3 འདིར་”ཤེས་”ཞེས་པ་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཡང།”ཞེས་”ལ་དགོངས་སོ་སྙམ།
4 <<སྐུ་>><<ཤེས་>><<བཀྲས་>>རྐྱེན་རྐྱེན་ <<ཞོལ་>>རྐྱེན་
5 <<སྐུ་>>ཀུན་གྱི་སྒྲས་ <<ཤེས་>>ཀུན་གྱིས་སྒྲས་
6 <སྐུ་>><<བཀྲས་>>སྤྱིར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཕྱིར་

49

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བླངས་པས།1

མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དེ་ལྟར་བཀག་པའོ། །གཉིས་པ་(དམིགས་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ན་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དམིགས་པའོ་ཞེ་ན་དྲན་སོགས་ཀྱི། །

ཤེས་པའང་གཞན་ལ་ལྟོས་མ་ཡིན། །དམིགས་པའི་ཞེས་པ་གང་དམིགས་པའི་2

ཡུལ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་
མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་ཏེ་གཟུགས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང༌།རོ་སྐྱུར་བ་འདོད་པ་དང་ལ་མེ་ལྡན་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་དྲན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པའང་ཆོས་ཅན།གང་ལ་དམིགས་པའི་ཡུལ་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང3

་དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་འདོགས་པས།མངོན་སུམ་དུ་
ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་པས་

4

ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་འཐད་དོ་ཞེ་ན།རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་རྒྱུ་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དམིགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཡང༌།མེ་ལ་དམིགས་ཤིང་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པས།མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བ་ལས་མ་འདས་སོ།།གཟུགས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དམིགས་པ་དེའི་སྒོ་ནས་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>པའི་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>པས་
2 <<སྐུ་>>དམིགས་པའི་ <<ཤེས་>>མ་དམིགས་པའི་
3 <<སྐུ་>>དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ <<ཤེས་>>དེ་ལ་སྐྱེས་ཤིང་
4 <<སྐུ་>> སྐྱེས་པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> སྐྱེ་བས་

50

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང༌། དེའི་སྔ་ལོགས་ན་མེད་པས། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་1

མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན།དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་ཀྱང༌། བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་པས་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་(དམིགས་རྐྱེན་གྱི་བྱེད་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ཏེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་
དངོས་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་སྨྲས་པ།

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཡོད་མིན། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དོན་དམ་དུ། །
ལྔ་པོ་བསགས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མ་བྱས། །
བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དོ། །

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ། ཡང་སྨྲས་པ།དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང༌།མཐུན་པའི་དོན་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནམ།འོན་དེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་ཡང༌།དོན་དེ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས།དོན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན།དང་པོ་ལྟར་ན།ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་གཟུགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།གཟུགས་དབང་ཤེས་ལ་ 1 <<སྐུ་>> སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ <<ཤེས་>> སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་

51

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རགས་པར་སྣང་ལ།རགས་པ་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་1

དུ་ཐལ།ལྔ་པོ་རྡུལ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར།ཁྱབ་

པ་ཁས་བླངས།བསགས་པ་དང་ཚོགས་པ་རྫས་སུ་མེད་པས།དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ངོར་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས་སོ།།ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ན།དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་
བོ།།གལ་ཏེ་རགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང༌།དོན་དམ་དུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་དམིགས་པའི་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ན།དེ་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་དེ་ལ་དམིགས་ཀྱང་དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་2

མ་བྱས་པའི་

ཕྱིར།ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ།།ཞ་མའི་འགྱུར་ལས།སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལྔ་རྣམས་སོ།།ཞེས་འབྱུང་ངོ།།འོན་ཏེ་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།མིག་གི་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲན་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཐལ།དེའི་རྒྱུར3

་ཁྱོད་ཀྱི་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རང་འགྲེལ་དུ་
མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང༌།དམིགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་སོ།།གཞན་དུ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དང༌། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།

1 <<སྐུ་>>ཡུལ་ཅན་ <<ཤེས་>>ཡུལ་
2 <<སྐུ་>>ཐ་སྙད་ <<ཤེས་>>ཐ་སྙད་དུ་
3 <<སྐུ་>><<ཞོལ་>>དེའི་རྒྱུར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>དེའི་འགྱུར་

52

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

དོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་དབེན་པ་ཡང་། །
བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཤེས་པ། སྒྲའི་ཤེས་པ།ཞེས་ཡུལ་གྱི་ཐ་

སྙད་བྱེད་པ་མཐོང་སྟེ།ཡུལ་གྱི་དོན་གྱི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་བརྗོད་པར་
བྱ་བ་མ་ཡིན་པས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་ཡུལ་འདིའི་ཡང་། །
སྤྱི་ཡི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ། །

དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་མི་བྱ། །
ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཐ་སྙད་དུ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འདི་ཡང༌།དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་

ངོར་ཆ་བཅས་སུ་མེད་པར་རྡུལ་སིལ་བུར་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ལ།ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཚེ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་འདི་དག་ནི1

་རྩོད་
སྒྲུབ་མཁན་པོས་རྡུལ་ཕྲན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ལ།ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་པ་ཡིན་
ནོ།།སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་བཞེད་པ་སེམས་ཙམ་དུ་གནས་པས།རྩོད་སྒྲུབ་
1 <<སྐུ་>>ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེས་ན་འདི་དག་ནི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།འདི་དག་ནི་

53

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་(གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པ་)ལ་བཞི།རིགས་1

པ་ཅན་པའི་
ལུགས་དགག་པ་དང༌།བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིགས་པ་ཅན་རྣམས་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་
ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ནི་
མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
རྐང་མིག་པའི་རྗེས་འབྲང་རིགས་2

པ་ཅན་རྣམས་ནི།སྣ་དང༌། ལྕེ་
དང༌།མིག་དང༌། པགས་པ་དང༌།རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དང༌། དྲི་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཕྲད་པ་ནི།དབང་དོན་འབྲེལ་པ་སྟེ།འབྲེལ་དེ་ཡང་སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང༌།འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ།དེ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ།ཡན་ལག་ཅན་གྱི་བུམ་པ་དང༌། སྦྱོར་བའི་འབྲེལ་པ་དང༌། བུམ་པ་ལ་ཡོད་པའི་གཟུགས་
དྲི་སོགས་དང་སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང༌།གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ལ་འདུས་
པ་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དང༌།གཟུགས་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའོ། །མིག་གི་དབང་

1 <<སྐུ་>>རིག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རིགས་
2 <<སྐུ་>>རིག་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རིགས་

54

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པོ་ལ་ཕྱོགས་བུམ་གདོང་དང༌། སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་དང༌།ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་

1

འབྲེལ་པ་གྲུབ་པས།དངོས་འབྲེལ་གཉིས་དང༌བརྒྱུད་འབྲེལ་བཞིའོ།།རྣ་བའི་དབང་པོ་སྒྲ་དང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་སྟེ།ནམ་མཁའ་2

རྟག་ཁྱབ་ཏུ་ཡོད་པས་རྣ་བའི་
དབང་པོའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་འདུ་ཞིང་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་འདུ་བས་སོ།།བདག་ནི་ཡིད་དང་སྦྱར་བས་རྫས་སུ་འདོད་ལ།དབང་དོན་ཕྲད་པས་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བསལ་ལོ།།ཕྲད་པ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པས་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་བདེ་སོགས་བསལ་ཞིང་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་དང༌།རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས།ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མིན་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་འདིའོ་ཞེས་ཞེན་པའི་བདག་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འཁྲུལ་བ་མེད་པས་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་སོགས་བསལ་ཏེ།དབང་ཤེས་ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་བར་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།སྤྱིར་དགག་པ་དང༌།སོ་སོར་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(སྤྱིར་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
དབང་དོན་ལས་བྱུང་བློ་ལ་ནི། །
ཐ་སྙད་ལ་སོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །

1 <<སྐུ་>>ཁྱབ་པ་དང།ཁྱབ་པ་ཅན་གྱི་ <<ཤེས་>>ཁྱད་པར་དང།ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ 2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ནམ་མཁའ་ <<ཤེས་>>ནམ་མཁས་

55

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བློ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་དང༌།འཁྲུལ་བ་དང༌།ཞེན་པའི་1

བདག་ཉིད་ལ་
སོགས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པས།དབང་དོན་ཕྲད་པར་གྲུབ་ཟིན་ནས།མཚན་ཉིད་ལྷག་མ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པའི་ཕྱིར།རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པའི་
ཡུལ་ལ་ནི།ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་གྲང་ན་ཡང༌།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་ལྷག་མ་རྣམས་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་
པས་དབང་དོན་ཕྲད་པས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།དེ་སེལ་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་
པ་མེད་ལ།ཡང་མ་འཁྲུལ་བས་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་བསལ་ཟིན་པས།དེ་སེལ་བ་ལ་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་དོ།།རྐང་པ་གཉིས་པོ་འདི་ཞ་མའི་རྩ་བའི་འགྱུར་ལ་མ་བྱུང་ཡང༌།འགྲེལ་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་ན་2

རྩ་ཚིག་ཏུ་མངོན་ནོ།།རྐང་པ་སྔ་མ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན།ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པར་གྲུབ་ཟིན་ནས།ལྷག་མ་རྣམས་ལ་རྣམ་བཅད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(སོ་སོར་དགག་པ་)ལ་གསུམ།མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་
དང༌། དབང་པོ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པ་དང༌།ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དགག་པའོ།།དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་དངོས་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
1 <<སྐུ་>>ཞེས་པའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཞེན་པའི་
2 <<སྐུ་>>དཔྱད་ན་ <<ཤེས་>>སྤྱོད་ན་

56

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

བར་དང་བཅས་པ་འཛིན་པ་དང་། །
ཤེས་པ་ལྷག་པའང་ཐོབ་མི་འགྱུར། །
སྣ་ལྕེ་ལུས་གསུམ་གྱི་དབང་པོས་དོན་དང་འཕྲད་ནས་འཛིན་ཡང༌།མིག་
དང་རྣ་བའི་དབང་པོས་བར་དང་བཅས་པའི་དོན་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།མངོན་སུམ་ཡིན་ན་དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།རང་གི་
སྒྲས་ཉེས་པ་འོག་མ་སྡུད་པའོ། །དབང་པོ་དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཤེས་པས་དབང་པོ་ལས་བོང་ཚོད་ལྷག་མའང་འཛིན་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།རྟགས་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་རིགས་པ་ཅན་པས་སྣའི་དབང་པོ་ལས་བོང་ཚོད་ལྷག་པའི་དྲི་འཛིན་པར་འདོད་པས་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དང་ཕྲད་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།མིག་དང་རྣ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་དབང་རྟེན་
ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བྱུང་ནས་དོན་འཛིན་པས་བར་བཅས་དང༌།1

བོང་ཚོད་ལྷག་པ་
འཛིན་པ་འཐད་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དབང་པོ་རྟེན་ལས་ཕྱིར་མི་འཕོ། །

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བར་བཅས་དང། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བར་དང་བཅས་དང།

57

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དབང་པོ་གཉིས་དབང་རྟེན་ལས་ཕྱིར་མི་འཕོ་ཞིང༌།འཕོས་ནས་ཡུལ་
འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་དབང་རྟེན་གཉིས་བར་ཆོད་འཐུག་པོས་བསྒྲིབས་ཀྱང༌།རྒྱང་རིང་པོའི་གཟུགས་དང་སྒྲ་འཛིན་དགོས་ན་དེ་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

ཡུལ་ལ་འཛིན་པར་ནུས་མ་ཡིན། །
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་གཉིས་ཕྱིར་འཕོ་རུ་ཆུག་ནའང་གཟུགས་དང་
སྒྲའི་ཡུལ་ལ་འཛིན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རང་གི་རྟེན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

རོ།།དེ་དབང་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཤིང་བར་དུ་ཆོད་པ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཁས་བླངས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་(དབང་པོ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

བདེ་སོགས་གཞལ་བྱ་མིན་པ་འམ། །

ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་
འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ལ་ཁྱོད་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།འམ་གྱི་སྒྲས་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན།མངོན་སུམ་གཞན་

58

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡོད་པར་ཐལ།བདེ་སོགས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དབང་པོ་གཞན་ཡོད་ཡིད་དབང་པོ། །
དབང་པོ་ལྔ་ལས་གཞན་ཡོད་པར་ཐལ།ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་བདག་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བཀག་པ་མེད་ཕྱིར་ཐོབ་ཅེ་ན། །
གྲངས་ཅན་གྱི་གཞུང་ལས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བཀག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།ཡིད་
ཀྱི་དབང་པོ་ཡང་འཐོབ་བོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དབང་པོ་གཞན་གྱི་སྒྲ་དོན་མེད། །
དེ་ལྟ་ན་སྣ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་གྱི་སྒྲ་སྨོས་པ་ཡང་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེའི་གཞུང་ལུགས་ལས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་མི་འཐད་པ1

་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་།བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །
1 <<སྐུ་>>ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་མི་འཐད་པ་ <<ཤེས་>>ཚད་འབྲས་མི་འཐད་པ་

59

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་མི་འཐད་པ་སྤྱིར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ངེས་པའི་དོན་ལ་འབྲས་བུ་མེད། །
དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེན་ཅིང་ངེས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ལ་
རྫས་ཐ་དད་པའི་འབྲས་བུ་མེད་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་དངོས་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

ཤེས་པ་ཡི་ཡང་ཚད་ཉིད་ལས། །1
དོན་གཞན་འབྲས་བུར་སྨྲ་བར་འགྱུར། །གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་2

ཚད་
མ་ཉིད་ལས་དོན་གཞན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྫས་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>ཤེས་པའི་ཡང་ནི་ཚད་ཉིད་ལས། ། <<རྩ་>>ཤེས་པ་ཡི་ཡང་མཚན་ཉིད་ལས། ། 2 <<སྐུ་>>ཤེས་པ་ཡུལ་ཡང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་

60

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱད་པར་ལ་མིན་ཐ་དད་ཕྱིར། །
སྤྱི་སོགས་ཁྱད་ཆོས་འཇལ་བ་ཚད་མ་དང་རྫས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཁྱད་པར་
འཇལ་བ་འབྲས་བུར་འདོད་པའོ།།ཁ་ཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཁྱད་པར་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང༌།འབྲས་བུ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་གཞི་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་ཚད་འབྲས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཇུག་
པའི་ཡུལ་ཐ་དད་ཁོ་ནར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་ལ་ཡོད་མིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
སྟ་རེས་སེང་ལྡེང་གི་ཡུལ་བཅད་ཅིང་རྙེད་པས་པ་ལ་ཤ་ཆད་པ་འབྲས་བུར་མི་རིགས་པ་བཞིན་དེ་ལ་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པའི་དོན་འབྲས་བུར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཚད་འབྲས་གཉིས་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་གཉིས་ཞེ་ན། །
རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་པ་ན།རང་ཉིད་གཟུང་བྱ་དང་
འཛིན་པ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

61

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

མ་ཡིན་ཁྱད་པར་བྱ་ལའང་འགྱུར། །
ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་དེ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།དེ་ལྟ་ན་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་རྫས་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ལའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ནའང༌།དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཅིང༌།ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ། རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་དང་འཇལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་འདི་ནི་མཐའ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་
གྱི།རིགས་པ་ཅན་པའི་རྩ་བའི་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ།

མ་རྟོགས་ལ་སོགས་ཀུན་ལ་མིན། །
གལ་ཏེ་ཚད་མ་ནི་གཞལ་བྱ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ།སྔར་ཡོད་ཀྱི་མ་

རྟོགས་པ་དང༌།ལོག་པར་རྟོགས་1

པ་དང༌།ཐེ་ཚོམ་ལོག་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན།ཚད་མ་ཀུན་ལ་མ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་ཡོད་ལོག་བར་བྱེད་པའི་ངེས་པ་དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་དག་སྔར་མེད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་བཟླས་པ་ཙམ་གྱིས་

ཀྱང་གཞལ་བྱར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

1 རྟོགས་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཡང་རྟོག་ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སམ་སྙམ།

62

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྡོག་པ་མེད་ཕྱིར་འབྲས་བུ་མིན། །1
དེ་དག་སྔར་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སོགས་ལོག་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།ཚད་མའི་འབྲས་བུར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དངོས་པོར་མེད་པས་གཞལ་བྱ་མི་འཇལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་བདག་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་དང་དོན་དུ་ཕྲད་པ་
ལས་གང་གྲུབ་པ་དེ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
བྱེ་བྲག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས།གང་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་དེ་ལ་རྫས་ལས་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་བདག་དང༌།མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དང༌། ཡིད་དང༌།གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཕྲད་པ་ནི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ལ།དེ་ཡང་རིགས་2

པ་ཅན་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར།དངོས་འབྲེལ་
གཉིས།བརྒྱུད་འབྲེལ་བཞིའོ།།དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།དབང་པོ་དང་དོན་དུ་ཕྲད་པ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་ལ།གཞན་དག་ན་རེ།གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བདག་དང་ཡིད་དུ་ཕྲད་པ་ཚད་མའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།ཚད་མ་དེ་ལས་

1 <<རང་>>ལོག་པ་འབྲས་བུར་ཡོད་མ་ཡིན། ། <<རྩ་>>ལྡོག་པ་མེད་ཕྱིར་འབྲས་བུ་མིན། ། 2 <<སྐུ་>><<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རིག་ <<བཀྲས་>>རིགས་

63

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གང་གྲུབ་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌།བུམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་པ་དང་གཟུགས་སོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ལས་ཚད་མ་གཞན་མངོན་སུམ་དང་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ།།དེ་ཡང་།གཟུང་དོན་ཉེ་བ་འདིའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་དང་།ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་ཁོ་ནར་འདོད་པའོ།།དོན་བསྡུས་ན།དབང་དོན་དང་ཕྲད་པའམ་བདག་དང་ཡིད་ཕྲད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་དབང་གིས་འདི་བུམ་པའོ་
སྙམ་པའི་རྫས་ངེས་པ་དང༌། སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པའི་མངོན་སུམ་དེ།1

ཚད་མའི་
འབྲས་བུར་འདོད་ལ།ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་དེ་བུམ་པའི་གཟུགས་དྲི་ལ་སོགས་པ་
ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཀུན་གྱི་རྫས་སུ་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌།རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་)ནི།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཐེ་ཚོམ་དུ་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་
ཤེས་པ་དང་།ལས་གྲུབ་པ་ནི།མངོན་སུམ་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དག་གོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ཏེ།མངོན་སུམ་དོན་ལ་ལྟ་བ་ཙམ་ཡིན་པས། རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པ2

་མི་སྲིད་ལ་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ནི་བརྟགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།མིག་དབང་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་ཕྲད་པ་ཚད་མ་ཡིན་ན།བུམ་པའི་རྫས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་ཕྲད་པས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དེ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དང།
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དཔྱོད་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>སྤྱོད་པ་

64

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཟུགས་ཁོ་ན་རྟོགས་ལ། དྲི་ལ་སོགས་པ་མ་རྟོགས་པ་1

འགལ་ཏེ།བུམ་པའི་ཆོས་
ཀུན་དང་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་ཆོས་འབྲེལ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། བདག་

དང་ཡིད་ཕྲད་པ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་དག་གི་ཚད་མར་མི་རུང་སྟེ།ཚད་འབྲས་གཉིས་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་འགལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(རིགས་པ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།ཚད་འབྲས་སྤྱིར་དགག་པ་

དང༌།ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ཚད་འབྲས་སྤྱིར་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་དང་། རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལས་ལ་ལྟོས་
པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ།
ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་དང་བུམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཁྱད་པར་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བ་འཛིན་པ་དང༌། རྫས་བུམ་པ་སོགས་དང་ཡོན་ཏན་སྔོན་པོ་སོགས་དང༌།ལས་འགྲོ་བ་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་འདིའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཞེས་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ།
རྩ་བ།

ཡུལ་ལ་ལྟ་བའི་དོན་ཅན་ཕྱིར། །

1 <<སྐུ་>> རྟོགས་པ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མ་རྟོགས་པ་

65

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱད་པར་རྣམས་དང་སྦྱར་མི་བྱ། །
དེ་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན།བུམ་པ་དཀར་པོའི་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་ཁྱད་གཞི་རྫས་སྦྱར་བ་མི་བྱ་བ་སྟེ།ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ངེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་བལྟ་བའི་དོན་ཅན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་
སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་བློ་ཡིན་གྱི་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ།གཞན་དུ་ན་དྲི་མངར་རོ་སྙམ་པ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། འདིའོ་སྙམ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དྲི་རོ་གཉིས་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

གཅིག་མིན་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་གཅིག་འགྱུར། །
གཅིག་མ་ཡིན་པ་དུ་མར་ཐལ།གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་ཡང་གཟུང་

དོན་ཡིན། དྲི་རོ་སོགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་ཁྱོད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་
ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།གཟུགས་དྲི་རོ་སོགས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
ཐལ།གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་དྲི་རོ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་གཟུང་དོན་
དུ་བྱེད།དེ་དག་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་རྫས་གཟུང་དོན་དུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

66

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐོང་ན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་གཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ།གཟུགས་

དྲི་སོགས་དུ་མར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་སྟེ།དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་
ཡང༌།དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང༌།ཡོན་ཏན་ཉིད་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ཡང༌།དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཞིན་གཞན་ལ་ཡང་མཐོང་བས་གཟུགས་སོགས་གཅིག་དང༌། རྫས་དུ་མར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་དབང་པོ་ལས་དེ་མིན། །
དབང་ཤེས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་རྫས་གཅིག་ཁོ་ན་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།བུམ་པའི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པ་དང་བུམ་པའི་དྲིའོ་སྙམ་པ་སོགས་དབང་པོའི་སྒོ་ལས་དབང་ཤེས་གཞན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྫས་དེ་དབང་ཤེས་གཞན་གྱིས་

གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དབང་གཞན་དོན་མེད་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །
དེར་ཐལ།དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་དབང་པོ་གཞན་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།གཟུགས་དྲི་
སོགས་དབང་པོ་གཅིག་གིས་འཛིན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

67

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རང་ཡུལ་ཐ་དད་ཀྱང་འཛིན་ནུས། །1
ཐ་དད་པས་དབང་པོ་གཅིག་གིས་འཛིན་མི་ནུས་པ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་སྔོ་སེར་སོགས་རང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཛིན་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དྲི་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་རེག་བྱའི་རྫས་འཛིན།རེག་བྱ་འཛིན་
པས་ཀྱང་དྲིའི་རྫས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་མེད་དེ།གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
གཟུགས་ཉིད་དང་།རེག་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་ཆོས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ངེས་པས།ཡུལ་ཀུན་དབང་པོ་ཀུན་གྱིས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རྫས་སོགས་ལ་མིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
འོ་ན་མིག་ཤེས་དང༌།རེག་བྱ་འཛིན་པ་དག་གིས་རྫས་དང་གྲངས་དང༌།ལུས་2

ལ་སོགས་པར་མི་འཛིན་པར་ཐལ། རྫས་དང་གྲངས་དང་ལ་སོགས་ལ་
གཟུགས་ཉིད་དང་རེག་བྱ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།གསུམ་ག་

1 <<རང་>>ནུས། ། <<རྩ་>>ནུབ། །

2 <<སྐུ་>>ལུས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལས་

68

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁས་བླངས་སོ།།གང་ལ་གཟུགས་ཉིད་དངོས་སུ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པ་དེ་མིག་གིས་ངེས་པར་འཛིན་ལ།དེ་བཞིན་དུ་རེག་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། རྫས་ལ་གཟུགས་ཉིད་ལ་སོགས་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར།གཟུགས་འཛིན་པའི་ཚེ་རྫས་འཛིན་པར་མ་ངེས་ཤིང་གཟུགས་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་འཇུག་པའི་ཚེ།རེག་བྱ་མེད་པར་བཟུང་ནས་གཟུགས་ཉིད་ཡོད་པར་མཚོན་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལྟ་ན། །
དེ་ལྟ་ནའང་མདོ་དང་འགལ་ཞིང་རིགས་པ་དང་ཡང་འགལ་ཏེ།དབང་པོ་གཅིག་གིས་མེད་པར་བཟུང་བ་དབང་པོ་གཞན་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པར་མདོ་དང་འགལ་བར་གསུངས་པ་ནི།བྱེ་བྲག་པ་ནི་རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།ཡོན་ཏན་འཛིན་པའི་ཚེ་རྫས་དང་སྦྱར་ནས།ངེས་པར་འཛིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བའོ། །གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས།མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ལན་
དགག་པ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་(མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ལན་དགག་པ་)ནི།ཉིན་པར་བུམ་པའི་ཁ་དོག་
དམར་པོ་མིག་གིས་མཐོང་ནས།མུན་ཁུང་དུ་བུམ་པའི་རེག་བྱ་ལ་རེག་པའི་ཚེ།འདི་དེ་རིང་གི་བུམ་པ་དམར་པོའོ་སྙམ་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རེག་བྱ་དང་ཁ་དོག་གི་རྫས་གཉིས་ཀ་བློ་གཅིག་གིས་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་

69

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཞེ་ན།དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མོ་བུམ་པའི་རེག་བྱ་ལ་རེག་ནས།ཉིན་པར་བུམ་པའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་ཚེ།འདི་མཚན་མོའི་བུམ་པ་རྩུབ་པོ་དེའོ་སྙམ་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །
རྩ་བ།

མེད་ཕྱིར་གཞན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །
བུམ་པའི་ཁ་དོག་རེག་བྱ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁ་དོག་གི་རྫས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་

ཡུལ་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།དེ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ།།འདི་དེ་རིང་གི་
བུམ་པ་དམར་པོའོ་སྙམ་པའི་བློ་ཆོས་ཅན།མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ།བུམ་པའི་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བ་དྲན་པའི་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།མངོན་
སུམ་གྱིས་གཟུང་ངོ་སྙམ་པ་ནི་བློའི་འཇུག་ཚུལ་མི་ཤེས་པའི་རྟོག་གེ་ངན་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡུལ་མཚུངས་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེ་ན། །
བུམ་པ་དམར་པོའོ་སྙམ་པ་ན་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཡུལ་དེ་དབང་པོ་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འདོད་དེ།ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་མ་གཟུང་བར་ཁྱད་གཞི་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན།ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དབྱུག་པ་དང༌།དབྱུག་

70

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་ཅན་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་བཞིན་དུ།ཡོད་པ་ཉིད་དང༌།དེ་དང་ལྡན་པ་དང༌།ཡོན་ཏན་དང་རྫས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་འཛིན་པར་འདོད་ཅེ་ན།དང་པོ་ནི།རེག་བྱའི་རྫས་དང༌།ཁ་དོག་མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་སྦྱར་ནས་འཛིན་ཏེ།རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའི་བུམ་པ་འདི་དམར་པོའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌།ཁྱབ་པ་མ་
ངེས་པ་དང༌།རིགས་པ་དང་འགལ་བ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

མི་འདོད་པ་ལའང་ཐལ་བར་འགྱུར། །
འོ་ན་རྫས་རྟེན་དོན་གཞན་གང་ལ་བརྟེན་པར་མི་འདོད་པས།དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་ལའང་ཡོན་ཏན་དང༌།ལས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་བསྟེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང༌།འདེགས་འཇོག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡན་ལག་འདི་དག་རྫས་དང་ལྡན་ནོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མ་ངེས་དེ་ནི་གཞན་དུ་བརྗོད། །

71

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ།ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་དེ་ནི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ཐ་དད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་རྫས་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ནའང་།ལུས་ལ་སོགས་པ་ལ་དྲོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བས་མིག་གིས་ཁ་དོག་དང༌།རེག་བྱ་གཉིས་ཀ་གཟུང་བར་ཐལ།འདོད་ན།དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཐལ།དབང་པོ་གཅིག་གིས་གཟུང་བའི་ཕྱིར།ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན།དབང་པོ་རིགས་
གཅིག་པ་དུ་མས་བཟུང་བས།དུ་མར་མི་འགྱུར་ཞིང༌།གཅིག་གིས་བཟུང་བས་གཅིག་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ།

ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་མ་ཡིན། །
དབང་པོ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་དབང་པོ་ཐ་དད་ཀྱི་ཐ་དད་

ལས་དུ་མར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།དབང་པོ་ཐ་དད་པ་དེ་དུ་མ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །གསུམ་པ་(རིགས་པ་དང་འགལ་བ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དབང་པོ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་བློ། །
ཐ་དད་ཕྱིར་ནི་ཐ་དད་ན། །
གཞན་དུ་ཐ་དད་མེད་གང་ལས། །
མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བློ་སོ་སོ་

72

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཛིན་བྱེད་1

ཐ་དད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ནི་རྫས་ཐ་དད་དུ་བཞག་2

དགོས་ལ་གཞན་དུ་
ན་ཐ་དད་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར།ཞ་མ་སེང་
རྒྱལ་གྱི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་མ་མཐུན་ལ།འགྲེལ་3

པའི་འགྱུར་ལྟར་
ན།འཇིག་རྟེན་གྱི་བློ་དང་དབང་པོ་ཐ་དད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སོ་སོར་ངེས་པ་དེ་ནི་ཐ་
དད་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི།རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་གཅིག་མ་ཡིན4

་ཏེ།གཅིག་ཏུ་
འགྲུབ་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞན་དུ་ན། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།དོན་བསྡུས་ན།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ཚད་མ་དང་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ལ་འདིའོ་སྙམ་པའི་མངོན་སུམ་དང་ཚད་མ་འབྲས་བུར་ཁས་བླངས་ཤིང༌། རྫས་ཆ་མེད་གཅིག་དང༌།དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་དང༌།གཟུགས་འཛིན་པའི་བློས་དྲི་རོ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་

5

འཛིན་པ་དང༌།དེ་དག་འཛིན་པའི་བློས་གཟུགས་ཀྱི་རྫས་6

འཛིན་པར་ཁས་
བླངས་པས།ཉེས་པ་འདི་དག་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།།གཟུགས་ཀྱི་རྫས་དང་དྲི་ལ་
སོགས་པའི་རྫས་ཆོས་ཅན།ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དབང་པོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་
ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།གཞན་དུ་ན་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་

1 <<སྐུ་>> བློ་སོ་སོ་འཛིན་བྱེད་ <<ཤེས་>> བློ་སོ་སོ་
2 <<སྐུ་>>བཞག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ན་རྙེད་
3 <<སྐུ་>>འབྲེལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>འགྲེལ་
4 <<སྐུ་>>མ་ཡིན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཡིན་
5 <<སྐུ་>><<བཀྲས>> རྫས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> དྲིས་
6 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྫས་ <<ཤེས་>> -

73

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བཞག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་(སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་
དོ། །
དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་མ་ཟད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་
མངོན་སུམ་དུ་འདོད་དེ།རྣ་བ་དང༌།པགས་པ་དང༌།མིག་དང་ལྕེ་དང༌།སྣ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་སྒྲ་དང་རེག་བྱ་དང༌།གཟུགས་དང་རོ་དང་དྲི་
རྣམས་ལ་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ནི།མངོན་སུམ་ཚད་མའོ།།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི།ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌།རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་པར་འདོགས་པར་བྱེད་དོ།།བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་དོན་ནི།ཁ་ཅིག་ཡིད་དང་དབང་པོ་
ཡུལ་ལ་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པའི་དོན་དུ་འདོད་ལ། གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཡིད་
ཀྱིས་རིག་པའི་དོན་དེ།དབང་པོས་དོན་གཟུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡིད་ཀྱིས་རིག་པར་བྱེད་པ་དང༌།དེའི་རྗེས་སུ་བློས་ཞེན་པར་འདོད་དོ།དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་

ནི།རང་གི་ཡུལ་ཉེ་བ་ན།ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའོ།།དེ་ཡང་རྐྱེན་དང་བཅས་པ་དང་རྐྱེན་མེད་པའོ།།དང་པོ་ནི།ལྕགས་བསྲེགས་པ་ན།མེ་ལྕགས་རྫས་

74

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཅིག་མ་ཡིན་ཡང༌། རྫས་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ།སེམས་པ1

་ཅན་
གྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་ན། ཡུལ་དང་འདྲེས་པས་ཡུལ་རྣམས་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་མིན་ཡང༌།མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྐབས་སོ།།དེ་ལ་རྐྱེན་མེད་པ་ནི།སེམས་པ་ཅན2

་སྒྲོན་མེའི་འོད་ལྟ་བུར་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།ཡུལ་དང་འདྲེས་
པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཏེ།ཁ་ཅིག་སྔ་མ་ཚད་མ་དང་ཕྱི་མ་འབྲས་

བུར་འདོད་དོ།།གཞན་དག་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་དོ།།ཁ་ཅིག་གི་ཡུལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མི་འཛིན་པར་སོ་སོར་ངེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། གྲངས་ཅན་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་དགག་
པ་དང༌།ཕྱི་མ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆུང་བའོ།།དང་པོ་(གྲངས་ཅན་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་དགག་པ་དང༌།གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྔའི་གྲངས་ངེས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་དངོས་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

ཐུག་པ་མེད་པའམ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དཔའ་
2 <<སྐུ་>>དེ་ལ་རྐྱེན་པ་ནི།སེམས་པཅན་<<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་ལ་རྐྱེན་མེད་པ་ནི།སེམས་དཔའ་ཅན་

75

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལ་འོན་པ་ལ་དབང་པོ་དགུ་ཡོད་ཀྱང༌སྒྲ་མི་ཐོས་པས། སྒྲ་རྣ་བ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ལ།ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས། སྒྲའི་རིགས་
འཛིན་པར་འདོད་པས། སྒྲ་གཅིག་པུ་ཡང་དབང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་1

འཛིན་པར་
ཐལ། སྒྲ་གཅིག་པུ་ལ་ལྟོས་ཏེ།ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་གྲངས་ཀྱི་

མཐའ་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལྔར་གྲངས་ངེས་པ་ཉམས་ཤིང་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ།།འམ་གྱི་སྒྲས་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་
གཅིག་ཡིན་པས། སྒྲའི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་དབང་གཅིག་འགྱུར། །
དེ་ལྟ་ན་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་དང་རེག་བྱ་རང་བཞིན་གཅིག་པས།རྣ་བའི་དབང་པོས་སྒྲ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་རེག་བྱ་ཡང་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི། སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཙམ་ལྔ་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་བཀོད་པའི་དབྱིབས་ཡིན་ལ་སྒྲའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ།2

སྒྲའི་རིགས་ཐ་མི་དད་པའི་
དབྱིབས་ཡོད་ཀྱང༌།རེག་བྱ་སོགས་ལ་མེད་པས་རིགས་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཁོ་ན་འཛིན་གྱི། རིགས་མི་མཐུན་པ་མི་འཛིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།ཡང་ཡིད་དབང་

1 <<སྐུ་>>ཡང་དབང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་ <<ཤེས་>>ཡང་དགག་གོ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་ 2 <<སྐུ་>> སྒྲའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ། <<ཤེས་>> སྒྲའི་བསལ་བ་རྣམས་ལ།

76

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གིས་1

དབང་པོ་གྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་འཛིན་པ་མིན་ནམ།ཅི་ལྟར་སྐྱོན་དེར་འགྱུར་ཞེ་ན།ཁོ་བོ་ཅག་ཡིད་དབང་གིས་གྲུབ་འདོད་ཀྱང༌།2ཁྱོད་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་འདོད་པས། དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནས་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ན།རང་བཞིན་དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ལ།དུ་མ་དགོས་ན་དུ་མའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བར་འདོད་པས་སྐྱོན་དེ་འཇུག་པའོ། །
རྩ་བ།

གཉིས་གཟུང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །3

དབྱིབས་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ།མིག་ཤེས་
དང༌།རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཤེས་པས།གཟུགས་དང༌།རེག་བྱ་གཟུང་བའི་ཚེ་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་གསུམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན། །
དེ་ཙམ་ལྔ་ཡོན་ཏན་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཁོ་ནར་འདོད་ན་སྒྲ་དང་དྲི་དང་
རོ་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དབྱིབས་ནི་རྣ་བ་དང་སྣ་དང་
ལྕེ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <<སྐུ་>>ཡང་ཡིད་དབང་གིས་ <<ཤེས་>>ཡང་ལས་དབང་གིས་
2 <<སྐུ་>>ཁོ་བོ་ཅག་ཡིད་དབང་གིས་གྲུབ་འདོད་ཀྱང། <<ཤེས་>>ཁོ་བོ་ཅག་པས་དབང་གིས་གྲུབ་
པར་འདོད་ཀྱང།
3 <<རང་>>གཟུང་ <<རྩ་>>བཟུང་

77

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཐོབ་དབྱེར་མེད་འགྱུར། །
ཡུལ་གཅིག་ལ་ཡང་དབྱིབས་དུ་མ་ངེས་པར་ཡོད་པར་ཐལ།ཡུལ་དེའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།དབྱིབས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་མེད་
ན།གསེར་གྱི་སྐྱོགས་དང༌།རྣ་རྒྱན་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱང་ཐ་དད་མེད་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་(གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དབང་པོའི་འཇུག་
པས་རིགས་ཁོ་ན་འཛིན་པ་དགག་པ་དང༌།ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

ནས་རིགས་འཛིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(དབང་པོའི་འཇུག་པས་རིགས་ཁོ་ན་འཛིན་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལས་རང་བཞིན་འཛིན་མ་ཡིན། །
སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བདེ་སོགས་དབང་པོའི་འཇུག་པས་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།དབང་པོའི་འཇུག་པས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སམ།དབྱིབས་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དོན་གྱི་བྱེ་བྲག་འཛིན་མི་འགྱུར། །
རྣ་བའི་འཇུག་པས་པི་ཝང་གི་སྒྲ་དང༌།རྔའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱེ་

78

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྲག་མི་འདྲ་བར་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།རྣ་བ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པས་1

དབྱིབས་ཙམ་འཛིན་གྱི། སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །
རྩ་བ།

འཛིན་ནའང་ཡིད་བཞིན་རྣམ་རྟོག་འགྱུར། །
སྒྲའི་རང་བཞིན་འཛིན་ནའང་ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲའི་རང་བཞིན་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རིགས་འཛིན་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།བདེ་སོགས་དང་སྒྲའི་རང་བཞིན་སོ་སོར་འཛིན་པའི་དགག་པ་དང༌།བསྡོམས་ནས་འཛིན་པའི་དགག་པའོ། །དང་པོ་(བདེ་སོགས་དང་སྒྲའི་རང་བཞིན་སོ་སོར་འཛིན་པའི་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གནས་སྐབས་དེར་འགྱུར་་་་་་་་་་། །
རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ཆོས་ཅན།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་བཞིན་དུ་རྟོག་པའི་གནས་སྐབས2

་དེ་ལས་མ་འདས་པར་ཐལ།ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་
ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
1 <<སྐུ་>>ཁྱད་པར་མེད་པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཁྱད་པར་མེད་པའི་ 2 <<སྐུ་>> རྟོག་པའི་གནས་སྐབས་ <<ཤེས་>> རྟོག་པ་གནས་སྐབས་

79

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་སྙིང་སྟོབས་སོགས། །
མ་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

གཞན་མིན་ཞེ་ན་འབྲས་མིན་པའམ། །
སྙིང་སྟོབས་སོགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་
གཉིས་འབྲེལ་པ་མེད་པ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གཞན་མ་
ཡིན་པས་སོ་སོར་མི་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲ་སོགས་སྙིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་
བུ་མ་ཡིན་པའམ། སྙིང་སྟོབས་སོགས་དེ་ཙམ་ལྔའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་གཉིས་
རང་བཞིན་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།སྙིང་སྟོབས་དང་བདེ་སོགས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
ལ།དེ་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་གཙོ་བོར་འདོད་དོ། །
རྩ་བ།

གཞན་ཉིད་མིན་ན་གཟུང་བྱ་མིན། །བདེ་སོགས་དང་སྒྲ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱིས་སོ་སོ་ཁོ་ནར་1

གཟུང་བྱ་མ་

ཡིན་པར་ཐལ།རང་བཞིན་གཞན་ཉིད་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བསྡོམས་ནས་འཛིན་པའི་དགག་པ་)ནི།དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བདེ་སོགས་སོ་སོར་མི་འཛིན་གྱི་བསྡོམས་ནས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>མངོན་སུམ་གྱིས་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ <<ཤེས་>>མངོན་སུམ་གྱི་སོ་སོ་ཁོ་ན་

80

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྣ་ཚོགས་རྣམ་འགྱུར་དོན་མཚུངས་འགྱུར། །
མངོན་སུམ་གྱི་དེ་ཙམ་ལྔ་དང་བདེ་སོགས་བསྡོམས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཟུང་བྱ་ལ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར།དབང་པོ་ལྔ་ག་ཡུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་ཙམ་དང་
བདེ་སོགས་བསྡོམས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དབང་པོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་
ལོ།།རང་རང་གི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དུ་མར་འཛིན་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
དབྱིབས་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ།གཟུགས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་
ལ་ཡང༌།དབྱིབས་ཐ་དད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དུ་མར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཕྱི་མ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པ་གཉིས།
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་གྲངས་ཅན་གྱི། །

བྱེ་བྲག་ཁ་ཅིག་མི་འདོད་དོ། །
སེར་སྐྱ་པ་སྔ་མ་རྣམས་ནི།རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་
རང་བཞིན་གཅིག་དང༌།དེ་ཡང་ཆ་མེད་དུ་འདོད་ལ། སྔོན་གྱི་སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་

81

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལས་འདས་པར་སྨྲ་བའི་གྲངས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཁ་ཅིག་མི་འདོད་དོ།།དེ་ཡང་སྒྲ་
རང་གི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དང་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ལ།རིགས་གཞན་ཡང་ཐ་མི་དད་པ་མ་ཡིན་པས།རེག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་གསུམ་པོ་གཞན་གྱི་གཟུང་

བྱ་མ་ཡིན་ལ།དེས་ན།དེ་ཙམ་ལྔའི་ཡོན་ཏན་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་དབང་པོ་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་ལ།རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་དབང་པོ་ལ་རང་གི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དབང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གྲངས་ཅན་
ཕྱི་མ་འདིས་སྒྲའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོ་ལ་ཡང༌།ཡོན་ཏན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཐ་དད་པར་

ཡོད་ལ།རེ་རེའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཡང་རྡུལ་ཕྲན་ཐ་དད་ཅིང༌། སྒྲའི་རང་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཚེ་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ།འདུས་ནས་རྣ་བའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྒྲ་དང་རྣམ་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ།།དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང༌།མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་ལ་ཡང་ཁས་བླངས་སོ། །གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་བཞི།རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང༌།ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲ་སོགས་མི་འཐད་པ་དང༌།དེ་འདོད་ན་ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌། སྒྲ་འགའ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པས་དོན་ཚན་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །
དང་པོ་(རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

82

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རེ་རེའི་ངོ་བོར་ཐམས་ཅད་ནི། །1
གཙོ་བོ་རྡུལ་ཕྲན་སོ་སོར་ཡོད། །
སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ཡང་གཙོ་བོར་རྡུལ་ཕྲན་སོ་སོར་ཐུག་མེད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒྲའི་བྱེ་བྲག་དེའི་ངོ་བོས་རིགས་ལས་ཐ་དད་པའི་གཙོ་བོ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐམས་ཅད་ནི་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲ་སོགས་མི་འཐད་པ་)ནི།ཡོན་ཏན་གསུམ་
འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྣ་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་འགྱུར་ལ། བདེ་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདུས་པ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་བདེ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞན་གྱི་གཟུང་བྱ་དང༌།འཛིན་བྱེད་དུ་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རབ་དུ་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ལས། །
འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་མཚོན་པར་བྱེད། །
རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་པོའི་རང་བཞིན་དུ། །
གཅིག་དེའི་ངོ་བོར་གང་གིས་འགྲོ། །2

སྒྲའི་ཡོན་ཏན་བདེ་སྡུག་གཏི་མུག་གསུམ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཐ་དད་པ་

1 <<སྣར་>><<པེ་>>ཐམས་ཅད་ནི། ། <<རྩ་>>ཐམས་ཅད་ན། །
2 <<རང་>>རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་པོའི་རང་བཞིན་དུ།།གཅིག་དེའི་ངོ་བོར་གང་གིས་འགྲོ། །<<རྩ་>>རྡུལ་ཕྲན་རང་བཞིན་གསུམ་ཉིད་ན།།འབྲས་བུ་གཅིག་པར་གང་གིས་རྟོགས། །

83

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་ལས།རྣ་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒྲའི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་བསྡུས་པའི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོར་1

མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་

མཚོན་པར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཡོན་ཏན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་པོའི་རང་
བཞིན་དུ་རྣམ་འགྱུར་སྒྲ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོར་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་འགྲོ་སྟེ།རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་2

རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འཕོས་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར།བྱེ་བྲག་སྨོས་པ་ནི།བྱེ་བྲག་པ་འདོད་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གཉིས་ཕྲད་ནས་བརྩམས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། །གསུམ་པ་(དེ་འདོད་ན་ཁས་བླངས་འགལ་བ་)ནི།3
རྩ་བ།

རིགས་མི་མཐུན་ལས་གྱུར་པ་ཡི། །
རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་འདོད་མ་ཡིན། །4

རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་པོ་རང་བཞིན་དེ་ལས་མ་འཕོས་བཞིན་དུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།རྒྱུ་འབྲས་བུ5

་རིགས་མི་མཐུན་གཞན་བསྐྱེད་ཅིང་རབ་ཏུ་
སྦྱོར་བར་གཞན་གྱི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།རྒྱུ་འབྲས་རིགས་གཅིག་
ཁོ་ནར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

1 <<སྐུ་>>ངོ་བོར་ <<ཤེས་>>ངོ་བོ་གསུམ་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རྒྱུན་ལྡན་གསུམ་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གསུམ་པ་ནི་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -
4 <<རང་>>རིགས་མི་མཐུན་ལས་གྱུར་པ་ཡི།།རབ་ཏུ་སྦྱོར་བར་འདོད་མ་ཡིན། །<<རྩ་>>རིགས་མི་མཐུན་
པར་སྦྱར་ན་ཡང།།ཡོངས་སུ་འགྱུར་བར་མི་འདོད་དོ། །
5 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>འབྲས་བུ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -

84

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཞི་པ་(སྒྲ་འགའ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པས་དོན་ཚན་གཅིག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་)ནི།རྩ་བ།

ངོ་བོ་གཉིས་ཉིད་མི་འདོད་ན། །
འབྲས་བུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཐོབ། །
དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་ལ། །1
དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་ཁྱད་པར་ཅན། །སྒྲ་སྒྲའོ་ཞེས་པའི་བརྗོད་པ་གཅིག་ཐོས་པས།རང་བཞིན་གཅིག2

་ཁོ་ནའོ་ཞེ་
ན། ཡོན་ཏན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་འདུས་པ་ལས། སྒྲ་དང་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་
གྱི་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་སོགས་དུ་མ་སྟེ་དུ་མའི་རང་བཞིན་
ཡིན་ལ།དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ནི་རྣམ་འགྱུར་ཁྱད་པར་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དེའི་ཕྱིར་རེ་རེའི་དངོས་པོ་ལ། །
གྲངས་ཅན་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །3
དེའི་ཕྱིར་དབང་པོ་དང་དེ་ཙམ་ལྔ་སོ་སོ་རེ་རེའི་དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་

1 <<རང་>>དུ་མ་སྟེ། ། <<རྩ་>>དུ་མ་ལ། །
2 <<སྐུ་>>རང་བཞིན་གཅིག་ <<ཤེས་>>རང་ནི་
3 <<རང་>>དེའི་ཕྱིར་རེ་རེའི་དངོས་པོ་ལ།།གྲངས་ཅན་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། ། <<རྩ་>>དེའི་
ཕྱིར་གྲངས་ཅན་ལུགས་དོར་ཏེ།།རེ་རེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཡིན། །

85

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡོན་ཏན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག་
གི་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཆུང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེ་ཡང་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། །གསུམ་པ་(མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆུང་བ་)ལ་གསུམ།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་

བདེ་བའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འཇུག་པ་དང༌།ལྷན་ཅིག་པར་དྲན་པར་འདོད་
པ་དགག་པ་དང༌།དྲན་པ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་བདེ་བའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་འཇུག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན་འཇུག་པ་དེ། །1
ཚད་མར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་སྔར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཞུགས་པའི་ཚད་མར་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན།རྟགས་ལ་མི་རྟེན་པས་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ཞིང༌།ཚད་མར་སྟོན་པའི་ཚིག་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆུང་བར་འགྱུར་ཏེ།དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་ཤིང༌།མཚན་ཉིད་དེས་མ་བསྡུས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ལ་དབང་པོས་ཞེན་པར་བྱེད།དེ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་

རྗེས་སུ་ཞེན་པར་བྱེད།ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཞེན་པ་དེ་ལ་དབང་པོས་རིག་པར་བྱེད་པ་

1 <<རང་>>འཇུག་པ་དེ། ། <<རྩ་>>འཇུག་པ་སྟེ། །

86

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང༌།འདིར་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།1
གཉིས་པ་(ལྷན་ཅིག་པར་དྲན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།ཚད་མར་མ་འདུས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ནི་མེད་དེ།2

རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་
མངོན་སུམ་ཡིན་ལ།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་ནི།དོན་དང་དབང་པོའི་འཇུག་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་པའི་དྲན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།3དེ་ཡང་དབང་པོའི་
འཇུག་པ་དང༌ལྷན་ཅིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དྲན་པ་མ་ཡིན་མ་མྱོང་ཕྱིར། །

ཅིག་ཅར་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །4
ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ཡུལ་དེ་དག་དྲན་པའི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཡུལ་དེ་དག་སྔར་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དང༌།དབང་པོའི་འཇུག་པ་དྲན་པ་དང༌།དྲན་ཡུལ་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དུས་ཅིག་ཅར་5

གཉིས་ཀ་འབྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་ནི་ཚད་མིན་གཞན་ལྟ་ལ། །

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>འདིར་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>འདིར་མ་བསྡུས།
2 <<སྐུ་>>དེ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དོ། །
3 <<སྐུ་>>གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གྱུར་པ་ཡིན་ལ།
4 <<རང་>>ཅིག་ཅར་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བར་འགྱུར། ། <<རྩ་>>གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ཞེ་ན། །
5 <<སྐུ་>>འདུས་ཅིག་ཅར་ <<ཤེས་>>དུས་ཅིག་ཅར་

87

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཉམས་པའམ་ཡང་ན་དྲན་པ་ཡིན། །
ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དྲན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་རང་རིག་ཁས་ལེན་པ་ལ་ནི།ཉེས་པ་འདི་དག་མེད་ལ། ཁྱོད་
ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་དྲན་པ་ནི།ལོང་བའི་གོམ་པ་འདོར་བ་དང་འདྲ་བར་ཟད་དོ།།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་ཆོས་ཅན།ཕྱི་རོལ་དོན་དང་དབང་པོའི་འཇུག་པ་ལ་
དམིགས་པའི་དྲན་པ་ཉམས་པའམ་སྟེ། དྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།ཡུལ་དེ་དག་སྔར་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འམ་ནི་རྟོག་1

པའི་དོན་ཏེ།སྔ་མ་དང་དོན་
ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་སྟེ།འདི་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཁོ་ན་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
ཞེན་པར་2

བཤད་པས།དབང་པོའི་འཇུག་པ་དྲན་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཉམས་
པའོ།།དྲན་པ་ཡིན་ནའང༌།གཞན་མྱོང་བ་ན།གཞན་གྱིས་དྲན་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ན་3

ཡང་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།ལྷས་བྱིན་གྱིས4

་མྱོང་བ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་དྲན་པ་

མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན་གཞན་གྱི་མྱོང་བ་དེ་ལས་ཀྱང༌།གཞན་གྱིས་དྲན་

པས་གཞན་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་(དྲན་པ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་དེ།ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ལ་ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟག
2 <<སྐུ་>>ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཞེན་པར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཡིད་རྗེས་སུ་ཞེས་པར་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གཞན་མྱོང་བ་ན།གཞན་གྱིས་དྲན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན<<ཤེས་>><<ཞོལ་
>> གཞན་མཐོང་བ་ན།གཞན་དྲན་པར་འགྱུར་ན་
4 <<སྐུ་>>ལྷས་བྱིན་གྱིས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལྷས་བྱིན་གྱི་

88

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དྲན་པ་ལྷག་པར་བརྗོད་ཕྱིར་ན། །
རྣམ་གསལ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

འོ་ན།དབང་པོས་གཟུང་བའི་རྗེས་ལ་ཡིད་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད།ཡིད་ཀྱིས་

གཟུང་བའི་རྗེས་ལ།དབང་པོས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རིག་པར་བྱེད་པ་དེ་རྣམ་པར་གསལ་བར་ཐལ། དྲན་པས་ལྷག་པར་བརྗོད་ཕྱིར་ན་སྟེ།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པས་རྗེས་
ཁོ་ནར་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་དབང་གཞན་དོན་མེད་འགྱུར། །

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འཛིན་པ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཞན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ཡིད་བློ་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་(དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ནི་ཡོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་ཕྲད་1

ནས་སྐྱེས་བུའི་
དབང་པོའི་བློ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
དཔྱོད་པ་པ་རྣམས་ནི་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང༌།ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་དང༌།མིག་གི་

1 <<རང་>> ཕྲད་ <<རྩ་>>སྦྱར་

89

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་ཕྲད་ནས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བློ་དེ་དག་1

མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།བློ་སྐྱེས་པའམ་
བློ་སྐྱེ་བ་ཞེས་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བློ་

2

མངོན་
སུམ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན་བློས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པའོ།།ཕྲད་པ་ནི་དབང་པོའི་དོན་འདུས་པའོ།།དབང་པོ་ཞེས་པས་ཡིད་ཀྱང་བསྡུས་ཏེ།བདག་དང་ཡིད་ཕྲད་པ་ལས་བདག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་
དང༌། ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ལ་གསུམ།ཡོད་པ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཚིག་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་དང༌།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དབང་དོན་ཕྲད་པ་སྨོས་པ་ཁྱབ་ཆུང་བ་དང༌། བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པའོ།།དང་པོ་(ཡོད་པ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཚིག་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་)ལ་གསུམ།དོན་དེ་ཕྲད་པ་སྨོས་པས་རྟོགས་ཟིན་པ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པ་དང༌།དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་དང་ཕྲད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(དོན་དེ་ཕྲད་པ་སྨོས་པས་རྟོགས་ཟིན་པ་)ནི།
རྩ་བ། དེ་ལ།

ཡོད་པའི་གསལ་བྱ་མེད་པ་སྟེ། །
1 <<སྐུ་>> བློ་དེ་དག <<ཤེས་>> བློ་དེ་དང།
2 <<སྐུ་>>ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་བློ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བློ་

90

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྦྱོར་ཞེས་བྱ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར། །1
ཡང་དག་སྦྱོར་བ་ངེས་པར་ནི། །
མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་
དང་ཞེས་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།ཡོད་པའི་བསལ་བྱ་མེད་པ་སྟེ།དོན་དེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དེ་མེད་པ་སེལ་བར་བྱེད་ལ་ཕྲད་ཅེས་པ་ཕྲད་པར་རྟོགས་པ་ལས།དོན་དེ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་བ་སྟེ།ཡོད་པར་རྟོགས་ཤིང་མེད་པ་སེལ་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡོད་ཉིད་ལ་ནི་བསྟན་ཅེ་ན། །
ཅི་སྟེ་ཟླ་བ་བསྟན་ཕྱིར་ཡིན། །
དབང་པོ་དང་ཕྲད་ནས་བློ་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨོས་པའི་ཚེ།གང་དང་ཕྲད་སྙམ་དུ་དོགས་ན་ལན་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དང་ཕྲད་པ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོད་པ་བསྟན་ཅེ་ན།ཅེས་པ་དང༌།ཡང་ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་འདས་མ་འོང་གི་དོན་ད་ལྟ་མེད་པ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་
པ་དང༌།སྨིག་རྒྱུ་2

ལ་ཆུར་འཛིན་སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་

1 <<རང་>> ཕྲད་ཅེས་པ་ལས་དེ་རིག་བྱ། ། <<རྩ་>> སྦྱོར་ཞེས་བྱ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར། ། 2 <<བཀྲས་>>སྨིག་རྒྱུ་<<སྐུ་>><<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མིག་རྒྱུ་

91

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པ་དང༌། ཕྲད་པ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

དབང་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་1

བརྗོད་ཀྱིས། །

ཡོད་ཙམ་ལྡན་པས་མི་རྟོགས་པ། །
མ་ཡིན་གང་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །
ཅི་སྟེ་དབང་པོ་གང་ཞིག་ལ། །
ཐིམ་དང་ཤེས་པར་འདོད་ཅེ་ན། །2
དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཡོད་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།མིག་དང་ཕྲད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དབང་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་གཞན་དུ་

དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།བདག་དང་ཡིད་ཕྲད་པ་ལ་སོགས་གོ་བའི་ཆེད་དུ།སྤྱི་སྒྲ་
ཡོད་པ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་3

དང་ཡིད་ཡོད་པ་ཙམ་ཕྲད་པར་
རྟོགས་པ་རྒྱུ་རུ་ཡོད་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་དགོས་པ་མིན་བར་ཐལ།དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་སྤྱིར་ཡོད་པ་ཙམ་དང་ཕྲད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་
མངོན་སུམ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་ཕྲད་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་པས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་

1 <<རང་>>ཁྱད་པར་དུ་ <<རྩ་>>ཁྱད་པར་ཅན་

2 <<རང་>>ཡོད་པ་ཙམ་དང་ཕྲད་པ་རུང།།མ་ཡིན་མིན་ཏེ་གང་གིས་བརྗོད།།ཅི་སྟེ་ཡོད་སྒྲ་དམ་པར་
འདོད།།དབང་པོ་མཛེས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །
3 <<སྐུ་>>དེ་ལྟ་ན་ཡིད་བདག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག

92

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཡོད་པ་དང་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དེ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པའི་ཕྱིར།ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི།དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་དང༌།དབང་པོ་ཕྲད་པས་དབང་པོ་དོན་དམ་པར་འདོད་ཅིང༌།མེད་པའི་དོན་དང་ཕྲད་པ་དགག །ཡང་དབང་པོ་མཛེས་པར་ཏེ་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་པ་དང་ཕྲད་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་གོ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་(དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་དང་ཕྲད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ་)ལ་
གསུམ།རྩོད་པ་དང༌།ལན་དང༌།འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་དང་ཕྲད་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡོད་པ་དང་ཕྲད་ཅེས་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ཐིམ་པ་དེ་གཞན་ལས་ཀྱང། །
ཤེས་པ་མིག་སྨན་སོགས་པའང་ཡོད། །1
དབང་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མཛེས་པ་སྐྱོན་མེད་པ་དེ་དང་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པར་གྲུབ་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ།།མིག་སྨན་མིག་ལ་བྱུགས་པ་དང༌། རྐང་པ་རྡུལ་གྱིས་བྱུགས་པས་སོགས་པ་2

གཞན་ལས་ཀྱང་

དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་གྲུབ་པས་དེ་དག་དང༌དབང་པོ་སྦྱར་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡང་མངོན་
1 <<རང་>>དམ་པར་གྲུབ་དང་མཛེས་པ་དེ། །མིག་སྨན་ལ་སོགས་གཞན་ལས་ཀྱང་། ། <<རྩ་>>དེ་ཐིམ་པ་དེ་གཞན་ལས་ཀྱང་། །ཤེས་པ་མིག་སྨན་སོགས་པའང་ཡོད། །
2 <<སྐུ་>>བྱུགས་པས་སོགས་པ་ <<ཤེས་>>བྱུགས་པ་ལ་སོགས་

93

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སུམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།དེས་ན་དབང་པོ་སྐྱོན་མེད་གྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་
ཡང༌།ཡོད་པ་ལ་སོགས་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་དོ། །གཉིས་པ་(འཇིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།1

རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གྲགས་ལ་དེ་ལྟར་བརྟག་གྲང་ན། །
གཞན་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་ཀྱང༌།འགྲོ་བའི་སྒྲ་བ་ལང་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར2

་ཡོད་པའི་སྒྲ་དབང་པོའི་གཟུང་དོན་ལ་གྲགས་པས་ཡོད་པའི་སྒྲས་
དབང་པོ་དང་ཕྲད་པར་བྱ་བའི་དོན་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོད་པ་སྨོས་པ་རྟག་གྲང་ན།གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

སྒྲ་དེ་དབང་པོའི་ཡུལ་ལ་མིན། །
དེ་གཉིས་དཔེ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ།འཇིག་རྟེན་ན་འགྲོ་བའི་སྒྲ་བ་ལང་ལ་གྲགས་པས།དེས་བ་ལང་མཚོན་ནུས་ཀྱང་ཡོད་པའི་སྒྲ་དེ་དབང་པོའི་3

ཡུལ་ལ་

ཐུན་མོང་མིན་པར་གྲགས་པ་མིན་པས།དེས་དེ་མཚོན་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
1 འདིར་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བཀོད་ཀྱང་གཞུང་ས་བཅད་བསྒྲིགས་ན་གསུམ་པ་ལ་གཉིས་
ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སྙམ།
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>འཛིན་ན་གྲགས་པ་
དེ་ལྟར་
3 <<སྐུ་>>དེ་དབང་པོའི་ <<ཤེས་>>དེ་དང་དབང་པོའི་

94

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དབང་དོན་ཕྲད་པ་སྨོས་པ་ཁྱབ་ཆུང་བ་)ནི།1
རྩ་བ།

ཀུན་ཏུ་དོན་དང་ཕྲད་གྲང་ན། །
གཟུགས་སྒྲ་བར་དུ་ཆོད་པ་དང་། །
ཆེན་པོའང་འཛིན་པར་མཐོང་བས་ན། །
བར་དུ་མ་ཆོད་པ་ལ་གནོད། །2

མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དུས་ཀུན་ཏུ་དོན་དང་ཕྲད་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་བློ་སྐྱེད་གྲང་ན།མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ།དབང་པོས་དོན་བར་དུ་མ་ཆོད་པ་ཕྲད་ནས་འཛིན་པས་ཁྱབ་3

པར་འདོད་པ་ལ་
རིགས་པས་གནོད་པར་ཐལ། མིག་དང་རྣའི་དབང་པོས་4

གཟུགས་སྒྲ་བར་དུ་ཆོད་
པ་དང༌།རང་ལས་བོང་ཚོད་ཆེན་པོའང་འཛིན་པར་མཐོང་བ་སྟེ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། ཕྲད་ནས་འཛིན་ན།རི་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་མངོན་སུམ་གྱི་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ། །
གསུམ་པ་(བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་)ལ་གཉིས། བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་ཐལ་བ།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་)ནི།

1 <<སྐུ་>>གསུམ་པ་ནི། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གཉིས་པ་ནི།
2 <<རང་>>བར་དུ་མ་ཆོད་པ་ལ་གནོད། ། <<རྩ་>>བར་མ་ཆད་ལ་དེ་གནོད་བྱེད། །
3 <<སྐུ་>><<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཁྱད་ <<བཀྲས་>>ཁྱབ་
4 <<སྐུ་>>རྣའི་དབང་པོས་ <<ཤེས་>>སྣའི་དབང་པོས་

95

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

བློ་ཡི་རྒྱུ་ཡི་ཚོགས་པ་དག།
བརྗོད་པ་བོར་ནས་ཚད་མ་གང་། །
ཚད་མ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་ཁ་ཅིག །མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་དེ་དག་གིས།མངོན་
སུམ་གྱི་བློ་ཡི་རྒྱུ་ཡི་ཚོགས་བརྗོད་པ་བོར་ནས།ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བློའི་སྐྱེ་བ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་བས།གང་ལས་བློ་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པ་དེ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་དོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་ཅི་སྟེ་དོན་ཡིན་པའམ། །1
བློ་ཡི་སྐྱེ་བ་ཞེས་ཅི་བསྣན། །

ཅི་སྟེ་དོན་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་དེས་དབང་དོན་ཕྲད་པ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་གྱི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་
མངོན་སུམ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་ན་བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་ཅི་བསྣན་ཏེ་སྨོས་པ་དགོས་པ2

་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་ཕྲད་པའི་
སྐྱེས་བུའི་དབང་པོ་རྣམས་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་སྨོས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར།དཔྱོད་པ་

1 <<རང་>>ཅི་སྟེ་དོན་ཡིན་པའམ། ། <<རྩ་>>ཇི་ལྟར་དོན་ཡིན་པའམ། །
2 <<སྐུ་>>ཅི་བསྣན་ཏེ་སྨོས་པ་དགོས་པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>ཅི་བསྟེན་དགོས་པ་ <<ཞོལ་ >> ཅིའི་དོན་དགོས་པ་

96

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པས།དོན་ལ་དཔྱད་ན་འདི་ལྟར་གསལ་ཏེ།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་མངོན་སུམ་དང༌།ཡོད་པ་དང་ཕྲད་པ་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་བློའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུངས་པ་རྒྱུ་བརྗོད་པ་བོར་ནས་བློ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དང༌།རྒྱུ་གང་ལས་ཡོད་པའི1

་དོན་དང་ཕྲད་པའི་དབང་པོ་དེ་
ཚད་མར་འདོད་པའོ།།ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་དོན་ཁོ་ན་ཁྱོད་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན་བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སམ།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་དེ་ཞེས་ཅི་བསྣན་ཏེ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས།དབང་ཡིད་ཕྲད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དང༌དེའི་རྒྱུ་གང་དུ་ཡང་མི་འཐད་པ་དང༌།དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་(དབང་ཡིད་ཕྲད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དང༌དེའི་རྒྱུ་གང་དུ་ཡང་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་དང་དབང་པོ་ཡིད་སྐྱེས་བུ། །
སྦྱོར་དང་འདུ་བྱེད་པ་ལས་གཞན། །
མངོན་སུམ་གྱི་བློ་སྐྱེད་པ་ཡི། །
ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་དེ་ཅི་ལྟར། །
དོན་དང་དབང་པོ་ཕྲད་པ་དང༌།ཡིད་སྐྱེ་སྦྱར་ཞིང་ཕྲད་པ་དང༌།བདག་གི་

1 <<སྐུ་>>ཡོད་པའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སློབ་པའི་

97

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་པ་སོགས་དཔྱོད་པ་པ1

་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་
མངོན་སུམ་གྱི་བློ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་པར་བརྗོད་པ་དེ་དེ་དག་གི་རྒྱུར་ཇི་ལྟར་འཐད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དོན་དང་ཕྲད་པའི་དབང་པོ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།དབང་ཡིད་ཕྲད་པ་2

བདག་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་
སྐྱེད་པ་དང༌།དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌།བདག་

གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཀྱང་ནི་ཤེས་པའི་རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ནི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའམ་ཉེར་ལེན་ལ་འདུ་བྱའི་ཤུགས་ཀྱི་ཐ་

སྙད་བཏགས་པའོ། །
གཉིས་པ་(དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་པ) ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་3

ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་མེད་པ་
དང༌།དེའི་རྒྱུ་མཚན་དང།ཕྱི་དོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་
སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའོ། །
དང་པོ་(དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་མེད་པ་)ནི། དབང་དོན་
ཕྲད་པ་ལས།འདི་བ་ལང་ཁོ་ནའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་དེ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

བ་ལང་ཉིད་སོགས་སྦྱོར་ལས་དོན། །
1 <<སྐུ་>>དཔྱོད་པ་པ་ <<ཤེས་>>སྤྱོད་པ་པ་
2 <<སྐུ་>>དབང་ཡིད་ཕྲད་པ་ <<ཤེས་>>བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་
3 <<སྐུ་>>ལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལས་

98

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་ལང་ལ་སོགས་སུ་འཇལ་བྱེད། །
དོན་དང་ཡང་དག་འབྲེལ་པ་ལ། །
དབང་པོའི་བློ་ནི་ནུས་ཡོད་མིན། །4

ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་བ་ལང་ཉིད་དང༌།རྗེས་བ་ལང་སོགས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་
ཆོས་སུ་སྦྱོར་བ་ལས་ནི།དོན་བ་ལང་ཉིད་སོགས་སུ་གཟུང་ནས།འཇལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དབང་པོའི་བློ་ལ་ཁྱད་གཞི་དོན་རྣམས་དང༌།ཁྱད་ཆོས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

རིག་བྱར་རང་ཉིད་བསྟན་མེད་པས། །
གཟུགས་དོན་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །5
དབང་མངོན་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་སོགས་སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་མེད་པར་ཐལ།རང་དང་གཞན་6

དང་མ་འདྲེས་པའི་རིག་བྱའི་དོན་རང་མཚན་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚིག་གིས་གསལ་བར་7

བསྟན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཐུན་མོང་

4 <<རང་>>དབང་པོའི་བློ་ལ་དོན་རྣམས་དང།།སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ། <<རྩ་>>དོན་དང་ཡང་
དག་འབྲེལ་པ་ལ།།དབང་པོའི་བློ་ནི་ནུས་ཡོད་མིན། །
5 <<རང་>>རང་རང་རིག་པར་བྱ་བའི་དོན།།བསྟན་བྱ་མིན་ཚུལ་དབང་པོའི་ཡུལ། །<<རྩ་>>རིག་བྱར་རང་
ཉིད་བསྟན་མེད་པས།།གཟུགས་དོན་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། །
6 <<སྐུ་>>རང་དང་གཞན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རང་རང་གཞན་
7 <<སྐུ་>>བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚིག་གིས་གསལ་བར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བརྡ་སྦྱོར་བའི་
ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་

99

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདིའི་དོན་
སྔར་བསྟན་ཟིན་པ་ལ་བསམས་ནས།རྐང་པ་གཉིས་པོ་འདི་རྩ་ཚིག་ཏུ་མ་བྲིས་པ་

ནི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །
གསུམ་པ་(ཕྱི་དོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པ་)ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བ་ལང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་བ་ལང་གི་
རྫས་མཐའ་དག་ངེས་པར་བྱེད་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དོན་མིན་ཤེས་པའང་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །
མངོན་སུམ་བློ་རུ་1

གནས་པར་འགྱུར། །
འདི་ནི་མཐོང་གཟུགས་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་ཏེ།འདི་བ་ལང་
ངོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པའང་ཆོས་ཅན།རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མངོན་བློ་རུ་གནས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་2

མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་
ཕྱིར་དང༌།ཕྱིའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་དོན་རང་མཚན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་ན།རྣམ་ཀུན་དོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ནི།གནས་ན་
མངོན་སུམ་བློར་མི་འགྱུར་ཞེས་བསྟན་ནས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་རྟོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ན།ཤེས་པ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཐད་ཅེས་བཤད་དོ།།ཡང་རང་འགྲེལ་དུ།སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་མེད་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་
1 <<རང་>>མངོན་སུམ་བློ་རུ་ <<རྩ་>>མངོན་སུམ་བློ་རུང་
2 <<སྐུ་>>གནས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གནས་པར་འགྱུར་ཏེ་

100

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱེད་ན།སྤྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས།དབང་པོ་དུ་མ་དོན་
མེད་པར་ཐལ་བ་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཐུན་མོང་མིན་པ་གསལ་བ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་འཐད་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པ་མི་འཐད་དོ། །
གཉིས་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཅི་སྟེ་བློ་ཡི་སྐྱེ་བ་འདོད། །
དབང་དོན་ཕྲད་པ་དང༌།བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་ལས་ཅི་སྟེ་བློ་ཡི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་རོལ་
གྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ)ལ་གསུམ།ཚད་འབྲས་དོན་
གཞན་དགག་པ་དང༌། བློ་དང་སྐྱེ་བ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། བདག་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དགག་པ་)ནི།དབང་དོན་ཕྲད་པ་དང༌།བདག་ཡིད་
ཕྲད་པ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནས།དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་འབྲས་བུར་འདོད་པ་དང༌། བློའི་སྐྱེ་བ་དོན་གཞན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང།དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་འཇལ་བའི་བློ་འབྲས་བུར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ། །རྩ་བ།

101

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དོན་གཞན་འབྲས་བུར་སྨྲ་བ་ཡིས། །1
དོན་གཞན་ཐོབ་པར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
འདི་ལྟར་ཚད་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་འབྲས་བུར་སྨྲ་བ་ཡིས།ཚད་མས་ཡོངས་སུ་མ་ཕྱེད་པའི་དོན་གཞན་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུ་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཚད་
འབྲས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན།བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་འགལ་བས་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུར་མི་རིགས་ཤིང༌།ཡུལ་འདི་རྟོགས་སོ་ཞེས་བཞག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དཔེར་ན་ཤ་པ་དུམ་བུར་སོང་བ་ལྟ་རེས་ཙན་དན་བཅད་པའི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ།

དོན་གྱི་བློ་ཤར་འབྲས་ཡིན་ན། །2
དེ་ལས་གཞན་འབྲས་མེད་པས་སོ། །
དེས་ན་དོན་གྱི་བློ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཚད་མ་དང༌།དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་སྟེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཚད་མ་དེ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་འབྲས་བུ་
མེད་པས་སོ།།ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྔར་3

བཤད་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་(བློ་དང་སྐྱེ་བ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ནི།

1 <<རང་>>སྨྲ་བ་ཡིས། ། <<རྩ་>>སྨྲ་བ་ན། །
2 <<རང་>>འབྲས་ཡིན་ན། ། <<རྩ་>>འབྲས་མིན་ན། །
3 <<སྐུ་>>སྔར་ <<ཤེས་>> སླར་

102

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

བློ་ཡི་སྐྱེ་བ་གཞན་ཡིན་ན། །
འཕྲོ་འདུ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་ཏེ། །
ཚད་མ་1

འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ལས། །
དཔྱོད་པ་པའི་གཞུང་དུ་དབང་དོན་དང༌།བདག་ཡིད་ཕྲད་པ་ལས་བློ་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བཤད་པས་བློའི་སྐྱེ་བ་བློ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ནམ། རྫས་གཅིག་ཡིན། རྫས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།བྱེ་བྲག་པས་དབང་དོན་དང༌།བདག་ཡིད་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་ཏེ།རང་གི་རྒྱུ་འཕྲོད་པ་འདུ་རྒྱུའི་ཆོས་རྣམས་ལས་བྱུང་ལ།འཕྲོད་པ་འདུ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌།འཕྲོད་པ་འདུས་པ་2

ལས།དབང་

པོའི་བློ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལྟར་དཔྱོད་པ་པས་3

ཀྱང་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའོ།།ཡང་
ན་དབང་པོའི་བློ་ཚད་མ་དང༌།དེ་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བཤད་དོ།།དབང་པོའི་བློ་འཕྲོད་འདུ་ལས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར།འཕྲོད་པར་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གང་དུ་ཡང་
སྦྱར་བར་མི་བྱའོ། །
རྩ་བ།

ཅི་སྟེ་གཞན་མིན་འདི4

་དོན་མེད། །
1 <<རང་>>ཚད་མ་ <<རྩ་>>ཚད་མའི་
2 <<སྐུ་>>འདུས་པ་ <<ཤེས་>>འདུ་བ་
3 <<སྐུ་>>དཔྱོད་པ་པས་ <<ཤེས་>>སྤྱོད་པ་ལས་
4 <<རང་>>འདི་ <<རྩ་>>དེ་

103

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཅི་སྟེ་བློ་དང་སྐྱེ་བ་གཞན་མིན་ཞིང་དོན་གཅིག་གོ་ཞེ་ན།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་བློ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་བ་འདི་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བློ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་སྨོས་པའི་དགོས་1

པ་ནི། སྐྱེ་བཞིན་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་བློ་ལ་ཚད་མར་ཤེས་པའི་དོན་དུ། བློའི་སྐྱེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བློ་སྐྱེ་བཞིན་པ་མ་སྐྱེས་པས་ཚད་མར་མི་འཐད་དོ།།སྐྱེ་བ་ལས་དུས་ཕྱིས་བློ་
ཡོད་ན།དོན་གཅིག་པར་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་(བདག་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།བདག་སྐྱེས་བུ་ནི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ།དེས་བློ་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་འཇལ་བར་བྱེད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

སྐྱེས་བུ་རྣམ་པར་འགྱུར་ནས་བློ། །
སྐྱེད་ན་མི་རྟག་པ་རུ་འགྱུར། །
སྐྱེས་བུས་དེ་སྔར་གྱི་གནས་སྐབས་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གྱུར་ནས་བློ་
སྐྱེད་དམ། འོན་ཏེ་མ་གྱུར་པའི་ངང་ནས་སྐྱེ།དང་པོ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་པ་རུ་འགྱུར་བར་ཐལ།སྔར་ལས་རྣམ་པ་འགྱུར་ནས་བློ་སྐྱེ་ན་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ཅི་སྟེ་བདག་དེ་མི་འགྱུར་ན། །

1 <<སྐུ་>><<ཞོལ་>>དགོས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>སྒོས་

104

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ལ་ཚད་མ་ཞེས་མི་སྦྱར། །
ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར་ན་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་དེ་ལ་ཚད་མ་ཞེས་མ་སྦྱར་ཞིང༌།ཚད་མར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་འགྱུར་ན་སྟེ་སྔར་
གྱི་གནས་སྐབས་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་དང་པོའོ། །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

105

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རང་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ།

གཉིས་པ་ལྐོག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།1

ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་ནི།
རྩ་བ།

རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་་་་་་་་་་་་། །
དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་དཔག་གི་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་པ་ཆོས་ཅན།རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང༌།གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།རྟགས་མཐོང་ཞིང་2

འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་ལ་ལྐོག་གྱུར་
དཔོག་པ་གཉིས་ལ།བདག་པོའི་རྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གཉིས་སོ།།སྒྲུབ་ངག་དང༌། རྗེས་དཔག་ནི་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཁོ་ནར་གཏོགས་པས་3

རང་དོན་དང༌།གཞན་དོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་ལ།གཏན་ཚིགས་ནི་དེ་
ལྟར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།རང་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
གཞུང་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་དོ།།རང་དོན་ལེའུ་ལས་ལོགས་སུ་གཞན་དོན་གྱི་

1 ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ།ལས་འཕྲོས་པའི་ས་བཅད་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་མ་བྱུང་ཡང་།<<རྒྱན་>>ནང་འདིའི་མཚམས་སུ།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་སྒྲ་འཇུག་པའི་དབྱེ་བ་དང་། རང་དོན་གྱི་རྗེས་དཔག་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ།།ཞེས་པའི་ས་བཅད་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་སྙམ།
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>རྟགས་མཐོང་ཞིང་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རྟགས་གཟུང་ཞིང་ 3 <<སྐུ་>>གཏོགས་པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་པས་

106

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལེའུ་རྩོམ་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།རང་དོན་དུ་གོ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་བཤད་པ་ཁོ་ནས་ཚུལ་གསུམ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་པོའི་ཚིག་གི་རིམ་པ་ཡང་བསྟན་ཟིན་པའི་
ཕྱིར།གཞན་དུ། ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།ཚུལ་གསུམ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་རྗེས་དཔག་འབྱུང་
ལ།སྒྲུབ་ངག་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་དངོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ།ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་བློ་
འབྱུང་བས་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌།དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཚུལ་
གསུམ་ཤེས་ནས་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྨོངས་པ་མེད་ཀྱང༌། བྱིས་པ་ཁ་ཅིག་རྟགས་ཀྱི་
དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་ཀྱང་།གཞན་ལ་སྟོན་པའི་ཚེ་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་མཐོང་སྟེ།བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཇུག་སྡུད་བརྗོད་པ་ལྷག་པ་དང༌།དཔེ་ལས་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་ཆད་པ་དང༌།རྩོད་གཞི་ལ་རྟགས་དཔེ་ཉེ་བར་གཏོད་པ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང༌། ཟློས་པ་དང༌།ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་སྨྲ་བ་མཐོང་བས་བརྗོད་ཚུལ་ལ་མི་མཁས་པ་དག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལོགས་སུ་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་1

ལ་གཉིས།རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་དང༌།དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་)ལ་བཞི།མཚན་ཉིད་དང་།ཚད་འབྲས་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་དང༌།ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དང༌།རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་རང་དོན་གྱི་མངོན་སུམ་དང༌གཞན་དོན་
གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་མ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
1 ཤོག་གྲངས་༨༠མཆན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ས་བཅད་འདིའི་མིང་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་མ་གསལ་ཡང་།<<རྒྱན་ >>ནང་འདིའི་མཚམས་སུ།རང་དོན་གྱི་རྗེས་དཔག་རྟེན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།།ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་སྙམ།

107

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(མཚན་ཉིད་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་རང་དོན་ནི། །
ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་བའོ། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ནི།ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་1

རྟགས་ལས་

ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་པའོ།།མི་གསལ་བ་དོན་དག་འདིས་རྟགས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པར་བྱེད་པས་རྟགས་ཏེ།2ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ནོ།།ཚུལ་གསུམ་སྨོས་པ་ནི།འཛེམ་མེད་པ་ཁ་ཅིག་རྟགས་འདོད་ན།ཚུལ་གཅིག་ཁོ་ནས་ཆོག་སྟེ།རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཉིད་དེ།རྣམ་པ་གཞན་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་པར་མི་འཐད་པ་དང༌།མི་འཐད་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའོ་ཞེས་འདོད་པ་དང༌།ཡང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ཡང༌།ཁ་ཕར་བལྟས་ཀྱི་སྐྱེས་
བུ་ཆོས་ཅན། སྔོ་བསངས་ཡིན་ཏེ།ནག་པའི་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྟགས་སུ་འདོད་པ་དང༌།རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་ཚུལ་གསུམ་པོ་དང༌།གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང༌།བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཅན་དང༌།ཤེས་ཟིན་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ཚུལ་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས།ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་(ཚད་འབྲས་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་)ནི།

1 <<སྐུ་>>ཚང་བའི་ <<ཤེས་>>ཚང་བ་
2 <<སྐུ་>>རྟགས་ཏེ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་ཏེ།

108

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

འབྲས་བུ་སྔར་བཞིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
རྗེས་དཔག་གི་ཚད་མ་དང༌།འབྲས་བུ་སྔར་མངོན་སུམ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ།ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ།།སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་གཞལ་བྱ།དེ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ།དེ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །གསུམ་པ་(ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་)
ནི།ཚད་མ་གཉིས་ཀ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ན།འདི་གཉིས་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ཡུལ་དང་ནི། །
ངོ་བོ་མཚུངས་མིན་དེ་གཉིས་ཀྱི། །

ཚད་མ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།དེ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་

དང་ནི་ངོ་བོ་མཚུངས་པ་མིན་པ་རིགས་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཐ་དད་པའི་ཚུལ་ནི། འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
བཞི་པ་(རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་རང་དོན་གྱི་མངོན་སུམ་དང༌གཞན་དོན་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་མ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་)ལ་གཉིས།རྒྱུ་མཚན་དངོས་དང༌།དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །

109

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(རྒྱུ་མཚན་དངོས་)ནི།རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མེད།རི་དྭགས་རྒྱུག་པ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པའི་ཚིག་ལས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བ་ནི་1

མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་བྱ་མིན། །
གཟུང་ཐ་དད་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཚིག་ཙམ་ལས་གསལ་བར་བསྟན་བྱ་མིན་པར་ཐལ།རྐྱེན་གསུམ་མ་ཚོགས་པར་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཚིག་གི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་མི་ནུས།དེ་ཚོགས་ན་ཚིག་མེད་པར་ཡང་མངོན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར།ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཚེ་ཚད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ཡང༌།རྗེས་དཔག་ཏུ་གསལ་ཏེ།གང་འགལ་རྐྱེན་མེད་པར་རི་དྭགས་རྒྱུག་པ་བལྟ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལ།དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་སྟེ་ཁོ་བོ་བཞིན། ཁྱོད་ཀྱང་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བར་དེ་ལྟ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་ལ།དེའི་
ཚེ་ན་ཡང་དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བར་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་པར་ཟད་
ཀྱི།མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་དུ་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཚད་མ་གཉིས་
གཟུང་ཡུལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱི་མཚན་གཟུང་བས་ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྣང་ལ།མངོན་སུམ་རང་མཚན་གཟུང་བས།ཡུལ་གསལ་བར་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དེ་མཐོང་གི་མངོན་སུམ་སྐྱེ་བ་ནི་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དེ་མངོན་སུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་ན་

110

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྣང་བས་གཟུང་ཡུལ་ལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་མ་འདྲེས་པར་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པར་སྣང་ལ།རྗེས་དཔག་གིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང༌།ཡང་ཚིག་གི་བདག་རྐྱེན་ལ་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་སྣང་བ་དང༌།མི་སྣང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཞེན་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་རང་མཚན་འཇལ་བས།ཚད་མ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ནོ།།ཡང་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི།མདོ་མཛད་པའི་བཞེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་

དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དེའི་ཡང༌།གང་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཚད་མ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ལ་གསུམ།ཁ་དོག་ལས་རེག་བྱ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པ་དང༌།མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པ་དང༌།རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་ལས་རླུང་གི་རྫས་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(ཁ་དོག་ལས་རེག་བྱ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པ་) ནི།གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱིས་1

གཟུང་བའི་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་འཛིན་པ་མཐོང་
སྟེ།སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་ཁ་དོག་དང་རེག་བྱ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཐོང་ནས།ཕྱིས་ཁ་དོག་
མཐོང་བ་ན།དེའི་རྟགས་ལས་རྗེས་དཔག་གིས་རེག་བྱ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེ་ན།

1 <<སྐུ་>>མངོན་སུམ་གྱིས་ <<ཤེས་>>མངོན་སུམ་གྱི་

111

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལས་གཞན། །མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བའི་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་1

འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྔར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བ་དེ་ལས་གཞན་ཁ་དོག་གི་རྟགས་ལས།རྗེས་དཔག་གིས་རེག་བྱའི་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དཔོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་
ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་(མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པ་)ནི།མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང༌།ཐོས་པའི་དོན་ལ།མཐོང་ངོ༌། ཐོས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པ།2

མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མཐོང་སོགས་ཉིད་སྒོ་ནས་བསྟན་པ། །3
རང་གི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་མིན། །
འགལ་བ་མེད་དེ།ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་
བའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་སོགས་ཉིད་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཤེས་པས་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་སྒོ་ནས་སྤྱིའི་ཚུལ་

གྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <<སྐུ་>>རྗེས་དཔག་གིས་ <<ཤེས་>>རྗེས་དཔག་གི
2 <<སྐུ་>>ཤེས་པ། <<ཤེས་>>ཤེས་པས།
3 <<རང་>>བསྟན་པ། ། <<རྩ་>>བསྟན་ཏོ། །

112

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

མིང་ལས་ཤེས་ཕྱིར་རྣམ་པ་གཞན། །

བསྟན་བྱ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས། །
མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཇི་ལྟར་བར་ཤེས་པ་དང༌། སྔོན་པོ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དེར་ཡང་།རང་མཚན་ལས་རྣམ་པ་གཞན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་རྟོག་པས་རང་མཚན་གཟུང་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་ཡང་མིང་ལས་སྔོན་པོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར།མིག་
ཤེས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པ་ལས་ཡིད་ཀྱི་བྱ་
བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
གསུམ་པ་(རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་ལས་རླུང་གི་རྫས་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།དགག་པ་དངོས་དང༌།ལུང་ཚིག་གིས་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་རླུང་ལས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་
དང༌། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱི་མ་ཡིན་ལའང་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །

རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་
སྟེ།སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ལའང་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

113

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ། གྲང་དྲོ་གང་ཡང་མིན་པའི་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་རླུང་གི་རྫས་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། རྫས་དགུ་ལས།མཐོང་བའི་རྫས་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ཡང་དྲི་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པས།སའི་ཡོན་ཏན་མིན་ལ། གྲང་དྲོ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་སྤྱོད་པས།ཆུ་དང་མེའི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་ནོ།།མ་མཐོང་བའི་རྫས་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།རེག་བྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་དང་དུས་དང༌།ཕྱོགས་དང༌།ཡིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།གཞན་ཡང་མཐོང་བའི་རྫས་སྣང་དུ་རུང་བ་དང༌།མི་རུང་བ་ཀུན་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁེགས་པས་རླུང་གི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྲུབ་པས།རྗེས་དཔག་གིས་རྫས་གཟུང་ཞིང་འཇལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།བྱེ་བྲག་པས་སྣང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བའི་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ཙམ་ལ་མཐོང་བའི་རྫས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པར།འདིའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀར་བཤད་པས་རྣམ་འགྲེལ་དུ།མ་མཐོང་ཕྱིར་རེག་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་བཤད་པའི་མཐོང་བ་སྣང་རུང་འབའ་ཞིག་ལ་འཆད་པ་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །
རྩ་བ།

དེ་མིན་མཚོན་བྱ་སྤྱི་ཡིན་ཕྱིར། །

རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པའི་རྟགས་ལས།རླུང་གི་རྫས་དོན་གཞན་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།གལ་ཏེ་དཔོག་ནའང༌རེག་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་རླུང་གི་སྤྱི་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྤྱི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་རྫས་

114

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ལྷན་ཅིག་པ་མ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་
ནི།རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(ལུང་ཚིག་གིས་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་རླུང་ལས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ཁེགས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ལུང་དང་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་

ཅན་དུ་མཚུངས་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།རྗེས་དཔག་ནི་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་མ་ཡིན་ལ།མ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གིས།རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་
རྫས་གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་ཁེགས་པས་རླུང་གི་ཡོན་ཏན་དུ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཡིད་ཆེས་ཚིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས། །

དེ་ལས་གཞན་ལ་འགེགས་པར་བྱེད། །

བྱེ་བྲག་པའི་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་རླུང་གི་རྫས་དེ་ལས་
གཞན་ལ་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།ལུང་གི་དོན་ལ་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་

མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ལུང་དང་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཚུངས་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

115

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཐ་མི་དད་དུ་གྲུབ་ཅེ་ན། །
ལུང་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀ་འཇུག་ཚུལ་མཚུངས་པས་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཐ་མི་དད་དུ་གྲུབ་པས་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་རླུང་གི་ཡོན་ཏན་དུ་ངེས་པར་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

མ་ཡིན་ཐ་དད་ཀྱང་སྲིད་ཕྱིར། །

ལུང་དང་རྗེས་དཔག་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལུང་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་
མཚན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་ལ། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ལས་འཇུག་ཚུལ་ཐ་དད་ཀྱང་སྟེ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།འདི་ནི་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་
པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ།ཚད་མ་གཞན་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་གྱི།རང་གི་ལན་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།ཁ་ཅིག་སྒྲ་བྱུང་
ཚད་མ་ནི།རྗེས་དཔག་དང་མི་མཚུངས་ཏེ་གཟུགས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲས་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དོན་སྟོན་པར་ནུས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།ཤིང་གི་སྒྲ་ལས་ཤིང་གི་དོན་གོ་བ་སྲིད་ཀྱང༌།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་
ཀྱི།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པས།རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱ་དཔོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།ཤིན་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་)ནི།ལུང་རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་རང་

116

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐོ་རིས་ལ་སོགས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་འདོད་པ་ཇི་
ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།ལུང་ལས་ལྷ་དང་ལྷའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སོགས་པ་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པར་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱ་བ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པའི་དོན་དག་བཤད་པ་ཡང་ཐོས་ཤིང༌།ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བཤད་པ་ཡང་ཐོས་ནས། རྟོག་པ་སྔོན་དུ་གཏོང་བ་དག་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་དག་ཡོད་དམ་མེད།གལ་ཏེ་ཡོད་ན།དེའི་ཐབས་ལ་འཇུག་ལྡོག་མ་བྱས་ན་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཡོད་མེད་རྟོག་པར་བྱེད་ལ།1

དེ་
ལྟར་བརྟགས་པ་ན།ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་མི་ནུས་
པས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ལ་བརྟགས་པས།དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་

དག་པར་གྲུབ་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས།ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་ནུས་
པས།ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །
རྩ་བ།

ཡིད་ཆེས་ཚིག་ཀྱང་མི་སླུ་བར། །
མཚུངས་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །
དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་གཞི་འགར་ཡང་
ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་རྗེས་སུ་དཔག་ནུས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
ཏེ།གཞལ་བྱའི་གནས་གཉིས་སྟོན་པའི་ལུང་།རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་མཚུངས་པའི་སྤྱི་ལས་དེ་ལྟར་དུ་དཔོག་ནུས་པའི་ཕྱིར།སངས་རྒྱས་ཀྱི་

1 <<སྐུ་>> རྟོག་པར་བྱེད་ལ། <<ཤེས་>> རྟོགས་པར་བྱེད་ལ།

117

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུང་ཡིན་ན།རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བས་ཁྱབ་སྟེ།དཔེར་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་བཞིན། ལྷའི་གནས་ཀྱི་ཚད་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཡིན་ནོ་
ཞེས་པ་དང༌།ཡང་ན་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རྟགས་སུ་སྦྱོར།
མཐུན་དཔེ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ།རྣམ་
འགྲེལ་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ།བདེན་བཞི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་ནི།ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཅོ་འདྲི་ཞིང་རང་གཞན་ཀུན་ཕུང་པར་བྱེད་པར་ཟད་དོ།།འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མ་བརྟེན་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ནས།དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དཔོག་པའི་
ཚུལ་ནི།མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང༌།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་ཀྱི་དོན་དང༌།གཞན་
གྱིས་བརྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པའོ།།དང་པོ་(དངོས་ཀྱི་དོན་)ལ་གསུམ།རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌།གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔོག་ཚུལ་
དགག་པ་དང༌།རྟགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(རང་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་)ལ་
གསུམ།ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང༌།ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་དང༌།རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་

1

དཔེར་བརྗོད་པའོ།།དང་པོ་(ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ཚུལ་

1 <<སྐུ་>>གཏན་ཚིགས་ <<ཤེས་>>གཏན་གནས་

118

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གསུམ་གའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྦྱར་བའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཐུན་ལ། །
ཡོད་དང་མེད་ཉིད་ལ་མེད་པའོ། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་

1

འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཅན་ལ།འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའོ།།དེ་ཡང་མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་2

སྟོབས་ཀྱིས་

ངེས་པའོ།།བྱེ་བྲག་ནི་གང་དཔོག་པར་འདོད་པའི་ཆོས་སོ།།རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ནི།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་མཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང༌།ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་ནི།ཤས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡོད་པ་གྲུབ་ཟིན་པ་སྡུད་པའི་ངེས་བཟུང་ཡིན་
གྱི།དེ་ལ་ཡོད་པ་གཅོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དགག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ནོ།།དཔེར་ན་དྲང་སྲོང་ནོར་ལྷ་ལ་བུ་གཉིས་སྐྱེས་ཏེ།ན་ར་དང་ནི་སྲེད་མེད་བུ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་གིས་ན་ར་བུ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་པ་བཞིན་ནོ།།
རྩོད་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི།འདིའི་དོན་རྣམ་ངེས་སུ་

1 <<སྐུ་>>དཔག་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཤེས་པར་ <<ཤེས་>>དཔར་པར་བྱ་ཤེས་པར་
2 <<སྐུ་>>མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ <<ཤེས་>>མངོན་སུམ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་

119

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པ་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པའོ།།ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་
དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མེད་པ་སྟེ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་
པའོ།།འདིའི་རང་འགྲེལ་དུ་མེད་ལ་ཞེས་པ་ནི། སླར་ཡང་དེའི་ཕྱིར་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྟེ།མེད་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཡིན་གྱི།གཞན་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ལ།འགལ་
བ་ལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་བདག་གི་འདྲེན་པ་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོའི་གསུང་གིས།ཚིག་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི།སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེའི་འདོད་པ་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་སུ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་དང་མཐུན་པར་གནང་བས་དབང་ཕྱུག་སྡེས་རང་འགྲེལ་ལ་བསྣོན་པ་བཏབ་པ་ཡིན་
གྱི།རང་འགྲེལ་དངོས་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།
རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི།དེ་རང་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ།མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་གྲུབ་ཀྱང༌།མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཞེས་ལོགས་སུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཙམ་ལས་ལྡོག་པ་ཡིན་གྱི།གཞན་པ་1

དང་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་
ལྡོག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ཁོ་ན་དེའི་དགོས་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི།སྤྱིར་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་དུ་
འདོད་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌།།སློབ་དཔོན་རང་གི་བཞེད་པ་ནི།འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས་ཁྱབ་པ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས།ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མེད་ལ་

1 <<སྐུ་>>གཞན་པ་ <<ཤེས་>>གནས་པ་

120

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པར་རྣམ་ངེས་སུ་བཤད་དོ།།
ཕྱོགས་ཆོས་ལ་རྟགས་ཁོ་ན་རྩོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་དང༌།རྩོད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ།རྩོད་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ལ་ཡང༌།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་རྟགས་རྩོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་ནས་ཁྱབ་པ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས།ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མེད་ལ་མེད་པ་ལོགས་སུ་སྨོས་པར་རྣམ་ངེས་
སུ་བཤད་དོ།།ཕྱོགས་ཆོས་ལ་རྟགས་ཁོ་ན་རྩོད་གཞི་ལ་ཡོད་དང༌། རྩད་གཞི་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་མི་བྱ་སྟེ།རྩོད་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ལ་ཡང༌ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས།རྟགས་རྩོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ།མི་ལྡན་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱར་རོ།།དེ་ལ་ཡོད་པ་དང༌།ཡོད་པ་ཁོ་ན་དང༌།དེ་ལྟར་
ངེས་པ་བཞི་ལས།དོན་སྐྱོན་ཞུགས་པ་དང༌། བློ་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།རྗེས་ཁྱབ་ལ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ངེས་བཟུང་མི་སྦྱར་ཏེ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་ལ་རྗེས་ཁྱབ་1

མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།དེས་
ན་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང༌།དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང༌།དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས།དེ་ལ་མེད་པ་དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པ་དང༌།དེ་ལྟར་དོགས་པའི་དོན་སྐྱོན་ཞུགས་པ་དང༌། བློ་སྐྱོན་ལ་ཞུགས་པ་བཞི་སེལ་ལོ།།ལྡོག་ཁྱབ་ལ་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ལྡོག་ཚུལ་མི་སྦྱོར་ཏེ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པ་ལ2

་

1 <<སྐུ་>>ཆ་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་པ་ལ་རྗེས་ཁྱབ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཆ་གཉིས་པ་ལ་རྗེས་ཁྱབ་
2 <<སྐུ་>>ལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལས་

121

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ཁོ་ན་དང།1

དེ་ལྟར་ངེས་པ་བཞི་ལས།མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང༌།མཐུན2

་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་པ་དང༌།དེ་ལྟར་
དོགས་པའི་དོན་སྐྱོན་དང༌། བློ་སྐྱོན་ཞུགས་པ་སེལ་ལོ། །གཉིས་པ་(ཚུལ་གསུམ་གའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་སྦྱར་བ་)ནི།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་

དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས3

་སྨོས་རིགས་ཏེ།གཞན་དུ་ན་4

རྟགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་
བསྒྲུབ་བྱ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འདི་རུ་ཤེས་པའང་ཐོབ་པ་ཉིད། །
ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚུལ་ལོགས་སུ་སྨོས་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་དངོས་སུ་མ་སྨོས་ཀྱང་འདི་རུ་ཚུལ་དེ་དག་ཤེས་པའང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱི

5

་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་དབང་བྱས་ཕྱིར། །

དེར་ཐལ།ཚུལ་གསུམ་ནི།ལྐོག་གྱུར་ཤེས་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དབང་

1 <<སྐུ>>མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཁོ་ན་ལྡོག་པ་དང་། <<ཤེས>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྐུ་>>མཐུན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -
3 <<སྐུ་>>ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་ <<ཤེས་>>ཤེས་པ་ཞེས་ངེས་པ་
4 <<སྐུ་>>གཞན་དུ་ན་ <<ཤེས་>> -
5 <<སྐུ་>>ཀྱིས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཀྱི་

122

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདི་ནི་དབང་ཕྱུག་
སྡེས་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་པ་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།ཚུལ་གསུམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངེས་པ་ཞེས་པ་རྩ་བའི་ཚིག་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང༌།།སྦྱོར་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།རྣམ་ངེས་སུ་ཐ་མར་སྨོས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི།ཚུལ་གསུམ་ག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ཡང་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཡིན་གྱི།རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཚད་
མས་ངེས་པ་ཞེས་སྦྱོར་བ་ནི།རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའོ། །གཉིས་པ་(ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཚུལ་རེ་རེ་དང་གཉིས་གཉིས་པ། །
རྟགས་དོན་མིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས། །

གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་ག་ལྡན་དགོས་པར་བཤད་པ་ལ།རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་དེ།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་རེ་རེ་བ་དང༌།ཚུལ་གཉིས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མེད་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས་པའི་

ཕྱིར།1

རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་པ་དང༌།གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་(རྣམ་བཅད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ་)ནི།

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དོན་གྱིས་བྱས་པའི་ཕྱིར།

123

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

སྒྲ་རྟག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཅན། །
ཕྱིར་དང་གཞལ་བྱ་མིན་ཕྱིར་རོ། །
ལུས་ཅན་མིན་ཕྱིར་མཉན་བྱའི་ཕྱིར། །

མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཕྱིར་མི་རྟག།
ཚུལ་རེ་རེ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་
སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌།ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ། །དང་པོ་ནི།ཕྱོགས་ཆོས་གཅིག་པུ་ཅན་དང༌།གཉིས་པ་ནི།བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་ཅིང༌།ལྡོག་ཁྱབ་དོན་ལ་ཡང་མ་གྲུབ་པས།ཚུལ་གཉིས་མེད་པ་དང༌།ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མིན་པའི་རྫས་ཀྱི་ཆ་

ལ།1

དངོས་མིང་དང༌།རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྟག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པས་རྗེས་འགྲོ་གཅིག་པུ་ཅན་ནོ།།ཐ་མ་ནི།ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་མ་གྲུབ་པ་ལ།ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ཅན་ནོ།།ཚུལ་གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།མཉན་བྱའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་ཆོས་
ཅན།མི་རྟག་སྟེ།མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ།།དང་པོ་ནི།བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས།ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་ཙམ་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་གང་ལ་2

ཐུན་མོང་གྲུབ་ཅིང༌།ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ནི།ཕྱོགས་ཆོས་
1 <<སྐུ་>>ཆ་ལ། <<ཤེས་>>ཚད་ལ།
2 <<སྐུ་>>རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་གང་ལ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>གཉིས་གང་ལ་ <<བཀྲས་ >> རྒོལ་བ་གཉིས་གང་ལ་

124

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་ཅན་དང༌།ཐ་མ་ནི།ཕྱོགས་
ཆོས་མ་གྲུབ་ཅིང༌།རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་(གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔོག་ཚུལ་དགག་པ་)ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དང༌།དེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(ཕྱོགས་སྔ་མ་)ལ་གཉིས།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔག་བྱར་འདོད་པ་དང༌།གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དཔག་བྱར་འདོད་པའོ། །
དང་པོ་(བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔག་བྱར་འདོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁ་ཅིག་གཏན་ཚིགས་མི་འཁྲུལ་བས། །
ཆོས་གཞན་དཔག་པར་བྱ་བར་འདོད། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ།གཏན་ཚིགས་དུ་བ་མེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མ་མཐོང་གི།མེ་དང་
ལྡན་པའི་ས་ཕྱོགས་དང༌།ངེས་པར་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བ་ལ་མཐོང་བས་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བས་ཆོས་གཞན་མེ་ཁོ་ན་དཔག་པར་འདོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་(གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དཔག་བྱར་འདོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དག་གྲུབ་ཕྱིར། །

འབྲེལ་པ་དཔག་བྱར་ཁ་ཅིག་འདོད། །
ཆོས་མེ་དང༌།ཆོས་ཅན་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ས་ཕྱོགས་དག་ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་

གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ་དེས་ན་གཞི་དང་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་ལྡན་པའི་

125

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་རྟགས་ཀྱི་དཔག་བྱར་ཁ་ཅིག་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ཕྱོགས་དང་པོ་དགག་པ་དང༌།གཉིས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(ཕྱོགས་དང་པོ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ཆོས་རྐྱང་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བ་དང༌། རྩོད་གཞི་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་རིགས་པའོ། །དང་པོ་(ཆོས་རྐྱང་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བ་)ནི།བསྒྲུབ་བྱ་མ་ངེས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་ངེས་ན་ནི།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ།སྒྲོན་
མེ་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ།དུ་བ་ངེས་
པ་ཙམ་གྱིས་མེ་ངེས་པ་ཁོ་ན་དགོས་ན།དེ་ནི་གོ་བྱེད་ལ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་བ།

ཆོས་ལ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་ན་ནི། །
དེ་ཡིས་དེ་ལས་གཞན་ཅི་དཔག།
འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱེད་ན་ནི།དུ་བ་དེ་ཡིས་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཅི་དཔག་སྟེ།དཔག་བྱ་མེད་པར་ཐལ།ཆོས་འབའ་ཞིག་1

བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་
ལ།ཆོས་མེ་ལ་གཏན་ཚིགས་དུ་བ་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་དུས་ན་གྲུབ་ན་ནི་སྟེ།གྲུབ་པས་དེའི་ཚེ་མེ་ཡང་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།དོན་ནི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱིས་རྟགས་

ཅན་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།ཁྱོད་ལྟར་ན་མེ་ཡོད་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ན།དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།རྩོད་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་ཡོད་པར་ངེས་སོ། །
1 <<སྐུ་>>ཞིན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཞིག

126

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(རྩོད་གཞི་དང་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་རིགས་པ་)ནི།དུ་བས་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་དྲན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་ལ། །
དཔག་བྱ་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་འདོད། །

འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས།དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་དེ་ཉིད་ལ་མེ་དཔག་བྱར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད་དེ་འདོད་རིགས་པར་ཐལ།མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག །ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(གཉིས་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་དངོས་དང༌།ཆོས་དང་ཆོས་
ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ལ་གསུམ། །འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བྱར་འགལ་བ་དང༌།གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་1

དུ་ཐལ་བ་དང་།རྟགས་ཆོས་
འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའོ། །
དང་པོ་(འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བྱར་འགལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པའང་གཉིས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །2

1 <<སྐུ་>>ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་ <<ཤེས་>>ངག་ཆད་ཅན་
2 <<རང་>>གཉིས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། ། <<རྩ་>>གཉིས་ཡོད་མ་ཡིན་ན། །

127

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དུ་བའི་རྟགས་ལས་ལའི་སྟེང་དུ་གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་རྗེས་
དཔག་གིས་འཇལ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མེ་དུའི་འབྲེལ་པའང་གང་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་དེ་ན་མེ་ཡོད་དོ་1

ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ལྡན་འདུའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་པ་
ནི་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་དྲུག་པའི་སྒྲ་རུ་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་དུ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་སྙམ་དུ་མི་འཇལ་བར།ལ་དང་མེའི་འབྲེལ་པའོ་སྙམ་དུ་འཇལ་བ་དང༌།བརྗོད་པའི་ཚེ་ཡང་ལ་དང་མེའི་འབྲེལ་པའོ་ཞེས་དྲུག་པའི་སྒྲ་རུ་འགྱུར་བར་ཐལ།རྗེས་དཔག་གིས་ལའི་སྟེང་དུ་ལ་མེའི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་འཇལ་བ་མི་འཐད།རྐང་པ་སྔ་མ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་

ན།རྗེས་དཔག་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་འཇལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེའི་ངོར་མེ་དུ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ངག་ལྷག་ཆད་ཅན་དུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

བརྗོད་པར་མི་བྱ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །འབྲེལ་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་2

དངོས་སུ་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བར་

1 <<སྐུ་>>མེ་ཡོད་དེ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མེ་ཡོད་དོ་
2 <<སྐུ་>>འབྲེལ་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>འགྲེལ་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི

128

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐལ། རྗེས་དཔག་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་སོ་
ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དོན་སྨོས་ཕྱིར། །

སྐྱོན་མེད་དེ།རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་མི་སྟོན་ཡང༌།དོན་གྱིས་སྨོས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

གཏན་ཚིགས་འདི་དང་འབྲེལ་པ་མིན། །1
དུ་བས་ལ་ལ་གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་དཔོག་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།གཏན་ཚིགས་དུ་བ་འདི་དང༌།གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྩོད་པ་སྔ་མ་གནོད་པ་བརྗོད་པ་ལྟར་འབྲེལ་པ་ངེས་
པའི་དུས་ན།བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འཐད་པའི་གནོད་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་པ་)ནི།རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བར་བྱ་བའི་འབྲེལ་པ་བསྟན་བྱ་མིན་ན།འབྲེལ་པ་ཙམ་ཡང་བསྟན་བྱ་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

1 <<རང་>>མིན། ། <<རྩ་>>ཡིན། །

129

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

རྟགས་ཀྱི་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ནི། །
ཆོས་ལ་གཞན་དུ་སྟོན་པར་བྱེད། །
དེར་གྲུབ་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི། །
ཆོས་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །

ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འཁྲུལ་བ་མེད་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་སྒྲུབ་ངག་གི་བསྟན་བྱ་མིན་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་གཞན་དུ་དཔེ་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་ཡང་གོ་བྱེད་
དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།ཆོས་དེར་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས།ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི་ཆོས་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་
དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །
གསུམ་པ་(རྟགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།རྟགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བཤད་
པ་དང༌།རྟགས་ཀྱི་རྩ་བ་འབྲེལ་པ་1

བཤད་པའོ།།དང་པོ་(རྟགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བཤད་པ་) ལ་གཉིས།རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་འཇུག་པར་བསྟན་པ་དང༌།སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་

2

འཇུག་པ་དགག་པ་དང༌།སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་འཇུག་པར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་

1 <<སྐུ་>>འགྲེལ་པ་ <<ཤེས་>>འབྲེལ་པ་
2 <<སྐུ་>>སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་

130

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པ་དང༌།སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང༌།དེའི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྟན་བྱ་བའི། །
ཆོས་ལ་དཔྱད་པ་གཞན་ཡང་འཇུག །
དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་སྟེ། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་གཞི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་གཞན་ཡང་འཇུག་པར་ཐལ།དུ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་པ་1

སུས་ཀྱང་བསྟན་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་

དང༌།གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་འཇུག་པས་དེ་སྟོན་མི་རིགས་པའི་2

ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(སེལ་བས་འཇུག་པའི་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་དོན་དུ་མ་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་མིན། །
གང་དང་འབྲེལ་པ་ཡོངས་བཅད་ནས། །
ཆོས་གཞན་དང་བྲལ་ཐོབ་པར་བྱེད། །

1 <<སྐུ་>>དུ་བ་དེ་དང་འབྲེལ་པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དུ་བ་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་པ་

2 <<སྐུ་>>པས་དེ་སྟོན་མི་རིགས་པའི་ <<ཤེས་>>པ་མི་རིགས་པའི་

131

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲའི་སྟེང་ན་མི་རྟག་པ་དང༌། སྟོང་བདག་མེད་སོགས་ལྡོག་པའི་ཆོས་དུ་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་འཇུག་པའི་དུས་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཐོག་མར་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གང་དང་འབྲེལ་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཞན་དང་བྲལ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་འགྲེལ་དུ།ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར།རྟགས་སེལ་བས་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན།སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ན།འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པས་སོ།།དཔེར་ན།མེ་ལ་གསལ་བ་དང༌།འབར་བ་དང༌།སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌།དུ་བས་མེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཙམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་(དེའི་དཔེ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡོན་ཏན་དྲི་དང་དྲི་བསུང་སོགས། །
དེ་ཡི་བྱེ་བྲག་གི་རིམ་པས། །
རྫས་མིན་ལ་སོགས་རྣམ་བཅད་ནས། །
ཨུཏྤལ་ལ་སོགས་རེ་རེ་རྟོགས། །
བྱེ་བྲག་པ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་ན་ཡང༌།ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང༌། དྲི་ཉིད་ཡིན་པ་དང༌། དྲི་བསུང་ཞིམ་པ་དང་ཁྱད་ཆོས་དེའི་བྱེ་བྲག་གི་རིམ་པས། རྫས་མིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌།ལ་སོགས་པས་སའི་རྫས་མིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། དྲི་ང་བ་

132

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སོགས་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཨུཏྤལ་ལ་སོགས་ཆོས་རེ་རེ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒྲ་

བློ་གཅིག་གིས་མཐའ་དག་མི་བརྗོད་ཅིང༌།མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་(སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་མཐོང་བ་བཞིན་གཏན་ཚིགས། །
སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ན་ནི། །
ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའམ། །
ཡང་ན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲའི་ཁྱབ་མཉམ་སྒྲུབ་སྟེ།རྗེས་དཔག་
གིས1

་ཆོས་ཀུན་མཐོང་བ་བཞིན་དུ།གཏན་ཚིགས་ཀྱང་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ན་ནི། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་སྟེང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའམ་སྟེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་གང་ཞིག་སྒྲའི་བདག་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།ཡང་ན་སྒྲའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་གང་ཞིག་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་
དངོས་དང༌།རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
1 <<སྐུ་>>རྗེས་དཔག་གིས་ <<ཤེས་>>རྗེས་དཔག་གི

133

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་སྤྱི་ལས་ཡིན་གྲང་ན། །
དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར། །
རྟེན་རྣམས་མ་མཐོང་བ་ཡི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་མིན་གཅིག་མཐོང་མི་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་མེ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མཐོང་བ་ལས།གསལ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་དང༌།རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཡིན་གྲང་ན།སྤྱི་དེ་ནི་གསལ་བ་
དེ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འགྱུར་དུ་ཆུག་ན་ཡང།མངོན་སུམ་གཅིག་གིས་ཐ་དད་མིན་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་མེད་གཅིག་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་མཐོང་བ་སྤྱི་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས་གསལ་བ་གཅིག་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟེན་གསལ་བ་རྣམས་མཐའ་དག་མཐོང་དགོས་ན་དེ་མ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར།1

དུ་མ་རྣམས་ལ་གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དོན་གཞན་ཐུན་མོང་དུ་
ཡོད་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།རྟེན་གཅིག་གཟུང་བས་ཐམས་ཅད་གཟུང་ན་ནི།སྤྱི་དེ་
ཡང་གསལ་བ་བཞིན་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་(རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དེ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

134

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆ་ཤས་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ནས། །
རྟགས་ཅན་ལ་ནི་མི་འགྱུར་ཞིང་། །
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དུ་མ་ནའང་། །
ཅིག་ཤོས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
མེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གསལ་བ་དང༌།འབར་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་ནའང༌།དུ་བའི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཅིག་ཤོས་མེ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་1

དཔོག་པ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་གཞན་རྣམས་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།དུ་བ་ལ་ཡང་སྔོ་བ་དང༌། འཕྱུར་བ་དང༌།སྐྱ་བོའི་རྫས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌།དུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ཤས་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ནས་2

རྟགས་ཅན་མེ་
ལ་ནི་མི་འཁྲུལ་ཞིང༌།རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་གཞི་དེ་གོ་བར་བྱེད་
དེ།དེ་སྒྲུབ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ལ་གཉིས།དཔག་བྱ་དཔོག་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་
བཟུང་བ་དང༌།དཔོག་བྱེད་འཁྲུལ་ན་བློ་འཁྲུལ་བའོ། །དང་པོ་(དཔག་བྱ་དཔོག་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ཅན་གང་དང་རྗེས་འབྲེལ་པའི། །
རྟགས་ཅན་དེ་འདིར་རྟོགས་བྱ་ཡིན། །
1 <<སྐུ་>>མེ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ <<ཤེས་>>མེ་མིན་པ་ལས་
2 <<སྐུ་>> བྱས་པས་ཆ་ཤས་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ལས་ <<ཤེས་>> བྱས་པའི་ཆ་ཤས་འདི་ལྟ་བུའི་ཚུལ་
ནས་

135

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། །
དེ་དག་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་བརྗོད་པ།དུ་བ་དང་དུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱ་བོའི་རྫས་ལ་སོགས་པ་དེ།མེ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཅན་གང་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་རྟགས་ཅན་དེ་དུ་བ་དང༌།དུ་བ་སྐྱ་བོ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་གཞི་འདིར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།དེ་དག་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ།།མེའི་བྱེ་བྲག་གསལ་བ་དང༌།འབར་བ་ལ་སོགས་པ་རྟགས་དེ་ལས་རྟོགས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་དག་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པར་བྱེད་པའི་
ཚུལ་ནི།རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག།ཅེས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་

གྱི་རྣམ་བཤད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(དཔོག་བྱེད་འཁྲུལ་ན་བློ་འཁྲུལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་དོན། །
རྟོགས་བྱ་རྟགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག1

།

མ་ཡིན་དེ་ལ་རྟོགས་པ་པོའི། །
རྟོགས་པ་2

རབ་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། །

ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

1 <<རང་>>གྱི་བྱེ་བྲག <<རྩ་>>བྱེ་བྲག་གི
2 <<རང་>> རྟོགས་པ་པོའི།།རྟོགས་པ་ <<རྩ་>> རྟོགས་པ་འོ།།རྟོགས་པར་

136

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།འབྲེལ་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གཞི་དེ་
རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལ་རྟོགས་པ་པོའི་1

རྟོགས་སླུ་ཞིང་རབ་ཏུ་འཁྲུལ་
བའི་ཕྱིར།འདི་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་2

འཇུག་ཅིང༌།དེ་ཡང་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་ཆ་ཤས་གང་ལ་ལྟོས་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་དེ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་
གྱི་མ་ངེས་པ་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དོན་བསྡུས་པ་དང༌།འཕྲོས་དོན་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་པས་བར་ཚིགས་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།
གཉིས་པ་(རྟགས་ཀྱི་རྩ་བ་འབྲེལ་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་འདུ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟགས་ཆོས་
གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དགག་པ་དང༌།ཁྱབ་མཉམ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བ་དེའི་རྟགས་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པའོ།།དང་པོ་
(འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་འདུ་བ་ཅན་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟགས་ཆོས་

གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་དགག་པ་དང༌།མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་(དེ་གཉིས་མཚུངས་པ་དགག་པ་)ནི། ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཆོས་སུ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་

1 <<སྐུ་>> རྟོགས་པ་པོ་ <<ཤེས་>> རྟོགས་པ་པོའི་
2 <<སྐུ་>>འདི་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་སེལ་བའི་ <<ཤེས་>>འདི་དག་གི་གཏན་ཚིགས་སེལ་བས་

137

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་པས།སྐྱ་བོའི་1

རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དུ་བ་དང་
འབྲེལ་པའི་སྤྱི་ཡང་མེའི་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ལ།རྟགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་འབར་བ་
སོགས་ཀྱང༌།དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་ཏེ།འབྲེལ་པ་ཁྱད་2

པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེ་
ན།འདིས་ནི་འབྲེལ་པ་རྟག་རྫས་སུ་ཁས་བླངས་ནས།གཞི་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས།དུ་བ་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ།སྐྱ་བོའི་རྫས་སོགས་ཀྱང་གོ་བྱེད་དང༌།མེ་གོ་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ།།འབར་བ་སོགས་ཀྱང་གོ་བྱར་འགྱུར་ཏེ།འབྲེལ་པ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་ཉིད་དང་ལྡན་པས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌།དེ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པའོ། །
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་གཉིས་ལ་གནས་མོད་ཀྱང་། །
རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ལྷན་ཅིག་པ། །
རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཞིན་3

ཡིན་གྱི། །

ཡང་དག་འཕྲོད་པ་བཞིན་མ་ཡིན། །
རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆོས་གཉིས་ལ་གནས་མོད་ཀྱང་ཁྱོད་འདོད་པའི་
ཡང་དག་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་བཞིན།འབྲེལ་པ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་འབྲེལ་པ་
ཅན་གཉིས་རྟེན་བརྟེན་པའི་ཆོས་དང༌།བརྟེན་པ་རྟེན་གྱི་ཆོས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་

1 <<སྐུ་>>སྐྱ་བོའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྐུ་>>ཁྱབ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཁྱད་
3 <<རང་>>བཞིན་ <<རྩ་>>ཉིད་

138

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་མིན་པར་ཐལ།རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་ལྷན་ཅིག་པས་རྟེན་དང༌།1

རྟགས་ཆོས་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ཙམ་
གྱིས་རྟགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང༌།རྟགས་ཅན་རྟགས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ལ་རྟགས་ཅན་ཡོད་པ་ཉིད། །
ཅིག་ཤོས་རྟགས་ཅན་ཉིད་ལ་ཡོད། །
རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་དག་འབྲེལ་པའི། །
ངེས་པ་བཟློག་ནས་2

གནས་པ་ཡིན། །
རྟགས་ལ་རྟགས་ཅན་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་དུ་ཅིག་ཤོས་རྟགས་
ཀྱང་རྟགས་ཅན་ཉིད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ངེས་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྟགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་པ་དང༌།ཆོས་རྟགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས།ངེས་བཟུང་སྨོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་ལོག་ནས་སྦྱར་བ་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར།གཞན་དུ་ན་དུ་བ་ཙན་དན་གྱི་མེའི་གོ་བྱེད་དང༌།དེ་ཡང་དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་བས་སོ།།དོན་3

དེ་ལ་འབྲེལ་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་གྱི།རྟགས་ཅན་གྱི་

1 <<སྐུ་>> རྟེན་དང། <<ཤེས་>>བརྟེན་པ་དང།
2 <<རང་>>བཟློག་ནས་ <<རྩ་>>བཟློག་ན་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དོན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དོན་དམ་

139

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ཆོས་རྟགས་ལ་འབྲེལ་པ་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཁྱོད་
ལྟར་ན་རྟགས་རྟགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་ཅན་ཡང་རྟགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་2

དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ།རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་
པ་ངེས་པར་བཟུང་བ།རྟགས་ཆོས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང༌།ཆོས་རྟགས་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའི་ཚུལ་དུ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལས་ལོག་ནས་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་ཀྱི་

ཁྱབ་པ་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པས།དེ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ།ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།དེ་ཡང་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལོགས་ན་བཤད་ཡོད་པས།དེར་བལྟ་
བར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(ཁྱབ་མཉམ་པའི་རྟགས་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བ་དེའི་རྟགས་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་
བའི་དཔེ་དང༌།དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་(རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་དཔེ་)ནི། རྟགས་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ནི།དཔེར་ན་བྱས་མི་རྟག་ཁྱབ་མཉམ་པས་བྱས་པ་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ།རྟགས་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
2 <<སྐུ་>>རྟགས་ལ་ <<ཤེས་>>རྟགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་

140

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པའང་1

འདོད་པ་སྟེ། །
དེ་ཡི་ཆ་ནས་རྟགས་ཅན་ཡིན། །
ཁྱབ་བྱེད་ཆ་ནས་དེ2

་གོ་བྱེད། །
མ་ཡིན་རྭ་ཅན་ལས་གླང་བཞིན། །
རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལ་ཁྱབ་པའང་འདོད་པ་སྟེ།རྟགས་རྟགས་
ཅན་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཀྱང༌།ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དེའི་ཆ་ནས་གཞི་འགར་རྟགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རྟགས་ཅན་དེ་གོ་བྱེད་དུ་
འགྱུར་བ་3

མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ4

་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་
ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་རྟགས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེར་ན་རྭ་ཅན་གྱིས་བ་ལང་ལ་ཁྱབ་ཀྱང༌།རྭ་ཅན་ལས་བ་ལང་གོ་
བར་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

སོ་སོར་བཀག་པའི་མི་འཁྲུལ་བ། །5

1 <<རང་>>ཁྱབ་པའང་ <<རྩ་>>ཁྱབ་པར་

2 <<རང་>>དེ་ <<རྩ་>>དེའི་
3 <<སྐུ་>>གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་
བ་

4 <<སྐུ་>>གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་
བ་

5 <<རང་>>སོ་སོར་བཀག་པའི་མི་འཁྲུལ་བ། ། <<རྩ་>>དགག་བྱ་སོ་སོར་མི་འཁྲུལ་བ། །

141

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
གང་ཕྱིར་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་ཡིན། །
དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱིས་1

རྟགས་ཅན་ལ། །

ཁྱབ་པ་བདེན་ཡང་བྱེད་པོ་མིན། །
རྟགས་ཀྱིས་རྟགས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་བདེན་ཡང༌།ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་
ཆ་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།གང་གི་ཕྱིར་ན་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་
མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་ཀྱང༌། སྒྲ་ལ་རྟག་པ་བཀག་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།མི་
རྟག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པས་གཞི་འགར་མ་བྱས་པ་བཀག་ནས། བྱས་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པས།སོ་སོར་བཀག་པའི་མི་འཁྲུལ་བ་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ནི།ཡང་བརྗོད་པ།དེ་ལ་དོན་དང་དཔེའོ། །
དང་པོ་(དོན་)ནི།
རྩ་བ།

བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པ་ལ། །
ཁྱབ་ཀྱི་མ་བྱས་པ་ཡིས་མིན། །2
རྟག་པ་མིན་ལ་ཁྱབ་མིན་པར། །
མ་བྱས་པ་ཡི་དོན་གྱིས་སྟོན། །

1 <<རང་>>དེའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱིས་ <<རྩ་>>དེ་ཕྱིར་རྟགས་ནི་ 2 <<རང་>>ཡིས་མིན། ། <<རྩ་>>ཡི་མིན། །

142

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པ་ལ་ཁྱབ་ཀྱང༌།1

མ་བྱས་པ་ཡིས་ཁྱབ་པ2

་མིན་
པར་བྱས་པ་ལ་མི་འཇིག་པ་བཀག་པ་བཞིན། བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།3མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་མིན་པར་རྟོགས་པར་བྱའོ།།རྟག་པ་མིན་ལ་སྟེ།མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་པས་ཁྱབ་ཀྱང།ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་མ་བྱས་པ་བཀག་པའི4

་དོན་གྱིས་སྟོན་ཏོ།།མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་བསྟན་
པས། བྱས་པ་རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་བསྟན་པ་5

མ་ཡིན་གྱི།མི་རྟག་པ་མ་བྱས་
པ་ལས་ལོག་པར་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་(དཔེ་)ནི།
རྩ་བ།

རྭ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་བ་ལང་ལ། །

ཁྱབ་པས་རྭ་ཅན་མིན་ལས་ལྡོག །
གླང་ལ་རྭ་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་བཞིན། །
བ་ལང་གི་དོན་ཟློག་བྱེད་མིན། །6

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཁྱབ་ཀྱང། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཁྱབ་ཀྱི་དེ་ལྟར་ཁྱབ་ཀྱང།
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མ་བྱས་པ་བཀག་པ་མིན་པར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མ་བྱས་པ་ཡིས་
ཁྱབ་པ་མིན་པར་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མིན་པར་བྱས་པ་ལ་མི་འཇིག་པ་བཀག་པ་བཞིན། བྱས་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་
>> མིན་པར་བྱས་པ་
4 <<སྐུ་>>མ་བྱས་པ་བཀག་པའི་ <<ཤེས་>>མ་བྱས་པའི་
5 <<སྐུ་>><<ཤེས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་པ་ <<བཀྲས་>>བསྟན་པ་
6 <<རང་>>མིན། ། <<རྩ་>>ཡིན། །

143

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ །
དཔེར་ན།རྭ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་བ་ལང་ལ་ཁྱབ་པས།བ་ལང་གོ་བར་བྱ་བ་
དང༌།རྭ་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།བ་ལང་གི་རྟགས་ལས།རང་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཞིར།རྭ་ཅན་མིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་རྭ་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།དཔེར་ན་གླང་ལ་རྭ་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ།།རྭ་ཅན་གྱི་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཞིར།བ་ལང་མིན་པ་ཁོ་ན་ལྡོག་བྱེད་མིན་པ་སྟེ།བ་ལང་མིན་པ་ལྡོག་པར་བྱེད་པ་དང༌།བ་ལང་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལ་འཁྲུལ་བའི་
ཕྱིར་རོ།།དེ་ནི་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་བཤད་པའོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།གཉིས་པ་(གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་1

ནས་ནི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་དོན་མཐོང་བ་རིག་པ་རྗེས་
སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་2

ནས་ནི།མེ་དུ་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

1 <<རང་>>རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ <<རྩ་>>བརྩད་པ་བསྒྲུབ་པ་ 2 <<སྐུ་>>སྒྲུབ་པ་ <<ཤེས་>>བསྒྲུབ་པ་

144

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་མཐོང་བ་ནི།འདིས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པས་འབྲེལ་པ་དེ་རིག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ།ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་ཤེས་པ་ནི།ཚད་མའི་འབྲས་
བུའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།རྟགས་མཐོང་བ་ན་འབྲེལ་པ་དྲན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ(་དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལྷག་པ་དང༌།རྩོད་གཞི་ལ་ཆོས་ལས་གཞན་པའི་དཔག་བྱ་མི་འཐད་པ་དང༌།གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་

ཤས་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའོ།།དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་ལྷག་པ་)ལ་གཉིས།དེ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལྷག་པ་དང༌།དོན་གྱི་སྒྲས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་དེ་(རིག་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ལྷག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི། །1
རང་གི་རྣམ་པ་ཙམ་འདོད་ན། །
དེ་རིག་མི་བརྗོད་་་་་་་་་་་། །
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་དེ་རིག་ཅེས་སྨོས་པ་མི་བརྗོད་པ་སྟེ།བརྗོད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་2

རང་གི་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཙམ་མཐོང་བ་འདོད་ན་སྟེ།

3 འདོད་པས་དེ་
1 <<རང་>>མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི། ། <<རྩ་>>མེད་ན་མི་འབྱུང་མཐོང་བ་ཡི། །
2 <<སྐུ་>>མཐོང་བས་ <<ཤེས་>>མཐོང་བའི་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མཐོང་བ་འདོད་ན་སྟེ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>འདོད་ན་སྟེ།

145

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མ་སྨོས་ཀྱང་ཚིག་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་གཞན་ཉིད་དུ། །
བརྗོད་ན་ཇི་ལྟ་བུ་གང་ལ། །
གལ་ཏེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་ནི་གཞན་ཉིད་དུ་དཔེ་ལ་མཐོང་བ་ལ་བརྗོད་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་གང་དུ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་མཐོང་བ་མ་བརྗོད་པས་མཚན་ཉིད་ཆད་པའི་ཉེས་པ་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་དུ་ན་མིག་གི་གཟུང་བྱ་བུམ་པ་ལ་མཐོང་བས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་(དོན་གྱི་སྒྲས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཞེ་ན། །
དོན་སྨོས་པའི་སྒྲས་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྐབས་སུ་བབ་པས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་རིགས་པའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞེ1

་ཅི་དགོས། །
དོན་གྱི་སྒྲ་ལྷག་པོའམ་ཡང་ན་མེད་ན་མ་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་ཞེས་སྨོས་ཅི་དགོས་ཏེ། དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་
1 <<རང་>>ཞེས་ <<རྩ་>>ཞེ་

146

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྟན་པས།དེའི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྨོས་
པས་ཀྱང་དོན་སྨོས་པའི་སྒྲའི་དོན་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(རྩོད་གཞི་ལ་ཆོས་ལས་གཞན་པའི་དཔག་བྱ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དུ་སོགས་མེ་སོགས་ལ་མཐོང་ལས། །
གཞན་པའི་དཔག་བྱ་དེ་རིག་གང་། །
དུ་བ་སོགས་ལས་མེ་དང་སོགས་པས་ས་བོན་དང་མི་རྟག་པ་ལ་མཐོང་བ་ལས་གཞན་པའི་དཔག་བྱ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་དེ་རིགས་པ་1

ཡང་དག་རྗེས་
དཔག་ཏུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཆོས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པས་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཆོས་ལ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེས་ན་གཞི་ཆོས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་(གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་ཅན་2

དུ་མ་ཡོད་པ་ལ། །
དེ་རིག་པ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད། །

རྩོད་སྒྲུབ་ནས་བཤད་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་རིགས་ལ། སྒྲའི་
1 <<སྐུ་>>རིགས་པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རིག་པ་
2 <<རང་>>ཆོས་དོན་ <<རྩ་>>ཆོས་ཅན་

147

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྟེང་ན་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཆོས་ནི་འདིའོ།།དེ་རིག་པར་བྱ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་འདིའོ།།ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་དེ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་དེ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ་ལོ། །
གཉིས་པ་(གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་བཞི།རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་
པ་དང༌།བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ན་རེ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་།
སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ།མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌།དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང༌། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་རྣམས་ལས།རྗེས་དཔག་གང་ཡིན་སྙམ་ན།རྟགས་ཆོས་དང༌།རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རང་མཚན་འཛིན་པའི་མངོན་
སུམ་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་གསུམ་སྟེ་རྒྱུ་སྔ་མ་ཡིན་ལ་
འབྲས་བུ་ལྷག་མ་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི།སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ནི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་ཟླ་བ་རི་ལ་ནུབ་པ་མཐོང་བ་ལས།ཉི་མ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་དཔོག་པ་ལྟར་

148

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆོས་གཅིག་མཐོང་བ་ལྟར་གཞན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཅན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དོན་ནི།མངོན་སུམ་གྱིས་རྟགས་ཆོས་དང་དེའི་འབྲེལ་པ་གཟུང་བའི་དེ་མ་ཐག །རྟགས་ཙམ་མཐོང་བས་རྟགས་ཅན་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྔ་མ་མངོན་སུམ་དང་མཚུངས་པས་སྔ་མ་དང་འདྲ་བ་དང༌།སྔ་མ་ཅན་ཞེས་བྱ་ལ།ཤིང་ཕུང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་གཟུགས་མཚུངས་པ་ལས1

་ཤིང་ཏོག་
གཅིག་རོ་སྐྱུར་བར་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ན།འབྲས་བུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་མཚུངས་པར་དཔོག་པ་ནི། ལྷག་མ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་བྱའོ།།ལྷག་མ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ།ཤིང་ཕུང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རོ་སྐྱུར་བ་འདི་ལ་ཡང་
ཡོད་དོ་ཞེས་པའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང༌།ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ལ་གསུམ།སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དགག་པ་དང༌།ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དགག་པ་དང༌།སྤྱིར་2

མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་དབང་པོའི་གཟུང་བྱ་མིན། །
རྟགས་ཆོས་དང༌།རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མཚུངས་པ་ལས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མཚུངས་པ་ས་ལས་ 2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྤྱིར་ <<ཤེས་>>ཕྱིར་

149

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སུམ་སྔོན་དུ་སོང་བས་སྔ་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ།རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་

ཆོས་ཀྱང་ངེས་པར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འཛིན་པར་ཐལ།དབང་པོ་དང་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

སྔ་མ་དང་ལྡན་ཞེས་འདི་ལ། །
སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་སྔ་མ་དང་མཚུངས་པ་སྔ་མ་ལྟ་བུའི་
སྒྲར་འགྱུར་བས་སམ་འདི་ལ་སྔ་མའི་ཆོས་ཡོད་པ་སྔ་མ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་ལྡན་པའི་སྒྲར་འགྱུར།
རྩ་བ།

ཐམས་ཅད་སྲིད་ཕྱིར་ལྟ་བུར་མིན། །
དང་པོ་ལྟར་ན།རྗེས་དཔག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་སྔ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་པ་ལྟར་གྱི་མིང་སྦྱར་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་སྔ་མ་ལྟ་བུར་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ན་ལྡན་པ་མིན། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན།འདི་ལ་རྒྱུ་ཡང་ཡོད་པས།དེ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པའི་

150

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཤེས་པ་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ།རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།དངོས་རྒྱུས་དངོས་འབྲས་
དཔོག་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ། བརྒྱུད་རྒྱུས་དཔོག་ན་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ན་སྟེ་
འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལྷག་ལྡན་ལ་ཡང་ལྟ་བུར་རམ། །

ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་མི་འཐད་པར་ཐལ།ལྷག་ལྡན་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ལྷག་མ་ལྟ་བུར་རམ།ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་ལྡན་ཞེས་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་1

གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཤིང་ཕུང་
གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་རོ་སྐྱུར་བར་མཐོང་བ་ལས་མངོན་སུམ་ཕྱི་མ་

རྣམས་ཀྱང༌དེ་དང་ཡུལ་མཚུངས་པས་2

ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་
པར་ཐལ།གཟུགས་མཚུངས་པ་ཙམ་གྱིས་རོ་མཚུངས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།རྒྱུ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ།དེ་ཡང་ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འབྲེལ་གཞན་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
1 <<སྐུ་>> སྒྲ་སྦྱར་བ་ <<ཤེས་>> སྒྲ་སྦྱོར་བ་
2 <<སྐུ་>>དེ་དང་ཡུལ་མཚུངས་པས་ <<ཤེས་>>དེ་ཡུལ་མཚུངས་པས་

151

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
ལྷག་མ་དང་ལྡན་ལས་འགྱུར་ཕྱིར། །

འབྲེལ་གཞན་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་འགྱུར། །
དེ་ལྟ་ན་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤེས་པ་ཡང་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་ཏེ།རྒྱུ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལས་ལྷག་ལྡན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྒྱུ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས། ལྡན་འདུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

དང༌།འབྲེལ་པ་གཉིས་ལས་རྟགས་དེ་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འབྲེལ་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་རུ་མཐོང་བའི་སྒོ་
ནས་ཀྱང༌།འབྲས་བུའམ་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་(སྤྱིར་མཐོང་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱིར་མཐོང་བ་ལའང1

་དེ་བཞིན་ནོ། །
སྤྱིར་མཐོང་བ་ལའང༌།སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱོན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བ་ལས་དཔགས་ནས་ཤིན་
ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་འཇལ་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།འབྲེལ་པ་གཟུང་བ་ཙམ་གྱི་
སྒོ་ནས་རྟགས་དང་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ཤིང༌།རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཡང་

ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་གཟུང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཚད་འབྲས་དོན་གཞན་དགག་པ་)ནི།
1 <<རང་>>མཐོང་བ་ལའང་ <<རྩ་>>མཐོང་བ་ཡང་

152

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

འབྲས་བུ་གཞན་ལ་ཉིད་མི་ཐོབ། །1
ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་
དང༌།ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པས།དེས་དོན་རྟོགས་པ་ཉིད་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྫས་གཞན་པ་ཉིད་མི་ཐོབ་ཅིང༌།འབྲས་
བུ་མེད་པ་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

རྟགས་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་ཞེ་ན། །
རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་འབྲས་བུ་དང༌།རྟགས་ཤེས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན།དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཚད་འབྲས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་འགལ་བ་
སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

རྣམ་པར་དབྱེ་བའང་འགྲུབ2

་མི་འགྱུར། །
རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང༌།ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་རྟགས་ཅན་འཇལ་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།རྟགས་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་འབྲས་བུར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་

1 <<རང་>>གཞན་མ་ཉིད་མི་ཐོབ། ། <<རྩ་>>གཞན་ལ་ཉིད་མི་འཐོབ། །
2 <<རང་>>འགྲུབ་ <<རྩ་>>གྲུབ་

153

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རོ།།རིགས་པ་ཅན་པ་སྔ་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་དུས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་

ཅན་ཡིན་པས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཁས་བླངས་པ་ནི།རང་གི་གཞུང་ལས་རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་དུས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཇུག་སྟེ།དུས་གསུམ་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་
བརྗོད་པ་དང་ཁས་བླངས་འགལ་བས་སོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་ཐ་སྙད་

བསྟན་པ་འགྲུབ་མི་འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་ངོ༌། །གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ན་རེ། འདི་ནི་འདིའི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་པ་
དང་། དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང་འགལ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
དག་ནི་རྟགས་ལས་བྱུང་བའོ།།ཞེས་ཟེར་རོ། །
བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ན་རེ།འདི་ནི་བ་ལང་ཁོ་ནའོ།།རྟ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ།1

མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་ལས་བལྟ་བར་བྱ་བའི་
དོན་གཞན་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་དག་ནི་རྟགས་ལས་བྱུང་བ་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན།ཉིན་མོར་བྱེད་པ་ཤར་བ་མཐོང་བ་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཡིན་ལ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མིན་ལ།

154

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལས།དོན་གཞན་བུམ་པ་གསལ་བ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་བྱའི་འབྲས་བུ་དང༌།གསལ་བར་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌།གསལ་བྱེད་འདིས་དཔོག་པར་1

བྱེད་པའོ་
ཞེས་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དང༌།འབྲེལ་པ་བཟུང་བ་ལས་འབྲེལ་པ་དཔོག་པ་དང༌།འབྲེལ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ།མེ་དུ་ལྟ་བུ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་དང༌། བ་ལང་དང་རྭ་ལྟ་བུ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པའོ།།དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ལས་འདུ་བ་ཅན་དཔོག་པ་དང༌།འདུ་བ་ཡང་གཉིས་ཏེ།གཟུགས་དང་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུ་དང༌།འབྲས་བུ་གཞན་འདུ་བ་དང༌།རྐང་ལག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་གཞན་འདུ་བའོ།།འགལ་ཟླས་འགལ་ཟླ་གཞན་དཔོག་པ་འགལ་བ་ཅན་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ཡང་དཔེ་མ་བྱུང་བ་བྱུང་བའི་འགལ་ཟླས་དཔོག་པ་རླུང་དང་སྤྲིན་སྦྱོར་བ་ལས།ད་ལྟ་མེད་པའི་ཆར་པའི་
ལས་དཔོག་པར་འདོད་པ་དང་མ་བྱུང་བས་བྱུང་བ་དཔོག་པ་ཆར་པའི་ལས་ཡོད་བཞིན་པ།རླུང་དང༌།ཆར་པ་སྦྱོར་བ་ལས་དང༌། བྱུང་བས་བྱུང་བ་དཔོག་པ་ནི།གཤེར་བ་ཆུ་ལོན་འཆིང་བ་སྟེ།གཤེར་བའི་འབྲས་བུ་རླན་པ་དང༌འགལ་བས་གཤེར་བ་དང་འགལ་བར་གོ་བ་ལྟ་བུའོ།།མ་བྱུང་བ་མ་བྱུང་བས་དཔོག་པ་ནི། ལྗང་ཁུའི་བུམ་པ་ཚོས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ངོ་བོར་བྱུང་བ་ལ།གྲུབ་ཟིན་གྱི་བུམ་

པ་མེ་དང་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྗེས་དཔག་སྔ་མ་གཉིས་དགག་པ་
དང༌།ཕྱི་མ་གཉིས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྗེས་དཔག་སྔ་མ་གཉིས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་

1 <<སྐུ་>>འདིས་དཔོག་པར་ <<ཤེས་>>འདི་ཡི་དཔག་པར་

155

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས།རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དགག་པ་དང༌། ལྡན་འདུའི་འབྲེལ་པ་དཔོག་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་གྲུབ་1

པ་མེད། །

རྒྱུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་དཔོག་བྱའི་2

འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་
ཐལ།དངོས་རྒྱུས་དཔོག་ན་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཅིང༌།བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་ལས་ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཕན་མི་འདོགས་པའི་3

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་གསལ་
བྱའི་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།རིགས་འདྲ་གྲུབ་ཟིན་པའི་དོན་ལ་གནས་སྐབས་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཕན་མི་འདོགས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ལྡན་འདུའི་འབྲེལ་པ་དཔོག་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལས་དོན་དཔོག་པ་དང༌།འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་དང༌།འགལ་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའོ།།དང་པོ་(ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལས་དོན་དཔོག་པ་)ལ་གཉིས།དགག་པ་དངོས་དང༌།ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>ལས་འབྲས་བུ་གྲུབ་ <<རྩ་>>ལ་འབྲས་བུ་བཀག་

2 <<སྐུ་>>དཔོག་བྱའི་ <<ཤེས་>>དཔག་བྱའི་
3 <<སྐུ་>>ཕན་མི་འདགས་པའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཕན་མི་འདོགས་པའི་

156

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྡན་པའི་རྟོགས་པ་གྲུབ་པ་མེད། །
ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་ལས་ལྐོག་གྱུར་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ཞིང་རྟོགས་ན།འབྲེལ་པ་ཅན་ཡང་རྟོགས་པས་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང༌།མེད་ན་
མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་གྱུར་ངེས་པར་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཡང་ན་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ་།།ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པས་ངེས་པར་ལྡན་པ་ལ་ལྟོས་
སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གཉིས་དང་ལྡན་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བས་མེ་གོ་བ་བཞིན་དུ།མེས་ཀྱང་དུ་བ་གོ་བར་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ།།ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག།ལྡན་པ་ཆ་ཤས་མེད་པ་དེ་ཉིད་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར།ཡང་ན་ལྡན་པ་དེ་མེ་དུ་གཉིས་ཀའི་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་དོ།།སྔ་མ་འདོད་མི་རིགས་ཏེ།དུ་བ་མེད་པའི་མེ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དུ་བ་གདོན་མི་ཟ་བར་མེ་དང་ལྡན་ཡང༌།མེ་མེད་པར་1

དུ་བ་མི་ལྡན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མེ་མེད་པར་ <<ཤེས་>>མེ་མེད་ངེས་སར<<ཞོལ་>>མེ་དེས་སར་

157

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ཐ་དད་མིན། །ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལྡན་པ་ཅན་1

གཉིས་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་
ཐལ། ལྡན་པ་ཆ་ཐ་དད་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མེ་དང་དུ་བའི་ལྡན་པ་ནི། །
ཆ་འགའ་ཞིག་ལས་མ་ཡིན་པས། །
དུ་བའི་2

ཐམས་ཅད་གོ་བྱེད་དམ། །
མེ་ཡི་གསལ་བ་གོ་བྱར་འགྱུར། །
དུ་བའི་སྐྱ་བོའི་3

རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནི་གོ་བྱེད་དང་མེའི་
གསལ་བ་དང༌།འབར་བ་དང༌།སོག་མ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའང་དུ་བའི་གོ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །མེ་དང་དུ་བའི་ལྡན་པ་ནི་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས་ཆ་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པ་མིན་པའོ།།ལྡན་པ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྡན་པས་མེ་ལ་ལྡན་པའི་ཆ་དུ་བ་ལ་དང༌།དུ་བ་
ལ་ལྡན་པའི་ཆ་མེ་ལ་ལྡན་པར་ཁས་བླངས་པས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཉེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ། །

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> ལྡན་པ་ཅན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བསྟན་པ་ཅན་
2 <<རང་>>དུ་བའི་ <<རྩ་>>དུ་བ་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དུ་བའི་སྐྱ་བོའི་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དུ་བའི་སྐྱོན་དང་

158

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་དུ་བ་ལ་སོགས་པའང་། །
ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ལའང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།བ་ལང་ལ་རྫས་ཉིད་དུ་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པས་བ་ལང་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བ་བཞིན་དུ། རྫས་ཉིད་ལས་ཀྱང་རྭ་ཅན་གོ་བ་དང༌།སེར་ཟལ་ལ་སོགས་པ་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ནི།གོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
དང༌།འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ནི།གོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་འདོད་དོ།།དེ་བཞིན་
དུ་རྭ་ཅན་ལས་བ་ལང་གོ་བར་ཐལ་བ་དང༌།དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་(འགལ་བ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འགལ་བ་ལ་ཡང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། །

འགལ་བས་འགལ་ཟླ་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཡང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཕན་ཚུན་རྟགས་དང་རྟགས་
ཅན་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་པའི་འབྱུང་འགྱུར་
ཐམས་ཅད་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ། །1
1 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>”མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ནི”ཞེས་པ་ནས་”དུ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །”

159

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞན་རྟགས་མིན་ཞིང་། །
བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱང་རྟགས་ཅན་མིན། །
གཞན་གྱི་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་ནས། །

གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་འགྱུར། །
ཞེས་བྱ་བ་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ཡུལ་དང་དུས་ལ་ལྟོས་སུ་ཆུག །
ལྡན་འདུ་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སོགས་ཀྱང་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན།རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞན་
1

རྫས་ཉིད་གོ་བའི་རྟགས་མིན་ཞིང་མེའི་ཆོས་གསལ་བ2

་སོགས་མེའི་བྱེ་བྲག་
རྣམས་དུ་བའི་རྟགས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།3།མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་ནི།ཡུལ་དང་དུས་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང༌འཁྲུལ་བ་མེད་དེ།ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ས་ཕྱོགས་སུ་མེ་མེད་ན།དུ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌།དུས་

ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་མེ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ན་དུ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ།།ལྡན་

1 <<སྐུ་>>རྟགས་སྤྱི་གཞན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞན་
2 <<སྐུ་>>མེའི་ཆོས་གསལ་བ་ <<ཤེས་>>མེ་ཆོས་བསལ་བ་
3 <<སྐུ་>>དང། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རོ། །

160

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདུ་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་རྟག་1

པ་ཁས་ལེན་པའི་བྱེ་བྲག་པ་གཞན་གྱི་ལྟར་ན་ཆ་

ཐམས་ཅད་ནས་ཕན་ཚུན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པར་རྟག་པའི་རྫས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་
ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་(ཕྱི་མ་གཉིས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།འགལ་ཟླ་གོ་བར་བྱེད་པ་དགག་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།དོན་གཅིག་ལ་
འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཏེ།འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་རྫས་གཅིག་ལ་འདུ་བ་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་

2

ལྟ་བུ་དང༌།རྒྱུ་དང་རྒྱུ་གཞན་འདུ་བ།ལུས་རྩོམ་པའི་རྐང་
ལག་ལུས་ལ་འདུ་བ་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གཞན་གོ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

རྒྱུར་ནི3

་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་འགྱུར། །
འབྲེལ་པ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ཤོས་ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ཤོས་ལ་4

འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འཐད་

1 <<སྐུ་>><<ཞོལ་>>རྟག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>རྟགས་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> བྱ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>པ་
3 <<པེ་>><<སྣར་>>རྒྱུར་ནི་ <<རྩ་>>རྒྱུ་ནི་
4 <<སྐུ་>>གཅིག་ཤོས་ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ཤོས་ལ་<<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་ >> གཅིག་ལས་མ་རྟོགས་པའི་དོན་གཅིག་ལ་

161

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ།དེ་མེད་ཅིང་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་ནི་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །
གཟུགས་ཀྱིས་རེག་བྱ་དཔོག་པ་བཞིན་དུ།རེག་བྱས་ཀྱང་གཟུགས་དཔོག་
པར་ཐལ།དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བྱེད་ཁས་བླངས་པ་གོ་བའི་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཞན་ཡང་སྲིད་ཕྱིར་གཉིས་མ་ཡིན། །
དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཟུང་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་གཉིས་ལས་གཞན་ཡང་སྲིད་པའི་ཕྱིར།རྒྱུ་དང་རྒྱུ་
གཞན་དོན་གཅིག་འདུ་བ་རྐང་ལག་ལ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར།ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་མགོ་བོ་
ཡིན་ལ་དེའི་ཡང་རྒྱུ་རང་གི་ཆ་ཤས་དཔྲལ་བ་ཡིན་པས།རྒྱུའི་རྒྱུ་ལས་དོན་གཅིག་འདུ་བ་དང༌།འབྲས་བུའི་འབྲས་བུ་ལས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཉིད་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(འགལ་ཟླ་གོ་བར་བྱེད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

162

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གང་ཞིག་འགལ་བ་དེ་རྟགས་མིན། །
གང་ཞིག་འགལ་པ་དེ་ཡང་ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཆར་པའི་ལས་མེད་པ་དང༌།རླུང་དང་སྤྲིན་སྦྱོར་བ་དག་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།རླུང་དང་སྤྲིན་སྦྱོར་བས་འགལ་ཟླ་ཆར་པའི་ལས་1

མེད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་
འགལ་ཟླས་འགལ་ཟླ་གཞན་གོ་བར་བྱེད་པས།དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་བླངས་པའོ།།དེས་ན་ཆར་མི་འབབ་པ་དང༌།སྤྲིན་དང་རླུང་དང་སྦྱོར་བ་མི་འགལ་བར་
བསྒྲུབས་པས།དེ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སུ་
མི་འཐད་པ་དང༌།འབྲེལ་པ་གཅིག་ཏུ་ཟད་ན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བ་དང༌།འབྲེལ་པ་གཞན་དོན་མེད་པའོ། །དང་པོ་(རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པ་)ནི།དུ་བ་མེའི་ལྡན་པ་ཅན་
ནོ། །ཞེས་སྔར་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་དུས་ན།དུ་བ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་དེ་ཉིད་མེ་དཔོག་པའི་རྟགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་མེད་ཕྱིར་རྟགས་བློ་མིན། །
རྟགས་ཀྱི་བློ་རྟགས་སུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་རྟགས་ཅན་ཆོས་དང་
འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
1 <<སྐུ་>>ཆར་པའི་ལས་ <<ཤེས་>>ཆར་པ་ལས་

163

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

རྟགས་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །

རྟགས་འཛིན་སེམས་རྟགས་སུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཞུང་ལས་དེ་རྟགས་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཆོས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་
པས་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་དུས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།རྟགས་
ཅན་གྱི་བློའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐམས་ཅད་རྟགས་སུ་བརྗོད་མ་ཡིན། །
དྲན་པས་འབྲེལ་ཅན་དུ་གྲུབ་འགྱུར། །1
སྔར་རྟགས་མ་མཐོང་བར་ཡིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་དྲན་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲེལ་པ་

ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་སྟེ།འབྲེལ་པ་ཅན་2

བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།འབྲེལ་པ་
དྲན་པའི་བློ་རྟགས་དེའི་ཚད་མ་དང༌།རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།ཆོས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པས་སོ།།རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་རྟགས་
ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་
གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས།དེའི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ།འབྲེལ་པ་དྲན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར།རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་བློ་
1 <<རང་>>དྲན་པ་འབྲེལ་པ་ཅན་དུ་འགྲུབ། ། <<རྩ་>>དྲན་པས་འབྲེལ་ཅན་དུ་གྲུབ་འགྱུར། ། 2 <<སྐུ་>>འབྲེལ་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ་སྟེ།འབྲེལ་པ་ཅན་ <<ཤེས་>>འབྲེལ་པ་ཅན་དུ་སྟེ།འགྲེལ་པ་ཅན་

164

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་འཛིན་སེམས་མིན་པར་འདོད་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་དྲན་པའི་བློ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱུར་མི་རུང་བར་འདོད་པ་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ།འདི་ནི་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་རིམ་པ་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(འབྲེལ་པ་གཅིག་ཏུ་ཟད་ན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བ་)ནི།དོན་གཅིག་ལ་
འདུ་བ་འབྲེལ་པ་གཅིག་པུར་ངེས་པས་རྗེས་དཔག་སྐྱེའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འབྲས་བུ་ལ་སོགས་མདོར་མ་མཚོན། །
ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་
པ་ལ་འབྲས་བུ་དང༌།རྒྱུ་ཉིད་དང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་བླངས་ནས།མདོར་མཚོན་ཞིང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཏན་ཚིགས་གཞན་ཡང་ལྡན་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སོགས་དོན་ནི།དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དེ་ལ་མ་ཚང་བའི་དོན་ཏོ། །སྐྱོན་མེད་དེ།རྟགས་ཆོས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐ་མ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར། །
ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་སྨོས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།ཤེས་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མའི་འབྲེལ་པ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་སྟེ།གསལ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱབ་ལ།དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

165

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་(འབྲེལ་པ་གཞན་དོན་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་མེད་གཞན་ལས་ཀྱང་དེ་གྲུབ། །
ལྐོག་གྱུར་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཁས་བླངས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ།དེ་དག་མེད་ཀྱང་མེད་ན་མ་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་དེ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་(སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་པ་གཅིག་ལས་ལྷག་
པར་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ།དོན་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་
ཡོད་དེ།1

དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་གྲགས་པའི་དཔེ་གཉིས་
གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ།།རྒྱལ་དཔོག་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་དང༌།གཙོ་བོ་དང༌། སྐྱེས་བུ་བཞིན་དུ།ནོར་དང༌།བདག་པོའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་པ་དང༌།འོ་ཞོ་
དང༌།གཙོ་བོ་དང་ཆེན་པོ་སོགས་བཞིན་དུ།རང་བཞིན་དང༌།རྣམ་འགྱུར་གྱི་ངོ་བོ་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རྟགས་ཡོད་དེ།

166

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།ཤིང་རྟ་དང༌།དེའི་ཡན་ལག་དང༌།སྙིང་སྟོབས་སོགས་དང༌།དེ་ཙམ་ལྔ་
བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་དང༌།རྒྱུའི་ངོ་བོ་དང༌། རྫ་མཁན་དང་བུམ་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང་གཙོ་བོ་བཞིན་དུ།རྒྱུ་མཚན་དང༌།རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང༌།ཡལ་ག་དང༌།ཤིང་དང༌།དེ་ཙམ་ལྔ་དང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ།ཡན་ལག་དང༌།ཡན་ལག་ཅན་དང།དུར་བ་དུ་མ་དང༌།སྙིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ།ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་
དངོས་པོ་དང༌།སྦྲུལ་དང༌།རྔ་མོ་དང༌།ཡན་ལག་དང༌།ཡན་ལག་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་
སྙིང་སྟོབས་སོགས།ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་གིས།ཅིག་ཤོས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་དུ།གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱིས་དངོས་པོའོ།།འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་པ་གང་
རུང་གཅིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་དོན་མངོན་གྱུར་མིན་པ་གཞན་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་དཔག་གོ་1

ཞེས་ཟེར་རོ།།དཔེར་ན།སྔར་དུ་
བ་དང་མེའི་འབྲེལ་པ་དབང་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་མཐོང་ནས།ཕྱིས་དུ་བ་མཐོང་བ་
ལས་བློས་མེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་པར་བྱ་བའོ། །རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཁ་ཅིག་མ་ངེས་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རླངས་པ་མཐོང་བ་ལས་དུ་བར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །2
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་
དམ་བཅས་པ་དང༌།རྗེས་དཔག་འགོག་པའི་རིགས་པའོ། །དང་པོ་(རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་དམ་བཅས་པ་)ནི།

1 <<སྐུ་>>གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་དཔག་གོ་ <<ཤེས་>>གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་སོགས་ 2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན།

167

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།རྩ་བ།

དེ་ལ་མངོན་སུམ་པ་གཅིག་ལས་ཞེས་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་འབྲེལ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གང་རུང་གཅིག་ལ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྐོག་གྱུར་དཔོག་ཅེས་པ་རིགས་པ་མིན་ཏེ།དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(རྗེས་དཔག་འགོག་པའི་རིགས་པ་)ལ་གསུམ།རྒྱས་པར་དགག་པ་དང༌། སྤྱིར་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་ཁྱབ་ཆུང་བ་དང༌།1

སྐྱེས་བུ་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པ་དང༌།འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དགག་པ)་ནི།སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་སོགས་འཛིན་
པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དང༌།དེའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡང་།མངོན་སུམ་དུ་བརྗོད་ལ་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རང་དོན་ཙམ་ལ་ལྟ་བའི་ཕྱིར། །

དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས2
་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་པ་སོགས་འཛིན་
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཁྱབ་ཆུང་བ་དང། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཁྱབ་མཚུངས་པ་དང། 2 <<སྐུ་>>མངོན་སུམ་གྱིས་ <<ཤེས་>>མངོན་སུམ་གྱི་

168

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་རང་གི་གཟུང་དོན་ཙམ་ལ་ལྟ་བའི་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།ཡིད་ཀྱི་འཇུག་པ་རྣམ་པའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་

བླངས་པས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་གཅིག་པར་ཡུལ་འགལ་བར་ཁས་བླངས་དགོས་ན།དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་(འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་དགག་པ་)ལ་བཞི།ནོར་དང་ནོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་དང༌།གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་
བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་དང༌།གཙོ་བོ་དང་སྐྱེ་བུ་སོགས་དཔོག་པ་གཏན་ཚིགས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང༌། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་1

དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་
མི་འཐད་པའོ། །
དང་པོ་(ནོར་དང་ནོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་མ་ཤེས་པར་དེ་རྟོགས་ཕྱིར། །

ནོར་དང་ནོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་ནས་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དོན་གྲུབ་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ།ནོར་དང་ནོར་
ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་མ་ཤེས་པར་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།ལྐོག་གྱུར་དེ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར།2

ནོར་དང་ནོར་ཅན་ནི།གཅིག་ཁོང་དུ་
ཆུད་པ་ཅིག་ཤོས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་

1 <<སྐུ་>>སྤྱོད་པའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དཔྱོད་པའི་
2 <<སྐུ་>>ནུས་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>>པའི་ཕྱིར།

169

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལག་ཏུ་འཐད་པ་མིན་ནོ། །
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། །1
ཁྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟར་ན།མིག་ཤེས་ཀྱང་དུ་བས་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་ཐལ།འབྲེལ་པ་གཉིས་ལ2

་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།མེད་ན་མི་
འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཉེས་པ་དེ་མེད་དེ།འབྲེལ་པ་གཉིས་ཉིད་མིན་པ་སྟེ།དུ་བ་མེ་ལ་འབྲེལ་ཡང་མེ་དུ་བ་ལ་མ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། །
གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་
པར་ཐལ།སྦྲུལ་དང་ནེའུ་ལེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ།སྦྲུལ་རྒྱལ་བ་དང༌།ནེའུ་ལེ་ཕམ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(གཙོ་བོ་དང་སྐྱེ་བུ་སོགས་དཔོག་པ་གཏན་ཚིགས་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བ་)ལ་

གཉིས།གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་
འཐད་པ་དང༌། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་(གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འཐད་པ་)ལ་གསུམ།རྒྱུ་འབྲས་སྤྱིར་དགག་པ་
1 <<རང་>>འབྲེལ་པ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ། <<རྩ་>>ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་གཉས་ནས་མིན། ། 2 <<སྐུ་>>གཉིས་ལ་ <<ཤེས་>>གཉིས་ལས་

170

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།ནོར་དང་ནོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(རྒྱུ་འབྲས་སྤྱིར་དགག་པ་)ལ་གསུམ།གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང༌།གཙོ་བོ་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་དང༌།རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཙོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་(གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་)ནི།སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྔ། གྲངས་ཅན་གྱིས་བཀོད་དེ།ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བར་མཐོང་བ་དང༌།ཚད་མ་མཐོང་བ་དང༌།རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དང༌།ནུས་པ་འཇུག་པ་དང༌།འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར།མི་གསལ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་དོ་ཞེས་པའོ།།གཙོ་བོ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌།གཅིག་ཉིད་དང༌།དོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང༌།གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའོ། །
རྩ་བ།

སོ་སོར་མི་བརྗོད་1

ཐ་དད་ལས། །

གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྔ་སོ་སོར་མི་བརྗོད་པ་སྟེ་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།རྒྱུ་ནི་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ལ།གཏན་ཚིགས་ཐ་དད་དང༌།རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐ་དད་ལས2

་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།གཏན་ཚིགས་རྣམས་རང་
བཞིན་གཅིག་ཡིན་པ་དང༌།རང་བཞིན་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ཆ་མེད་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་

1 <<རང་>>མི་བརྗོད་ <<རྩ་>>མ་སྦྱོར་
2 <<སྐུ་>>ཐ་དད་ལས་ <<ཤེས་>>ཐ་དད་ལ་

171

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འགྲོ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར1

་མི་རིགས་སོ། །
རྩ་བ།

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་མིན་ཕྱིར། །

ཁྱད་པར་རྣམས་དང༌།དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་གཞན་མིན་རྣམ་ལྔ་མིན། །
གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་ཐ་དད་པ་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མིན་ན།།དེ་ཙམ་ལྔ་དང་གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་ལྔ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ཐ་དད་པ་རྣམས་གཞན་མིན་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།རང་བཞིན་གཙོ་བོ་དེ་
ལ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཙོ་བོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་ལ།དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བྱར་མེད་པས་གཏན་ཚིགས་ལྔ་དང༌།དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བའོ། །
གཉིས་པ་(གཙོ་བོ་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཙོ་བོའི་ཆ་ནས་བརྒྱ་ལམ་ནའང་། །
སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར་མ་ཡིན། །
1 <<སྐུ་>>བསྒྲུབ་པར་ <<ཤེས་>>སྒྲུབ་པར་

172

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐ་དད་ན་ཡང་སྐྱེད་བྱེད་མིན། །
དེ་ལས་ཀུན་ཏུ་ཐོབ་འགྱུར་ཕྱིར། །

གཙོ་བོའི་ཆ་ནས་བརྒྱ་ལམ་ནའང་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཐ་དད་ན་ཡང་དེ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཙོ་བོའི་སྐྱེད་བྱེད་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཐ་དད་ནི་ཡོད་པ་ཙམ་དེ་ལས་ཀུན་ཏུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གཙོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སུ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཙོ་བོ་ལ་སོགས་ཀྱི་གཅིག་སོགས། །
ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་ཉིད། །
ལ་སོགས་གང་ལས་ཡོངས་སུ་འཛིན། །
དེ་ཡི་ཕྱིར་འདི་གསལ་བྱེད་མིན། །
གཙོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་འདི་དག་གསལ་
བྱ་གསལ་བྱེད་དང༌།བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འཐད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ།གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་ཀྱི་གཅིག་དང༌།ཡོད་པ་ཉིད་སོགས་གཙུག་ཕུད་ཅན་གྱི་དོན་བཅུ་གསལ་བ་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་

ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡོངས་སུ་འཛིན་ཏེ།རྟགས་དེ་དག་ལས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།གཙུག་ཕུད་ཅན་གྱི་དོན་བཅུ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌།གཅིག་ཉིད་

173

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང༌།དོན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང།གཞན་གྱི་དོན་ཉིད་དང༌།གཞན་ཉིད་དང༌།བྱེད་
པ་པོའི་དངོས་པོ་མིན་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་དང༌།འབྲེལ་པ་དང༌།མང་པོའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་དང༌།གནས་པ་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་ཆོས་བཅུའོ། །གཉིས་པ་(ནོར་དང་ནོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་ནོར་དང་ནོར་ཅན་ལ། །
སོགས་པའང་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་ཞིང་། །
འབྲེལ་གཞན་1

ལས་ཀྱང་དེ་མཚོན་ཕྱིར། །

འབྲེལ་མེད་ཉིད་དུ་ཡང་དག་བརྗོད། །
གཙོ་བོ་ཡོད་པ་དང༌།རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཏན་ཚིགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པས་སྒྲུབ་ཅིང༌།དེ་ཡང་ནོར་དང་ནོར་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི།སྔར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནོར་དང་ནོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པའང་ལྐོག་གྱུར་གསལ་བྱེད་མིན་ཞིང༌།ལྐོག་གྱུར་གོ་བ་འབྲེལ་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ།ཆ་ཕྱེ་ནས་ཁས་མ་བླངས་པས།ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གོ་
བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ།འབྲེལ་པ་གཞན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་ལྐོག་གྱུར་དེ་མཚོན་པའི་ཕྱིར་དང༌།ནོར་
ནོར་ཅན་ཆ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་འབྲེལ་མེད་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་
ཕྱིར།ནོར་གོ་བ་ནོར་ཅན་དང༌།དེ་གོ་བ་ནོར་གོ་བ་ལ་རག་ལས་པས་ཕན་ཚུན་

1 <<རང་>>འབྲེལ་པ་ <<རྩ་>>འབྲེལ་གཞན་

174

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ནོར་དང་ནོར་ཅན་ལ་སོགས་ཙམ། །
རྟགས་ཅན་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི། །
འབྲེལ་པ་ལས་གཞན་ཤེས་པ་ན། །1
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར། །
ནོར་དང་ནོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱེད་ཅིང༌།ནོར་གྱི་ཆ་ནས་རྟགས་ཅན་ནོར་ཅན་གོ་བར་བྱེད་ཅིང༌འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི།རྟགས་ཅན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཆ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་འཛིན་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་འཛིན་པ་བོར་ནས།འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྟགས་གཞན་ཤེས་པ་ན་གོ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མི་འཐད་པ་)ནི།གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ། །
གལ་ཏེ་གཅིག་ཡིན་རྣམ་བདུན་མིན། །

1 <<པེ་>><<སྣར་>>ལས་གཞན་ཤེས་པ་ན། ། <<རྩ་>>ལ་ཡང་གཞན་ཤེས་པ། །

175

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གལ་ཏེ་འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དང་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་

1

དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ཡིན་
གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པ་བདུན་2

མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྒྱུ་མཚན་དང་རྒྱུ་མཚན་ཅན་

3

གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ནའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོ་བར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་(ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བའི་དངོས་པོའི་འབྲེལ་པ་ལ་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ།རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ།ཁྱད་པར་མཐོང་བ་དང༌།སྤྱིར་མཐོང་བ་གཉིས་ལས་ཁྱད་པར་མཐོང་
བ་ནི།མེ་དུ་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས་དུ་བ་དེ་ཁོ་ནས་མེ་དེ་ཁོ་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་

4

མཐོང་བ་ནི།སྔར་མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་མཐོང་ནས།ཕྱིས་དུ་

བ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་མེ་དཔོག་པའོ།།སྤྱི་

5

མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཏེ།རྒྱུ་
ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང༌།གྲུབ་ཟིན་གྱི་འབྲས་བུ་

མཐོང་ནས།རྒྱུ་བྱུང་ཟིན་པར་རྟོགས་པ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ།སྔ་མ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་ཅིང༌།ཕྱི་མ་འཁྲུལ་བ་མེད་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་དྲན་པར་འདོད། །

1 <<སྐུ་>>རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ <<ཤེས་>>རྒྱུ་མཚན་གྱི་
2 <<སྐུ་>>དུ་མ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བདུན་
3 <<སྐུ་>>རྒྱུ་མཚན་ཅན་ <<ཤེས་>>རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
4 <<སྐུ་>>སྤྱི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྤྱིར་
5 <<སྐུ་>>སྤྱི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྤྱིར་

176

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་བློ་ཆོས་ཅན།རྗེས་དཔག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་
ཟིན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དྲན་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ངེས་པར་བཟུང་བ་རིགས་1

པ་མིན། །
སྤྱིར་མཐོང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ་ཞེས་པའམ་སྤྱིར་མཐོང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཁོ་ན་ཞེས་པ་ཡང་རུང་སྟེ།ངེས་པར་བཟུང་བ་གཉིས་ཀ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ངེས་བཟུང་དང་པོ་ལྟར་ན།ཡང་དང་ཡང་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌།ངེས་བཟུང་གཉིས་པ་ལྟར་
ན།ནོར་དང་ནོར་ཅན་དང་ལྷག་ཅིག་རྒྱུ་བ་དང༌།གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་

ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།འབྲེལ་པ་དེ་དག་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དང༌།འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དཔོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཞིང༌།ཁྱད་པར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(སྤྱིར་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་ཁྱབ་ཆུང་བ་)ལ་གཉིས། དངོས་
དང༌།ངེས་བཟུང་འབྲས་བུ་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་སྨྲས་པ།

འབྲེལ་པ་བདུན་དུ་བསྟན་པ་དང་། །

1 <<རང་>>བ་རིགས་ <<རྩ་>>བར་རིག་

177

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཉིས་ཉིད་དང་། །
དེ་སྔོན་སོང་བའི་རྗེས་དཔག་ནི། །
གསུམ་སྟེ་འདི་རྣམས་གང་དུ་བསྡུ། །
ཡང་སྨྲས་པ་ནོར་ནོར་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྤྱིར་མཐོང་བ་དང༌།ཁྱད་པར་མཐོང་བ་གཉིས་ཉིད་དང་རང་
བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་དང།རྒྱུ་མཚན་དང༌།རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང༌།ནོར་དང་ནོར་
ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དེ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་རྗེས་དཔག་ནི་ཕུང་གསུམ་
སྟེ།

1

འདི་རྣམས་རྗེས་དཔག་གང་དུ་བསྡུ་སྟེ།གང་དུ་ཡང་མ་འདུས་པར་ཐལ།སྤྱིར་

མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང༌།དེ་དག་ཕལ་ཆེར་རྒྱུ་
འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཟད་ཀྱི།གཉིས་པོ་དེ་གང་གི་ཡང་ནང་དུ་མ་
འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ངེས་བཟུང་འབྲས་བུ་མེད་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲས་བུ་མེད་ཕྱིར་་་་་་་་་་་། །

དེས་ན།སྤྱིར་མཐོང་བའི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་གཉིས་སམ།དེ་གཉིས་ཁོ་ནའོ་
ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་མི་རིགས་པར་ཐལ།ངེས་བཟུང་གི་ཚིག་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>>ཕུང་གསུམ་སྟེ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གསུམ་སྟེ།

178

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་རྟགས་མིན། །

རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་དེ་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།འགལ་རྐྱེན་གྱིས་1

གེགས་བྱེད་པ་སོགས་སྲིད་པས་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་མ་དང་

ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་བར་ཁས་བླངས་པས།རྟགས་འཁྲུལ་བ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པ་དང༌།འབྲེལ་པ་ཁས་ལེན་པའོ།།གལ་ཏེ་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ཡིན་ཡང་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་གཞན་དག་འོངས་པ་ཡིན། །2
སྔ་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན། ཁྱོད་འདོད་པའི་འབྲེལ་པ་ལས་འབྲེལ་པ་གཞན་དག་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་འོངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག །དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་ན་ཁས་བླངས་ཉམས་སོ།།གལ་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ཅན་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་
དཔག་ཉིད་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ།གཞན་དུ་གཏན་ཚིགས་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་ནས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དཔྱོད་དང་བཅས་པར་བརྗོད་པར་བྱ། །
1 <<སྐུ་>>འགལ་རྐྱེན་གྱིས་ <<ཤེས་>>འགལ་རྐྱེན་གྱི་
2 <<པེ་>><<སྣར་>>འོངས་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>>འོས་མ་ཡིན། །

179

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པའང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་ཕྱིར། །
གཞན་པ་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་གྲུབ། །

རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ལ་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་རིགས་པར་ཐལ།རྗེས་དཔག་གཞན་ཡང༌རྟགས་ཀྱི་སྤྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་

ཡང༌།དཔག་བྱའི་དོན་མ་ངེས་པར་ཅི་འདི་གང་ལས་ཤེས་དཔྱད་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་1

དང་བཅས་

པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་ཁྱད་པར་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཞན་པ་ལས་ཀྱང་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་རབ་ཏུ་འགྲུབ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(སྐྱེས་བུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཙུག་ཕུད་ཅན་དོན་གཅིག་རྟོགས་དེས། །
གཙོ་བོ་དང༌། སྐྱེས་བུའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་གཙུག་ཕུད་ཅན་གྱི་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་གཏན་ཚིགས་དེས་གཙོ་བོ་ལ་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་མ་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་ལ།དེ་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དང༌།གཏན་ཚིགས་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་ནུས་པ་ཆ་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་ན་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ།འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>>དཔྱོད་པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>གཅོད་པ་<<ཞོལ་>>གཙོད་པ་

180

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐ་དད་ཐ་སྙད་ཡོད་མིན་པའམ། །
སྐྱེས་བུའི་རྣམ་ཀུན་རྟོགས་མི་འགྱུར། །1
གཙོ་བོ་རང་བཞིན་ཆ་མེད་ཡིན་ཞིང༌།ཆ་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པ་མིན་ན་ཐ་དད་པའི་ཐ་སྙད་ཡོད་པ་མིན་པའམ།གཙོ་བོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང༌།གཙུག་ཕུད་ཅན་
གྱི་དོན་བཅུ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།གཞན་ཡང་སྐྱེས་བུའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང༌།བྱེད་པ་པོ་མིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།གཏན་ཚིགས་དང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཀུན་གཙོ་བོའི་འབྲས་བུར་ཁས་
བླངས་པ་གང་ཞིག །གཙོ་བོ་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྐྱེས་བུ་ནི།མྱོང་བ་ཡིན་པས་སེམས་པ་ཅན2

་ཡིན་པ་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་ཤིང༌།སུའི་ཡང་བྱེད་པ་པོ་
མིན་པའི་རྟག་པའི་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་པའོ། །བཞི་པ་(དཔྱོད་པ་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(མཚམས་སྦྱར་བ་)ནི།
རྩ་བ། དཔྱོད་པ་པས་བརྗོད་པ།

དཔྱོད་པ་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>> རྟོགས་མི་འགྱུར། ། <<རྩ་>> རྟོགས་པར་འགྱུར། །
2 <<སྐུ་>>སེམས་པ་ཅན་ <<ཤེས་>>སེམས་དཔའ་ཅན་

181

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་སུམ་སྔོན་འགྲོ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར། །

རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་མདོར་མ་མཚོན། །
ཞེ་ན་་། །
དཔྱོད་པ་པ་ན་རེ།རྗེས་དཔག་དང༌། སྒྲ་བྱུང་དང༌།ཉེར་འཇལ་དང༌།དོན་
གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་མདོར་མ་མཚོན་ཏེ།མངོན་སུམ་སྔོན་འགྲོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་དང་མཚུངས་པས་ཚད་མར་ཤེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།རྣམ་

པར་མ་ཕྱེའོ་ཞེ་ན། འགྲེལ་པ་བྱེད་མཁན་གྱིས་རྩ་བའི་བསམ་པ་བླངས་ནས་ཅུང་
ཟད་ཕྱེའོ། །
གསུམ་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྗེས་དཔག་མདོར་མ་མཚོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་དང།འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་1

མ་བྱས་པ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(རྗེས་དཔག་མདོར་མ་མཚོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་དྲན་འདོད་ཞེ་སྡང་དང་། །
རྩོལ་བ་ལ་སོགས་ཚད་མར་འགྱུར། །
རྗེས་དཔག་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་སྐྱེས་པས།ཚད་མར་ཤེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར།གོ་སླ་བས་མཚན་ཉིད་མ་བརྗོད་པ་ཡིན་
པས།མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དྲན་པ་དང།འདོད་པ་དང།ཞེ་སྡང་
དང༌།རྩོལ་བ་ལ་སོགས་པའང་ཚད་མར་འགྱུར་བར་ཐལ།མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་སོང་ 1 <<སྐུ་>>བྱེད་པས་ <<ཤེས་>>བྱེད་པའི་

182

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་མ་བྱས་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།སྤྱིར་དགག་པ་དང། བྱེ་
བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(སྤྱིར་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་བྱེད་པས་1

གཞན་གཞུང་ལས། །

བཏོན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྟུན་ནས་ནི། །
རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་བསྟན་པ་སྟེ། །
མངོན་སུམ་སྔོན་འགྲོ་ཅན་མ་ཡིན། །དཔྱོད་པའི་གཞུང་གི་འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་རྩ་བས་གཞུང་ལས་2

མཚན་ཉིད་
མ་བསྟན་ཡང༌།བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་དང་ཅིག་ཅར་མཐོང་ནས་གཞན་གཞུང་ལས་སྟོན་ཏེ་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དང་གཅིག་ཏུ་བསྟུན་ནས་ནི།མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་དང༌། སྒྲ་བྱུང་དང༌།ཉེར་འཇལ་དང༌།དོན་གྱིས་

གོ་བའི་ཚད་མ་དང༌།དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་སྟེ།དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང༌། ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་དོན་གཞན་དཔོག་པ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པའོ།།རྗེས་དཔག་དེ་ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་མ་

1 <<རང་>>བྱེད་པས་ <<རྩ་>>མེད་ལས་
2 <<སྐུ་>> རྩ་བས་གཞུང་ལས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྩ་བའི་གཞུང་ལས་

183

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པར་ཐལ།མངོན་སུམ་གྱིས་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌། དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(འབྲེལ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

ལྡན་སོགས་ཡུལ་ལ་དབང་བློ་མེད། །
ཡུལ་ལའང་དེ་དག་ཡོད་མ་ཡིན། །
ལྡན་པ་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་

1

ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མེད་
པར་ཐལ།གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རང་མཚན་འབའ་ཞིག་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།འབྲེལ་པ་དང་འདྲེས་བའི་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་

ཡང༌།དབང་བློ་དེ་དག་འཛིན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདི་དག་ནི།དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ཅན་ནི་ཞེས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་(ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་དུ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་
དང༌།འབྲེལ་པ་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེས་དཔག་མི་སྐྱེད་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་རྗེས་དཔག་བྱེ་བྲག་པ་དང༌།གཅིག་པར་བསམས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་སོ། །
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་<<ཤེས>><<ཞོལ་>>སོགས་ཀྱི་

184

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལྡན་པ་རྗེས་དཔག་གི་རྟགས་མིན། །
ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་རྫས་གྲུབ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་རྟགས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལྡན་པ་ཆ་ཤས་མེད་པར་ཁས་བླངས་པས་དུ་བས་མེ་གོ་བ་བཞིན་དུ།མེས་ཀྱང་དུ་བ་གོ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(འབྲེལ་པ་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེས་དཔག་མི་སྐྱེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལྡན་པ་ཅན་ནི་རང་ངོ་བོས། །
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །
ལྡན་པ་ཅན་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་དཔག་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན་འབྲེལ་པ་མི་ཤེས་པས་ཀྱང༌།ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

གཞན་མིན་མངོན་སུམ་ཡང་མ་ཡིན། །
གཞན་ཡང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་པ་འཛིན་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ།འབྲེལ་པ་གཞན་འཛིན་པ་མིན་ཞིང༌།མངོན་སུམ་ཡང་ལྡན་པ་དང། ལྡན་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །

185

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།དཔྱོད་པ་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་གནོད་པ་རྒྱས་པར་མ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་དགག་པ་དང། དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(དཔྱོད་པ་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་གནོད་པ་རྒྱས་པར་མ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི། མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྗེས་དཔག་ནི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་དགག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གང་དུ་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་འདི། །
བཀག་པས་དེ་བཞིན་འདི་ཡང་བཀག1

།

རྗེས་དཔག་དང༌།ཉེར་འཇལ་སོགས་ཕལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་པ་བྱེད་པས་ཁས་བླངས་པས།དེ་སྐྱོན་དང་བཅས་པས་འདི་ཡང་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ།།འདིར་རྗེས་དཔག་ལ་གནོད་པ་རྒྱས་པར་མ་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།བྱེ་བྲག་པ་འགོག་པའི་སྐབས་གང་2

དུ་རྗེས་དཔག་
དང༌།ཉེར་འཇལ་སོགས་བཀག་ལ།3དེ་བཞིན་དུ་དཔྱོད་པ་པའི་གཞུང་གི་འགྲེལ་
པའི་4

ལུགས་དེ་ཡང་བཀག་པས།འདིར་རྒྱས་པར་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་དགག་པ་)ནི།

1 <<རང་>>བཀག། <<རྩ་>>འགོག།
2 <<སྐུ་>>གོང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གང་
3 <<སྐུ་>>བཀག་ལ། <<ཤེས་>>བཀག་པས།
4 <<སྐུ་>>འགྲེལ་པའི་ <<ཤེས་>>འབྲེལ་པའི་

186

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

དོན་ནི་རྣམ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ། །
ངེས་ཏེ་་། །
དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་འབྲས་འཚེད་པའི་རྟགས་ལ་སྣོད་དང༌།ཐབ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང༌།དུ་བ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མེ་དོན་གྱིས་གོ་བའོ།།མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པ་ནི།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི།རྩོལ་པ་ལས་མ་བྱུང་བའི་
ཕྱིར།རྟག་ཅེས་པ་མཚུངས་པར་འདོད་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་རྗེས་དཔག་ཅིག་ཤོས་བརྫུན། །
དོན་གྱིས་གོ་བའི་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།འབྲས་འཚེད་པའི་རྟགས་ལས་སྣོད་གོ་བ་1

དང༌།དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་གོ་བའི་ཚད་མ་
རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུས་ལ་ཅིག་ཤོས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་བློ་ནི་རྫུན་པ་ཚད་མ་མིན་པར་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་དགག་པ་)ནི།ནག་པ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་ལས།ཕྱི་

ན་ཡོད་པར་གོ་བས།ནག་པ་ཁྱིམ་ན་མེད་པར་གོ་བ་ཡང༌།དངོས་མེད་རང་རྒྱུད་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

1 <<སྐུ་>>བ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གཞི་

187

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

ནག་པ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་ལས། །1
ཕྱི་ན་ཡོད་པར་མཚོན་པ་མིན། །
ཁྱིམ་གྱི་སྒྲ་ཡི་དོན་ལས་འདིར། །2
ཕྱི་ན་ཡོད་པར་རབ་ཏུ་རྟོགས། །

སྤྱིར་ནག་པ་འཚོ་བ་དང༌།ནག་བ་ཁྱིམ་ན་མེད་ཅེས་པའི་སྒྲའི་སྦྱོར་བ་ལས་
ཕྱི་ན་ཡོད་པ་གོ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི།ནག་པ་ཁྱིམ་ན་མེད་པ་ལས།ཕྱི་ན་ཡོད་པ་ངེས་
པར་མཚོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ནག་པ་ཕྱོགས་དེར་ཡོད་པར་གོ་ཞིང་ཁྱིམ་ན་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་གྱི་སྒྲ་ཡི་དོན་ལས་སྐབས་འདིར་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་རབ་ཏུ་རྟོགས་
པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན། ཁྱིམ་དང་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་ན་མེད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་ཐལ་ཅེས་པའོ།།ལུགས་འདི་འགོག་པ་ནི།རྣམ་ངེས་སུ།གཞན་དུ་དོན་མེད་པ་ཉིད་ནི། །མི་དམིགས་པ་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར།ཞེས་པ་ལས་3

འཕྲོས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>མེད་པ་ལས། ། <<རྩ་>>མེད་པ་ལ། །
2 <<རང་>>དོན་ལས་འདིར། ། <<རྩ་>>དོན་ལས་འདི། །
3 <<སྐུ་>>ལས་ <<ཤེས་>>ལ་

188

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་རང་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ལེའུ་
སྟེ་གཉིས་པའོ། །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་སྟེ་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

189

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པ་ལ།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་གཉིས།དང་པོ་ལ་1 གསུམ།རྒོལ་བའི་རྟེན་ཅན་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང༌།གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་གཞན་སེལ་བ་བཤད་པ་དང༌།ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྟེན་ཅན་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལྟག་ཆོད་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ (རྒོལ་བའི་རྟེན་ཅན་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་2

བཤད་པ་དང༌།དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་)ལ་C གཉིས།།རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང༌།གཞན་གྱི་

འདོད་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་)ལ་གཉིས།རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང༌།བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(རྗོད་བྱེད་ངག་གི་རང་བཞིན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།ཚིག་དོན་དང༌།མཐའ་དཔྱད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ། །
དང་པོ་(ཚིག་དོན་)ནི།
1 སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་འདི་བཞིན་གསལ་ཡང་།གོང་འོག་གི་གཞུང་དང་ས་བཅད་བསྒྲིགས་ཚེ།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང་།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་གཉིས།དང་པོ་ལ།།ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་གཤམ་དུ་ཨང་རྟགས་གསུམ་པའི་མཚམས་སུ་བཅུག་དགོས་སོ་སྙམ།
2 <<སྐུ་>>སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་ <<ཤེས་>>བསྒྲུབ་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་

190

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །
རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །
རྒོལ་བས་སྐབས་དང་མཐུན་པར་གང་བྱས་པ་དེ་ནི་མི་རྟག་སྟེ།དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ངག་ནི་མཚན་གཞིའོ།།གཞན་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མཚོན་བྱའོ།།རྒོལ་བ་རང་གིས་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཚུལ་
གསུམ་གྱི་དོན་ལྷག་ཆད་1

དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་
གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་གི་2

མཚན་ཉིད་དོ།།ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་རྒྱུ་དང༌།བརྗོད་བྱ་
དང༌།བྱེད་ལས་དང༌།ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་བཞིར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་(མཐའ་དཔྱད་པ་)ནི།རང་གིས་མཐོང་བ་སྨོས་པའི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་བློ་བདེ་ཆོས་ཅན།སེམས་མེད་བེམ་པོ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན།དེ་ཙམ་ལྔ་པོ་བཞིན་ཞེས་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་
གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་ཀྱང༌།ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་འགྲོ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་གྲུབ་པས་ཕྱི་རྒོལ་3

སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་རྟག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟ་བུ།ཚུལ་གསུམ་
རྒོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ལུང་ལས་གྲུབ་པའི་གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་

སུ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ།གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་དཔྱད་པ་མ་
1 <<སྐུ་>>མ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཆད་
2 <<སྐུ་>>ནི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གི་
3 <<སྐུ་>>པས་ཕྱི་རྒོལ་ <<ཤེས་>>པའི་ཕྱིར་རྒོལ་

191

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དག་པར་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱེད་ན་ནི་ངེས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་1

ཁས་བླངས་པའི་

ཕྱིར།དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེས་པར་འགྱུར་བས་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌།མཐར་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་

གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དམ་བཅའ་དང༌།དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པར་
རློམ་2

པ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བ་རང་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཕྱི་རྒོལ་
གྱིས་ཁས་བླངས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆད་པ་ནི། གྲངས་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌།མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་འདོད་པ་ཡིན་པས།མཆིལ་མའི་ཐལ་བ་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ།།གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས།ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རང་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ3

་མི་འབད་
པར་ལུང་ཙམ་ལ་འཆེལ་ཞིང༌།གཞན་བསླུ་བར་མི་བྱའོ།།ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི།རྒོལ་བ་རྟོག་ལྡན་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནི།ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྐོག་གྱུར་
རྟོགས་པའི་ཚད་མ་རྒོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མའི་4

འབྲས་བུར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་

དོན་བྱེད་པ་ངེས་པར་དགོས་ཏེ།གཞན་དུ་ན་གདུལ་བྱ་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་
བཀྲི་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

1 <<སྐུ་>>ངས་ <<ཤེས་>>ངེས་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>རློམ་<<ཤེས་>><<ཞོལ་>>སློབ་
3 <<སྐུ་>>པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པའི་
4 <<སྐུ་>>ཚད་མའི་ <<ཤེས་>>ཚད་མ་

192

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་གིས་མཐོང་བ་སྨོས་པ་འདིས་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་
པོས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཡིན་པས།རང་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་བཞིན་དུ།གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་འདོད་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།རྣམ་འགྲེལ་ལས།མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །འཁྲུལ་བར་དོགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས།།ཤེས་ལྡན་འགའ་ཞིག་ཚོལ་བར་བྱེད།།ཅེས་
སོགས་ཀྱིས་དོན་དེ་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ།ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།གཞན་དོན་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌།དེ་ཡིན་པར་གཟུང་བར་བྱའོ།།
དོན་སྨོས་པའི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌། མི་རྟག་སྟེ།དེའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་
ལྟ་བུ་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཉེ་བ་དང༌།སྐལ་1

བའི་ཁྱད་
པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌།ཚུལ་གསུམ་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང༌།ལུང་ཙམ་མ་གཏོགས་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པ་2

རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།
ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི།དངོས་སུ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་ཀྱང༌།ཚུལ་གསུམ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མཐར་མངོན་སུམ་དང༌།དེའི་གཟུང་ཡུལ་དོན་རང་མཚན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ།གཞན་དུ་ན་རྣམ་ངེས་ལས་དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་ཡུལ་གྱིས་

1 <<སྐུ་>>བསྐལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྐལ་
2 <<སྐུ་>>མེད་པ་ <<ཤེས་>>མེད་པར་

193

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དོན་གོ་ན་ནི།དོན་མི་འཐོབ་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས་སོ།།སྒྲུབ་ངག་ལ་རྗེས་དཔག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ།།དགོས་པ་ནི།རྒོལ་བའི་ངག་རྣམ་པར་དག་པ་ལས།ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།ཐོས་པའི་ཤེས་
རབ་ལས་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ།།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་

དེ་གཉིས་ཀྱིས་བློ་སྐྱོན་དང༌།དོན་སྐྱོན་ཞུགས་པ་སེལ་ཞིང༌།ཚུལ་གསུམ་གང་
ཡང་རུང་བ་གཅིག་མ་སྨོས་ན་ཡང༌།སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།རབ་གསལ་བྱེད་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྒྲའི་སྐྱོན་ཞུགས་པ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་དགག་པ་)ནི།སྒྲུབ་ངག་གིས་ཕྱོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པ་
དང༌། དེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་འདྲེན་པའི་ཕྱིར།ཕྱོགས་ཚིག་1

སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་
ལག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། །
རྟགས་ཀྱི་དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད། །

ཚུལ་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་དཔག་བྱ་ཕྱོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི།སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་པར་
1 <<སྐུ་>>ཕྱོགས་ཚིག <<ཤེས་>>ཕྱོགས་ཚིག་གི་

194

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐལ།ཕྱོགས་དེ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དོན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་འདོད་རིགས་1

པའི་
ཕྱིར་ཏེ།དེ་ཡང་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་དྲིས་པའི་ཚེ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་ན།སྔར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དེ་ལས་མ་འདས་ཤིང༌།ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པར་འགྱུར་བས།ཇི་སྐད་ཆོས་དང་ལྡན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་སྲིད་དུ་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་སོ།།སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་བྱས་ནས།གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་སྙམ་ན། སྒྲ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་རྟག་པར་ངེས་མི་ནུས་པས་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་ལ་དེའི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་ངེས་ན་སྒྲ་མི་རྟག་གོ།ཞེས་མ་སྨོས་ཀྱང་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས།ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་འདྲེན་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་
ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་ཤེས་འདོད་དང༌།དགག་བྱ་བརྗོད་པའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བས་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།ཕྱོགས་དེས་ནི2

་ཕྱོགས་ཚིག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་3

འགའ་

ཞིག་བརྗོད་པས་དེ་སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་བཅད་ཕྱིར་དུ།རབ་གསལ་བྱེད་
སྨོས་སོ། །
གཉིས་པ་(བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།ཤུགས་བསྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌།དངོས་བསྟན་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་

1 <<སྐུ་>>མི་རིགས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རིགས་
2 <<སྐུ་>>ཕྱོགས་དེས་ནི་ <<ཤེས་>>ཕྱོགས་དེས་ན་
3 <<སྐུ་>>མེད་པ་ <<ཤེས་>>མེད་པའི་

195

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
(ཤུགས་བསྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་
ཉིད་བཤད་པ་དང་།གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང༌།རིགས་པ་
ཅན་པའི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རང་ལུགས་ཀྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བཞི་བཤད་པ་དང༌།མ་གསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བཞི་བཤད་པ་)ནི།ཕྱོགས་ཚིག་སྒྲུབ་ངག་གི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་
ན། སྐྱོན་མེད་དེ།སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རིགས་ཀྱང༌།དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི།ཕྱོགས་མིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང༌།ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་སྟོན་པར་མི་རིགས་ཤིང༌།གལ་ཏེ་སྟོན་ན་ཡང༌། མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཚུལ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་བཞེད་པ་ལྟར་བྱའོ།།ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་བསྟན་པར་འོས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་མཚོན་ཚིག་འདིས་བསྟན་པར་མཛད་དོ།།མཚན་ཉིད་གང་དང་ལྡན་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བསྟན། །
རང་དང་འདོད་འགྱུར་་་་་་་་་་། །
ངོ་བོ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚོགས་དོན་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ།ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་དགོས་པ་

196

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

1

དང༌།གྲུབ་ཟིན་གྱི་སྒྲ་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་མིན་པ་དགོས་པར་
ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌།ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་གྲུབ་

པ་ཚང་བའི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེད་པས་ཁ་ཅིག་ལ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་སྣང་སྟེ།རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁོ་ན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པ་སྔར་གྱི་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་བསལ་ནས།སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞིན་པ་མིན་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་
ན།ཕྱོགས་ཡང་དག་མིན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།རང་ཉིད་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།རྩོད་པའི་ཚེ་རྒོལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དཔག་འདོད་
ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དགོས་པར་ཤེས་ཤིང༌།བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་འདོད་པ་དང་མི་འགལ་བ་རྩོད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་བྱེད་དགོས་སྙམ་པ་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འདོད་པ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྒོལ་བས་དམ་བཅས2

་ཞེ་བས་འདོད་པ་གཅིག་དགོས་ཀྱི། སྨྲས3

་ཆོས་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱ་
མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་མིག་སོགས་
གཞན་དོན་བྱེད་དེ།འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པས། བདག་
རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པ་ངག་ཏུ་མ་སྨྲས་ཀྱང།ཞེ་འདོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་

1 <<སྐུ་>>མ་ཟིན་པ་དགོས་པ་ <<ཤེས་>>མ་ཟིན་དང་ལྡན་པ་
2 <<སྐུ་>>རྒོལ་བས་དམ་བཅས་ <<ཤེས་>>རྒོལ་བས་
3 <<སྐུ་>>སྨྲས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> སྒྲས་

197

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
པས།རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལ་གནོད་ན་ཡང༌།ཞེ་འདོད་འགོག་པ་འགལ་བར་འགྱུར་
བའོ།།འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་ཅིང་རིགས་མི་མཐུན་རྒོལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འདོད་པ་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བསལ་ཡང་རང་ཉིད་ལོགས་སུ་སྨོས་པ་ནི།རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་རྩོད་པ་བྱེད་པ་ཐམས་
ཅད་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ལ།བསྟན་བཅོས་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གནོད་ན་ཡང༌། སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་
གནོད་པས་ཁས་བླངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བ་གཅིག་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བྱེད་དགོས་སྙམ་དུ་དོགས་པའི་གནས་ནི་ལྡོག་ཆེད་དུ་
སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང༌།ལུང་གནོད་མེད་དུ་
ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ད་ལྟར་རིགས་པ་སྨྲ་བར་ཁས་འཆེ་བ་ཕལ་ཆེར་ཡང་ལུགས་འདི་དང་མཐུན་པར་སྣང་བས།ཞིབ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ།རྣམ་ངེས་
ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བ་ལ་ནི་
རྒོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཤིང༌།ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་བསལ་མ་ཞུགས་

པ་ཡིན་ལ།ཁོ་ན་དང་རང་ཉིད་ནི།ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།དོན་བསྡུས་ན་སྔར་གྱི་གཞི་དེ།གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་མཚོན་པ་ལ།ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ1

་ཕྱོགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚེ། ངོ་བོའི་དོན་
སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་མཚན་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པས་མཚན་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་བསལ་བྱ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

1 <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>”ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་མེད་དེ་”ཅེས་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་འོག་གི་ས་བཅད་གཉིས་པ་ཐད་ཀར་གསལ་བས་ལྷག་སྙམ་སྟེ་མ་དཔེ་བཞིན་བཀོད།

198

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(མ་གསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།ཕྱོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།ཚད་མས་མ་བསལ་བ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།གང་གིས་མ་བསལ་བ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་མ་བསལ་བ། །1
མངོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །
ཡིད་ཆེས་གྲགས་པས་རང་རྟེན་ལའོ། །2
མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་།ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། གྲགས་པའི་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་དགོས་ཏེ།ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཡུལ་མིན་པས། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར་རོ།།མངོན་སུམ་ལ་དོན་ཞེས་སྨོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་ལ་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་གཟུང་བའི་དོན་དེ་གཞི་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།བསལ་བའི་དཔེ་ནི།དཔེར་ན་སྒྲ་ཉན་3

དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པ་དང་།བུམ་པ་
རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང་།གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་ཅེས་པ་དམ་བཅས་པ་ཙམ་གྱིས་འགལ་བ་དང༌། སྒྲར་གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་
ཡིན་ཏེ།ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།
རང་འགྲེལ་དུ།གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མེད་
1 <<རང་>>མ་བསལ་བ། ། <<རྩ་>>མ་གསལ་བ། །

2 <<རང་>> རྟེན་ལའོ། ། <<རྩ་>>བརྟན་ལའོ། །
3 <<སྐུ་>> སྒྲ་ཉན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>> སྒྲ་བརྙན་ <<ཞོལ་>> སྒྲ་མཉན་

199

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་སྦྱོར་བ་ནི་ཞེས་བཤད་དོ།།འདི་དག་གི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ན་ཚིག་ཧ་ཅང་མངས་དོགས་པས།རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།གཞི་ཆོས་ཅན་གང་ལ་མ་བསལ་བ་དགོས་ན།རང་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བསལ་བ་དགོས་པའོ།།འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་གནོད་པར་རང་ཉིད་ཅེས་སྨོས་
པའི་ཚིག་གི་ཤུགས་ལ།རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་གནོད་པས།སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་
བྱ་གནོད་པར་རྟོགས་ཀྱང༌།རང་རྟེན་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་པ་བཀག་པས།སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པར་འདོད་པའི་ལོག་
རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་སོ།།
སྔར་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི།ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མས་
གནོད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན།དེས་མཚོན་ནས་གཞན་ཤེས་པར་བྱའོ།།དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི།རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་

གནོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ནི།ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་ལས་གཞན་

མ་ཡིན་ཏེ།ཞེས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན་མིན་ལ།ཡན་ལག་ལས་གཞན་ཙམ་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་།སྤྱི་དང་དེས་དྲངས་པའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང༌།དེ་གཉིས་
འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་དང༌།ཆོས་གསུམ་ཁྱད་པར་ཡིན་པས།དེ་ཡང་1

མངོན་

1 <<སྐུ་>>དེ་ཡང་ <<ཤེས་>>དེ་དང་

200

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི།ཁྱད་པར་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།སྲང་དམའ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་དོ།།
ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌།ངོ་བོ་ལ་གནོད་བྱེད་ནི།ཡན་ལག་རྣམས་ཡན་
ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ་ཞེས་པ་དང༌། རྫས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག །རྫས་དང་རྫས་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ།།ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པ་འབབ་པའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་ནི། ངག་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ།ངག་སྨྲ་བ་ཆོས་ཅན་དང༌།རྫུན་པའི་དོན་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌།ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་བྱ་མི་རྟག་པ་ཉིད་
དང་།ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྫུན་ཚིག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ཏེ།ཚིག་བདེན་ཞེན་
གྱིས་སྨྲས་པའི་ཤུགས་ལ། བདག་གི་སེལ་བར་བྱེད་པའི་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་པས།སེལ་བྱེད་གཞན་མ་སྨོས་སོ། །བདག་གིས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་
དུ་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(གཞན་གྱི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རིགས་པ་ཅན་པའི་
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་དང་།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་དམ་བཅའ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

201

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ན་རེ།
བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་ཞེས་པ་འདི་ལ། །
གྲུབ་པར་མེད་པར་1

དོན་གྱིས་བྱས། །

རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ།བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་སྟེ།བསྟན་པར་བྱ་བ་2

དམ་བཅའོ་ཞེས་པ་མདོ་སྡེ་འདི་ལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་པ་

མེད་པར་དོན་གྱིས་བྱས་པ་སྟེ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་ལོག་པ་བསྒྲུབ་བྱར་སྟོན་
པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་བརྟགས་3

ལ་དགག་པ་དང༌།ངེས་བཟུང་གི་སྦྱོར་བ་བརྟགས་4

ལ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(ཧ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལྟ་ན་ནི་5

རྟགས་དང་དཔེ། །
མ་གྲུབ་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར། །
དེ་ལྟ་ན་ནི།6

སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་
ན་བློ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་དང༌།མི་རྟག་སྟེ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་
1 <<རང་>>གྲུབ་པར་མེད་པར་ <<རྩ་>>སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ་དུ་
2 <<སྐུ་>>བསྟན་པར་བྱ་བ་ <<ཤེས་>>བསྟན་པར་བྱ་
3 <<སྐུ་>>བརྟགས་ <<ཤེས་>>རྟགས་
4 <<སྐུ་>>བརྟགས་ <<ཤེས་>>རྟགས་
5 <<རང་>>དེ་ལྟ་ན་ནི་ <<རྩ་>>དེ་ལྟར་ན་ནི་
6 <<སྐུ་>>དེ་ལྟར་ནི། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་ལྟ་ན་ནི།

202

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་དང་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་དག་ཀྱང་ཕྱི་རྒོལ་
གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ཤེས་
སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་དམ་བཅར་བསྟན་པས་སུན་འབྱིན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པ་ཡིན་གྱི།མ་གྲུབ་པ་ཙམ་དམ་བཅར་སྟོན་ན་ནི་རི་བོང་གི་རྭའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་བ་འཕེན་རིགས་སོ།།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ།དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།ལས་དང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལས་མིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་དམ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་

དང༌།དེ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔའི་ནང་གི་དམ་བཅའི་ཡན་ལག་མིན་པའི་
ཕྱིར་དང༌།གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན་འདོད་པ་པོའི་འདོད་བྱར་གྱུར་པ་ཉིད་ལས་སུ་བྱའོ།།གྲུབ་མཐའ་བཞི་ནི།རྒྱུད་ཐམས་ཅད་དང་མི་འགལ་བ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། བདག་ཡོད་མེད་དུ་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུ་སོ་
སོའི་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང༌།བདག་ནི་ཤི་ནས་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ལ་དེར་
ལས་ནི་མེད་དོ།།ཞེས་བརྗོད་པ་ན་བདག་ཡོད་པ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ།ཆོས་གང་དམ་བཅས་པ་ན་ཤུགས་ལ་གཞན་གྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་དང༌།མ་བརྟགས་པར་

བདག་ཡོད་པར་ཁས་བླངས།ཕྱིས་རྟག་མི་རྟག་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱོད་1

པ་ལྟ་བུ། ཁས་

བླངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་ཕུགས་དམ་པ་སོགས་སུ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ལན་གྱིས་ལྡོག་མི་ནུས་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དཔྱོད་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>སྤྱོད་

203

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ནི།བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནམ།ཆོས་ཅན་ནམ་འོན་ཏེ་གཉིས་ཀའི་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན།
རྩ་བ།

སྒྲུབ་ཆོས་ཡིན་ན1

་ཆོས་མཐུན་མེད། །

ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དཔེའོ་ཞེས་
བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།མཚུངས་ཆོས་གཉིས་ཆོས་དེར་མཚུངས་པའི་ཆོས་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེ་དང༌།རྩོད་གཞི་ཆོས་སུ་ཆོས་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཞི་ཆོས་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ། །
རྩ་བ།

ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་རྟགས་དོན་མེད། །
ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན།དེ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་རྟགས་དོན་མེད་པར་ཐལ།རྟགས་མ་བཀོད་པའི་སྔར་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།གསུམ་པ་

ལྟར་ན་ཡང་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྟགས་ཁས་སོ།།བསྒྲུབ་བྱ་དང་དེའི་ཆོས་མཐུན་པའི་དེའི་ཆོས་ཡོད་པ་ནི།དཔེའོ་ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཅན་པའི་དཔེ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཐལ།དཔེ་རྟགས་གྲུབ་

1 <<རང་>>སྒྲུབ་བྱ་ཆོས་ཡིན་ <<རྩ་>>སྒྲུབ་ཆོས་ཡིན་ན་

204

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་དུས་ན།བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(ངེས་བཟུང་གི་སྦྱོར་བ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ནི།ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་ཡང༌།
དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁོ་ནའི་ངེས་བཟུང་སྦྱོར་བས།དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གོང་དུ་ངེས་བཟུང1

་དོན་མེད་འགྱུར། །
ཅིག་ཤོས་ལྟར་ན་འདོད་མིན་འགྱུར། །

བསྒྲུབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའོ།།ཞེས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར་རམ་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཁོ་ན་དམ་བཅའོ།།ཞེས་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དུ་སྦྱོར།དང་པོ་ལྟར་ན།གོང་དུ་ངེས་བཟུང་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་ལ་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་བཅད་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་
ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་དགོས་པར་2

ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྨོས་མི་དགོས་ཤིང་

3

དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ལྟར་ངེས་བཟུང་སྨོས་ན་འདོད་པ་མིན་པའི་དོན་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་དམ་བཅར་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་སྒྲུབ་པར་བྱ་དགོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།གསུམ་ག་ཁས་བླངས་སོ། །
གཉིས་པ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་དམ་བཅའ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་
1 <<པེ་>><<སྣར་>>གོང་དུ་ངེས་བཟུང <<རྩ་>>གང་དུ་ངེས་གཟུང་
2 <<སྐུ་>>ཟིན་པ་དགོས་པར་ <<ཤེས་>>མ་ཟིན་དུ་
3 <<སྐུ་>>ཤིང་ <<ཤེས་>> -

205

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་པ།)ནི།
རྩ་བ།

རྩོད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྗོད་པ། །
དེ་བཞིན་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་ལ། །
རྩོད་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི།རིགས་པ་ཅན་པའི་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་བརྗོད་ལ།1

དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་བརྗོད་རིགས་
པར་ཐལ།རིགས་པ་ཅན་བཀག་པ་ལྟར་ཉེས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

ཕྱོགས་ཉིད་ཕྱིར་ན་སྲིད་མ་ཡིན། །
སྐྱོན་མེད་དེ།རྣམ་པར་བཅད་ཟིན་ནས་འདོད་པའི་དོན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་ན།རྣམ་པར་བཅད་ཟིན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས།ཕྱོགས་མིན་པ་དང་པོ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དམ་བཅར་འགྱུར་བ་སྲིད་པ་མིན་ནོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་འདོད་པ་འདི། །
མི་འདོད་པ་ལས་ལོག་པ་ཙམ། །

1 <<སྐུ་>>བརྗོད་པ། <<ཤེས་>>བརྗོད་ལ།

206

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཕྱོགས་ཡིན་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨོས་པ་ལ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་ཐལ།རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་ནོར་བ་ཡི་དོན་ནི་རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འདོད་པ་ལས་ལོག་པ་ཙམ་ཡིན་ལ།དེ་ནི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་པར་བཅད་པའི་འདོད་པ་ནི།འདི་རྟགས་ཡིན་ནམ།མིན་ཞེས་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡང་བཅད་ནུས་པའི་ཕྱིར།དེ་ཡང་དམ་བཅར་ཐལ་ལོ། །
གསུམ་པ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་གི་དཔེ་དགག་

པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།དཔེ་དེ་རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་འགལ་རྟགས་སུ་བསྡུས་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(དངོས་)ལ་གསུམ།རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌།ཐམས་ཅད་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཁྱབ་པའི་ཆ་མཐུན་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་པ་དང༌།དེས་ཐམས་ཅད་
མིན་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་བརྗོད་པ། །
རིགས་པ་ཅན་པ་སྒྲ་རྟག་སྟེ།ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་རྟགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་དམ་བཅའི་སྐྱོན་སྒྲ་རྟག་པར་དམ་བཅས་ནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲ་ཡང་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། སྒྲ་རྟག་
པར་འགལ་བས་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་ནི།

207

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

དམ་བཅའ་གཏན་ཚིགས་དང་འགལ་བ། །1
དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཞེས་རིགས་པ་མིན། །
སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་འདི་དམ་བཅའ་གཏན་ཚིགས་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ།གཏན་ཚིགས་དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་ན།དེ་ལྟར་འཐད་ན་ཡང༌།མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་རྟག་ཅེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ནས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྤྱིར་བཏང་གི་ཚིག་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་དུ་སྨྲས་པས།སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་

2

ཚིག་ཙམ་དུ་
ཟད་དོ། །
གཉིས་པ་(ཐམས་ཅད་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཁྱབ་པའི་ཆ་མཐུན་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལེགས་པར་མ་བསླབས་པ་རྣམས་ཀྱིས། །3
དེ་ནི་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེར་བརྗོད། །
དེས་མི་རྟག་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བའི་འགོད་

1 <<རང་>>འགལ་བ། ། <<རྩ་>>འགལ་བས། །

2 <<སྐུ་>>བསལ་གྱི་ <<ཤེས་>>བསལ་
3 <<རང་>>ཀྱིས། ། <<རྩ་>>ཀྱི། །

208

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚུལ་ལེགས་པར་མ་བསླབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མིན་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གི་ཁྱབ་པའི་
ཆ་མཐུན་ཙམ་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ཡང་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་དང་
ལྡན་པའི་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་ཁྱབ་པའི་ཆ་མཐུན་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།ཐམས་ཅད་མིན་1

པའི་ཕྱིར།གང་མི་རྟག་པ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ།དཔེར་
ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ།ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅེས་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཙམ་བརྗོད་པའོ། །
གསུམ་པ་(དེས་ཐམས་ཅད་མིན་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ཉེར་འཇལ་གྱིས་འདིར་2

བསྒྲུབ་བྱ། །
མ་ཡིན་་། །
ཆོས་མི་མཐུན་པའི་རྟགས་ཉེ་བར་སྦྱོར་གྱིས་འདིར་ཐམས་ཅད་མིན་3

པ་སྒྲ་

རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འཕངས་སོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་བ་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ། ཐམས་ཅད་མིན་པ་རྟགས་སུ་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཐམས་ཅད་མིན་པ་ཙམ་དང༌། སྒྲ་མིན་ཐམས་ཅད་མིན་པ་གཉིས་ཀ་རྟགས་སུ་མ་འཕངས་ཤིང༌།རྟགས་སུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་དང༌།སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་སྤོང་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མིན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཡིན་
2 <<རང་>>ཉེར་འཇལ་གྱིས་འདིར་ <<རྩ་>>ཉེ་འཇལ་གྱིས་འདི་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མིན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཡིན་

209

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རོ།།གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།ཆོས་ཅན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདུས་པ་རྣམས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ།འདུས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།ཞེས་པ་དང༌།འདུས་བྱས་མི་རྟག་སྟེ་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན།འདུས་པ་དང་འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྩོད་གཞིར་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི།གཞན་དུ་ན་དཔེ་མེད་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དཔེ་དེ་རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་འགལ་རྟགས་སུ་བསྡུས་པ་དགག་པ་)ནི།སྔར་གྱི་

གཏན་ཚིགས་དེ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་ཁོངས་སུ་བསྡུས་ཏེ།དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པས་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ།དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་
རྟགས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ན།དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་སོགས་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ།གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་དང༌། གྲངས་ཅན་གྱིས་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་མེད་པར། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་པ་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་གཉིས་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་འགལ་བ་དང་ལྡན་མིན། །
སྔར་བཤད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ།དཔེ་གཉིས་པོ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་དང་
ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དཔེ་གཉིས་པོ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཡོད་ཀྱང༌།སྔར་གྱི་རྟགས་དེ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(དངོས་བསྟན་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།མདོར་བསྟན་པ་

210

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་།རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཆད་པའི་སྔོན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའི་དགོས་པ་
དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་འཆད་པའི་སྔོན་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའི་དགོས་པ་)
ནི།གཏན་ཚིགས་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གང་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟགས། །

དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཕལ་ཆེ་བས། །
དེས་ན་གཏན་ཚིགས་སོགས་དོན་གྱི། །

སྔོན་དུ་རྒྱས་པར་དེ་བསྟན་བྱ། །
མཚན་ཉིད་བཤད་ཟིན་ཀྱང༌།གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ་

1

གཏན་

ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང༌།འགལ་
བ་དང༌།མ་ངེས་པ་སོགས་འཆད་པའི་དོན་གྱི་སྔོན་དུ་རྒྱས་པར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ།དེ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྟགས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཕལ་ཆེ་བས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་དབྱེ་བ་འཆད་རིགས་པ་དེས་ནའི་
ཕྱིར།ཕལ་ཆེ་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི།མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ལྟར་སྣང་དུ་ཤེས་པ་དང༌།ལྟར་སྣང་ཕལ་ཆེ་བ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ། ། 1 <<སྐུ་>>རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ་ ་<<ཤེས་>>རྗེས་དཔག་བསྟན་བྱ་

211

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་རྣམ་གཉིས། །ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལའང་རྣམ་པ་གསུམ། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་སོ་སོར་ནི། །
ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་ཕྱིར། །

ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས།གཞན་དོན་
རྗེས་དཔག་གི་བསྟན་བྱ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་དང༌།ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དང༌།དགོས་པ་གཞན་ཡོད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།འདིར་བསྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལའང་ཆོས་ཅན། རྩ་བའི་སྒོ་
ནས་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་དང༌།མེད་པ་དང།1

རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་སོ་
སོར་ནི་རེ་རེ་ལའང་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང༌། མེད་པ་དང་།ཆ་གཉིས་ཀའི་བྱེ་བྲག་གིས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།འང་གི་སྒྲས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
མེད་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་མ་ཟད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའང་གསུམ་ཡོད་ཅེས་པའོ།།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུམ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་

1 <<སྐུ་>>དང། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -

212

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་སུ་འཇུག་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསུམ1

་ཡོད་པའི་ཕྱིར།ལྷག་ལྡན་ལ་སོགས་པ་
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི།དགུ་ཁོ་ན་སྨོས་པའི་དགོས་པ་
ནི།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་འགལ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་སོ།།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ།སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་སྨོས་ལ།ལྡོག་ཁྱབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་ནས་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་2

ཡུལ་དུ་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ།དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་སྨོས་སོ། །གསུམ་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་
ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་བསྟན་པས་གྲུབ་པའི་དོན་དང༌།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་སུན་འབྱིན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཡུལ་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་སུ་བསྟན་པ་མི་རིགས་ཏེ།ཕྱོགས་གྲུབ་ཟིན་ན་དགོས་པ་མེད་ལ།མ་གྲུབ་ན་དེའི་ཆོས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ངེས་པའི་སྔོན་རོལ་ཏུ་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པ་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །
1 <<སྐུ་>>དེ་ལྟར་གསུམ་ <<ཤེས་>>དེ་ལྟར་རྣམས་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བཅད་པ་རྟགས་ཀྱི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་<<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དང་
བཅས་པ་ནུས་ཡུལ་དུ་

213

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཁ་ཡར་བ། །
དངོས་སུ་མིན་ཡང་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག །
ཡིན་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱར་བརྟགས་བརྗོད་པ། །
དངོས་ཀྱི་སྒྲ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཡང་། སྐྱོན་མེད་དེ།ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲ་
དངོས་མིང་དུ་འཇུག་ཅིང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཁ་ཡར་བ་ལ་མིང་དངོས་སུ་འཇུག་པ་མིན་ཡང༌།ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ།བསྒྲུབ་བྱར་
བཏགས་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།ཕྱོགས་མཚན་
ཉིད་པ་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་

མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་གིས་གཏགས་རུང་
གི་ཆོས་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ།ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་མིན་པ་ལ་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འཕྲོས་གཞན་རྣམས་རྣམ་ངེས་ཀྱི་རྣམ་

བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་བསྟན་པས་གྲུབ་པའི་དོན་)ནི།
རྩ་བ།

གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཆོས་དེ་ལས། །
ཐ་སྙད་ཡིན་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ལའམ། །
གང་ཡང་རུང་ལ་བཟློག་པ་ཡི། །

214

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐེ་ཚོམ་ཆོས་གྲུབ་འདོད་མ་ཡིན། །
ཕྱོགས་ཆོས་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ལའམ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པ་
ལས་ལྡོག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་དང༌།མངོན་པར་གསལ་བར་སྨྲ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའམ།ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དུ་བ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ།མེ་ཡོད་པར་ཐལ།1

དུ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌།ཆོས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དཔེར་ན།བདག་ཡོད་དེ།བདག་གི་ཡོན་ཏན་སྔོ་སེར་སོགས་2

ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ན་གནས་པའི་
ཕྱིར།ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ་ལས།གཞན་དོན་
སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཐད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་སུན་འབྱིན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་)ནི།ཕྱོགས་ཆོས་རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང༌།ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ན།སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མི་འདོད་ཐམས་ཅད་སུན་འབྱིན་དུའང་། །

གཉིས་ཀར་རབ་ཏུ་གྲུབ་ན་ནི། །
སུན་འབྱིན་པ་འམ་གྲུབ་པ་ཡིན། །3
1 <<སྐུ་>>མེ་ཡོད་པར་ཐལ། <<ཤེས་>>མེ་ཡོད་པར།
2 <<སྐུ་>> སྔོ་སེར་སོགས་ <<ཤེས་>> སྔོ་སོགས་
3 <<རང་>>པ་འམ་གྲུབ་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>>པ་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །

215

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་མི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་
བར་མ་ཟད་སུན་འབྱིན་དུའང་ངེས་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།སྒྲུབ་བྱེད་དང་
སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོན་ཅན་དང༌། སྐྱོན་མེད་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།འོ་ན་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌།སུན་འབྱིན་ཡིན་
ཞེ་ན།ཕ་རོལ་པོས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་ངེས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྒྲུབ་ངག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ།བདག་གཞན་1

གཉིས་ཀར་སྐྱོན་ཅན་
ཡིན་པར་མཐུན་སྣང་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་ན་ནི།རྒོལ་བའི་རྟགས་སུན་འབྱིན་འཇུག་པའི་ཡུལ་དང༌།ཕྱི་རྒོལ་ཀྱི་ངག་སུན་འབྱིན་པའམ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཡིན་ལ།ཚུལ་
གསུམ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲུབ་ན་སྒྲུབ་པ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཞན་གྱིས་སླར་ཡང་སྒྲུབ་ན་འདོད། །
དེ་བཞིན་དུ་སྔར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའམ་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱིས་2

ཀྱང་ངེས་པར་
དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།གཞན་གྱིས་སླར་ཡང་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲུབ་པ་
ན།སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་ལ།ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ན།སུན་འབྱིན་

ཡང་དག་ཏུ་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་།

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གཞན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྐུ་>>ཕྱིར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཕྱིས་

216

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱབ་པའི་བལྟོས་སའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ (ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།རང་གི་ལུགས་དང༌།གཞན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
དགག་པའོ།།དང་པོ་(རང་གི་ལུགས་)ལ་གཉིས།ཆོས་ཅན་གྱིས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་སོགས་དགག་པ་དང༌།ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་ནས་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་1

བཤད་པའོ། །
དང་པོ་(ཆོས་ཅན་གྱིས་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་སོགས་དགག་པ་)ནི།ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཆོས་ཅན་མེ་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཞིང༌།ཚོགས་དོན་མིན་ལ།དེ་ཡང་ཆོས་ཅན་གཞན་དུ་བས་བསྒྲུབས་པས།ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཆོས་ཅན་ཆོས་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་མིན། །
ཆོས་དེས་ཆོས་ཀྱང་མ་ཡིན་གྱི། །

ཆོས་ཅན་མེ་དེ་དུ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།མེ་དུ་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ཁས་མི་ལེན་ན།འབྲེལ་མེད་ཀྱིས་འབྲེལ་མེད་གཞན་བསྒྲུབ་པ་མི་
འཐད་ལ།ཁས་ལེན་ན་ནི།དེ་ངེས་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།འདི་ལ་མེ་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་གཞི་ཁས་ལེན་ན།ཚོགས་
དོན་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་ལ།མེ་དེ་ཉིད་དུ་བར་ཁས་ལེན་ན།དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་དུ་བ་དང་ 1 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>> <<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཕྱོགས་ཆོས་སུ་

217

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལྡན་པའི་གཞི་ལ།མེ་ཡོད་པ་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་རིགས་སོ།།ཡང་ཁ་ཅིག་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།མེས་རང་གི་ཆོས་དྲོ་བའི་རེག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་མི་འཐད་ཅིང༌།ཆོས་དེས་ཀྱང་ཆོས་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ།སྒྲུབ་པ1

་མི་འཐད་པར་ཐལ།མེ་དང་ལྡན་པའི་
གཞིར་གྲང་རེག་སྒྲུབ་ན།ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལས་མེ་དེ་ཉིད་གཞིར་ཁས་ལེན་ན།སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རྗེས་དཔག་མེད་པ་དང་།དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།མེའི་སྤྱི་གཏན་

ཚིགས་དང༌།བྱེ་བྲག་གཞིར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས།དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཙམ་པ་2

དང༌།མེ་དང་ལྡན་3

པའི་གཞི་ལ་ངོ་བོ་
གང་རུང་བ་མི་རིགས་སོ།།ཆོས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུབ་ནི་དཔེར་ན།གཙོ་བོ་གཅིག་ཡོད་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམས་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།སྔར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་བསྟན་ནས་རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་བཤད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འདི་ལྟར་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་སྒྲུབ་ཅིང་། །
སྒྲུབ་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་ཡང་དེ་བཞིན། །
འདི་ལྟར་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཆོས་མེད་ན་མི་
1 <<སྐུ་>>སྒྲུབ་པ་ <<ཤེས་>>བསྒྲུབ་པ་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མེ་ཙམ་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཞེ་སྡང་བ་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> ལྡན་

218

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་ཅིང་སྟེ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།ཚོགས་དོན་
བསྒྲུབ་བྱའོ།།ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་ཐལ།ཆོས་ཅན་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། བྱས་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུབ་པའི་
ཕྱིར།ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌།དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་ཁས་བླངས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(གཞན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་དགོས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དམ་བཅའ་རྟགས་ཀྱི་ངག་གིས་གང་། །
མི་འདོད་པ་ལ་ཐལ་བ་རྩོམ། །
དེ་ནི་ལན1

་ཞེས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །
དེ་ཡི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ།ལས་རྟག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།རྟག་ཏུ་དམིགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང༌།རྟགས་ཀྱི་ངག་གིས་ལས་རྟག་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་ཏུ་
དམིགས་པར་མི་འདོད་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་ཙམ་པ་དེ་ནི།དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་འགོག་པའི་ལན་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།ཕྱོགས་ཆོས་མེད་ཀྱང་མི་

1 <<པེ་>><<སྣར་>>ལན་ <<རྩ་>>ལེན་

219

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འདོད་པ་འཕེན་པའི་ཐལ་བ་དེའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།གཉིས་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས།དཔེའི་མཚན་ཉིད་དང༌།གཞན་
དོན་རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའོ། །དང་པོ་(དཔེའི་མཚན་ཉིད་)ནི།
རྩ་བ།

གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་འགྲོ་གང་། །
མེད་ལ1

་མེད་པར་བརྗོད་པར་བྱ། །
དེ2

་ནི་ལྔ་པའི་མཐའ་ཅན་དཔེ། །

གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་དཔེ་
གང་ཡིན་པ་དེ་མཐུན་དཔེ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་ལ་རྟགས་མེད་པར་བརྗོད་པའི་དཔེ་དེ་མི་མཐུན་དཔེར་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྦྱོར་བ་གཉིས་པོ་ཡང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ།ལྔ་པའི་མཐའ་ཅན་ཏེ།འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་

མཐའ་ཅན་གྱི་ཁྱབ་པ་སྟོན་པའི་དཔེའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་ནི་རྒྱན་གྱིས་

བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའམ།གང་རྟག་པ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་ཕྱི་མ་གཉིས། གཏན་ཚིགས་མིན་གྱི་དཔེས་བསྟན་པའི་ཁྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་(གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པ་)ནི།

1 <<རང་>>མེད་ལ་ <<རྩ་>>མེད་ལས་
2 <<སྣར་>>དེ་ <<རྩ་>>དེར་

220

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

རྟགས་ནི་ཉེ་བར་སྦྱར་ལས་འདོད། །1

གཞན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ།ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་
ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།རྟགས་ནི་རྩོད་གཞི་ལ་ཉེ་བར་སྦྱར་བ་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྒྲ་བྱས་སོ་ཞེས་པའམ།མ་བྱས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི།2
རྩ་བ།

གང་དུ་བསལ་འོངས3

་ཀྱིས་བརྗོད་པ། །
གཏན་ཚིགས་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི། །
དཔེ་གཉིས་ལས་ནི་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
གང་དུ་གཞན4

་ཕྱོགས་སེལ་བའི་ཐལ་བ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་འཇིག་པར་
བྱེད་པ་བསལ་འོངས་ཀྱིས་ཏེ།5

གསལ་བ་རྣམས་སུ་སྔར་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་གསལ་བ་ཆོས་ཅན།སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་6

ལྟར་སྐྱེ་

1 <<རང་>>རྟགས་ནི་ཉེ་བར་སྦྱར་ལས་འདོད། ། <<རྩ་>>རྟགས་ཀྱིས་ཉེ་བར་སྦྱར་ལ་འདོད། །
2 གཉིས་པ་ནི་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཡང་གང་ལས་འཕྲོས་པ་མ་རྙེད་པས་<<རྒྱན་>>མཚམས་
འདིར།གཉིས་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པ་ནི།།ཞེས་པ་བཞིན་གོང་གི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ས་བཅད་འདིའི་ནང་ཚན་ཞིག་ཙམ་ཡིན་ནམ་སྙམ།
3 <<རང་>>བསལ་འོངས་ <<རྩ་>>གསལ་འོངས་
4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> - <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དོན་
5 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བསལ་ཏེ་འོངས་པ་ལས། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བསལ་འོངས་ཀྱིས་ཏེ།
6 <<སྐུ་>>ད་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་

221

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ན།རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐ་དད་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ།ཞེས་པ་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་དང༌།རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་ན་ནི་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས།དེ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་ཕྱོགས་
ཆོས་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པ་ལ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྐང་པ་སྔ་མ་རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར།ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་སྟོན་པ་རྗེས་འགྲོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་བཤད་དོ། །
རྩ་བ།

དེས་ན་རྣམ་ལྡན་ལས་གཞན་མིན། །1
དེས་ན་རྣམ་ལྡན་ལས་གཞན་མིན་ཞེས་པ་ཐལ་བ་ཙམ་བརྗོད་པ་རྣམས་ཀྱི་

ཕྱོགས་ཆོས་དང་ལྡོག་པ་ཁས་ལེན་པ་ནི།ཚུལ་གསུམ་ཁས་བླངས་པས་ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེས་ཁས་མི་ལེན་ན།གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཡང་མི་ནུས་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཞེས་པའོ། །སྔར་བཤད་པའི་བསལ་བ་སྟེ་འོངས་པ་སྦྱོར་བ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་གྲངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ།ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ།སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཁྱད་པར་རྣམས་སྙིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་འགྲོ་
བར་མ་གྲུབ་པས།ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་གཅོད་པ་ལ།དེ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་
1 <<རང་>>ལས་གཞན་མིན། ། <<རྩ་>>གཞན་ལས་མིན། །

222

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གྲངས་ཅན་པས་དེ་ཙམ་ལྔ་ལས་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་མཐོང་བས་དེ་ཙམ་ལྔ། ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ།ཡོན་ཏན་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པར་
མཐོང་བས་དེ་གསུམ་མཉམ་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་དེས་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ།ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།ཞེས་ཟེར་རོ། །
རྩ་བ།

ཐལ་འགྱུར་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་མིན་ཕྱིར། །

ཁས་བླངས་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས། །
དེ་གཞན་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཡི། །1
སྐྱོན་བརྗོད་སུན་འབྱིན་དུ་ཤེས་བྱ། །
སྦྱོར་བ་འདི་ནི།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ།ཕྱོགས་ཆོས་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་དུ་འདོད་ན་ཡང༌།གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་སྔོན་དུ་སོང་བ་
ལས།བསལ་ཏེ་འོངས་པ་ལས་ད་བདག་རྟགས་དང་དམ་བཅའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་སུན་
འབྱིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ།མི་འདོད་པ་འཕེན་པ་ཐལ་འགྱུར་ཙམ་ཡིན་གྱི།ཕྱོགས་
ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཁྱབ་པའི་བལྟོས་སའི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་དབྱེ་བ་
དང༌།རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ནི།ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་ལ་གཏན་ཚིགས་

1 <<པེ་>><<སྣར་>>དེ་གཞན་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཡི།། <<རྩ་>>དེ་བཞིན་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཡིས། །

223

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང༌།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་དང༌།དེ་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང༌།མེད་པ་དང༌།ཆ་གཉིས་པ་དང༌།དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང༌།མེད་པ་དང་།ཆ་གཉིས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་ཅི་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐ་དད་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཅེས། །
བྱས་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད། །

སྒྲུབ་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིས་དོན་མཐུན་པ་མཐུན་
ཕྱོགས་དང༌།དོན་མི་མཐུན་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ།།རྩོད་གཞི་1

སྒྲ་དང༌།དཔེ་
བུམ་པ་གཉིས་ཐ་དད་མེད་པ་མི་རྟག་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཆོས་མཚུངས་པས་བུམ་པ་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌།གཏན་ཚིགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་ཅེས་བྱས་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི།
རྩ་བ།

མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ཕྱོགས་ལས་ཏེ། །2

མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ཏེ།ཕྱོགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ལྡན་དུ་མཚུངས་པ་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ཡང་སྒྲ་བཤད་པའི་དབང་དུ་

1 <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མི་མཐུན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྩོད་གཞི་ <<སྐུ་>>མི་མཐུན་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ།།རྩོད་གཞི་
2 <<རང་>>ལས་ཏེ། ། <<རྩ་>>ལ་སྟེ། །

224

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱས་པ་ཡིན་གྱི། འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན།གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ1

་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་མིན་པ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ།དེ་ལ་
ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འདི་ལའང་ཐ་དད་ཅེས་མི་འདོད། །
དེ་ཙམ་གྱིས་མི་རྟག་པ་འདི་ལའང་ཐ་དད་ཅེས་མི་འདོད་ཅིང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ2

་ཡིན་པར་ཐལ།གཅིག་ཡིན་ཡང༌།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པར་
གྲུབ་ཟིན་པ་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌། སྒྲ་ལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་མ་ཟིན་པ་ཕྱོགས་ཡིན་པས་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(མི་མཐུན་ཕྱོགས་དབྱེ་བ་)ནི།མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་གསུམ་སྟེ།མི་རྟག་པ་བཀག་ཙམ་ལྟ་བུ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌།འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་

མཁའ་སོགས་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།ཤེས་བྱ་གཞལ་བྱ་སོགས་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ། །གལ་ཏེ་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་གཞན་པའི་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་སོགས་ལ་ཡང་འཇུག་པས། ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།རྟགས་ཡང་

དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་གཞན་ཡང་མི་རྟག་པའི་ལྡོག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པས།རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།དུ་བས་མེ་བསྒྲུབས་པས་གྲང་

1 <<སྐུ་>>ལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ན་

225

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རེག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་1

འགྱུར་ཏེ།རེག་བྱ་གཏང་
སྙོམས་པ་ལ་ཞུགས་པས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།འགལ་བ་ཁོ་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། གྲང་རེག་ལས་ལོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེས་གྲང་རེག་མི་ལྡོག་2

པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེ་གཞན་དང་ནི་དེ་འགལ་ཏེ། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་གཉིས་ལ་ཡང་། །
རྟགས་མེད་པས་ན་འགལ་བ་མེད། །
རྣམ་པ་བཅད་པ་ལས་གྱུར་ཡིན། །
སྐྱོན་མེད་དེ།གཞན་པ་དང་འགལ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པ་དང༌།འགལ་ཟླ་འགོག་མི་ནུས་པ་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཙམ་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ན།དེ་གཞན་དང་ནི་དེ་འགལ་ཏེ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཡང་རྟགས་མེད་པར་ངེས་པས་ན།མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་དངོས་སུ་ངེས་ལ། གཞན་ལས་ལྡོག་པར་ཤུགས་ཀྱིས་ངེས་

སོ།།མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལོག་པ་ཙམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པས།མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ཡོད་པར་ངེས་པ་ན།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཙམ་ལ་ཡོད་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ 2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ལྡོག <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རྟག་

226

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལས་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པ་ངེས་པ་མིན་པས་གཉིས་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མིན་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་བྲམ་ཟེ་མིན་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་མི་ལྡན་
པ་ལ། བྲམ་ཟེ་མིན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ།

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད1

་མིན་པ་ཉིད། །
མཚན་ཉིད་གཅིག་ཉིད་ཡིན་མོད་ཀྱང་། །
དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རིགས། །

བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང༌།བདག་མེད་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པས།ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་མིན་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་དང༌།བདག་མེད་སོགས་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཕྱིར།དོན་དུ་མ་ལ་སྒྲུབ་
བྱེད་དུ་འཇུག་པ་རིགས་ཏེ།འཇུག་རིགས་སོ། །
གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། བྱས་པ་ཉིད་མི་རྟག་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་ཡིན་པས།སྤྱི་ལས་ཁྱད་པར་དཔོག་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
1 <<རང་>>མེད་ <<རྩ་>>ཡོད་

227

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

སྤྱི་ལས་རྗེས་འགྲོ་བླུན་པོ1

་ཡིན། །
བྱས་པ་ཉིད་བུམ་པ་དང་བུམ་པ་མིན་པ་སོགས་དུ་མ་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བས། བྱས་པ་ལས2

་མི་རྟག་པ་སོགས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པའི་
སྤྱི་ལས་མི་རྟག་པ་སོགས་ཆོས་དུ་མ་དཔོག་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དང་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འདོད་པ་བླུན་པོ་ཡིན་གྱི།དོན་དེ་དག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།རང་གི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ན།ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་
ཡིན་ཡང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྡོག་པ་ངེས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་མ3

་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་
གཉིས།གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ་དང༌།དེའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་(གཏན་ཚིགས་དཔེར་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །
བྱས་དང་མཉན་བྱ་རྩོལ་ལས་བྱུང་། །
མི་རྟག་རྩོལ་བྱུང་རེག་བྱ་མིན། །

1 <<རང་>>ལས་རྗེས་འགྲོ་བླུན་པོ་ <<རྩ་>>ལ་ངེས་འགྲོ་བློན་པོ་
2 <<སྐུ་>> བྱས་པ་ལས་ <<ཤེས་>> བྱས་པ་ལ་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -

228

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་དགུ་རྟག་པ་ལ་སོགས་ལའོ། །1
སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ།གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་
ཕྱིར་དང༌།དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ།མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་དང༌།གསུམ་

ནི་རེའུ་མིག་སྟེང་མ་གསུམ་ལ་བྲི་བར་བྱ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་
གསུམ་མོ།།སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌།རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང༌།དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།དེ་གསུམ་
ནི།རེའུ་མིག་བར་པ་གསུམ་ལ་བྲི་བར་བྱ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་དབྱེ་བ་
གསུམ་མོ།།དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན།རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ།མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་དང༌།མི་
རྟག་སྟེ་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།རྟག་སྟེ་རེག་བྱ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེ་
གསུམ་ནི།རེའུ་མིག་འོག་མ་གསུམ་ལ་བྲི་བར་བྱ་བ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་
སུ་འཇུག་པ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཆ་གཉིས་པ་གསུམ་མོ།།རྟགས་དེ་དགུ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།རྟག་པ་དང༌།ལ་སོགས་པ་རྟག་པ་དང༌།མི་རྟག་པ་དང༌།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ།།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ནི།རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་དང༌།འགལ་རྟགས་གཉིས་སྨོས་པས་ནི།2

འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་ན།འགལ་བ་གཉིས་ཡང་
དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌།འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ན་ཡང་དག་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ་
བས།ཡང་དག་གི་བྱས་པ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པར་བསྟན་པ་ན།དགག་རྟགས་ཀྱང་དོན་གྱིས་གོ་བས།རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
1 <<རང་>>ལའོ། ། <<རྩ་>>པའོ། །
2 <<སྐུ་>>པས་ནི། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པའི་ནི།

229

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།ཀྱི་ཚུལ་ལ་1

གསུམ་དུ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌།རྗེས་འགྲོ་རྐྱང་པ་ཅན་དང༌།ལྡོག་
པ་རྐྱང་པ་ཅན།རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཕན་ཚུན་མི་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་སྟེ།མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ།སྤྱི་གཞལ་བྱ་ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་གཉིས་སྨོས་སོ།།རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་ཙམ་
དང༌། གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་དང༌།རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཆ་མཉམ་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་
གྱིས།ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ལྡོག་ཁྱབ་གཙོ་བོར་གྲུབ་པ་དགོས་པར་བསྟན་ནས།རྩོད་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ།རྟགས་ཀྱི་ནུས་པ་འཇུག་

པའི་ཡུལ་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་སྨོས་སོ།།བརྩལ་2

མ་ཐག་ཏུ་གསལ་བ་དང༌། སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོལ་བྱུང་གི་སྒྲ་དངོས་
སུ་འཇུག་པས།རྩོལ་བྱུང་གིས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱང་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།སྤྱིར་བཤད་པ་དང༌།སོ་སོར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་(སྤྱིར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རིགས་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་དང།མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་བསྒྲུབ་པ་དང༌།དེ་དག་གི་དོན་
བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རིགས་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མཚན་གཞི་
2 <<སྐུ་>>བརྩལ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཙས་ <<བཀྲས་>> རྩལ་

230

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེར་1

གང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་གཉིས། །
དེ་མེད་པ་ལ་མེད་པ་སྟེ། །
དེ་རྟགས་འདི་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། །
འགལ་བ་གཞན་རྣམས་མ་ངེས་པའོ། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིགས་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དེར་གང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་པོ་དེ་མེད་པ་ལ་སྟེ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་སྟེ།དེ་གཉིས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ།འདི་ལས་ལྡོག་པ་གཉིས་ནི།འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང༌།གཞན་ལྷག་མ་ལྔ་པོ་རྣམས་མ་ངེས་པའོ།།མདོར་ན།དགུ་པོ་ཡང་དག་པ་དང༌།འགལ་བ་དང༌།མ་ངེས་པར་འདུས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའོ།།མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ།འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞེ་འདོད་ལ་2

གནོད་པ་འགལ་
རྟགས་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་རིགས་མཚུངས་
པས།གཞན་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ལོགས་སུ་མ་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་(མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་བསྒྲུབ་པ་)ལ་གསུམ།འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་དང༌།དངོས་འགལ་སྒྲུབ་
པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་དང༌ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་སོ་སོར་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་)ནི།འགལ་བ་ལ་མི་
1 <<རང་>>དེར་ <<རྩ་>>དེ་
2 <<སྐུ་>>ཞེ་འདོད་ལ་ <<ཤེས་>>དེ་འདོད་ལ་

231

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འཁྲུལ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་ཉིད། །
བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡང་ཡིན་ལ། གྲངས་གཅིག་པ་ཡང་ཡིན་པས།བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཉིད་དེ།སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེས།དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་སྲིད་ཅིང༌།ཚུལ་གསུམ་ལུང་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་སྲིད་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་

དུ།བརྗོད་པར་འདོད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཅན་ཞེས་སྨོས་ལ།དེའི་དོན་ནི།ལོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ཟླའི་གཏན་ཚིགས་མེད་ཅེས་པའོ།།འགལ་བ་ལ་མི་
འཁྲུལ་བ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།བུམ་པ་བཞིན།རྟག་
སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཞིན1

་ཞེས་པ་བྱེ་བྲག་པ་རང་རང་
བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང༌།ཚོགས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པར་འདོད་ལ་དེ་བཞིན་དུ། སྒྲ་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།མི་རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་
པའི་འགལ་རྟགས་གཉིས་ཀྱང༌།ཚོགས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འདོད་དོ།།དཔེ་འདི་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཡང༌།རྣམ་འགྲེལ་མཛད་པས།ལུང་གི་
ཡུལ་ལ་འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།ཕྱོགས་མཚོན་གྱི་དཔེར་མཛད་ན་
དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་སྲིད་གསུངས་སོ།།ལུང་གི་ཡུལ་ལ་སྲིད་པ་
ནི།རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར། གཟེག་ཟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས།བ་ 1 <<སྐུ་>>སྤྱི་བཞིན་ <<ཤེས་>>ཕྱི་བཞིན་

232

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལང་གི་སྤྱི་ལ་1

ཁྱབ་བྱ་འགལ་བ་གཉིས་ཁས་བླངས་ནས།དེའི་སློབ་མ་གཉིས་ཀྱིས་

ཁྱབ་བྱེད་དང་པོ་ལ་སོ་སོར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །
རྩ་བ།

འགལ་བ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཕྱིར། །

གཏན་ཚིགས་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་2

མ་ཡིན་པར་ཐལ།གཉིས་
ཀ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ཆོས་འགལ་བ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དངོས་འགལ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་དང༌ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་སོ་སོར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་རྟགས་གཉིས་ལས། །
གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། །
དེ་བཞིན་དུ་དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྫས་མིན་ཞིང་ལས་མ་ཡིན་ཏེ།མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་ཞིང་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་རྟགས་གཉིས་
ལས།ཚོགས་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང༌།ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་གཉིས་སུ་འདོད་པ་ངེས་པར་3

མཐོང་བ་ཡིན་པས། ཡ་གྱལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་མི་
འཐད་དོ་ཞེ་ན།རྟགས་སྔ་མ་ལ་ཡིད་རྫས་སུ་འདོད་པས་མ་ངེས་པ་དང༌།ཕྱི་མ་ལ་

1 <<སྐུ་>>བ་ལང་གི་སྤྱི་ལ་ <<ཤེས་>>བ་ལང་གི་ཕྱི་ལ་
2 <<སྐུ་>>ངེས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ <<ཤེས་>>ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་
3 <<སྐུ་>>འདོད་པ་ངེས་པར་ <<ཤེས་>>འདོད་ངེས་པ་

233

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
ལས་ཀྱི་མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཁོ་ནའོ། །
རྩ་བ།

མཚན་ཉིད་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནི། །
གཉིས་གཉིས་སུ་འདོད་རེ་རེ་མིན། །
ཐེ་ཚོམ་དང་གཏན་ལ་ཕེབས་པའི་1

མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་མིན་ན་
ནི།ཐེ་ཚོམ་དང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་འདོད་རིགས་ཀྱི་རེ་རེ་མིན་ཡང་འགལ་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ནི།ཡ་གྱལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་
བ་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གཅིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཡང།གཏན་ཚིགས་གཅིག་ཁོ་ན་འཐད་ཀྱི་དུ་མ་མ་ཡིན་ཏེ།མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་དང་རྩོལ་བྱུང་ལྟ་བུ་དུ་མས་ནི་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་བཞིན་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པས་ངེས་པ2

་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

དུ་མ་ཡིན་ཡང་མི་འགལ་ན། །
ཤིན་ཏུ་བར་ཡང་གཅིག་ལ་འཇུག །

བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་བཀོད་པ་ལ།རྟགས་དུ་3

མ་བཀོད་ན།ངེས་པར་ཐེ་ཚོམ་

1 <<སྐུ་>>ཕེབས་པའི་ <<ཤེས་>>བེབས་པའི་
2 <<སྐུ་>> སྐྱེད་པས་ངེས་པ་ <<ཤེས་>> སྐྱེད་ངེས་པ་
3 <<སྐུ་>>སུ་ <<ཤེས་>>དུ་

234

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྟགས་དུ་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་གྲུབ་པར་མི་འགལ་ན་ཤིན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་རིགས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ།སྡུག་བསྔལ་བའི་ཕྱིར་བདག་

མེད་དོ།།ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་དུ་མས་བསྒྲུབ་བྱ་དུ་མ་སྒྲུབ་པ་དང༌།གཅིག་གིས་དུ་མ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་འགལ་བ་མེད་དོ། །དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་བཞི་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ།ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་1

མཉན་བྱ་ནི།རྟག་མི་རྟག་གིས་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་
དང༌།རྟག་པ་ལ་ཡང་མ་མཐོང༌།མི་རྟག་པ་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་སྟེ། སྲིད་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མངལ་ཆགས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་(དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གང་དག་ཐུན་མོང་མིན་པ་དང་། །
སྤྱི་དང་འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བའི། །
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་ལ། །
ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཡིན། །

ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་གང་ལ། །
ཤེས་འདོད་བཟློག་པས་གནོད་པ་དང་། །

1 <<སྐུ་>>མ་ངེས་པ་ <<ཤེས་>> -

235

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཐེ་ཚོམ་ཉིད་དུ་གྱུར་1

ལས་གཞན། །

གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གང་དག་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་སྤྱིར་2

གཞལ་

བྱ་དང་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན།ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཡིན་ཏེ།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱབ་པ་རྣོལ་ལྡོག་ཏུ་ཡང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཏན་
ཚིགས་ལྟར་སྣང་གང་ལ་རིགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ།ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལྡོག་པ་བསྒྲུབས་པས་གནོད་པ་འགལ་བ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ལས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མི་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། མཉན་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པ་ཡང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།མི་མཚུངས་
ཏེ།མིག་སོགས་བདག་རྟག་པའི་གཅོད་བྱེད་མི་སྲིད་ཅིང༌།དེ་འདུས་ཤིང་བསགས་པས་འགོག་ནུས་ལ།མཉན་བྱས་རྟག་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང༌། བྱས་པས་མི་རྟག་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཡང་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ།དེས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཞེ་ན།མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཅོད་བྱེད་ལ་སུ་གང་གིས་
ཀྱང་གེགས་བྱེད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
1 <<རང་>>གྱུར་ <<རྩ་>>འགྱུར་

2 <<སྐུ་>>སྤྱིར་ <<ཤེས་>>ཕྱི་

236

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(སོ་སོར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་འབྱེད་1

པ་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའི་འགལ་རྟགས་
སོགས་བཤད་པ་དང༌།དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་(འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རང་ངོ་འམ། །
དེ་ཡི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ཡང་རུང་། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །2
དེ་ལ་གནོད་པས་འགལ་བ་ཡིན། །

བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་དང༌།དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་རང་གི་དངོས་གྱུར་
གྱི་ནམ་མཁའ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་གཏན་ཚིགས་དེས་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནོད་པའམ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དེའི་བྱེ་བྲག་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ཡང་རུང་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ།ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལ་གནོད་པས་
སོ།།དེར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེར་བརྗོད་རྣམས་
ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།བདེན་མེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི།ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀའི་ཁྱད་པར་ལ་གནོད་པ་ཡིན།གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུར་འབྱེད་པ་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའི་འགལ་རྟགས་སོགས་བཤད་པ་)

1 <<སྐུ་>><<ཞོལ་>>འབྱད་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>འབྱེད་
2 <<རང་>>སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ། <<རྩ་>>གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

237

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལ་གཉིས།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་མར་དབྱེར་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།དེ་ཉིད་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་མར་དབྱེར་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

ཐུན་མོང་དང་ནི་ཁྱད་པར་གྱི། །

ཆོས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཉིས་སོ། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་དུ་མར་བྱེད་རུང་སྟེ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གང་ཞིག་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཐུན་མོང་བ་དང་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་སམ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་
ལ།དེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ཆ་གཉིས་པོ་སྟེ།སྔ་མ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་ཆ་གཉིས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་བཞི།ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་བསྟན་པ་དང༌།ཕྱི་མ་ལ་

གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང།དང་པོ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
རྩ་བ།

དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ། །
དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་གཞལ་བྱས། སྒྲ་རྟག་པའམ།མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་དང༌།མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཉན་བྱས་སྒྲ་མི་

238

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་རྙེད་དེ།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང༌།1

ཕྱི་མ་

གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་2

མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཕྱི་མ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ལྷག་མ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་ཕྱེ། །
ལྷག་མ་གཉིས་ཀ་མ་ཁྱབ་པ་ཡང་མིན།གཅིག་གི་ཁྱད་པར་ཡང་མིན་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ཆོས་ཅན།བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་དང༌།རྩོལ་བྱུང་བསྒྲུབ་པ་ལ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དང་པོ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

རྗེས་སུ་ཞུགས་དང་མ་ཞུགས་ལས། །
ལྡོག་དང་རྗེས་འགྲོ་གྲུབ་མིན་ཕྱིར། །

སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཀྱང་སྔ་མ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས།ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཁྱད་

1 <<སྐུ་>>ཁྱབ་བྱེད་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང།
2 <<སྐུ་>>གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གཉིས་ཀ་ལ་

239

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་མཉན་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མ་ཞུགས་པ་ལས་རྗེས་
འགྲོ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཅིག་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་པ་དང་། །
ལོག་པའང1

་མིན་པ་རྟགས་སུ་འགྱུར། །
གལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དང༌།གཉིས་ཀ་ལ་མ་ཞུགས་པས།ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན།མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་གཅིག་ལ་ངེས་པར་ཞུགས་པའང་མིན་པ་དང༌གཉིས་ཀ་ལས་ལོག་པའང་མིན་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡང་ན་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པས་གཅིག་ལ་གཅོད་ཅིང༌།ཅིག་ཤོས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཤིང༌།ལོག་པ་མིན་པས་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་སྲིད་མ་ཡིན། །2
ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པའང་མིན། །

1 <<རང་>>ལོག་པའང་ <<རྩ་>>ལོག་པ་
2 <<རང་>>འགྱུར་བ་སྲིད་མ་ཡིན། ། <<རྩ་>>གྱུར་པ་སྲིད་པ་ཡིན། །

240

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་བསྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རང་གི་ཡོད་པའི་གཉིས་ཀ་སྟེ།རྟག་པའང་མིན་མི་རྟག་པའང་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་
པས།གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་གྱི་ཕུང་གསུམ་སྲིད་པ་མིན་ནོ། །
གསུམ་པ་(དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་)ལ་གསུམ།དངོས་འགལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་དངོས་འགལ་གཉིས་ལ་མཐོང་བས་ཐེ་ཚོམ་
གྱི་རྒྱུར་ཐལ་བ་1

དང༌།དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བའི་
དཔེ་དང༌།ལྡོག་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་འགལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན་དངོས་འགལ་གཉིས་ལ་མཐོང་བས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་ཐལ་བ་)ནི།གཞལ་བྱ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་རྗེས་སུ་ཞུགས2

་ཞེས་པས། སྒྲ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱས་པ་ཡང༌།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་མ་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གང་དུ་མེད་དེ་རྣམ་གཅོད་དུ། །

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཐལ་བ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཐལ་བ་སྤང་བ་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གཉིས་ཁྱབ་བྱེད་རྗེས་སུ་ཞུགས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ཞུགས་

241

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་དོན་དོན་བཞིན་1

སྒྲུབ་པར་བྱེད། །
གཅིག་དེ་གཞན་ལ་གཉིས་སུ་གྲུབ། །
བྱས་པ་དེ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་མ་བྱུང་གཉིས་ཀ་མཐོང་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།གཞི་གང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པ་དེ་རྣམ་གཅོད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི།ཁྱད་པར་གཉིས་སྒྲུབ་པར་2

གཟུང་ནས་

སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།3

དེ་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་
པ་ཡིན་ལ།གཅིག་དེ་གཞན་རྩོལ་བྱུང་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་བུམ་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལ་ཞུགས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བས་སྐྱོན་མེད་ལ།མི་རྟག་པ་མིན་པའི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། བྱས་པ་ཡང་མི་རྟག་པ་མིན་པའི་རྩོལ་4

བྱུང་ལ་ཞུགས་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(དེ་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བའི་དཔེ་)ནི།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་ཞུགས་པ་བཞིན་གྲུབ་ན། །

1 <<རང་>>རྣམ་གཅོད་དུ།།གྲུབ་དོན་དོན་བཞིན་ <<རྩ་>>རྣམ་བཅད་དུ།།གྲུབ་དོན་དོན་གཞན་
2 <<སྐུ་>> བྱར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པར་
3 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> - <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མ་

242

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཀར་གཟུགས་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པ་ལས། །
རིམ་པ་བཞིན་དུ་5

བཟློག་རིམ་ལ། །
གསུམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར། །
གཏན་ཚིགས་གལ་ཏེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཇི་ལྟར་ཞུགས་པ་བཞིན་གྲུབ་ན།དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ཚིགས་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར།དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་མིན་
ན།ཨུཏྤལ་ལ་དཀར་པོ་ཉིད་ལ་དཀར་པོས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཉིད་དང༌།ཡོན་ཏན་ཉིད་དང༌།བརྟེན་པ་ཉིད་དང༌། གསུམ་རྟོགས་པ་དང༌།གཟུགས་ཉིད་ལས་ཡོན་ཏན་ཉིད་དང༌།བརྟེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པ་དང༌།ཡོན་ཏན་ཉིད་ལས་བརྟེན་པ་གཅིག་ཏུ་སྟེ་གཅིག་པུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་མི་འཐད་དོ།།ལུགས་ལས་ལྡོག་པའི་རིམ་པ་ལ་ཡང་བརྟེན་པ་ལས་ཡོན་ཏན་དང༌།གཟུགས་དང་དཀར་པོ་གསུམ་དང༌།ཡོན་ཏན་ལ་གཟུགས་དང་དཀར་པོ་གཉིས།གཟུགས་ལས་དཀར་པོ་གཅིག་པུ་རྟོགས་པ་ཡང༌།དེ་མིན་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་(ལྡོག་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་འགལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཅིག་གི་ཚིག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །

གོང་དུ་གཅིག་ཚིག་སྨོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།གཞི་གཅིག་ལ་འགལ་བ་ལ་
5 <<རང་>>བརྟེན་པ་ལས།།རིམ་པ་བཞིན་དུ་ <<རྩ་>> རྟེན་པ་ལས།།རིམ་པ་རིམ་དུ་

243

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་བཀོད་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་གཅིག་གི་ཚིག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།འོ་ན་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་
དང༌།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་བཀོད་པ་ཡང་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བཟློག་པ་ལ། །1
འགལ་བ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

དེ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ།གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ལྡོག་པ་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་དང༌།དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་
ལ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གལ་ཏེ་གཞི་འདི་ན་གྲང་བའི་རེག་པ་མེད་དེ།མེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་2

གྲང་བའི་རེག་པ་
ཡོད་དེ།མེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མི་རིགས་ཏེ། གྲང་རེག་མེད་ཀྱང༌།རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།མེས་གྲང་རེག་འབའ་ཞིག་མི་འགྲུབ་ཀྱང༌། གྲང་རེག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་གང་དུ་ཞུགས་པ་ནི། །
དེ་ཡི་བྱེ་བྲག་ལ་རྨོངས་པའོ། །
1 <<རང་>>དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་བཟློག་པ་ལ། ། <<རྩ་>>དེ་ཡི་བསྒྲུབ་བྱ་བཟློག་པ་ལས། །
2 <<སྐུ་>>ཁས་བླངས་པའི་ <<ཤེས་>>ཁས་བླངས་པས་

244

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱས་པ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དང༌།མ་བྱུང་བ་གཉིས་པོ་གང་དུ་ཞུགས་པ་བསྒྲུབ་བྱར་གཟུང་ན་ནི།གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
གྱི་གཞིར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་སམ།མ་བྱུང་བའོ་ཞེས་སྒྲུབ་
ཀྱང་རུང་དེའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར།བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་ཀྱང་མ་
ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།མི་རྟག་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་
གོ།བདག་མེད་དོ་ཞེས་གསུང་བ་ཡང༌།ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་ཏེ།གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།མི་རྟག་པ་དང་བྲལ་བའི་བདག་མེད་ལ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་

1

འགྱུར་ཡང༌།དེ་ལ་མེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །རེག་བྱ་ཅན་མིན་པས་སྒྲ་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡང༌།མཐུན་ཕྱོགས་རྡུལ་ཕྲན་ལ་མེད།ནམ་མཁའ་ལ་ཡོད་པ་དང་།མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེམས་པའི་ལས་2

ལ་ཡོད།བུམ་པ་ལ་མེད་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་
ལ།རྡུལ་ཕྲན་ལ་མེད་པ་ནི།ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའོ། །
གཉིས་པ་(གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྒྲུབ་
པའི་ཡན་ལག་དགག་པ་དང༌།ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པའོ།།དང་པོ་(གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>>ཡོད་ན་དེ་ལྟར་ <<ཤེས་>>ཡོད་དེ་ལྟར་
2 <<སྐུ་>>སེམས་པའི་ལས་ <<ཤེས་>>སེམས་དཔའི་ལས་

245

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྗོད་པ། །
དེ་མཐུན་མེད་ལ་མེད་པ་ཡི། །
ཆོས་བསྟན་1

རྟགས་ཤེས་པ་དེ་ལ། །

དེ་དག་གི་རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ནས་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མཐུན་པ་དེ་དང་འདྲ་བ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འགལ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་རྟགས་དང༌། དེ་སྟོན་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ་ཞེས་པའོ།།འགྲེལ་བཤད་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་ཡང༌། རྩོད་སྒྲུབ་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལས་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པ་སྟེ།དེ་ལ་འོག་ནས་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་།དུ་བ་དེ་མེ་དུ་གཅིག་སྟེ་གཅིག་2

མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞིང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་དང༌། དེ་སྟོན་པའི་ངག་སྒྲུབ་ངག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ངེས་བཟུང་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(ངེས་བཟུང་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པ་དང༌།མ་ཁྱབ་པ་3

དང༌།མི་
སྲིད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའོ། །
དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རྩ་>>ཆོས་བསྟན་ <<སྡེ་>><<ཅོ་ནེ་>>ཆོས་ཅན་
2 <<སྐུ་>>དུ་བ་དེ་མེ་དུ་གཅིག་སྟེ་གཅིག་ <<ཤེས་>>དུ་བ་མེ་དུ་གཅིག་སྟེ་བསྟན་
3 <<སྐུ་>>མ་ཁྱབ་པ་ <<ཤེས་>>ཁྱབ་པ་

246

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་མཐུན་མེད་ལ་མེད་པ་ཉིད། །
ཅེས་སྦྱོར་ཐུན་མོང་མིན་རྟག་འགྱུར། །1

དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་མཐུན་པའི་མེད་པ་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་སྦྱོར་ན་ནི་མཚན་ཉིད་ཁྱབ་ཆེས་པར་འགྱུར་ཏེ།དོན་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་འདྲ་བ་མེད་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པའོ།།དེ་ལྟ་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་རྟག་པ་དང་མཐུན་པ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་སོགས་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བ2

་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(མ་ཁྱབ་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མེད་པ་ཉིད་ལ་ཞེས་ངེས་བཟུང་། །3
ཁྱབ་མཉམ་འབའ་ཞིག་རྟགས་སུ་འགྱུར། །

བསྒྲུབ་བྱར་མེད་པ་ཉིད་ལ་སྟེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པའོ་ཞེས་ངེས་བཟུང་སྦྱར་ན་ནི་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་དང་ཁྱབ་མཉམ་འབའ་ཞིག་རྟགས་སུ་འགྱུར་གྱི།ཁྱབ་མི་མཉམ་པ4

་རྩོལ་བྱུང་ལྟ་
བུ།དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།དེ་མི་
1 <<རང་>>མིན་རྟགས་འགྱུར། ། <<རྩ་>>མི་རྟག་འགྱུར། །
2 <<སྐུ་>>སོགས་ལ་ཚད་མས་མཐོང་བ་ <<ཤེས་>>སོགས་ལ་མ་ཚང་ངམ་མཐོང་བ་
3 <<པེ་>><<སྣར་>>བཟུང་། ། <<རྩ་>>གཟུང། །
4 <<སྐུ་>>ཁྱབ་མི་མཉམ་པ་ <<ཤེས་>>ཁྱབ་མཉམ་པ་

247

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་གྱི།མི་མཐུན་ཕྱོགས1

་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་གློག་ལ་སོགས་པ་དང༌།ལྷན་ཅིག་
ཁོ་ནར་མི་འགྱུར་བས།རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གསུམ་པ་(མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་མཐུན་ཉིད་ཅེས་འདོད་མ་ཡིན། །
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅེས་ངེས་པར་བཟུང་ན་སྐྱོན་མེད་ཀྱང༌།དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་པས་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་དང༌།ཁྱབ་ཆེས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་མིན་པ་ཁོ་
ན་ལ་མེད་ཅེས་ངེས་པར་བཟུང་བར་སྦྱོར་ན་ནི།མཚན་ཉིད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང༌།དེ་ཁོ་ན་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་
འགལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཅིག་ལའང་2

རྣམ་པ་དུ་མ་མཐོང་། །
དེར་ཐལ། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གཏན་ཚིགས་གཅིག་ལའང༌།མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།འོ་ན་ཁྱོད་ལ་ཡང་ཉེས་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཅེས་པའི་ 1 <<སྐུ་>>མི་མཐུན་ཕྱོགས་ <<ཤེས་>>མཐུན་ཕྱོགས་
2 <<རང་>>གཅིག་ལའང་ <<རྩ་>>གཅིག་ལ་

248

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ངེས་བཟུང་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་དང་དོན་མཐུན་པ་ཁོ་ན་
མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་གྱི།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ལོག་པ་ཁོ་ནས་མཐུན་པ་མཐུན་
ཕྱོགས་སུ་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གསུམ། སྒྲུབ་ངག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(སྒྲུབ་ངག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་ཞེ་ན། །1
གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པས་ནུས་མ་ཡིན། །

གཏན་ཚིགས་དེའི་བདག་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གིས་སྟོན་ཅིང་དེས་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ཞིང༌།དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ངག་གིས་སྟོན་པ་ཉིད་ཅེ་ན།སྒྲུབ་ངག་གིས་གཏན་ཚིགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བ་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དཔེ་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་

1 <<རང་>>ཀྱིས་སྟོན་ཞེ་ན། ། <<རྩ་>>ཅེས་སྟོན་ཅེ་ན། །

249

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

1

དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དངོས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡང་དག་དོན་བཞིན་ན་་་་་་་་་་་་། །

ཡང་དག་པ་དོན་དམ་པ་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌།ལྷན་ཅིག་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ཅིང༌།དེའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྟོན་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་རྣམ་པ། །

གང་གིས་2

གང་ལ་ཞེས་མ་བརྗོད། །

ཕྱོགས་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་ཁྱོད་ལྟར་ན་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་མི་རིགས་པར་ཐལ།རྣམ་པ་གང་གིས་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་དང༌།གཞི་གང་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་གྲུབ་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་རིགས་མི་མཐུན་འདི་ལ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ།མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཏན་ཚིགས་རང་ཉིད་བརྗོད་པས་སྟོན་པར་འདོད་ན་ནི།དེ་ལྟ་བུ་གང་དུ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་དོ།།ཕྱོགས་ཆོས་མ་བརྗོད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌།ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་

1 <<སྐུ་>>བརྟེན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བསྟན་
2 <<རང་>>གང་གིས་ <<རྩ་>>གང་ཞིག་

250

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌།དེ་བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་ཏུ་འགྱུར་ན་ནི།
རྩ་བ།

ཤེས་པར་བྱེད་ལས་འདས་པ་བཞིན། །
དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མཐོང་མ་ཡིན། །
དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ།ཤེས་པར1

་བྱེད་ལས་འདས་པ་བཞིན་ཏེ།ཤེས་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་གྱི་

2

སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་
ཏུ་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཉིད་སོགས་སྒྲ། །
མི་རྟག་རྟགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །

མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།དེའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་

རོ།།ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་སོ། །
གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་
གི་འབྲེལ་པ་སྟོན་མི་ནུས་པ་ལན་དུ་མི་རུང་བ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པ་དང༌།ཁྱབ་པ་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་(གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་འབྲེལ་པ་སྟོན་མི་ནུས་པ་ལན་དུ་མི་རུང་བ་)ནི། གཏན་
1 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པར་
2 <<སྐུ་>>གྱིས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གྱི་

251

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཚིགས་བརྗོད་པའི་ཚིག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་མ་བསྟན་པ་སྟེ།

1

གཏན་ཚིགས་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མ་བསྟན་པ་ཞེས་བརྗོད་པས་དེ། །
ཇི་ལྟར་གང་ལ་ཞེས་མ་བརྗོད། །
དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ལྟ་བུ་མིན་ཞེས་བརྗོད་པས་ལན་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ།དེ་ཇི་ལྟར་ལྡན་པ་དང༌།གང་ལ་ལྡན་པ་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པ་ལ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལྷན་ཅིག་རྒྱུ་བས་2

བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །

རྟགས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བས་སྒྲུབ་ལ།སྒྲུབ་བྱེད་དང་འདྲ་བ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་སྟོན་མི་ནུས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དེ་མིན་དཔེ་གཉིས་ལས་འགྱུར་བས། །

1 <<སྐུ་>>མ་བསྟན་པ་སྟེ། <<ཤེས་>>མ་བསྟན་པ་དེ།
2 <<རང་>>རྒྱུ་བས་ <<རྩ་>>རྒྱུད་ལས་

252

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཚིག་གིས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།འབྲེལ་པ་དེ་ནི།ཆོས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་གཉིས་ལས་གོ་བར་འགྱུར་བ་གཉིས།དེ་ལས་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(ཁྱབ་པ་ངེས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་དུ་ཐལ་བ་)ནི།རྟགས་ལ་མི་རྟག་སེར་སོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་དུས་ན།བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རྟགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱས་ཁྱབ་པ་བསྟན་པ་རྟགས་ཡང་དག་དང༌།མ་བསྟན་པ་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱོན་མེད་དེ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྩོད་
གཞི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མི་རྟག་ཉིད་སོགས་མཐོང་བ་དེ། །1
བསྒྲུབ་བྱར་གཞན་དག་འདོད་དམ་ཅི། །
ཚོགས་དོན་བསྒྲུབ་བྱར་རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོས་གཞན་དག་འདོད་དམ་ཅི་མི་འདོད་པར་ཐལ།དེར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཡང་ན་རྩོད་གཞི་ལ་མི་རྟག་ཉིད་སོགས་ཐུན་མོང་2

བ་དེ།བསྒྲུབ་བྱར་རྩོད་
སྒྲུབ་མཁན་པོ་མི་འདོད། ཆོས་འབའ་ཞིག་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་
དགག་པ་དང༌།བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་

1 <<པེ་>><<སྣར་>>དེ། ། <<རྩ་>> སྟེ། །
2 མཐུང་མོང་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཡང་།མཐོང་་ཞེས་པ་ཡིན་སྙམ།

253

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པའོ།།དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ།

ཆོས་མཐུན་པ་ལས་དཔེར་བརྗོད་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་1

གཏན་ཚིགས་
སོ་ཞེས་པ་དེ་ལ།
རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ།དཔེར་བརྗོད་པ་དེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ནི་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ལས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡོད་པ་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དེ།དཔེར་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་སྟེ་སྐྱེ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།བུམ་པ་བཞིན།དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་སྐྱེ་ལྡན་ནོ།།དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་
རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་བཞི།ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌།རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌།དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་སོགས་2

ལ་

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མིང་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།སྤྱིར་བཏང་དམིགས་
བསལ་གྱི་དོན་དགག་པའོ།།དང་པོ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།དངོས་

1 <<རང་>>སྒྲུབ་པའི་ <<རྩ་>>བསྒྲུབ་པའི་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སོགས་ <<ཤེས་>>རྟགས་ <<ཞོལ་>> རྟོགས་

254

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌། སྒྲ་བྱུང་གི་སྒྲ་མི་འཐད་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་ཆོས་མཐུན་སྒྲུབ་བྱེད་ན། །
ཆ་ཤས་དག་མིན་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

གལ་ཏེ་དཔེ་དང་ཆོས་སུ་བསྟན་པ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན།ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ངག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།དམ་བཅའ་དང༌།གཏན་ཚིགས་དང༌།དཔེ་དང།ཉེར་འཇལ་དང༌། མཇུག་སྡུད་དང་བཅས་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་
གྱི་ངག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཉམས་སོ། །བྱ་བ་གཅིག་འཇུག་པ་དེ་ནི།ཐ་དད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་རིགས་པས།ཡན་ལག་ལྔ་ག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་

ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།མི་རིགས་ཏེ།དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་མ་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(སྒྲ་བྱུང་གི་སྒྲ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ལྔ་པ་མིན། །

དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྟགས་སོ་ཞེས་ལྔ་པ་འབྱུང་ཁུང་གི་སྒྲས་སྦྱར་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་

255

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་འབྱུང་ཁུངས་དང༌།འབྱུང་ཁུངས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་ཁོ་ནར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ནགས་ནས་ཤིང་གཅོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ལ།ལྔ་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡོད་ཀྱང་།རིགས་པ་ཅན་པས་སྒྲ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པས། གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།ཆོས་མཐུན་པ་ལ་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་ངག་

དང༌།ཤེས་འདོད་རྩོད་པ་འབྱུང་བས་བརྒྱུད་ནས་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་

གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ངག་ཅེས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར། །

ངག་ཅེས་ངག་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ངག་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་ངག་སོགས་
འབྱུང་བས་དཔེར་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།དངོས་དང་།དེའི་ལན་དགག་པ་དང༌།དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་ངག་སོགས་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་
ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པས། །

256

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ངག་ལས་ཤེས་འདོད་སོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པས་སོ་ཞེ་ན།རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་དམ།བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་པས་འདོད།
རྩ་བ།

གཉིས་ཀའང་གཞན་དུ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །
དང་པོ་ལྟར་ན།ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བསྟན་པའི་བློ་དེ་ཁོ་ན་
གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་ལོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན།ཕྱིར་རྒོལ་གྱིས་སྒྲུབ་ངག་ཐོས་པའི་
ཉན་ཤེས་དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བས་གཉིས་ཀ་ལྟར་ནའང་གཞན་དུ་མི་རིགས་པ་མཐུན་པར་འགྱུར་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ཉན་ཤེས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་1

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་མཐུན་གཏན་ཚིགས་དེ་མ་ཡིན། །

བརྒྱུད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཡང༌།ཉན་ཤེས་གཏན་ཚིགས་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ།དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་བརྗོད་པ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་ནི་དེའི་ཚིག་ལས་བར་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཉན་ཤེས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཉན་ཤེས་པར

257

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མ་ཡིན་དེ་ལའང1

་སྐྱོན་གཉིས་ཕྱིར། །

དེ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལའང་སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར།ཆོས་མཐུན་པ་ལས་དཔེར་བརྗོད་པ་ཡང༌།རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པས་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནམ།བརྒྱུད་པས་ཡིན།2

དང་པོ་ལྟར་ན།ཆོས་མཐུན་པ་
དམིགས་པ་ཤེས་པ་ཡང་རྟགས་སུ་ཐལ་ལ།གཉིས་པ་ལྟར་ན།ཉན་ཤེས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའོ་ཞེས་པ་ལས་ནི་དཔེར་བརྗོད་དང༌།ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ལས།གང་དམ་བཅའ་སྟོན་པ་དེ་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གནས་སྐབས་ལ་ཡང་གཞན་མི་སྲིད། །
དམ་བཅའ་འདྲེན་པའི་དཔེ་དང༌།ཆོས་མཐུན་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།སྐབས་སུ་བབས་པའི་དམ་བཅའ་འདྲེན་པའི་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཡང༌།ཡན་ལག་ལྔ་ག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་གྱི་གཞན་མི་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། སྲིད་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཁྱོད་ལྟར་ན།ཆོས་མཐུན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དཔེར་བརྗོད་པ་སོགས་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་(དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་ངག་སོགས་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>དེ་ལའང་ <<རྩ་>>དེ་ཡང་
2 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>>བརྒྱུད་པས་ཡིན་ནམ།

258

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་ཕྱིར། །

རྣམ་པར་བརྟགས་པ1

་སྲིད་མ་ཡིན། །

སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་རྣམས་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ།དཔེ་བརྗོད་པ་སོགས་2

རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པས།གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལ་
གནོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།ལྷས་བྱིན་ལ་གསེར་གྱི་སྣོད་དམ་འཁར་བའི3

་སྣོད་དུ་ཟན་
བྱིན་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་བརྟག་པ4

་ཡིན་ཡང་རུང༌།ལྷས་བྱིན་ལ་མར་

གསར་དང་ལོ་མ་བྱིན་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་བསྡུ་བའི་ཚིག་ཡིན་ཡང་རུང༌།སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ལྔ་པོ་སོ་སོ་བ་དང༌།བསྡུས་པ་གང་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དམ་བཅའ་བརྗོད་པ་དང༌།དཔེ་བརྗོད་པ་སོགས་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་ཕྱིར་དྲུག་པར་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

དེའི་ཕྱིར་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེར་བརྗོད་པ་གཏན་ཚིགས་ཞེས་དྲུག་པར་
ཏེ།དྲུག་པའི་སྒྲ་སྨོས་པས་གཞན་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་གཅོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<སྡེ་>><<ཅོ་>> རྟོག <<པེ་>><<སྣར་>>རྟག <<རྩ་>>བརྟགས་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སོགས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>རྫོགས་
3 <<སྐུ་>>དམ་འཁར་བའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཁང་པའི་
4 <<སྐུ་>>བརྟག་པ་ <<ཤེས་>>རྟག་པ་

259

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལ་ཡང་། །
ཁྱད་པར་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དྲུག་པར་བྱས་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཚིག་ལྷག་པས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་
གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ངག་ཀུན་མི་འདོད་ཞེ་ན་གང་། །
འདོད་དེ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱིས། །

སྔར་སྨོས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངག་ཀུན་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དེ།གཞལ་
བྱ་ལ་སོགས་པ་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་ཡོད་ཀྱང༌།སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པ་ཉིད་ཅེ་ན་ཡང༌།དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཏན་ཚིགས་སུ་གང་འདོད་པ་དེ་དཔེར་བརྗོད་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་མི་འཁྲུལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱིས1

་ཏེ་
ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་(དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་སོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མིང་བཏགས་མིང་དུ་འདོད་པ་དགག་

པ་)ནི།དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་སོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> བྱས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>གྱིས་

260

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

1

བཏགས་མིང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དགོས་པ་མེད་པར་དངོས་ཀྱི་ནི། །
སྒྲ་དོན་འདས་པར་2

འདོད་མ་ཡིན། །

དམ་བཅའ་བརྗོད་པའི་ངག་སོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མིང་འདོགས་པ་མི་
རིགས་པར་ཐལ།དེ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།ཁྱབ་པར་ཐལ།དགོས་པ་མེད་
པར་འདོད་པ་མིང་ཉིད་ཀྱི་ནི་སྒྲའི་དོན་ལས་འདས་པ་བཏགས་མིང་འཇུག་པར་འདོད་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སེངྒེ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡང་དཔའ་བ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་གོ་བ་ལགས་པའི་ཆེད་དུ་བཏགས་པའོ།།དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་སྟོན་པའི་ངག་ལ་དངོས་མིང་དང་གཞན་རྣམས་ལ་བཏགས་མིང་ངོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རྣམ་གྲངས་ཙམ་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ།སྒྲུབ་ངག་གི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམ་གྲངས་ཙམ་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་(སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་དོན་དགག་པ)ལ་གཉིས།དངོས་དང་།གཏན་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བཏགས་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྡེ་>><<ཅོ་>>དོན་འདས་པར་ <<པེ་>><<སྣར་>>དོན་ལ་འདས་ <<རྩ་>>ལས་བརྒལ་བར་

261

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།གལ་ཏེ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་སྤྱིར་བཏང་ནས།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་ནི།དམིགས་ཀྱིས་

བསལ་བ་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་སྤྱིར་བཏང་བ་ལ། །

དམིགས་བསལ་ཡོད་པར་སྲིད་མ་ཡིན། །

བྱས་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིའི་ནང་དུ་བྱེ་བྲག་འདུས་པ་ལ་བུམ་པ་དམིགས་
ཀྱིས་དགར་བའི་དོན་ཡིན་ནམ།སྤྱིར་བཏང་ཁས་བླངས་ན།དམིགས་བསལ་གྱིས་

1

གནོད་པ་ལྟ་བུ།དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་རྗེས་སུ་སྤྱིའི་དོན་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་
ལྟ་བུའི་དོན་ཡིན།དང་པོ་ལྟར་ན།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་སྤང་མི་ནུས་ལ།གཉིས་པ་ལྟར་ན།མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཏང་བ་ལ་དམིགས་
གསལ་གྱི་དོན་འཐད་པ་ཡོད་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དཔེར་བརྗོད་ཆོས་མཐུན་ཙམ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མིང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་)ནི།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བས་སྟོང་པའི་དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དེ།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།2
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>>གྱིས་ <<ཤེས་>>གྱི་
2 <<སྐུ་>>དེ།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དང་།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །

262

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེར་སྣང་གིས་སྟོང་ཆོས་གཞན་དང་། །
མཚུངས་ཏེ་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་ན། སྒྲ་རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བཞིན་ཞེས་
དཔེ་དང༌ཆོས་མཐུན་པ་དང༌།དུང་སྒྲ་རྟག་སྟེ།རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གློག་
བཞིན།ཞེས་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེར་སྣང1

་གིས་སྟོང་ཞིང༌།ཆོས་གཞན་དཔེ་དང་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར།རྟགས་དང༌།ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་སོ།།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་མིན་པར་ཁས་བླངས་དགོས་པ་ནི། འཁྲུལ་བ་དང་བཅས་པ་དང་འགལ་བ་དང་།སྐབས་དང་མཚུངས་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པ་དང༌།དུས་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བའོ།།ཞེས་གྲངས་ངེས་བྱས་པའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སོ།།ཞེས་རྗོད་
པར་བྱེད་དོ། །

བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི།བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འདི་ལ་ཡོད་པས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་
1 <<སྐུ་>>ལྟར་སྣང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེར་སྣང་

263

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བརྗོད་པ་སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སོ་ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ།།བུ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བརྗོད་ན།ཕ་ཁོ་ན་དེ་དང་ལྡན་པར་གོ་བ་ལྟར་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་ཞེས་པས་གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་དང༌།དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་(བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།བསྒྲུབ་བྱའི་སྤྱི་རྟགས་སུ་

ཐལ་བ་དང༌། ཡ་གྱལ་རྟགས་སུ་ཐལ་བ།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(བསྒྲུབ་བྱའི་སྤྱི་རྟགས་སུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ། དེ་ལ་ཡང་།

སྤྱི་ཉིད་ཆོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །

བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་
སམ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ཡིན།དང་པོ་ལྟར་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་སྤྱི་ཉིད།བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་བཞིན་དུ།ཚོགས་པ་ཅན་ལས་ཐ་དད་པའི་ཚོགས་པའི་སྤྱིའི་ཆོས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་ན་ཚོགས་པའི་སྤྱིའམ་ཡ་གྱལ་གང་རུང་རྟགས་སུ་ཁས་

ལེན་དགོས་པས་རྟགས་གང་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་འདོད་མེད་པའི་མ་གྲུབ་

264

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་བཤད་པའི་གོང་བུ་རྭ་ཅན་འདི་ཆོས་ཅན།རྟ་ཡིན་ཏེ་རྭ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།ཚོགས་པའི་ཆོས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཡ་གྱལ་རྟགས་སུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་མིན། །
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་འཐད་པ་མིན་པར་ཐལ།མི་རྟག་པ་ནི་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།རང་

ཉིད་ཆོས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ཆོས་གཞན་གྱི་རང་དབང་བའི་རྟེན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཅན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་པས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་ཞིང༌།དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ལྡན་པའི། །
ཆོས་ཐོབ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

སྤྱིའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འཐད་པས་ཁྱད་པར་ཤེས་

265

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འདོད་ཆོས་ཅན།བསྒྲུབ་བྱ་དང༌།དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ།དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་གཞན་གྱི་མ་ངེས་པ། །

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌།དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ཡིན་
ན་གཞན་གྱིའང་སྟེ།མི་རྟག་པ་དང་ལྡན་པའི་བུམ་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་
འགྱུར་ལ།དེ་ལྟར་ན་མིག་གི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང༌། སྒྲ་རྟག་སྟེ་ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མ་ངེས་པ་འཁྲུལ་བ་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་སུ་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིརགཉིས་པ་(དངོས་གྱུར་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

མཁའ་སོགས་ཡོད་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ཡི། །
སྦྱོར་བའང་འགོད་1

པར་མི་བྱེད་འགྱུར། །
དངོས་པོར་གྱུར་པ་ནམ་མཁའ་དང་བདག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་2

སྒྲུབ་
པའི་སྦྱོར་བའང་འགོད་པར་མི་བྱེད་པ་རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།ཤེས་འདོད་ 1 <<པེ་>><<སྣར་>>སྒྲུབ་པ་ཡི།།སྦྱོར་བའང་འགོད་ <<རྩ་>>བསྒྲུབ་པ་ཡི།།སྦྱོར་བའང་དགོད་ 2 <<སྐུ་>>ཡོད་པར་ <<ཤེས་>>ཡོད་པའི་ཕྱིར་

266

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆོས་ཅན་དང་བསྒྲུབ་བྱ་མི་སྲིད་པས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(སེར་སྐྱ་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སེར་སྐྱ་རྣམས་ན་རེ་དེའི་སྦྱོར་བ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ།རྣམ་པ་ལྡན་པ་དང་བསལ་1

ཏེ་འོངས་
པའོ་ཞེས་པ་འདི་ལ།
སེར་སྐྱ་པ་ན་རེ།ཕྱི་རྒོལ་གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ།གཞན་གྱི་

དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཉིས་ཏེ།གཙོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྔ་ལྟ་བུ།རང་ཕྱོགས་བསྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམ་པར་ལྡན་པ་དང༌།གཞན་ཕྱོགས་བཀག་ནས་དེ་ཁོ་ན་འོངས་པ་བསལ་ཏེ་འོངས་པའོ་ཞེས་པའོ།།ཕྱི་མའི་དོན་ནི་གཞན་
བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་གྲུབ་པར་འདོད་པའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྣམ་པར་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་དང༌། བསལ་ཏེ་འོངས་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྣམ་པར་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང༌། ཉེས་པ་དེ་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་མཚུངས་པའོ།།དང་པོ་(མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།གཙོ་བོ་རང་མཚན་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་
1 <<རང་>>བསལ་ <<རྩ་>>གསལ་

267

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འཐད་པ་དང༌།གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་རང་མཚན་པ་ཙམ་སྒྲུབ་ན་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པའོ།།དང་པོ་(གཙོ་བོ་རང་མཚན་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འཐད་པ་)ལ་གསུམ།རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འགལ་བ་དང༌།དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌།ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འགལ་བ་)ནི།རྣམ་པར་ལྡན་པའི་སྒྲུབ་ངག་ནི་དམ་བཅའི་བརྗོད་པ་སོགས་ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དེའི་ནང་ནས་གཅིག་སྐྱེས་བུར་བརྗོད་པ་ནི།གཙོ་བོ་ཡོད་དེ།གསལ་བ་ཐམས་ཅད་དང་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ཡང་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་བདེ་བའི་རིགས་གཅིག་པ་དང༌།སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་པ་མཐོང་བས་
འབྲས་བུ་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། རྒྱུ་གཅིག1

་སྔོན་དུ་སོང་བར་བསྒྲུབ་པ་
ཡིན་པ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་གཙོ་བོ་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་2

ལྡན་པ་

བསྒྲུབ་པའོ། །
རྩ་བ།

ཚད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། །

མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་རང་མཚན་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་
མི་འཐད་པར་ཐལ། གྲངས་ཅན་དེ་ལྟར་འདོད་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཟུང་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པས་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གི
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དང་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -

268

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་འགྱུར། །
བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌།སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་

ཁས་བླངས་ཏེ། གཙོ་བོ་ཆ་མེད་དེ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་དང༌།དེ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཁས་བླངས་སོ། །
རྩ་བ།

རྒྱས་པའི་ངག་མིན་བརྗོད་མ་ཡིན། །

སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།གཏམ་རྒྱུད་རྒྱས་པའི་ངག་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འཐད་པ་མིན་ཞིང༌།ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ངག་བསྡུས་པ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་)ནི།འབྲས་བུས་1

རྒྱུ་དཔོག་པ་ལྷག་མ་དང་
ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལས་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ།ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་ཚིག་དེ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ།

གཙོ་བོ་རྗེས་འགྲོ་དང་ལྡན་མིན། །
མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>བུས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བུ་

269

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ། ཤིང་གི་ཤུན་ལྤགས་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་གཅིག་དཔེར་ཁས་བླངས་ཀྱང༌།གཙོ་བོ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ངག་ཀྱང་ཉེ་བར་འཇལ་མི་རིགས། །
སྦྱོར་བ་དག་གིས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཉེ་བར་འཇལ་མི་རིགས་པར་ཐལ།ངག་གིས་བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་བ་1

བཞིན་དུ་གཙོ་བོ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དམ་བཅའི་དོན་དང་འགལ་བར་འགྱུར། །
ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་འབྲས་བུ་གཅིག་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་གཙོ་བོ་གཅིག་སྔོན་དུ་སོང་བར་མི་གྲུབ་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་འབྲས་བུ་དུ་མ་མཐོང་བའི་
རྟགས་ཀྱིས་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་དུ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའི་དོན་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་རང་མཚན་པ་ཙམ་སྒྲུབ་ན་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང་།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།རྒྱུ་ཡོད་པ་སྔོན་དུ་སོང་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི།གཅིག་ཁོ་
ན་སྔོན་དུ་སོང་བར་བསྒྲུབ་པ་མིན་ནོ་ཞེས་པ་དང༌།གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་

1 <<སྐུ་>>པའི་ལྟ་བ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>པ་ཇི་ལྟ་བ་

270

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བྱ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རྩོད་པ་མེད་ཕྱིར་ཡོད་ཙམ་མིན། །

གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པ་དང༌།འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ཡོད་ཙམ་གཞན་དོན་རྟགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཀྱང་རྩོད་པ་
མེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ཐ་དད་ཤིང་ཤུན་ལ་སོགས་བཞིན། །
གསལ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱི་

1

རྒྱུ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡོད་པ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཤིང་ཤུན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བ་2

རིགས་མི་མཐུན་
ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་རིགས་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྗེས་འགྲོ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་ཅེ་ན། །
དེ་ཙམ་ལྔ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བཀོད་པ་ཡིན་ལ།བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་

1 <<སྐུ་>>གསལ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱི་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱིས་
2 <<སྐུ་>>གསལ་བ་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་

271

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོ་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་འགྲུབ་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

རིགས་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན། །
གསལ་བ་1

ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་རིགས་གཅིག་རྗེས་སུ་
འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་བཀོད་ཀྱང༌།ལྟར་སྣང་གསུམ་པོ་གང་རུང་གཅིག་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཉེས་པ་དེ་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་)ལ་གསུམ།དགག་པ་དངོས་དང༌།
ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌།མ་ངེས་པ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

གཞན་དུ་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ཉིད། །2
རིགས་གཅིག་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་སྟེ།གཞན་དུ་དེ་ཙམ་ལྔ་ལ་སྙིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ཉིད་མཐོང་བས་སོ་ཞེ་
ན།འབྲས་བུ་གཅིག་མཐོང་བས་རིགས་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མི་གྲུབ་པར་ཐལ།འཇིག་རྟེན་ན་མིག་དང་གཟུགས་དང༌།སྣང་བ་དང༌།ཡིད་བྱེད་སོགས་ལ་གཙོ་བོ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱང༌།འབྲས་བུ་རྣམས་གཅིག་སྐྱེད་པ་3

མཐོང་བའི་

1 <<སྐུ་>>གསལ་བ་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་
2 <<རང་>>གཅིག་པ་ནི། ། <<རྩ་>>གཅིག་པུ་ནི། །
3 <<སྐུ་>> སྐྱེད་པ་ <<ཤེས་>>བྱེད་པ་

272

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
ཕྱིར་རོ།།རྒྱུ་གཉིས་ཏེ།ཉེ་བར་ལེན་པ་དང༌ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་1

འབྲས་བུ་

གཅིག་མཐོང་བས།རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཉེར་ལེན་གཅིག་སྔོན་དུ་སོང་བར་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི།ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཅིག་ཁོ་ན་སྔོན་དུ་སོང་བར་མི་སྒྲུབ་པས་
སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཉེ་བར་ལེན་པ་ལའང་དེར་འགྱུར། །
ཉེ་བར་ལེན་པའང་འབྲས་བུ་གཅིག་མཐོང་བས་རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་ནུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པར་ཐལ།རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དྭངས་བ་2

དང༌།མཐར་སྤྲོ་བ་ལ་
སོགས་པའི་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་ན་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་ལོ།།དྭངས་པ་དང༌།རྙོག་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྔ་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེས་བུའི་རང་བཞིན་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཕྱི་མིན་གཉིས་ཀར་སྐྱོན་ཡོད་ཕྱིར། །
ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྔ་ཁོ་ན་ལ།དྭངས་བ་3

ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འཐད་པ་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས། <<ཤེས་>> -
2 <<སྐུ་>>དྭངས་བ་ <<ཤེས་>>དང་བ་
3 <<སྐུ་>>དྭངས་བ་ <<ཤེས་>>དང་བ་

273

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མིན་པར་ཐལ།དྭངས་བ་དང་སྤྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེས་བུ་ལ་ཡང་མཐོང་ངམ།རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པ་དང་ཐ་མི་དད་པའམ།ཐ་དད་དུ་འཛིན་ཀྱང་རུང༌།འབྲས་བུ་གཅིག་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་གཅིག་འདོད་པ་གཉིས་ཀར་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།རྣམ་པར་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚད་ལྡན་བཅུ་དྲུག་མཐོང་བ་
སོགས་གཞན་བཞི་ལའང༌།རྗེས་དཔག་གཞལ་བྱ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁས་བླངས་ན་ཡང་འགལ་བ་ཉིད། །

སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་སོགས་བསྒྲུབ་པ་གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་ནས།འགལ་བའི་སྐྱོན་སྟོན་པ་ནི།དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཁས་བླངས་ན་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།ཤིང་གི་ཤུན་ལྤགས་སོགས་ཤིང་སྔ་མའི་ཉེར་ལེན་དང༌།རྒྱུ་དུ་མ་ལས་འབྱུང་གི།གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་ཁེགས་པས་རྟགས་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི

1

་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་(མ་ངེས་པ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མ་ངེས་པར་ཡང་འགྱུར་་་་་་་་་་་་་་། །

1 <<སྐུ་>>ཀྱིས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཀྱི་

274

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟགས་མ་ངེས་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ།ཤིང་རློན་1

དང་ཁམ་ཕོར་ལ་སོགས་
པས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་གསུམ་གང་རུང་

2

ལས་མི་འདའོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དཔེ་ནི། །
བསྒྲུབ་བྱས་འཕངས་3

ཀྱང་་་་་་་་་་་་་། །

དམ་བཅའི་ཚིག་དེས་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་འཕངས་ཀྱང༌།དམ་བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་ན། དཔེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱས་དམན་པ་ཞེས་འབྱུང་ཡང༌།དཔེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་འཆད་པས་དོན་འདྲའོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ཡོད་མིན། །
གཙོ་བོ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དཔེ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ན་བསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཚད་དང་ལྡན་པ་དང་རྒྱུ་དང༌། འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་དང༌།ནུས་པ་འཇུག་པའི་དང༌།སྣ་ཚོགས་པའི་ངོ་བོའི་གཏན་ཚིགས་ལྷག་མ་བཞིས་ཀྱང་དངོས་སུ་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་

1 <<སྐུ་>>ཤིང་རློན་ <<ཤེས་>>ཤིང་རླན་
2 <<སྐུ་>>གང་རུང་ <<ཤེས་>>གང་རུང་བ་
3 <<སྡེ་>><<ཅོ་ནེ་>>འཕངས་ <<རྩ་>>ཕོངས་

275

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲུབ་ན།ཚད་མའི་ཡུལ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱར་བར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(བསལ་ཏེ་འོངས་པའི་གཏན་ཚིགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།གཞན་ལུགས་
དགག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པ་དང༌།གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པ་དང༌།རང་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་གཞན་ལུགས་མཐའ་དག་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་(གཞན་ལུགས་དགག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གྲུབ་མིན་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །1
གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་རང་ཕྱོགས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་རྟག་གོ་ཞེས་པ་མ་ངེས་པ་2

ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་པ་
ཙམ་གྱིས་གཞན་ལུགས་མ་གྲུབ་བྱས་ཀྱང༌།རང་ལུགས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ལུགས་བཀག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ།ཆར་བབ་པའི་འབྲས་བུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་གངས་ཞུ་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་བཀག་
1 <<རང་>>གྲུབ་མིན་་་་་། ། <<རྩ་>>དྲུག་མིན་་་་་། །
2 <<སྐུ་>>མ་ངེས་པ་ <<ཤེས་>>མ་ངེས་སོ་

276

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ཆུ་ཀླུང་གང་བ་ལས་བསྒྲུབ་བྱར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འགེགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་མ་ཡིན། །
གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་དཔེ་དང་འགལ་བ་དང༌།ཁས་བླངས་འགལ་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པ་སོགས་ལས་ཀྱང༌།གཞན་ལ་གནོད་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱང་རིགས་མ་ཡིན། །
གསལ་བ་1

རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ཐལ།གཙོ་བོ་གཅིག་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང༌།སྤྱི་གཅིག་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ།གསལ་བ་2

རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀྱང་རིགས་པ་མིན་པར་ཐལ།ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཤིང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ3

་རྗེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>གསལ་བ་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་
2 <<སྐུ་>>གསལ་བ་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་
3 <<སྐུ་>>དང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལ་

277

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་ཐོགས་ན་ནི་ཟློག་པ་ལ། །
སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་ན།ཐ་དད་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཐལ་བ།གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་ནི་ལྡོག་པ་ཐ་མི་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་དུ་གཅིག་སོང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཅིག་བསལ་བ་ལ་འདི1

་མི་རིགས། །

གཙོ་བོ་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ།རྒྱུ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་
བ་བསལ་2

བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་གྲངས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར།ཡང་ན་གཞན་ལུགས་གཅིག་བསལ་བ3

་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་དེ་མི་
རིགས་ཞེས་བཤད་དོ། །
རྩ་བ།

རྣམ་ལྡན་བཞིན་དུ་ལྔ་ཉིད་མིན། །
གཞན་ཡང་།ཁྱད་པར་ཚད4

་ཕྱིར་རྗེས་འགྲོའི་ཕྱིར།ཞེས་སོགས།རྣམ་
པར་ལྡན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྔ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་བསལ་ཏེ་འོངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྔ་ཉིད་སྦྱར་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ།གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་རྗེས་

1 <<རང་>>བསལ་བ་ལ་འདི་ <<རྩ་>>གསལ་བ་ལ་དེ་
2 <<སྐུ་>>གསལ་ <<ཤེས་>><བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བསལ་
3 <<སྐུ་>>གསལ་བ་ <<ཤེས་>>བསལ་བ་
4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཚད་ <<ཤེས་>>ཆད་ <<ཞོལ་>>ཆོད་

278

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཐོགས་1

ལ།གཅིག་བསལ་ཏེ་འོངས་པ་ཞེས་སྦྱར་རིགས་ཀྱི་མཐའ་དག་བཀག་པ་

ལས་འོངས་པ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(རང་ལུགས་བསྒྲུབ་པ་གཞན་ལུགས་མཐའ་དག་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཐུག་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྒོལ་བ་རེ་རེ་བཀག་པ་ལས། །
གལ་ཏེ་རྗེས་ཐོགས་མར་འདོད་ན། །2
རྒོལ་བའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་ཉིད། །
བསལ་འོངས་3

རྣམས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །

ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།
རྒོལ་བ་རེ་རེ་ནས་མ་འདུས་པ་བཀག་པ་ལས།གལ་ཏེ་གཞན་ཕྱོགས་བཀག་པའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་འདོད་ན།ཐུག་པ་མེད་པའི་བསལ་འོངས་རྣམས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱི་རྒོལ་བའི་ལན་ལ་མཐའ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
གཉིས་པ་(ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།མ་གྲུབ་པ་དང༌མ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌དབྱེ་བ་མཐའ་མ་ཆོད་པས་སྐྱོན་ཆགས་པ་དང༌།འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པ་
1 <<སྐུ་>>ཐོགས་ལ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཐོག་མ་ལ།
2 <<པེ་>><<སྣར་>>གལ་ཏེ་རྗེས་ཐོགས་མར་འདོད་ན། ། <<རྩ་>>གལ་ཏེ་རྗེས་ཐོགས་མི་འདོད་ན།
3 <<རང་>>བསལ་འོངས་ <<རྩ་>>གསལ་འོངས་

279

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང༌།བརྗོད་དགོས་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པའོ། །དང་པོ་(མ་གྲུབ་པ་དང༌མ་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌དབྱེ་བ་མཐའ་མ་ཆོད་པས་སྐྱོན་ཆགས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་1

པ་ནས་ནི།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ནས་ནི་མ་གྲུབ་པ་དང༌།མ་ངེས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བའོ།།མ་གྲུབ་པ་ནི།དཔེར་ན།མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང༌།མ་ངེས་པ་ནི་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང༌།འགལ་བ་གཉིས་ཏེ།བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་

པོས་གཟུང་བྱ་ཡིན་པར་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་པས་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ།དེ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
རྩ་བ།

མ་གྲུབ་དབྱེ་བ་བརྗོད་མ་ཡིན། །
མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དཔེ་ཙམ་ལ་དགོས་ནུས་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ།མ་གྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དུ་མ་
ཡོད་པ་དང༌།མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་རིགས་པ་བརྗོད་པ་མིན་པས་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

1 <<རང་>>སྒྲུབ་ <<རྩ་>>བསྒྲུབ་

280

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འཁྲུལ་བ་ལ་ཡང་བརྗོད་མ་ཡིན། །
འཁྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དང༌།དབྱེ་བ་བརྗོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་བརྗོད་པ་ཙམ་རིགས་པ་མིན་ནོ། །
རྩ་བ།

དེ་ནི་ཐུན་མོང་མིན་པའང་ཡོད། །1
འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡང་། །
མ་ངེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡང་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའང་ཡོད་པ།2འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡང་ཡོད་ཀྱང༌།ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འགལ་བ་གཅིག་ནི་མཚུངས་པར་རོ། །3
གཅིག་ནི་མ་གྲུབ་ཐུན་མོང་མིན། །
འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དཔེ་བྱས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ།འགལ་བ་གཅིག་གི་ནི་མཚུངས་པ་རྒྱུ་སྟེ། བློ་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཀ་

1 <<རང་>>ཡོད། ། <<རྩ་>>ཡིན། །
2 <<སྐུ་>>མཐུན་མོང་མིན་པའང་ཡོད་པ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཐུན་མོང་མིན་
པའང་ཡོད་ལ།
3 <<རང་>>མཚུངས་པར་རུ། ། <<རྩ་>>མཚུངས་པར་རོ། །

281

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལ་མཐོང་བས་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།འགལ་བའི་དཔེ་གཅིག་ནི་མ་གྲུབ་
པའམ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལ་བརྟགས་1

ནས་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་(བརྗོད་དགོས་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བཟློག་པ་ཡི་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་། །
འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱང་མ་བརྗོད། །

སྔར་བཤད་པའི་དེ་དག་ནི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་ཏེ།བཟློག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌།འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱ་ལས་ལྡོག་པ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི།རྒྱུ་མཚན་དང་ཞེ་འདོད་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
དང༌།མཚན་ཉིད་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་
དགག་པ་དང༌།བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཁྲུལ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མ་ངེས་པ་སྟེ།
རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན།འཁྲུལ་བ་དང་བཅས་པ་དང་འགལ་བ་

1 <<སྐུ་>>བརྟགས་ <<ཤེས་>>བཏགས་

282

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང༌། སྐབས་དང་མཚུངས་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་པ་དང༌།དུས་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དེ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་བཅས་པ་ནི་མ་ངེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་ལས་གཞན་ལ་ཡང་འཇུག་པ་སྟེ།མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །
རྩ་བ།

ཁྱད་པར་ཡོད་མིན།
ཕྱོགས་ལས་གཞན་ལའང་འཇུག་ཅིང༌།ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་མི་འཇུག་པ་མ་
ངེས་པའི་དོན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།འགལ་བ་དང་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ལས།ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན།མ་ངེས་པའི་སྒྲ་གཞན་ལ་གནས་པ་འཐོབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ།དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་གང་བཀོད་ཀྱང༌།མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།དཔེ་མ་བསྟན་ན་ནི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ།དཔེ་བསྟན་ན་1

ནི་དེ་ལ་འཇུག་པས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བསྒྲུབ་
བྱའི་རིགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ།དེ་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ན།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡང་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ན་མི་རིགས་ཏེ།དེ་གཞན་ཡང་སྟེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་མ་ངེས་པ་ལས་གཞན་འགལ་རྟགས་2

སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བསྒྲུབ་བྱའི་
ཆོས་ལས་ལྡོག་པ་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ངེས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་དང་མ་ངེས་

1 <<སྐུ་>>པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ན་
2 <<སྐུ་>>འགལ་རྟགས་ <<ཤེས་>>འགལ་ཚིགས་

283

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་འགྱུར་ན་དེ་ནི་མི་རིགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
རྩ་བ།

གྲུབ་པའི་མཐའ་ཁས་བླངས་པ་ལས་འགལ་བ་ཅན་འགལ་བའོ་ཞེས་པ་
ལ།

འགལ་བ་གཞན་ཡང་དེ་བཞིན1

་མིན། །
སྔར་ལུང་ཁས་བླངས་ནས།ཕྱིས་དེ་དང་འགལ་བ་ཁས་བླངས་ན།གྲུབ་
མཐའ་དང་འགལ་བའི་2

འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཏེ།དཔེར་ན།བྱེ་བྲག་པས། རྫས་
རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་

རྫས་རྩོམ་པ་དང༌། ལུས་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་ནས།ཕྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་
ཅན། རྫས་རྩོམ་པ་མིན་ཏེ།ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན།དེ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དང༌།དམ་བཅའ་འགལ་བའི་སྐྱོན་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།གྲངས་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ།སེམས་པ་ཅན3

་མིན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།ཞེས་པ་ཡང༌།མ་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ།ལོག་པ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་དེ་ཉིད་དེ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>གཞན་ <<རྩ་>>བཞིན་
2 <<སྐུ་>>འགལ་བའི་ <<ཤེས་>>འགལ་བས་
3 <<སྐུ་>>སེམས་པ་ཅན་ <<ཤེས་>>སེམས་དཔའ་ཅན་

284

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གང་ལས་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེ། །
གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འགོད་པའི་སྐབས་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་
ཟེར་བ་འདི་ལ།
གང་ལས་སྐབས་སུ་བབ་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།ཉེ་བར་དགོད་པ་ནི་སྐབས་
དང་མཚུངས་པའི་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཞན་ཡིན་ཏེ།དཔེར་ན།བདག་ནི1

་མི་རྟག་སྟེ།ལུས་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲ་
མི་རྟག་སྟེ།རྟག་པའི་ཆོས་ཉེ་བར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་སྐབས་དང་མཚུངས་ཏེ།རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ན་གཏན་ཚིགས་སུ་སྟོན་པའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མ་ངེས་པར་འགྱུར།
དེ་ནི་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ལྟར་སྣང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་
པའོ།།ཞེས་པ་འདི་ལ།
རྟག་པའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟར་ན་

1 <<སྐུ་>>གི <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ནི་

285

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ནི།ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པར་འགྱུར་གྱི།མ་གྲུབ་པ་མིན་ནོ།།བསྒྲུབ་བྱ་དང་
ཁྱད་པར་མེད་པས་བསྒྲུབ་པ་ནི།བསྒྲུབ་བྱ་མཚུངས་པ་ཞེས་པའི་མ་གྲུབ་པ་གཞན་ཡིན་ཏེ།དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་སྟེ།རེག་བྱ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར། བློ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མ་གྲུབ་མིན།དུས་ལས་ནུར་ནས་བརྗོད་པ་ནི་དུས་ལས་འདས་པའོ་
ཞེས་པ་འདི་ལ།
མ་ཚང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡང་ཁྱོད་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟར་ན། སྒྲ་ལ་དམ་བཅའ་ཙམ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཕྱིས་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ།གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་
ནི་ལྟར་སྣང་མིན་ཏེ།དེ་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་པའི་ལྟར་ན།
བྱེ་བྲག་པའི་ལྟར་ན་ལྟར་སྣང་གསུམ་སྟེ།མ་གྲུབ་པ་དང༌།མ་བསྟན་པ་དང༌།ཡོད་མེད་དང༌།ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ།།མ་གྲུབ་པ་ནི།རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་སྟེ།དཔེར་ན།མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ཀྱང༌།ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་མ་

གྲུབ་པ་དེ་ལ་དུ་བ་སྨོས་པ་ནི་མ་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ངོ༌།།ཐེ་

286

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཚོམ་ཟ་བ་ནི་རྭ་ཅན་རིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི།རེ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན།རྭ་ཅན་གྱི་

རྟགས་ལས་བ་ལང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་ན་ནི། སྨྲ་བར་བྱ་བ་ཐེ་ཚོམ་དུ་སྨྲ་བའོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མེད་པ་འམ་ནི་འགལ་བར་འགྱུར། །
རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་སྣང་གཞན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།དཔེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི།དཔེ་མེད་པའམ་ནི་སྟེ།དཔེ་ཡང་དག་མེད་པ་དང༌།ཁྱབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ།རྩོད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན།གཏན་ཚིགས་འགལ་བར་འགྱུར་གྱི་མ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།རྭ་ཅན་ལས་རྟ་དཔོག་པ་ཡང་ཐེ་
ཚོམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། །རྭ་ཅན་ལས་རྟ་ལས་ལྡོག་པ་རྟ་མིན་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

བཟློག་པ་མ་ཚང་བརྗོད་པ་ཡིན། །
གོང་བུ་རྭ་ཅན་འདི་ཆོས་ཅན།བ་ལང་ཡིན་ཏེ།རྭ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་
པ་ཡང༌།ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས།གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་མ་ཚང་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ནི།མ་ཚང་བ་དང་བཅས་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། །
གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

287

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་
ལེའུ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །
ཚད་མ་ཀུན་ནས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིག་པའི་1

རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་སྟེ་ལེའུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

1 འདིར་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར།རིག་པའི།ཞེས་བྱུང་ཡང་བསྟན་བཅོས་ལ་མཚན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་འོང་དོན་མ་མཐོང་ནས་རིགས་པའི་ཞེས་སམ་སྙམ།

288

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བརྟག་པ།

གཉིས་པ་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ་གཉིས།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས།1

དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་
ཉིད་དང༌། དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་དོ།།དང་པོ་(དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་)ལ་གསུམ།དངོས་དང༌།གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་དང༌།དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(དངོས་)ལ་གསུམ།ཁྱབ་པ་དཔེས་སྟོན་པ་དང༌།དཔེ་གང་གིས་ཁྱབ་པ་གང་སྟོན་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པའོ། །
དང་པོ་(ཁྱབ་པ་དཔེས་སྟོན་པ་)ནི། རྟོག་གེ་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་རྣམས་ལས། ཕྱོགས་ཆོས་ཙམ་སྟོན་པ་སྦྱོར་བ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་དུ། ཁྱབ་པ་དཔེས་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །
རྩ་བ།

ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཞེས་2

བརྗོད་པ་ལས། །
ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་ལེགས་གནས་པའི། །

1 <<རྒྱན་>>དུ་འདིའི་མཚམས་སུ།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གཉིས།རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང་།གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ།དཔེ་ཡང་དག་དང་།དཔེ་ལྟར་སྣང་བཤད་པའོ།།ཞེས་པ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ཤོག་གྲངས་༢༢༩ནང་དུ།གཉིས་པ་ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཉིས་པ་གང་ལས་འཕྲོས་མ་རྙེད་པས་མཚམས་འདིར་<<རྒྱན་>>དུ་གསུངས་པ་ལྟར།དང་པོ་ལ་གཉིས།རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་དང།གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པའོ།།ཞེས་པའི་ས་བཅད་གཉིས་ཁ་སྐོང་དགོས་སོ། །
2 <<པེ་>><<སྣར་>>ཞེས་ <<རྩ་>>ཤེས་

289

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལྷག་མ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ། །
དཔེ་ཡིས་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད། །
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་ནི་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུ་
ལེགས་པར་གནས་པའི་ལྷག་མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་མཐུན་དཔེ་དང༌།མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཡིས་ངེས་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །
གཉིས་པ་(དཔེ་གང་གིས་ཁྱབ་པ་གང་སྟོན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རྟགས། །
བསྒྲུབ་བྱ་མེད་ན་མེད་ཉིད་གང་། །
ཆོས་མཐུན་ཅིག་ཤོས་དང་བཅས་ཉིད། །
དཔེ་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ། །
རྩོད་གཞི་དང་གང་ཆོས་མཐུན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཆོས་མི་མཐུན་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དཔེ་གཉིས་ལ་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ་རྟགས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཁྱབ་པ་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་ཞིང༌།ལྡོག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་སྟོན་ལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེད་ན་གཏན་ཚིགས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་ཞིང༌།རྗེས་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

290

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

མ་ཡིན་དགག་གི་1

དགག་པ་དང་། །

དེ་བཞིན་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡང་། །
དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གཉིས་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་གནས་ཏེ། མཐུན་དཔེ་བུམ་པས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ།མི་རྟག་པ་མིན་པ་ལས་ལོག་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་དགག་གི་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང༌།དེ་བཞིན་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡང་
སྟེ།མི་རྟག་པ་མེད་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པ་བདག་མེད་པར་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་

དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།མེད་དགག་ནི། དགག་བྱ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མེད་པ་དང༌།མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི།དགག་བྱ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་འཕངས་པ་མ་ཡིན་པ་དགག་པ་སྟེ།དེ་ལ་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང༌།ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་དང༌།དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང༌།སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་
སྟེ། གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གསུམ་པ་(སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་)ལ།སྒྲུབ་ངག་གིས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བསྟན་པ་2

མ་ཡིན་པ་དང༌།དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པར་
འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པའོ། །

1 <<པེ་>><<སྣར་>>གི <<རྩ་>>ནི་ <<ཅོ་>><<སྡེ་>>ཅིང་
2 <<སྐུ་>>པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> བྱ་

291

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(སྒྲུབ་ངག་གིས་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་དུ་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་)
ནི།གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱིས་རྟགས་ལ་ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་དེ་ལྟར།རྟགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིག་
ཤོས་ལ་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ།ཆོས་རྟགས་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་ན་ཡང༌།མ་ངེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མ་བྱས་པ་ལས་རྟག་པའམ། །

འཇིག་པ་ལས་འདིར་འབྲས་ཉིད་དུ། །
འདི་ནི་རྗེས་སུ་བརྗོད་བྱས་ན། །
མ་ཁྱབ་འདོད་མིན་མཚུངས་རྗེས་འགྲོ། །1

སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་

2

གཉིས་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་མཚུངས་པར་ཕན་
ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ངེས་པར་སྟོན་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། བྱས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་ཁྱབ་པ་དང༌།མ་བྱས་པས་རྟག་པ་ལ་ཁྱབ་པར་སྟོན་ན།རྟགས་ཡང་དག་ཁ་ཅིག་ལ།མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་དང༌།འདོད་པ་མིན་པའི་དོན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།ཚུལ་དེ་ལྟར་སྟོན་ན།མ་
བྱས་པ་ལས།གཞི་འགར་སྒྲུབ་འདོད་མེད་པའི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པའམ་འཇིག་པའི་རྟགས་ལས་འདིར་འབྲས་ཉིད་དུ་སྟེ་བྱས་པ་སྒྲུབ་དགོས་པར་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་རྗེས་སུ་བརྗོད་བྱས་ན་བརྗོད་པ་སྟེ།དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།མ་

1 <<རང་>>རྗེས་འགྲོ། ། <<རྩ་>>ཞེས་འགྲོ། །
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> བྱ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བཅོས་

292

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁྱབ་པ་ནི།རྩོལ་བྱུང་གིས།མི་རྟག་པ་ལ་ཁྱབ་པ་བསྟན་དགོས་ན།གློག་ལ་སོགས་པ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་རྟག་པ་རུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།དེས་ན་གང་བྱས་མི་རྟག །དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་སྒྲ་ཡང་བྱས་ཞེས་པ་དང༌།གང་མི་རྟག་པ་མེད་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པས་ཁྱབ།དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་

བཞིན། སྒྲ་ནི་བྱས་སོ་ཞེས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་ཁྱབ་པ།ཆོས་ལོག་ལ་རྟགས་ལོག་
གིས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་དང༌། མེད་པར་དགག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི།གཞན་དུ་ན་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་འགྱུར་རོ།།རིགས་
པའི་སྒོར་རེ་ཤིག་འགལ་བ་དང༌།མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉི་ག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར།གཉི་ག་ལ་དོགས་པ་ཡོད་ན། སྦྱོར་བ་གཉི་ག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་(དེ་ལྟར་བསྟན་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཐུན་མོང་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཉིད། །
འགལ་བའང་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
རེ་རེས་1

གཉིས་ཀ་མ་བརྗོད་པ། །
དེས་ན་དཔེ་བརྗོད་གཉིས་སུ་བྱ། །2
ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་མི་རྟོགས་པར་རེ་རེ་བརྗོད་པ་སྟེ།དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་

1 <<རང་>>རེ་རེར་ <<རྩ་>>རེ་རེས་
2 <<རང་>>གཉིས་སུ་བྱ། ། <<རྩ་>>གཉིས་སུ་བརྗོད། །

293

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན་ཐུན་མོང་བ་གཞལ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཆོས་མཐུན་ཡོད་པས།རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་ནི་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན།མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བས་ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌།མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་1

དང༌།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་གཉི་ག་མ་བརྗོད་
པ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་རྟགས་འགལ་བའང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེས་ན་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བརྗོད་པས་ཀྱང༌།ཅིག་ཤོས་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་)ནི།
རྩ་བ།

རང་གིས་ངེས་པ་བཞིན་གཞན་ལ། །
ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་དང་འབྲེལ་པ་དང་། །
བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་བྱ་གཞན་རྣམས་སྤང་། །
སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་ཉེར་བསྟོད་དང༌།མཇུག་སྡུད་སོགས་བརྗོད་པར་མི་རིགས་ཏེ།རྒོལ་བ་རང་གིས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཙམ་ལས་ལྐོག་གྱུར་གྱི་

དོན་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ།ཕྱི་རྒོལ་གཞན་ལ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་སྐྱེད་པར་
1 <<སྐུ་>>ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ <<ཤེས་>>ཁོ་ན་ཡོད་པ་

294

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདོད་པ་ཡིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཉིད་དང་འབྲེལ་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པ་ལས་གཞན་རྣམས་བརྗོད་པ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བསྒྲུབ་བྱ་བརྗོད་པར་བཤད་པ་ནི།གལ་ཏེ་སྟོན་ན་ཡང།ཚུལ་གསུམ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་ལས་གཞན་སྟོན་མི་རིགས་པས་1

རྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དང༌།ཡང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལ་
ཚུལ་གསུམ་ལས་གཞན་བསྟན་མི་དགོས་པ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི།དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ནི།གཞན་དུ་བཀག་པས་སོ།།འགྲེལ་བཤད་
དུ།ཕྱི་རྒོལ་ཕྱོགས་ཚིག་ལས་གཞན་པ་ཉེར་བསྟོད་སོགས་ལ་ཉེར་མཁོ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་(དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ཙམ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌དེ་ཉིད་དོན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གསུམ།དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པས་རྟགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང༌།དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་ཙམ་དུ་འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(དཔེ་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ལ་གཉིས།ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ནང་དུ་འདུས་2

པས་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མིན་པ་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ལྟོས་
ན་དེ་ལས་ལོགས་སུ་འཐད་པའོ། །
1 <<སྐུ་>>མི་རིགས་པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མི་རིགས་པའི་
2 <<སྐུ་>>འདུས་ <<ཤེས་>>འདས་

295

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ནང་དུ་འདུས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་མིན་པ་)ནི།ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཉེར་སྦྱར་བཞིན་དུ།དཔེའི་ཚིག་ཀྱང་ལོགས་སུ་བསྟན་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དཔེ་ནི་རྟགས་ལས་ལོག་པ་1

རུ། །

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར། །

ཉེར་འཇལ་བཞིན་དུ་དོན་མེད་མིན། །

དཔེ་གཉིས་ནི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལས་ལོག་པ་རྒྱུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།དཔེ་ཡང་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁྱབ་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར།དཔེ་ཡང་
དག་དཔེ་ཉེར་འཇལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་དོན་མེད་མིན་པར་
ཐལ།ཁྱབ་པ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ལྟོས་ན་དེ་ལས་ལོགས་སུ་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །2
གལ་ཏེ་དཔེར་བརྗོད་གཉིས་ཡིན་ན། །

1 <<ཅོ་>><<སྡེ་>>ལོག་པ་ <<རྩ་>>ལོགས་པ་ <<པེ་>><<སྣར་>>ལ་སོགས་ 2 <<རང་>>སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ། <<རྩ་>>བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

296

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཔེ་ནི་ལོགས་ཤིག་ཉིད་དུ་གྱིས། །1

གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཆོས་ལ་བསམ་པ་ཡིན་ན་ནི་དཔེ་ནི་དེ་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་

ཡན་ལག་ལོགས་ཤིག་ཉིད་དུ་གྱིས་ཏེ།ལོགས་སུ་འཐད་པར་ཐལ།རྟགས་ཆོས་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ།ཆོས་མཐུན་པ་དང།མི་མཐུན་པའི་དཔེར་
བརྗོད་གཉིས་ཡིན་ན་སྟེ། གཉིས་ཕྱོགས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །
གཉིས་པ་(ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེ་དང་མཚུངས་པས་རྟགས་ཆོས་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལོགས་ཡིན་འཇིག་རྟེན་དང་མཚུངས་འགྱུར། །

ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པར་
འདོད་པ་ཡིན་ན་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་པ་དང་མཚུངས་པས་2

དཔེ་རྟགས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་དག་གིས་ནི་དཔེ་བརྗོད་ལ། །
ཆོས་མཐུན་འབའ་ཞིག་རྗོད་པར་བྱེད། །

1 <<རང་>>གྱིས། ། <<རྩ་>>ན། །
2 <<སྐུ་>>མཚུངས་པས་ <<ཤེས་>>མཚུངས་པར་ཐལ་

297

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དེར་ཐལ།འཇིག་རྟེན་པ་དེ་དག་གིས་ནི་དཔེར་བརྗོད་ལ། སྒྲ་བུམ་པ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཔེ་དོན་ཆོས་མཐུན་འབའ་ཞིག་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་བུམ་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་མོ། །
གསུམ་པ་(དཔེ་ཉེ་བར་འཇལ་ཙམ་དུ་འདོད་ན་གནོད་པ་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།དཔེས་ཁྱབ་པ་མི་སྟོན་ན་1

ཉེར་འཇལ་ཙམ་དུ་ཐལ་བ་དང༌།ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མཐུན་པས་
ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དང༌།ཐུག་པ་མེད་པ་ཉེས་པའོ། །དང་པོ་(དཔེས་ཁྱབ་པ་མི་སྟོན་ན་ཉེར་འཇལ་ཙམ་དུ་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་སྤངས་ནས། །
དེ་ལྟར་ཉེར་འཇལ་ཙམ་པོར་འགྱུར། །
དཔེས་ཁྱབ་པ་མི་སྟོན་པ་དེ་ལྟར་ན་དཔེས་རྟགས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཡོད་པ་ཐེ་ཚོམ་སྟོན་པའི་ཉེར་འཇལ་ཙམ་པོར་འགྱུར་བར་ཐལ།དཔེར་བཀོད་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་སྤངས་ཏེ། སྤངས་ཤིང་བུམ་པ་བཞིན་དུ་བྱས་
པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མཐུན་པས་ཁྱབ་པ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>མི་སྟོན་ན་ <<ཤེས་>>མི་རྟག་གོ་

298

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཆོས་མི་མཐུན་པ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་ནི་མ་བྱས་པའོ་ཞེས་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་དང་བཅས་པས་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལ་ཡང་། །
ཉེར་འཇལ་ལྡོག་པ་མིན་ཆེད་དུ། །
ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་དེས། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྟབས་1

གཅིག་སྟོན། །

ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མཐུན་པས་ཀྱང༌།བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་
ལེགས་པར་སྟོན་ནུས་པ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ།དེ་ལ་ཡང་ཉེར་འཇལ་གྱི་ལྡོག་པ་
རྟོགས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་བྱས་པའི་2

དཔེར་རུང་བ་མིན་པར་གོ་བའི་
ཆེད་དུ།རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྷན་ཅིག་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེས་ན་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་དེས་ཀྱང༌།རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་མིན་པར་ཐལ།དེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་དང་མ་བྱས་པ་ལྷན་ཅིག་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(ཐུག་པ་མེད་པ་ཉེས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྣར་>>དང་སྟོབས་ <<རྩ་>>དང་སྟབས། ། <<ཅོ་>>ལས་སྟོབས་
2 <<སྐུ་>> སྒྲ་བྱས་པའི་ <<ཤེས་>> སྒྲ་བྱས་པ་

299

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལྡོག་པ་རྣམ་པར་བརྗོད་པ་ན། །
བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སམ། །
དེ་ཡི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཡང་རུང་། །
མཚུངས་སྟོན་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར། །
དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་བསྟན་པའམ།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་སྒྲ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་བརྗོད་པ་ན་བུམ་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་ངོ་ཞེས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སམ་1

སྟེ་གཏན་ཚིགས་དང་བཅས་པ་དཔེར་སྟོན་པའམ།བུམ་པ་མི་
རྟག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་མི་རྟག །ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མིན་ནོ་ཞེས་དེའི་ཁྱད་པར་བསྒྲུབ་བྱ་དང་བཅས་ཏེ།དཔེར་སྟོན་པ་ཡིན་ཡང་རུང་དཔེ་དང་མཚུངས་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། །ཚུལ་གསུམ་མི་སྟོན་པར་དཔེ་བུམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། བུམ་པ་མི་རྟག་
པ་ཡང་དཔེ་ཙམ་གྱིས་ཉེ་བར་འཇལ་བར་བྱེད།དཔེ་དེ་ཡང༌།དཔེ་གཞན་གྱི་མི་རྟག་པར་ཉེ་བར་འཇལ་ཞིང་སྟོན་དགོས་པས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཕྱོགས་ཆོས་ཙམ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌དེ་ཉིད་དོན་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་)ནི།གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཆོས་ཁོ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དོན་ཡིན་པས།དཔེ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

1 <<སྐུ་>>བསམ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སམ་

300

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཙམ་གཏན་ཚིགས། །
ཡིན་ན་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡང་འགྱུར། །
འཁྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ།ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཙམ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་སྟེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཉིས་ཀ་བརྗོད་ལ་མི་འགྱུར་ཞེས། །1
སྐྱོན་མེད་དེ།ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་དཔེར་བརྗོད་ན།གཞལ་བྱ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་ལ།རྩོད་གཞི་དང་དཔེ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཙམ་བརྗོད་ན། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ན།དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་མཐུན་པ་དང༌།མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཅན་མ་ངེས་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ།
རྩ་བ།

དགུ་ཡི་ནང་ནས་གཉིས་སྲིད་དོ། །
ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལ་དཔེ་དང་རྩོད་གཞི་ཆོས་མཐུན་པ་དང༌།མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀའི་དཔེ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་
1 <<རང་>>ཞེས། ། <<རྩ་>>ཞེ། །

301

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་ནང་ནས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་དང༌།ཕྱི་མ་

གསུམ་གྱི་ཐ་མ་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལ་གཉི་གའི་དཔེ་སྲིད་
དོ་སྟེ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་མི་རྟག་པས་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་
པ་ལ།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྩོད་གཞི་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་དཔེ་དང༌།ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཡོད་ལ།ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་རེག་བྱ་ཅན་
མིན་པས། སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཐུན་དང༌།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེའོ། །
རྩ་བ།

དཔེ་བསྟན་ཏོ། །
དེ་ལྟར་སྒྲ་དང་བློ་དང་དོན་གྱི་སྐྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གཞིར།རྒོལ་བས་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །སོ་སོར་ནི་འབྲེལ་པའི་རང་ལྡོག་དངོས་སུ་ངེས་པའི་ལྟོས་གཞི་དང༌།འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་དངོས་སུ་ངེས་པའི་ལྟོས་གཞིར་གྱུར་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་(དཔེ་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་)ལ་གཉིས།དཔེ་ལྟར་སྣང་ངོས་བཟུང་བ་
དང༌།དེ་དཔེ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་(དཔེ་ལྟར་སྣང་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་ཀ་མེད། །

302

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་མ་བྱས། །
རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ལོག་རྣམ་པ་གཉིས། །
ལྟར་སྣང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་ཡིན། །1
དོན་སྐྱོན་ཞུགས་པའི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྒྲ་རྟག་
སྟེ།རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།2དཔེར་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བཞིན་དང༌།སེམས་
པའི་ལས་བཞིན་དང༌། བུམ་པ་རྣམས་མཐུན་དཔེར་བརྗོད་པ་གང་ཞིག །རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་དང༌། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང༌།རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་བསྟན་པར་མ་བྱས་ཤིང་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པའི་3

དཔེ་ལྟར་སྣང་གསུམ་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ།རེག་
བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།སེམས་པའི་ལས་དང༌།རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང༌།ནམ་མཁའ་
རྣམས་དཔེར་བཟུང་བའི་ཚེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།།རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྟོན་པའི་4

དཔེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ།གང་
མི་རྟག་པ་ཡིན་ན།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་བོ།།དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་ཆོས་མཐུན་གྱི་དཔེ་དང༌།གང་རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བ་ནི་རྟག་སྟེ།དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་པ་དཔེ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ།དཔེར་བཀོད་པ་གང་ཞིག5

།རྗེས་

1 <<རང་>>མེད་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>>མེད་པ་མིན། །
2 <<སྐུ་>>མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། <<ཤེས་>>མ་ཡིན།
3 <<སྐུ་>>མ་གྲུབ་པའི་ <<ཤེས་>>མ་གྲུབ་
4 <<སྐུ་>> སྟོན་པའི་ <<ཤེས་>>བསྟན་པའི་
5 <<སྐུ་>>ཞེས་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་གྱི་དཔེ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་<<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་
>> ཞེས་པ་དཔེ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ།དཔེར་བཀོད་པ་གང་ཞིག

303

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེ་ལྟར་སྣང་དེ་དག་དང་གཞན་ཡང༌།གང་སྨྲ་བ་དེ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ།ལམ་པོ་ཆེའི་མི་ངག་སྨྲ་བ་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་ནི་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་མེད་པ་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ།།དཔེ་ལྟར་སྣང་བཅོ་བརྒྱད་ནི།རྣམ་ངེས་དང་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་(དེ་དཔེ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་མེད་སོགས་དང་དཔེ་མེད་དང་། །
རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སོགས། །
འབྲེལ་པར་མ་བསྟན་པ་ཡི་ཕྱིར། །

ཉེར་འཇལ་འབྲེལ་པ་ཅན་1

མ་ཡིན། །
ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།
འདིར་ཡང་རྟགས་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་སོགས་པས་ཆོས་དང༌།རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌།དཔེ་མེད་ཅེས་པ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མེད་ཅིང༌།ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་དོན་ནོ།།ཡང་ན་དཔེར་བཀོད་པ་འདི་རྣམས་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མེད་དེ།དེའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའོ།།རྗེས་འགྲོ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པ་དང༌།དཔེ་ཉེར་འཇལ་སོགས་འབྲེལ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་

1 <<རང་>>ཅན་ <<རྩ་>>ཙམ་

304

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྟེ།འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་དང་བྲལ་བའི་དཔེ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ།1

རྟགས་ཀྱི་དཔེར་
བཀོད་པ་གང་ཞིག །དངོས་ཤུགས་གང་ལ་ཡང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར།ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
གཉིས་པ་2

ལ་གཉིས།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་དང།གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་3

ནས་ནི་དེ་དག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་སྟོན་པ་ནི་4

དཔེའོ་
ཞེས་པ་ལ།

རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་ནས་ནི་རྟགས་ཆོས་དེ་དག་གི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པར་སྟོན་པ་ནི་དཔེའོ།།དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ནོ།།འབྲེལ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་སྟོན་ན།གང་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་པ་ལ་འདི་ནི་ཁྱབ་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཡང༌།ངེས་པར་སྟོན་པའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའོ། །

1 <<སྐུ་>>པ། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>་ཏེ།
2 ཤོག་༢༡༧མཆན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ས་བཅད་འདིའི་ངོས་འཛིན་སྡུར་དཔེ་རྣམས་ལ་མ་གསལ་ཡང་<<རྒྱན་
>>དུ།གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ།།ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་སྙམ།
3 <<རང་>>སྒྲུབ་པ་ <<རྩ་>>བསྒྲུབ་པ་
4 <<རང་>> སྟོན་པ་ནི་ <<རྩ་>>བསྟན་པ་ནི་

305

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌།རྟགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དཔེའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།རྟགས་ཆོས་ཐུན་མོང་གི་འབྲེལ་པ་དཔེས་སྟོན་པ་དགག་པ་དང༌།ཆོས་མཐུན་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་མི་འཁྲུལ་བ1

་

སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་
དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(རྟགས་ཆོས་ཐུན་མོང་གི་འབྲེལ་པ་དཔེས་སྟོན་པ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་དག་གི་ཞེས་བརྗོད་མི་བྱ། །
ཕན་ཚུན་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་མིན་ཕྱིར། །

ཆོས་མཐུན་ཙམ་གྱིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
རྒྱུ་བར་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན། །
རྟགས་ཆོས་དེ་དག་གི་ཐུན་མོང་གི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་རིགས་2

པར་ཐལ།རྟགས་ཆོས་ལ་
འབྲེལ་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱང་རྟགས་ལ་ངེས་པར་འབྲེལ་པ་མི་དགོས་པའི་
ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་རྟགས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་སྟོན་ཡང༌།མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 <<སྐུ་>>གཏན་ཚིགས་མི་འཁྲུལ་བ་ <<ཤེས་>>གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མི་འཁྲུལ་བ་
2 <<སྐུ་>>བརྗོད་པ་མི་རིགས་ <<ཤེས་>>བརྗོད་པར་མིན་

306

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(ཆོས་མཐུན་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཚིགས་མི་འཁྲུལ་བ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་གྱིས་གཞན་ཡང་བརྗོད་ཅེ་ན། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་བརྗོད་མི་བྱ། །
རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་

རྗེས་འགྲོ་ལས་གཞན་ཡང་རྟག་པ་མེད་པའི་ལྡོག་པ་ཡང་བརྗོད་ཅེ་ན་གཏན་ཚིགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དེ་བརྗོད་པར་དམིགས་པ་
སྟེ།བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།རྟགས་ཆོས་ལྷན་ཅིག་བསྟན་པ་ཙམ་
གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་དང༌།བསྒྲུབ་བྱ་ཤུགས་ལ་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་སྨོས་སོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

མེད་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དེ། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ན། །

བསྒྲུབ་བྱ་མ་བཟུང་འགའ་ཡོད་མིན། །
ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པར་ཐལ།།དེས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་བསྟན་ཅིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་
ན།དགོས་པ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁྱབ་པར་ཐལ།ཕྱོགས་ཆོས་

307

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང༌།རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དེ་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་
ཡང་དག་གིས་བསྟན་པས་ན་ཤུགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་མ་བསྟན་ཅིང༌།མ་བཟུང་བ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཡང་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་མེད་པ།མི་རྟག་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།1

གང་རྟག་པ་རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའོ་
ཞེས་པའི་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གཞན་ནི་དེ་ཡིས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

སྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། །

མི་འདོད་པ་ཡི་རྟག་པ་ཐོབ། །
ཁྱོད་ལྟར་ན།རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་པར་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་པས་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱིས་རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ།དམ་མ་བཅས་པ་གཞི་
གཞན་གྱི་མ་བྱས་པ་དེ་ཡིས་རྟག་པར་མི་སྒྲུབ་པར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་མ་
ཁྱབ་པ་དང༌།མི་འདོད་པའི་དོན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།རྩོལ་བྱུང་དང་མི་རྟག་པ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་པའི་བསྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་འདོད་པའི་དོན་གློག་
ལ་སོགས་པ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
1 <<སྐུ་>>གསུམ་པ་ནི། <<ཤེས་>>བཞི་པ་ནི།

308

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(རྟགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སོགས་དཔེའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་དགག་པ་)ནི། སྒྲ་རྟག་སྟེ། རེག་
བྱ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་1

བློ་བཞིན་ཞེས་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་
དང༌། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དཔེ་ལྟར་སྣང་སྟེ།འབྲེལ་པ་ཙམ་བརྗོད་པ་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གཅིག་པ་ཉིད་ནི་དཔེ་ཡི་སྐྱོན། །
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
རྟགས་ཆོས་གཅིག་པ་ཉིད་དམ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ནི།དཔེའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་མིན་ནོ་ཞེས་གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་མེད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གང་རྟག་པ་དེ་རེག་བྱ་ཅན་མིན་ཏེ། བློ་བཞིན་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་
སྣང་ངོ༌།།ཞེས་ཁས་ལེན་རིགས་སོ། །
གཉིས་པ་(གཞན་སྡེའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང༌།བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས།དང་པོ་(རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>> སྒྲ་རྟག་སྟེ།རེག་བྱ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་ <<ཤེས་>>རེག་བྱ་ཅན་མིན་སྒྲ་རྟག་པ་སྟེ།

309

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ན་རེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་མཐུན་པ་ལས་ཆོས་དེ་རྟོགས་པའི་དཔེ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། དེ་བཟློག་པ་ལས་ཏེ་ཕྱིན་

ཅི་ལོག་ལས་སོ་ཞེས1

་ཟེར་རོ། །

རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ།སྒྲུབ་2

པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང༌།ཆོས་མཐུན་
པ་ལས།3ཆོས་དེ་རྟོགས་པའི་དཔེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དཔེར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།དེ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ནི། ཆོས་ཅན་4

སྒྲ་ལྟ་བུ་དེ་དང༌།ཆོས་མཐུན་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་
དང༌།དེའི་ཆོས་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྟོགས་ཤིང་གོ་བར་བྱེད་པའི་དཔེ་དེ་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང༌།དེ་ལས་ལྡོག་པ་རྩོད་གཞི་དང༌།ཆོས་མི་མཐུན་པ་ལས་དཔེ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའོ་སྟེ།ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ནི།རྩོད་གཞི་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེའོ།།དེ་ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན།བུམ་པ་བྱས་པ་བཞིན་དུ་5

སྒྲ་

ཡང་བྱས།དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་དང༌།བསྡུས་ན་སྒྲ་བྱས་པའི་ཕྱིར།མི་
རྟག་པ་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ཆོས་མཐུན་པ་དང།ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་མ་བྱས་པ་ཆོས་མི་མཐུན་པའོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།དཔེ་གཉིས་མི་འཐད་པ་དང༌།དཔེར་བརྗོད་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་(དཔེ་གཉིས་མི་འཐད་པ་)ལ་གསུམ།གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
1 <<རང་>>ཤེས་ <<རྩ་>>སོ་ཞེས་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྒྲུབ་ <<ཤེས་>>བསྒྲུབ་
3 <<སྐུ་>>དང་། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ལས།
4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཅན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -
5 <<སྐུ་>> བྱས་པ་བཞིན་དུ་ <<ཤེས་>> བྱས་པ་དེ་ནི་

310

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལག་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ། དེ་ལ།

གོ་བྱེད་དུ་དེ་མཐོང་མ་ཡིན། །

རྩོད་སྒྲུབ་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པར་མ་ཟད།དེ་ལ་ཡང་ཡོད་ཅེས་པའོ།།ཁྱོད་ཀྱིས་

བཏགས་པའི་དཔེ་དེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།འབྲེལ་པ་མི་སྟོན་པའི་དཔེ་དེ་གོ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་དོན་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །
སྒྲ་དེ་མི་རྟག་པའི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་དཔེ་གཉིས་ཀ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ།སྒྲུབ་ངག་གཉིས་པོ་དེས། སྒྲ་ལ་ལོག་པའི་1

ཆོས་

རྟག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི།མི་རྟག་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྣམ་གྲངས་ཕྱིར་གཞན་ལས་གྲུབ་ཕྱིར། །
1 <<སྐུ་>> སྒྲ་ལ་ལོག་པའི་ <<ཤེས་>> སྒྲ་ལ་ལོག་པ་

311

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱོད་ཀྱིས་སྨོས་པའི་དཔེ་དེ་གཉིས་སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དོན་རྣམས་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ངེས་པ་ཡིན་ལ།དེ་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ཡང་དཔེ་གཞན་ལས་གྲུབ་དགོས།དེ་ཡང་གཞན་ལས་གྲུབ་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་སྦྱར་མི་བྱ། །
རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་མ་ཁ་ཅིག་ལྟར།དཔེ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་རྟོགས་པ་དཔེའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེའི་ལྟར་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཆོས་མཐུན་པ་དང༌།མི་མཐུན་པ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་བའི་
ཕྱིར།དེར་ཐལ།དེ་ལྟར་ན་དཔེ་ངེས་པའི་ཚེ་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་གོ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས།ཉེར་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་

སོགས་མི་འཐད་པ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་(ཉེར་སྦྱོར་གྱི་ཡན་ལག་སོགས་མི་འཐད་པ་)ནི།གཞི་གང་ལ་ཆོས་གང་གི་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་བར་མི་བྱ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དཔེར་བརྗོད་པ་ལ་ལྟོས་ན་ནི། །

312

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་བཞིན་ནོ་1

ཞེས་ཉེར་སྦྱོར་བ། །
བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཞེས། །
ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་རིགས་མ་ཡིན། །
སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ།ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པ་དང༌།ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དཔེ་བརྗོད་པ་2

ལ་ལྟོས་ན་ནི་བུམ་པ་བྱས་
པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཕྱོགས་ཆོས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་རྩོད་བཞི་ལ་རྟགས་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཡང་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཡང་མི་རྟག་གོ་ཞེས་མཇུག་སྡུད་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ངག་ཆད་པ་དང་ལྷག་པ་དུ་མའི་ཉེས་པ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྒྱུ་མཚན་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་མ་བྱས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མ་བྱས་པ་བཅད་པའི་བྱས་པ་ཙམ་གཏན་ཚིགས་སུ་སྟོན་པས་ལྷག་པའི་ཉེས་མེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

སྤྱི་ཉིད་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་བརྗོད། །
བྱས་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་བསྟན་པ་ལ་དེ་དག་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲ་

1 <<རང་>>དེ་བཞིན་ནོ་ <<རྩ་>>དེ་བཞིན་ནོར་
2 <<སྐུ་>>དཔེ་བརྗོད་པ་ <<ཤེས་>>དཔེར་བརྗོད་པ་

313

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་པའི་ངག་གིས་བྱས་པའི་སྤྱི་ཉིད་གཏན་ཚིགས་
ཉིད་དུ་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གལ་ཏེ་སྒྲ་བུམ་པ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།སྣམ་བུ་

ལ་སོགས་པ་ལྟར་མིན་ནོ། །ཞེས་དཔེ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་རྟགས་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་རང་ལ་རྟེན་རྗེས་འབྲང་། །
འོ་ན་སྒྲ་བུམ་པ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་རང་རང་གི་རྟེན་ལ་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་རྫའི་བུམ་པ་འཛིན་པ་སོགས་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། སྒྲ་ལྕེ་རྐན་སོགས་ལས་འབྱུང་བས་བུམ་པ་ལྟར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་ནི། བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་དགག་པའི་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དང་ལྡན་མ་ཡིན། །1
དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་ཐལ།དེ་མ་སྨོས་ཀྱང༌བྱས་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མ་བྱས་པ་དང༌ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་རྟག་པ་དང་ལྡན་པ་མིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་

རོ།།གཞན་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་སྨོས་པས་
ཀྱང།རྟག་པ་2

དང་ལྡན་པ་མིན་པར་གོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
1 <<རང་>>མ་ཡིན། ། <<རྩ་>>པ་ཡིན། །
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> ཞེས་སྨོས་པས་ཀྱང།རྟག་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཕྱིར།རྟག་པ་

314

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

ཁྱད་པར་སྒོ་ནས་ཀྱང་དེར་འགྱུར། །
གཞན་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟག་པ་ནམ་མཁའ་

ལ་སོགས་པ་མཉན་བྱ་མིན་པར་མཐོང་སྟེ། སྒྲ་ནི་མཉན་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མཉན་བྱའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་གོ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།རྟག་པ་ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་མཉན་བྱ་མེད་པས་མཉན་བྱ་མིན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་རྟག་པ་སྒྲ་ལ་ཁེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྟགས་ཁས་བླངས་སོ། །གཉིས་པ་(བྱེ་བྲག་པའི་ལུགས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་
དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་གཉིས་ཀ་ཡི། །1
རབ་ཏུ་གྲུབ་དཔེའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ན་རེ། སྦྱོར་ངག་དང༌།དམ་བཅའ་གཉིས་དང༌།དེའི་དོན་གཉིས་ཀ་གཞི་གང་དུ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་གཞི་དེ་ནི་དཔེའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བུམ་པ་དཔེར་བཀོད་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ལ་གསུམ།ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌།འབྲེལ་པ་མི་

1 <<རང་>>ནི་གཉིས་ཀ། <<རྩ་>>གཉིས་ཀ་ཡི། །

315

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྟོན་པའི་དཔེ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་དང༌།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ན་དཔེའི་ཡན་ལག་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་)ནི།
རྩ་བ། དེ་ལ་ཡང་།

མཁའ་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྦྱོར་བ་འམ། །
ངག་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་མིན། །
རྗེས་འགྲོ་རྗོད་པར་མི་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་དཔེ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན། །
སྒྲུབ་བྱེད་ཉེ་བར་སྦྱོར་དོན་དུ། །
རང་རྒྱུད་ཡིན་ཡང་དོན་མེད་འགྱུར། །
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འབའ་ཞིག་དཔེར་བརྗོད་པའི་སྦྱོར་བ་འགོད་
དགོས་པར་ཐལ།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངག་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཞིག །ངག་ནམ་མཁའ་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་
ཕྱིར།བུམ་པ་དམ་བཅའི་ངག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྲ་ནམ་མཁའ་འབའ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་དུ་ཁས་བླངས་པས་ལྐོག་གྱུར་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་ཅིང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ལས་གཞན་ཡིན་པས་དཔེ་ཉེ་བར་སྦྱར་བའི་དོན་ནི་ལྐོག་གྱུར་གོ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་དཔེ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་ནི་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་

316

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བླངས་པར་བྱའོ། །1
གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་བརྟག་པའི་
ལེའུ་སྟེ་བཞི་པའོ། །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དཔེ་དང༌།དཔེ་ལྟར་སྣང་བརྟག་པ་སྟེ་ལེའུ་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

1 མཚམས་འདིའི་རྩ་བར།དེ་ནི་དཔེ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན།།ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་ཚིག་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་མ་སྣང་བས་སྐབས་འདིའི་ས་བཅད་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཡང་མ་ཚང།

317

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་སེལ་བརྟག་པ།

གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་གཞན་སེལ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།སྤྱིའི་དོན་དང༌།ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །
དང་པོ་(སྤྱིའི་དོན་)ནི།ཚད་མ་མདོའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་བཤད་པ་དང༌།དེ་དག་གི་དོན་དབུ་མའི་དེ་ཁོ་ན་བསྡུས་པར།འདིར་ནི་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པའོ།།མ་ཡིན་པ་ཡང་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།བློ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ།།ཞེས་བཤད་པ་དང༌།སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས།གཞན་སེལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ།རེ་ཤིག་གཅིག་ནི་འདི་ལ་གཞན་དང་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར།རང་གི་མཚན་ཉིད་ལྡོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི།གཞན་གྱིས་གཅོད་པའི་ཕྱིར།གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་
ཡིན་ཅིང༌། གང་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་
རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ།ཐམས་ཅད་ལ་དགག་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
ཕྱིར།གསུམ་པ་ནི།འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་
ལ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ།གང་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་སྒྲའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་དང༌།སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བཤད་པ་རྣམས་དོན་འདྲ་ཞིང༌། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་བཤད་པ་ཅུང་མི་འདྲ་ཡང༌།དོན་ཆུག་པའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ།གཞན་སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི། ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་གསང་བ་ཡིན་

318

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཏེ།འདི་མ་ཤེས་པར་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པ་ལ་ཆོད་སྙམ་པ་དང༌།ཆོད་པ་ལ་མ་ཆོད་སྙམ་ནས་གཞི་དང༌། ལམ་དང༌།འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་མ་གོ་བར་རྟོག་པའི་གཟུང་བྱ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ན། སྒྲ་བུམ་སོགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མིན་པ་མཚུངས་པར་མཐོང་ནས་བུམ་པ་དངོས་པོ་མིན་པར་འདོད་པ་སོགས། ལུགས་འདི་ལ་གནས་མིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་བུམ་པ་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་པ་ན་རྟོག་གེ་པའི་གཟུང་བྱ་དང་
མཚུངས་པར་མཐོང་ནས་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་འབྱུང་བས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ཤིང༌།དེ་མ་ཤེས་པ་ལས།ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚུལ་དང༌།འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ལེགས་པར་མི་
རྟོགས་པས་ཚུལ་འདི་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།།དེ་ལ་གཞན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་དགག་བྱ་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ།།དེ་ལ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ནི།ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།གཞན་བསལ་བར་བྱ་བའི་གཞི་ཡིན་པས། གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ།དེ་ལ་ཡང་རང་མཚན་གྱི་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ངོའི་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་མི་བྱའོ།།མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ནི།ཤིང་མ་ཡིན་མེད་པ་སྟེ་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རིམ་པ་བཞིན་ཤུགས་རྟོགས་དང་ཤུགས་བསྟན་ནོ།།
བློའི་གཞན་སེལ་བ་ནི་བློ་ངོར་འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་གཞན་

319

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སེལ་བ་སྟེ།ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའོ།།དེ་གསུམ་ལ་ཡང༌། ལས་དང་བྱ་བ་དང་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང༌།ཤིང་གསལ་རྣམས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ།།འོ་ན་ཤ་པ་ཡང་ཤིང་མིན་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི་འདོད་པ་ཁོ་ནའོ།།འོ་ན་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་གཞི་དེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཞེ་ན།མ་ངེས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།གཞན་སེལ་བའི་རྣམ་གཞག་འདི་མ་ཤེས་པར་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དང༌།རིག་བྱེད་ཀྱི་

ཚིག་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཚད་མར་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་སྟེ་མ་སྤྲོས་སོ། །
གཉིས་པ་(ཡན་ལག་གི་དོན་)ལ་གཉིས། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་དང༌།ཚད་མ་ལ་ཕུང་གསུམ་གཞན་དགག་པ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་1

པའོ།།དང་པོ་(སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དགག་པ་)ལ་
གཉིས། སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་དང༌།གཞན་སེལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་(སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་)ལ་གསུམ། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུས་ཤིང་སེལ་བས་འཇུག་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང༌།སེལ་བས་འཇུག་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུས་ཤིང་སེལ་བས་འཇུག་པ་མདོར་བསྟན་ པ་)
ནི།སྔར་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལ་སེར་སྐྱ་པ་སོགས།ཁ་ཅིག་ན་རེ།དོན་གྱིས་གོ་བ་སོགས་ཚད་མ་གཞན་ཡོད་པར་མ་ཟད།ལུང་གི་ཚིག་

1 <<སྐུ་>>བསྟན་ <<ཤེས་>>བསྟེན་

320

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་།དེ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ཚད་མ་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།སྒྲ་ལས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་གང་ཡང་རྟོགས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་རྗེས་དཔག་ལས། །
ཚད་མ་གཞན་མིན་འདི་ལྟ་སྟེ། །
རང་གི་དོན་ལ་བྱ

1

་སོགས་བཞིན། །
གཞན་སེལ་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་བྱེད། །
བརྗོད་འདོད་དཔོག་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་ན།གནས་སྐབས་ལྔ་བྲལ་གྱི་

ངག་གི་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་གནས་སྐབས་ལྔ་བྲལ་གྱི་ངག་སྨྲ་བ་པོའི་རྒྱུད་ལ་བརྗོད་
འདོད་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་པ་མིན་པར་ཐལ།རྗེས་དཔག་ལས་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ཡང་མིན་པར་འདི་ལྟར་དེ་རང་གི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ལས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་
བཞིན་དུ་དེ་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཚུལ་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྔར་བཤད་ཟིན་ཡང་འདིར་བསྟན་པ་ནི། སྒྲ་བྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །

1 <<རང་>>འདི་ལྟར་ཏེ།།རང་གི་དོན་ལ་བྱ་ <<རྩ་>>འདི་ལྟ་སྟེ།།རང་གི་དོན་ལ་བྱས་

321

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་རྒྱས་པར་དགག་པ་)ལ་བཞི།1
རིགས་ཀྱི་སྒྲ་རིགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས།ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ།དཔེར་ན་བྲམ་ཟེ་གསད་པར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། བྲམ་ཟེའི་ཁྱད་པར་མ་ཐ་རའི་བུ་ཡང་གསད་བྱ་མིན་པར་གོ་བ་བཞིན་ནོ།།མ་ཐ་རའི་བུ་ཁོ་ན་ཤོག་ཅིག་ཅེས་པ་ནི། སླར་ཡང་ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སྒྲ་མེད། །
མཐའ་ཡོད་མིན་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་། །2
ཤིང་གསལ་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཤིང་ཉིད་ཅེས་པའི་རིགས་
དོན་གཞན་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གསལ་མཐའ་དག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཤིང་གསལ་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་མིན་པས་དེ་མཐའ་དག་དང་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པར་ཟད་དོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། །
1 མཚམས་འདིར།གཉིས་པ་ལ་བཞི།།ཞེས་པ་ཙམ་ལས་བཞི་པོའི་མིང་རྣམས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་མ་བྱུང་ཡང་།<<རྒྱན་>>ནང་དུ།གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ།རིགས་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་དོན་གཞན་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དགག་པ།རིགས་ལྡན་གསལ་བ་སོ་སོ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་རང་དབང་བས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དགག་པ། རིགས་དོན་གཞན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དགག་པ། སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པ་དགག་པ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་སྙམ།
2 <<རང་>>མཐའ་ཡོད་མིན་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་། ། <<རྩ་>>མཐའ་ཡོད་ཕྱིར་མིན་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

322

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཤིང་གི་སྒྲ་ལས་ཤ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་ཀྱི་ཁར་གོ་མ་ནུས་པ་མིན་
པར་ཡོན་ཏན་དང་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡང་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པས་དེ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ཤིང་ཁྱེར་ཤོག་ཅེས་སྨོས་པ་ན་གང་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །
གཉིས་པ་1

ལ་གསུམ།བསྟན་པ་དང༌།བཤད་པ་དང༌།དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་(བསྟན་པ་)ནི།སྔ་མ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི།བྱེ་བྲག་
པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་
གསལ་བ་སོ་སོ་ལ་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།རིགས་དང་འབྲེལ་པ་
ཁྱད་པར་མེད་པ་གཅིག་གོ་བས།འབྲེལ་པ་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རིགས་སམ་ལྡན་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱི། །

དོན་ལ་སོ་སོར་རྗོད་བྱེད་མིན། །
ཤིང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲས་རིགས་དོན་གཞན་དང༌།འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་མཐའ་དག་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རིགས་སམ་ལྡན་པའི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་
ཀྱི་དོན་དུས་གཅིག་ཏུ་སོ་སོར་རྗོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 གཉིས་པའི་ངོས་འཛིན་ཤོག་གྲངས་༢༤༢མཆན་དུ་<<རྒྱན་>>ནང་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་འཚལ།

323

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(བཤད་པ་)ལ་གཉིས།རིགས་དང་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌།དེ་སྒྲས་བརྗོད་པས་གོ་ནུས་འབྲེལ་པ་ཅན་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པའོ། །
དང་པོ་(རིགས་དང་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་མི་འཐད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཡོན་ཏན་ཅན། །
བརྗོད་པའི་1

རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་དུ། །
ངེས་ཕྱིར་གཞི་དང་མཐུན་པ་ཡི། །
རྫས་དང་སྒྲ་དག་རབ་ཏུ་གྲུབ། །

བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
ཡང་བརྗོད་པ་ཤིང་གསལ་དང༌།དེའི་ཕྱིར་རྟགས་དང༌།འབྲེལ་པ་དོན་
གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ།ཤ་པ་ལ་ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་གཞི་དང་མཐུན་པ་ཡི་ཤ་པའི་རྫས་དང་ཤིང་གི་སྤྱི་སྒྲ་དག་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་

རོ།།དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་བརྗོད་པའི་ཤིང་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲས་ཐ་དད་དུ་ངེས་ཀྱང་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌། རྫས་ཡོད་ཡོན་ཏན་ཡོད་དེ་
ལས་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་ཆོས་གསུམ་གཞི་མཐུན་དུ་མེད་པར་ཐལ། རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན།དེ་གསུམ་བསྟན་མེད་དུ་ཐལ་

1 <<རང་>>བརྗོད་པའི་ <<རྩ་>>ཡང་བརྗོད་པའི་

324

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ལོ།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །གཉིས་པ་(དེ་སྒྲས་བརྗོད་པས་གོ་ནུས་འབྲེལ་པ་ཅན་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་ནི་འདིར་འབྲེལ་ཅན་གྱི། །1
ཆོས་ཀྱིས་འཕངས་པར་བརྗོད་བྱ་སྟེ། །དེ་ལྟར་དངོས་བྱས་2

ནས་བརྗོད་ཀྱི། །

དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་སྦྱར་མི་བྱ། །
སྤྱི་གསལ་བ་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་སྤྱི་སྒྲས་རང་དབང་
དུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་དང༌། བློའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ནི་འདིར་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་བློའི་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པར་བརྗོད་པ་
སྟེ།དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལྟར་འབྲེལ་པའི་དངོས་པོ་རང་དབང་དུ་བརྗོད་ཀྱི་

དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱ་སྟེ།འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་བརྗོད་པར་བྱས་
ནས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དེ་དེ་བརྗོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་
པའོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས།དངོས་པོའང་གཞན་གྱིས་སྦྱར་བར་བྱ་ཞེས་
འབྱུང་ཡང་དགག་སྒྲ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་དོན་འདྲའོ། །གསུམ་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>འབྲེལ་ཅན་གྱི། ། <<རྩ་>>འགྲེལ་ཅན་གྱི། །
2 <<རང་>>དངོས་བྱས་ནས་ <<རྩ་>>དངོས་བྱ་ནས་

325

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

འདི་ཡི་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིས་ནི། །
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མི་འཐད། །
ཤིང་གསལ་འདི་ཡི་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡི་ནི།རིགས་དོན་གཞན་དང༌།འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པ་དང༌། དངོས་མིང་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་1

ལ་གསུམ།དགག་པ་དངོས་དང༌།དངོས་མིང་དང་བརྟགས་
མིང་2

འཐད་པ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།ཁ་ཅིག་ན་རེ།སྤྱིའི་སྒྲས་གསལ་བ་འབའ་ཞིག་
བརྗོད་པ་མིན་གྱི།སྤྱི་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་སྒྲ་བློ་འཇུག་
ཅིང༌།སྤྱི་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པས།གང་མདུན་ན་ཉེ་བ་དེ་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

རང་བཞིན་མེད་ཕྱིར་དེ་ལྡན་མིན། །
ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཤིང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གི་སྒྲ་

3

འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཤིང་གི་

1 གསུམ་པའི་ངོས་འཛིན་ཤོག་གྲངས་༢༤༢མཆན་དུ་<<རྒྱན་>>ནང་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་པས་དེར་གཟིགས་
པར་འཚལ།

2 <<སྐུ་>>བརྟགས་མིང་ <<ཤེས་>>རྟགས་མིང་
3 <<སྐུ་>>ཤིང་གི་སྒྲ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>མི་བྱ་སྒྲ་

326

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
མིང་1

རང་དབང་སྟེ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ཉེ་བར་བཏགས་ཕྱིར་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་ན།2

བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་སེངྒེ་ལྟར།ཤིང་གསལ་
རྣམས་ལ་ཤིང་གི་མིང་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་བཏགས་མིང་དུ་ཐལ།མིང་འཇུག་པ་གང་ཞིག །དངོས་མིང་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་མི་སྲིད་ཕྱིར། །

འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཤིང་གི་བློ་འཁྲུལ་མེད་སྐྱེ་བ་དང༌།ཤིང་གསལ་དང་།ཤིང་ལ་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

འབངས་ལ་རྒྱལ་པོ་བཏགས་པ་བཞིན། །
བློ་ཡི་ཚུལ་ཐ་དད་ཕྱིར་རོ། །3
དངོས་མིང་དུ་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། ཁྱེད་ལྟར་ན་སྤྱི་གསལ་རྫས་ཐ་དད་ཁས་
1 <<སྐུ་>>ཤིང་གི་མིང་<<ཤེས་>>ཤིང་པ་ཤིང་གི་མིང་<<བཀྲས་>>ཤིང་པ་ཤིང་གི་མིང་<<ཞོལ་
>>ཤིང་ཤ་པ་ཤིང་གི་མིང་
2 <<སྐུ་>>དུ་འཇུག་ན། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དུ་མི་འཇུག་ན།
3 <<རང་>> བློ་ཡི་ཚུལ་ཐ་དད་ཕྱིར་རོ། ། <<རྩ་>> བློའི་ཚུལ་ལ་ཐ་དད་ཕྱིར་རོ། །

327

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བླངས་པས་རྒྱལ་པོས་བསྐོས་པའི་མི་ལ།མི་དེ་ནི་ང་རང་ངོ་ཞེས་འབངས་ལ་རྒྱལ་པོར་བཏགས་པ་བཞིན་དུ། བྲན་དང་རྒྱལ་པོ་ལ་བློ་མཚུངས་པར་མི་སྐྱེ་བར་བློ་ཡི་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(དངོས་མིང་དང་བརྟགས་མིང་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རིམ་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི། །
ཀུནྡ་དུང་སོགས་དཀར་པོ་བཞིན། །
སྤྱི་དོན་གཞན་ཡིན་ཡང༌།ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཤིང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་མཚུངས་པར་སྐྱེ་བ་དེ།དབང་བློ་ཡིན་ནམ། རྟོག་པ་ཡིན།དང་པོ་ནི།མི་རིགས་ཏེ།དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཟིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་
ལྟར་ན།ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་རྟོག་པས་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་རིམ་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་མེ་
ཏོག་ཀུན་ཏ་དང༌།ཀུ་མུ་ད་དང༌།དུང་སོགས་ཀྱི་དཀར་པོའོ་ཞེས་པ་བཞིན་དུ།རིམ་གྱིས་སྦྱར་ནས་འཛིན་དགོས་ན་ཡང༌།ཤིང་གསལ་དུ་མ་ལ་ཤིང་ངོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པས་ཅིག་ཅར་སྦྱོར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དཔེ་དེ་ནི།མི་མཐུན་པའི་དཔེའོ།།ཤིང་གི་སྤྱིས་ཤིང་གསལ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དུས་ཅིག་ཆར་དུ་སྤྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།དཔེར་ན་ཤེལ་དང༌།ཚོན་དོན་གཞན་མིན་ཡང་ཚོན་གྱི་དབང་གིས་ཤེལ་ལ་སྔོན་པོའི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེ་
ན།

328

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕན་བཏགས་དངོས་ལ། །
བློ་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར། །
དུས་གཅིག་ཏུ་གསལ་བ་ལ་སྤྱི་བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱིས་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག །ཡོན་ཏན་གྱི་ཕན་བཏགས་པའི་
རྫས་ཀྱི་

1

དངོས་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་བློ་མེད་པར་ཡང༌རྫས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར།ཚོན་གྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་སྔོན་པོ་ལ་བརྡ་ལ་བྱང་མ་བྱང་ཀུན་གྱིས་

སྔོན་པོའི་བློ་འཁྲུལ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བས།དཔེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ནོ། །གསུམ་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།མཐོང་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང༌།བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་འཛིན་པ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་ཕན་

བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་འགལ་བ་དང༌།བུམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་
སྒྲ་བློ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་(མཐོང་རྟོག་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་)ནི།བུམ་པ་ལྟ་བུའི2

་ཡོན་ཏན་དོན་
གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས། རྫས་བུམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་རྟོག་པ3

་ཡིན་གྱི། རྫས་རང་ཉིད་4

གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་

1 <<སྐུ་>> རྫས་ཀྱིས་ <<ཤེས་>> རྫས་ཀྱི་
2 <<སྐུ་>>བུའི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བུ་རྫས་
3 <<སྐུ་>> རྟོག་པ་ <<ཤེས་>> རྟོགས་པ་
4 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཀྱིས་

329

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

འདྲེས་པའི་ཚུལ་ནས་ཐམས་ཅད་དུ། །
ལོག་པའི་ཤེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
བུམ་པ་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང༌།དེ་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་རྟགས་འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་1

འཛིན་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྫས་འཛིན་པ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་འགལ་བ་)ནི།ལྟ་བ་པོ་དུ་མས་བུམ་པ་ཁྲ་བོ་ལྟ་བུ་གཅིག་བལྟ་བའི་ཚེ།ཡོན་ཏན་གང་རུང་གཅིག་ཁོ་ནས་ཕན་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནམ།འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་སམ།བདག་མེད་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་བཏགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན།དང་པོ་མི་འཐད་དེ།
རྩ་བ།

སྤྱི་སོགས་མང་པོ་ཉིད་དང་ནི། །
ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཡང༌། །
ཕན་འདོགས་པ་ནི་འགལ་བར་འགྱུར། །
སྤྱི་དང་སོགས་པས་ཡོན་ཏན་དང༌བྱ་བ་མང་པོ་འཛིན་པ་ཉིད་དང་ནི།བལྟ་
1 <<སྐུ་>>འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>འདྲེས་པའི་འདོད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་པ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་པའོ།།དང་པོ་ནི།

330

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བ་པོ་དུ་མས་དོན་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཡང་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པ་ནི་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
རྩ་བ།

གཟི་ཡི་ཁྲ་བོ་ཐམས་ཅད་མཐོང༌། །
དབང་ཤེས་གཅིག་གིས་གཟིའི་ཁྲའོ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཟིའི་ཁྲ་བོའི་ཆ་ཀུན་འདྲེས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་
ལས།ཀུན་གྱིས་ཡིན་ན་འདྲེས་མཐོང་འགྱུར།ཞེས་འབྱུང་ཡང༌།ཞྭ་ལུ་ལོ་ཙྪ་བའི་
འགྱུར་ལ་མ་བྱུང་ངོ༌། །
གསུམ་པ་(བུམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲ་བློ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་མཚུངས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་དག་ཐ་དད་རྣམས་ལ་ཡང༌། །
དེ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱོན་དེ་མཚུངས། །
རིགས་རང་ངོ་བོའམ་དེ་ལྡན་གྱི། །

ངོ་བོར་གང་ལས་སྦྱོར་མི་བྱེད། །
བུམ་པའི་རྫས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ལ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་

331

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས། བློ་སྐྱེ་བ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་བློ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར།དེ་ལྡན་མིན་
ཞེས་སོགས།དེ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང༌། རྫས་ཉིད་ཅེས་པའི་
སྒྲ་དེ་རྫས་ཉིད་ལ་དངོས་མིང་དང༌།དེ་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་དོན་གཞན་རང་གི་ངོ་བོའམ་དེ་ལྡན་གྱི་ངོ་བོར་རྒྱུ་གང་ལས་ཀྱང་འདུ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་
སྒོ་ནས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་1

ལ་བཞི།སྤྱི་སྒྲས་སྤྱི་ལྡན་གྱི་གསལ་བ་བརྗོད་པ་བཀག་ཟིན་པ་
དང༌།སྤྱི་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་འཇུག་པ་
བཀག་ཟིན་པ་དང་། སྤྱིའི་དོན་བརྟགས་2

ལ་དགག་པ་དང༌།སྤྱིའི་སྒྲས་སྤྱི་ཉི་ཚེ་བ་
གོ་བའི་གསལ་བ3

་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(སྤྱི་སྒྲས་སྤྱི་ལྡན་གྱི་གསལ་བ་བརྗོད་པ་བཀག་ཟིན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལྡན་ཐ་དད་ཉིད་བརྗོད་ན། །4

1 བཞི་པའི་ངོས་འཛིན་ཤོག་གྲངས་༢༤༢མཆན་དུ་<<རྒྱན་>>ནང་གསལ་བ་ལྟར་བཀོད་པས་དེར་གཟིགས་
པར་འཚལ།

2 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>>ལ་
3 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>>སྒོ་
4 <<རང་>>བརྗོད་ན། ། <<རྩ་>>བརྗོད་པ། །

332

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ཡང་སྔར་ཉིད་བསལ་ཟིན་ཏོ། །1
སྤྱི་སྒྲས་སྤྱི་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ།ཤིང་གི་སྒྲས་ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་ཉིད་བརྗོད་ན་དེ་ཡང་སྔར་ཉིད་ཐ་དད་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སྒྲ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེར་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(སྤྱི་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་ལ་འཇུག་པ་བཀག་ཟིན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལྡན་ཙམ་ཡང་འབྲེལ་པ་འམ། །
ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་རྣམ་པར་དཔྱད། །
ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་དང༌།འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་པ་དོན་གཞན་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས།གསལ་བ་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།སྤྱི་དོན་
གཞན་དེ་ལྡན་ཙམ་ཡང་སྟེ།སྤྱི་དོན་གཞན་དང༌།འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པའམ་སྟེ།དེ་
བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས།གསལ་བ་བརྗོད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་རིགས་སམ་ལྡན་སྒྲས་ཐ་དད་ཀྱིས་ཞེས་པ་དེར་དགག་པ་རྣམ་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(སྤྱིའི་དོན་བརྟགས་ལ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བུམ་པ་སོགས་ཀྱི

2

་དེ་ལྡན་དོན། །

1 <<རང་>>བསལ་ཟིན་ཏོ། ། <<རྩ་>>གསལ་ཟིན་ཏོ། ། 2 <<རང་>>ཀྱི་ <<རྩ་>>ཀྱིས་

333

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྣམ་བུ་སོགས་པ་འཇུག་མིན་ན། །
སྤྱི་ཡི་དོན་དེ་ཇི་ལྟ་བུ། །
སྒྲ་དོན་འབའ་ཞིག་པ་དང་མཚུངས། །
ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་བུམ་པ་1

ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དེ།སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་
འགྲོའམ་མི་འགྲོ།དང་པོ་མི་འཐད་དེ།གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན།སྤྱིའི་དོན་དེ་རྟག་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་
གཅིག་པུ་ཡིན་པ།ཆ་མེད་པར་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་སྒྲ་དོན་འབའ་ཞིག་པ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ།བུམ་སྣམ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་གང་ཞིག ། སྣམ་བུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ་དེ།བུམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ །བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་གསལ་བ་སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་
དོན་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ།སྣམ་བུ་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མིན་ན་སྟེ་མིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་འདོད། །
གསལ་བ་དུ་མ་ལ།སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་ལ།སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་དེ་ཡང༌།སྤྱི་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་
མེད་པར་འདོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་(སྤྱིའི་སྒྲས་སྤྱི་ཉི་ཚེ་བ་གོ་བའི་གསལ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་དགག་པ་)ལ་
1 <<སྐུ་>>སྤྱི་བུམ་པ་ <<ཤེས་>>སྤྱི་དེ་བུམ་པ་

334

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས།དངོས་དང༌། སྒྲ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའོ། །དང་པོ་(དངོས་)ནི།ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་སྒྲ་ལས་བུམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་ཉི་ཚེ་བ་གོ་བར་བྱེད་ཅིང༌།དེ་ལས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བུམ་པ་གོ་བར་
འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གལ་ཏེ་གཅིག་ལ་སྔོ་སོགས་བཞིན། །
དེ་ལྟའང་མ་ཡིན་ཁས་བླངས་ཀྱང༌། །
རིགས་ལ་རིགས་མེད་པས་དེ་མིན། །
ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་ཉི་ཚེ་བ་དང༌།དེ་གསལ་བ་གོ་བ་དེ་ལྟར་
མ་ཡིན་པར་ཐལ།གལ་ཏེ་གཡུའི་ཁ་དོག་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན།ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྔོ་བ་སོགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིའི་སྒྲ་ལས་མཐའ་གཅིག་ངེས་མི་ནུས་པར་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བའམ།སྤྱི་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་ཉི་ཚེ་བ་
དང༌།དེ་ལས་ཁྱད་པར་གོ་བ་དེ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ལ་རིགས་གཉིས་པ་མེད་པ་སྟེ།མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དོན་གྱིས་འཕངས་པའང་མ་ངེས་པའོ། །1

1 <<རང་>>པའང་མ་ངེས་པའོ། ། <<རྩ་>>པ་མ་ངེས་པའོ། །

335

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་ཉི་ཚེ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ།ལྷ་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པས།མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་མིན་པའི་ཕྱིར།སྤྱི་

ཁྱད་པར་ཉི་ཚེ་བ་འབྲེལ་པ་མ་ངེས་པའོ་སྟེ་མ་ངེས་པས།དེའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཚོམ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(སྒྲ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེས་ན་སྒྲ་ལའང་གཞན་སེལ་བྱས། །
གཏན་ཚིགས་སུ་མ་ཟད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་ཡང་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་
པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རིགས་ཏེ།བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྗོད་པ་གང་ཞིག །སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་བཀག་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར་རོ།།སྐབས་འདི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས།དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག །ཅེས་སོགས་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་བྱའོ། །
གསུམ་པ་(སེལ་བས་འཇུག་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡོད་ཀྱང༌། །
སྒྲ་ཡིས་རྣམ་ཀུན་རྟོགས་1

མ་ཡིན། །

1 <<སྡེ་>><<ཅོ་>> རྟོག <<རྩ་>><<སྣར་>><<པེ་>> རྟོགས་

336

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རང་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་དོན། །རྣམ་གཅོད་ངག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན། །
སྒྲས་ཀྱང་ཆོས་གང་དུ་མ་ཡི། །
དོན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་གྱི། །

སྦྱར་བྱ་དེ་ཉིད་ལ་སྟེ་སྒྲའི། །
ཡོན་ཏན་ཉིད་སོགས་ཀྱིས་མ་ཡིན། །

ཞེས་བྱ་བ་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།
ཡང་བརྗོད་པ་ཤིང་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིས་ཤིང་གི་ལྡོག་པའམ།ཆ་ཤས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཀུན་རྟོགས་ཤིང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།རང་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་དོན་ཤིང་མིན་གཅིག་པུ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཤིང་ཞེས་པའི་ངག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་སྒྲའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་པ་ཉིད་སོགས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་
ཀྱང་ཤིང་གི་ལྡོག་ཆོས་གང་དུ་མའི་དོན་ལ་བརྗོད་དུ་འཇུག་པ་མིན་གྱི།དོན་གང་
ལ་བརྡ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ལ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་བསྟན་པའི1

་ཕྱིར་རོ།།སྒྲ་
རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པའི་དོན་བསྡུས་པའོ།།ཞེས་བྱ་བ་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།

2

གཉིས་པ་(གཞན་སེལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་བཞི།སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གཞི་མཐུན་
1 <<སྐུ་>>བསྟན་པའི་ <<ཤེས་>> སྟོན་པའི་
2 <<སྐུ་>>བཅད་པའོ་ཞེ་ན། <<ཤེས་>>བཅད་པ་དག་གོ།

337

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་དང༌།སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཁས་ལེན་པ་ལ་གཞན་སེལ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་1

དང༌། གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་

དང༌། སྒྲ་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ (སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གཞི་མཐུན་སོགས་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱིར་

དགག་པ་དང༌།ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ།།དང་པོ་(གཞན་གྱི་འདོད་པ་སྤྱིར་དགག་པ་)ལ་གཉིས།སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གཞི་མཐུན་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པའོ།།དང་པོ་(སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གཞི་མཐུན་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་)ལ་གསུམ།ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་དང༌།དེས་ན་གཞི་མཐུན་པ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་)ནི།བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ།སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དག་ཀྱང༌།བསལ་བྱ་སོ་སོ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཕྱིར།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་གཞི་
མཐུན་དང༌།ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་མི་རུང་བར་འགྱུར་ལ།ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། སྔོན་པོའི་སྒྲས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌།ཨུཏྤ་ལའི་སྒྲས་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྗོད་ལ།དེ་གཉིས་
རྫས་གཅིག་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བས་2

གཞི་མཐུན་འཐད་ཅིང༌།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་
པའི་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་ཡང་འཐད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 ས་བཅད་གཉིས་པ་་འོག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བཙལ་ཡང་མ་རྙེད་པས་ཆད་དོ་སྙམ། 2 <<སྐུ་>>འདུ་བས་ <<ཤེས་>>འདུ་ནས་

338

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སེལ་བས་ཐ་དད་དོན་ཕྱེའི་ཕྱིར། །1
རང་དོན་ཐ་དད་རྟོགས་ལ་རྨོངས། །
གཅིག་ལ་ཐ་དད་འབྲས་མེད་ཕྱིར། །

ཁྱད་པར་བྱེད་དང་ཁྱད་པར་བྱ། །
ཆོས་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང༌།བ་ལང་ལ་རྭ་གཡས་གཡོན་འདུ་བ་བཞིན་
དུ་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པའོ།།གཞན་སེལ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ།གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ཨུཏྤ་ལ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རང་རང་གི་དོན་ཐ་དད་བརྗོད་པ་ན། གང་གི་སྔོན་པོ་སྙམ་པ་དང༌།ཨུཏྤ་ལ་ཁ་དོག་ཡིན་སྙམ་དུ།དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རྨོངས་ནས་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བ་དག་གི་ཐེ་ཚོམ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ།བསལ་བྱ་ཐ་དད་དུ་སེལ་བས་དེ་མིན་ལས་ཐ་དད་པ་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་དོན་མེ་ཏོག་གི་གོང་བུ་གཅིག་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་ཡང་འཐད་པར་
ཐལ།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་མེ་ཏོག་གི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཐ་དད་འབྲས་བུ་གཅིག་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེས་ན་གཞི་མཐུན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ནི་སྔོན་པོ་རྐྱང་པ་ཡིན། །

1 <<རང་>>དོན་ཕྱེའི་ཕྱིར། ། <<རྩ་>>དོན་ཆའི་ཕྱིར། །

339

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཨུཏྤལ་རྐྱང་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །1
བསྡུས་པ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །
ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོའི་སྒྲ་དེ་ནི་སྔོན་པོ་རྐྱང་པའང་བརྗོད་པ་མིན་པར་
ཐལ།ཨུཏྤ་ལའང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།ཨུཏྤ་ལ་རྐྱང་པའང་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་
པོ་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལྡོག་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པ་ཆོས་ཅན་གཅིག་ལྟ་བུར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་གཞི་མཐུན་པའི་ཚོགས་པ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རང་ལུགས་ལ།ཨུཏྤ་ལ་ཆོས་ཅན། སྔོན་པོ་ཡང་ཡིན་ལ།ཨུཏྤ་ལ་ཡང་ཡིན་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་གཉིས་ལ་གཞི་མཐུན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ་ཕ་རོལ་པོས་ཚོམ་བུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་གཞི་མཐུན་པ་དང་མཐུན་ཆོས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའོ། །
རྩ་བ།

ཁ་དོག་བཞིན་དུ་དོན་མེད་འགྱུར།
སྒྲ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་དོན་གཉི་ག་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁ་དོག་སྔོན་
པོའི་མིང་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་ཚོགས་པའི་སྒྲས་སྔོན་པོ་སྟོན་ཡང༌།ཡ་གྱལ་རེ་རེ་བའི་སྒྲས་དོན་ཅིག་ཤོས་མི་སྟོན་པའི་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།ནཱི་ལ་ཞེས་པ་སྔོན་པོའི་སྐད་དོད་དོ། །
གསུམ་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།
1 <<རང་>>ཨུཏྤལ་རྐྱང་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ། <<རྩ་>>ཨུཏྤ་ལ་རྐྱང་མ་ཡིན་ཏེ། །

340

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁ་དོག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང༌། །
མིན་ནའང་ཚིག་གཉིས་ལས་དེ་ཡི། །
བརྗོད་བྱ་རྟོགས་ན་དེ་ལ་ཡང༌། །
ཡན་གར་བ་དེ་རྟོགས་པ་ཡིན། །ཁ་དོག་གི་དོན་སྟོན་པའི་ནཱི་ལ་ཞེས་པ་ནི།སོ་སོར1

་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྟོན་
པ་མིན་ནའང་ཚིག་གཉིས་སྡོམ་པ་ལས།དེའི་བརྗོད་བྱ་སྔོན་པོ་སྟོན་2

པ་བཞིན་
དུ། སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཀྱང་སོ་སོར་དོན་མི་སྟོན་ཀྱང་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ།ཡ་གྱལ་རེ་རེས་ཀྱང༌།དོན་རྫོགས་3

པར་སྟོན་པ་སྒྲུབ་
པས་འཇུག་པའོ་ཞེ་ན།4དེ་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཀྱང་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་ཡན་གར་བ་དེ་བརྗོད་ཅིང་སྟོན་5

པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།དེ་ནི་ཅིག་ཤོས་ལའང་སྦྱར་རོ། །གཉིས་པ་(སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས།རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌།དོན་བསྡུ་བའོ།།དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌།རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སོ་སོར་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དང་པོ་ལ་གཉིས།སོ་སོར་
2 <<སྐུ་>> སྟོན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་
3 <<སྐུ་>>རྫོགས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བརྗོད་
4 <<སྐུ་>>སྒྲུབ་པས་འཇུག།དེ་ཡང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བསྒྲུབས་པས་འཇུག་པའོ་
ཞེ་ན།དེ་ལ་ཡང་
5 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>> སྟོན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་

341

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་བརྟགས་ལ་དགག་པ་མདོར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཕན་ཚུན་གཅིག་པར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །

འདུས་ལ་གཅིག་ཉིད་ཡོད་1

མ་ཡིན། །
ཡན་ལག་ཅན་མེ་ཏོག་གི་རྫས་དང༌།ཡན་ལག་སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད།དང་པོ་ལྟར་ན་འདུས་ལ་སྟེ་ཡན་ལག་ཅན་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པར་དུ་མར་ཐལ། རྫས་གཅིག་ཅིང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པས།ཡན་ལག་ཅན་དང༌། ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གཅིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཡང་ན།ཡན་ལག་རྣམས་དང་འདུས་པ་ཡན་ལག་ཅན་ལ་རྫས་

གཅིག་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ་རྟགས་སྔ་མ་སྦྱར་རོ། །
རྩ་བ།

འདུས་པ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར། །

འདུས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།ཡན་ལག་རྣམས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དང༌། ཐ་དད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ། །

1 <<རང་>>ཡོད་ <<རྩ་>>ཡིན་

342

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དང་པོ་(རྫས་གཅིག་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སྒྲ་དག་རང་དོན་སྤོང་མ་ཡིན། །
ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དག་རང་གི་དོན་སྤོང་བ་མིན་ཞིང༌། སྔོན་པོའི་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་དང༌།ཨུཏྤ་ལའི་སྒྲས་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་
ན

1

། སྔོན་པོའི་སྒྲས་རིགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལ་ཉེས་པ་སྔར་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་མིན། །
སྔོན་པོའི་སྒྲས་གཞན་ཨུཏྤ་ལ་མིན་པ་གཞན་སེལ་བ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་གང་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར།འདོད་ན་ཁས་
བླངས་འགལ་ལོ། །
རྩ་བ།

གཅིག་ལས་རྣམ་གྲངས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཡ་གྱལ་གཉིས་དང༌།ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གསུམ་དོན་གཅིག་2

རྣམ་

གྲངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།དོན་གཅིག་ཁོ་ན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཞེ་ན། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -
2 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> སྒྲས་སྒྲ་

343

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རོ།།འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྔོན་པོའི་སྒྲས་ཀྱང་ཨུཏྤ་ལ་མི་རྟོགས།ཨུཏྤ་ལའི་སྒྲས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཐ་དད་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་)ལ་གསུམ།གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པ་དང༌།
ཡོན་ཏན་དང་རིགས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་འཐད་པ་དང༌།དེ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཐ་དད་ན་ཡང་གཉིས་ཀ་མེད། །1
སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་གཉི་ག་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་དང་གཞི་མཐུན་དུ་མེད་པར་
ཐལ། རྫས་ཐ་དད་པ་ཡང་སྟེ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཡོན་ཏན་དང་རིགས་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་འཐད་པ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་
བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་གྱི་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་དག །
གལ་ཏེ་དོན་གཅིག་ལ་འཇུག་ན། །
ཨུཏྤ་ལའི་དོན་གྱི་རྫས་དེ2

་རིགས་དང༌། སྔོན་པོའི་ཡོན་ཏན་དག་གལ་ཏེ་
1 <<རང་>>གཉིས་ཀ་མེད། ། <<རྩ་>>གཉིས་ཀར་མིན། ། 2 <<སྐུ་>>དེ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཏེ་

344

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དོན་རྫས་གཅིག་ལ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་གོ་ཞེ་ན།གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་མིན། །
ཨུཏྤ་ལའི་རྫས་ལ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་
ཡོན་ཏན་1

དང༌།རིགས་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་ལྡན་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །
རང་ཉིད་དང་ཡོན་ཏན་དེ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ཀྱང་གཞི་མཐུན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།འབྲེལ་མེད་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རིགས་དང་ནི། །
ཡོན་ཏན་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར། །
དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ།ཨུཏྤ་ལ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རིགས་དོན་གཞན་དང་ནི་སྔོན་པོའི་སྒྲས་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་གནོད་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་ལ་ཡང་
1 <<སྐུ་>> རྫས་ཡོན་ཏན་ <<ཤེས་>> རྫས་དང་ཡོན་ཏན་

345

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་མཚུངས་པ་དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་(སྔོན་པོ་དང་ཨུཏྤ་ལ་ལ་ཡང་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེས་པ་དང་མཚུངས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལྡན་བརྗོད་པ་ཉིད་ལ་ནི། །
མཚུངས་མི་མཚུངས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
རིགས་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲས་དོན་ཕན་ཚུན་རྫོགས་པར་བརྗོད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ།རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པ་ཉིད་ལ་
ནི་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་མཚུངས་པ་སྟེ་གཅིག་དེ་མི་མཚུངས་པ་སྟེ་ཐ་དད་བརྟགས་1

ན་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གསུམ།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པ་
དང༌།དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མཚུངས་ཕྱིར་བརྗོད་པར་མི་འདོད་ཅེ། །
གཞི་མཐུན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ཉེས་པ་བརྗོད་
པར་བྱེད་པ་འཇུག་པར་མི་འདོད་ཅེ་ན།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལྟར་ན།གཞི་ཐ་
དད་པ་འགོག་པར་མི་བྱེད་ཀྱི།གཞི་ཐ་མི་དད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་བཤད་དོ། །

1 <<སྐུ་>>བརྟགས་ <<ཤེས་>>རྟགས་

346

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བ་ལང་རྟ་ལ་སོགས་ལའང་མཚུངས། །
སྔོན་པོ་མིན་པ་དང༌།ཨུཏྤ་ལ་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་གཉིས་དང་
ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གཞི་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་བར་འབྲེལ་མེད་རྫས་ཐ་དད་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟ་ན་བ་ལང་དང་རྟ་ལ་སོགས་ལའང་གཞི་མཐུན་དང་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པར་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེར་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྱས་ཞེ། །
མི་མཚུངས་ཏེ།བ་ལང་དང་རྟ་ལ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས།སྤྱི་

མི་འདྲ་བའི་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།གཞི་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་ལ།ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་
པོ་དེ་དེ་ལྟ་བུས་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་བྱས་ཤིང༌། རྟེན་གཅིག་ལ་ཆོས་གཉིས་འཕྲོད་པ་འདུ་བས་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ལ་གསུམ།དགག་པ་དངོས་དང༌།ཡོན་ཏན་དང་རྫས་སྤྱི་

གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང༌།གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཕན་ཚུན་སྟོན་

347

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ་བའོ། །
དང་པོ་(དགག་པ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

དུ་མར་བྱས་པ་འདུས་པར་འགྱུར། །

རྫ་བུམ་གཅིག་ལ་ཡང་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་བྱས་པ་འདུས་པར་ཏེ་འདྲེས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།བུམ་པ་ཉིད་དང༌།ཡོད་པ་ཉིད་དང་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་ཁྱབ་ཁས་

བླངས།འདོད་མི་རིགས་ཏེ།དམིགས་རུང་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པའི་
ཕྱིར།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས།རྣམ་པ་དུ་མ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ཞེས་
འགྱུར་རོ། །
རྩ་བ།

གཞན་ཡང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
གཞན་ཡང་བ་ལང་དང༌།རྟ་དབྱིབས་མཚུངས་པ་དང་མི་མཚུངས་པར་གཉི་གར་འགྱུར་བར་ཐལ།ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་འདྲ་བའི་1

གསལ་བྱེད་དང༌།བ་
ལང་ཉིད་དང་རྟ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་མི་འདྲ་བའི་ཡང་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་འདོད་པ་ལ་ཡང་མེད། །

1 <<སྐུ་>>ཅི་འདྲ་བའི་ <<ཤེས་>>ཅི་འདྲ་བ་

348

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་པ་ཨུཏྤ་ལ་ལའང་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་
ཉིད་དང༌ཨུཏྤ་ལ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ཡོན་ཏན་དང་རྫས་སྤྱི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡོན་ཏན་རྫས་དག་གསལ་མི་འགྱུར། །1
ཡོན་ཏན་དང་རྫས་དག་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།དབྱིབས་

ཁོ་ནས་སྤྱི་གསལ་ཁེགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

ཐ་དད་རྗོད་བྱེད་ཐ་དད་ལས། །
ཞེ་ན་རང་ལས་ཁྱད་མེད་སྒྲ། །
གལ་ཏེ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་རྗོད་བྱེད་ཐ་དད་ལས་ཐ་དད་ཡིན་གྱི།དངོས་པོ་
རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི།དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཁས་བླངས་པས་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་སྒྲ་གཙོ་བོ་ཐ་དད་པ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཕན་ཚུན་སྟོན་པར་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

གསལ་བྱེད་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ། །

1 <<རང་>>མི་འགྱུར། ། <<རྩ་>>མིན་འགྱུར། །

349

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ1

་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
རྫས་དང་སྤྱིའི་གསལ་བྱེད་དང་གསལ་བར་བྱ་བ་ཐ་དད་ལ་རྟོག་པ་ཕན་
ཚུན་བརྟེན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན།སྤྱིའི་

གསལ་བྱེད་དོ་ཞེས་དང༌།སྤྱི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫས་ཀྱི་གསལ་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་
དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

རང་བཞིན་དུ་མ་དང་གཅིག་གི །
ཕན་ཚུན་གསལ་བ་མང་པོར་འགྱུར། །
སྤྱི་ཡང་རང་བཞིན་དུ་མ་དང་བུམ་པ་ཡང་དུ་མ་མེད་པར་ཐལ།གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གསལ་བ་མང་པོར་འགྱུར་བས་ཏེ།སྤྱི་

ཡང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་གསལ་བ་དུ་མས་གསལ་དགོས་ཤིང་བུམ་པ་ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྤྱི་དུ་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དོན་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

ཡོན་ཏན་ནུས་པ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི། །

དབྱེ་བས་ཐ་དད་རབ་ཏུ་བརྟག །2
གཅིག་མང་པོ་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། །
1 <<རང་>>ཐ་དད་ལ།།ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ <<རྩ་>>ཐ་དད་ལས།།ཕན་ཚུན་རྟེན་པ་ 2 <<རང་>>རབ་ཏུ་བརྟག། <<རྩ་>>རབ་ཏུ་བཏགས། །

350

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དུ་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། །
ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
ཡང་བརྗོད་པ་རྫས་གཅིག་ཀྱང་དུ་མ་དང་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཡང་དུ་མ་ཉིད་
དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།ཆོས་མང་པོ་དང་འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་
ཕྱིར།རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ།མི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང༌།ནུས་པ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་1

རང་

ལ་འཕྲོད་འདུ་འབྲེལ་པའི་སྤྱིའི་2

གསལ་བྱེད་ཡིན་པས་ཐ་དད་དུ་རབ་ཏུ་རྟོག་ཅིང་
བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
གཉིས་པ་(ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རང་དང་གཞན་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང༌གཞི་མཐུན་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌།སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་
པར་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(རང་དང་གཞན་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་རང་དང་གཞན་ལ་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང༌གཞི་མཐུན་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་)ལ་གཉིས།གཞན་གྱི་

ལུགས་ལ་མི་འཐད་པ་དང༌།རང་ལུགས་ལ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་(གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁྱད་པར་བྱེད་དང་ཁྱད་པར་དུ། །
བྱ་ཉིད་རང་དབང་མིན་སྔར་བརྗོད། །

1 <<སྐུ་>>དབྱིབས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དབྱེ་བས་ 2 <<སྐུ་>>སྤྱིའི་ <<ཤེས་>>སྤྱི་མའི་

351

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་1

ཞེས། སྔོན་པོ་དེ་ཨུཏྤ་ལས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དང༌།ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་ཉིད་མི་འཐད་པར་ཐལ།རྗོད་བྱེད་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པ་གང་ཞིག །དབང་པོའི་དབང་གིས་རང་དབང་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་སྔར་རང་དབང་མེད་ཕྱིར་དེ་ལྡན་མིན་ཞེས་པར་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

གཞན་ཉིད་དུ་མིན་སྤྱི་དང་ནི། །
ཐ་དད་རྣམ་གྲངས་བརྗོད་བསྐུལ་ཡིན། །
རྗོད་བྱེད་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་ན།སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཆོད་པའམ།ཡང་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཅོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།སེལ་བས་འཇུག་པ་ལ་ཤིང་ཤ་པ་ཉིད་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང༌།ཤ་པ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཞི་མཐུན་དུ་འཐད་པར་ཐལ།ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྒྲ་དང་ནི།ཤ་པ་སོགས་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང༌།ཤིང་དང་ལྗོན་པ་སོགས་རྣམ་གྲངས་པའི་སྒྲ་རྣམས་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་བསྐུལ་ཞིང་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་

ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>> སྔོན་པོ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> སྟོན་ནོ་

352

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འགལ་མེད་ཕྱིར་ན་ཚོགས་པ་ཡང་། །
དེ་བཞིན་དོན་གཞན་རྗོད་པར་བྱེད། །
ཨུཏྤ་ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡང་དེའི་ལྡོག་པ་གཉིས་དང་
ལྡན་པ་གཞི་མཐུན་གྱི་དོན་གཞན་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་པོའི་སྒྲ་དང་ཨུཏྤ་ལའི་སྒྲ་གཉིས་དོན་ཕན་ཚུན་འགལ་མེད་ཕྱིར་ན་སྟེ།བརྗོད་བྱར་མི་
སྤོང་ཞིང་མི་སླུ་བར་ཆོས་ཅན་མེ་ཏོག་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུར་རུང་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(རང་ལུགས་ལ་འཐད་པ་)ལ་གསུམ།སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བའི་
ཚུལ་དང༌།རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང༌།སྤྱི་གསལ་དང་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་
ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

དེ་ཙམ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཐ་དད། །
རང་དང་སྤྱི་ཡི་ངོར་1

མ་ཡིན། །
མ་བཟུང་ན་ནི་དོན་གཅིག་ལ། །
འདི་དག་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པར་མཚུངས། །
ཡང་བརྗོད་པ་སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བ་ལ་བཤད་པས།2ཤིང་དང་ཤ་

1 <<རང་>>སྤྱི་ཡིས་བར་ <<རྩ་>>སྤྱི་ཡི་ངོར་
2 <<སྐུ་>>སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བ་ལ་བཤད་པས། <<ཤེས་>>མི་སྤོང་བ་ལ་བཤད་དོ། །

353

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པ་གཉིས་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ།ཤ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མ་བཟུང་ན་ནི་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འདི་དག་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་གཅིག་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པར་མཚུངས་ཤིང༌།ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་ཤ་པའི་དོན་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(རྩོད་པ་སྤོང་བ་)ནི།སྤྱིའི་སྒྲས་རང་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་སྤོང་བ་མ་
ཡིན་པ་ལྟར།ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲས་ཀྱང་སྤྱི་མི་སྤོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

དུ་མ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྤྱི། །

ཁས་ལེན་ཐ་དད་ཀྱིས་མི་འཁྲུལ། །
ཤ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་དུ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲས་རང་གི་སྤྱི་བརྗོད་
བྱར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་བར་ཐལ།ཤིང་གསལ་རྣམས་ཤིང་ལ་རིགས་དང་རིགས་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(སྤྱི་གསལ་དང་ཁྱད་པར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁྱད་པར་བྱེད་དང་ཁྱད་པར་དུ། །
བྱ་བ་དེ་དག་ཉིད་མཚུངས་མིན། །

ཞེས་བྱ་བ་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ །

354

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྤྱི་དང་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དང་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་དེ་དག་ཉིད་
ཀྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌།དོགས་པ་གཅོད་པའི་ཚུལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཤིང་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་གང་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེས་ན་ཤིང་ཤ་པའོ་ཞེས་ཤ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དོགས་པ་གཅོད་ཅིང༌།ཤིང་ཤ་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན།ཤིང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་མི་སྐྱེ་བས་ཤིང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞི་མཐུན་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་

1

སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་འཐད་ཅིང་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པ་བསྡུས2

་

ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ།གཉིས་པ་(སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ལ་བཞི།རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་
དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། སྒྲའི་སེལ་འཇུག་བཤད་པ་
དང༌། སྒྲ་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌།འཇུག་ཚུལ་མ་བྱས་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་(རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་)ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་དང༌།གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་
སྒྲས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་3

བའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་(ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་)ལ་གཉིས།རིགས་མཐུན་
གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲས་རིགས་མཐུན་གཞན་སེལ་བ་དང༌།རིགས་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་

དངོས་སུ་མི་སེལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

1 <<སྐུ་>>ཁྱད་ཆོས་སོགས་ <<ཤེས་>>ཁྱད་ཆོས་སོ། །
2 <<སྐུ་>>བསྟན་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བསྡུས་
3 <<སྐུ་>> སྲོང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྤོང་

355

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(རིགས་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲས་རིགས་མཐུན་གཞན་སེལ་བ་)ནི།རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་བརྗོད་བྱར་ཐ་དད་པ་རྣམས་སྒྲས་དོན་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཐ་དད་ཐ་དད་གཞན་རྣམས་དང་། །

འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་སེལ་བར་བྱེད། །
ཤིང་གསལ་ཐ་དད་པ་ཤིང་ཤ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན།སེང་ལྡེང་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ།ཤིང་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་མཐུན་ཡིན་ཡང༌།སེང་ལྡེང་ལ་སོགས་པ་ཤིང་གསལ་ཐ་དད་གཞན་རྣམས་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རིགས་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མི་སེལ་བའི་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

སྤྱི་གཞན་ཐ་དད་དོན་རྣམས་ཀྱི། །

རང་དང་1

སྤྱི་དག་འགལ་བ་ཡིན། །
སྤྱིར་གཞན་པ་ལས་གྱུར་པ་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་རྫ་བུམ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྫ་བུམ་རང་དང་སྤྱི་གསལ་ལས་གྱུར་པ་དག་དངོས་སུ་མི་སེལ་
ཡང་དོན་གྱིས་འགལ་བ་སྟེ་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ།ཤིང་གི་སྒྲས་ཤིང་མིན་དངོས་སུ་
གསལ་ཞིང༌།ཤིང་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཤ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་

1 <<རང་>>རང་དང་ <<རྩ་>>རང་དག་

356

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རོ།།ཤིང་ཤ་པའི་སྒྲ་ཁོ་ནས་བུམ་པ་སོགས་དངོས་སུ་སེལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།རྩ་བ།

དེ་དེའི་དངོས་སུ་གསལ་བྱ་མིན། །
སྤྱི་ནི་མཚུངས་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །
བུམ་པ་དེ་ཤིང་ཤ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེའི་དངོས་སུ་གསལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།དེ་ལྟ་ན་ཤིང་གི་སྤྱི་སྒྲ་དང་ནི་རྣམ་བཅད་གཅོད་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་ན་ཡང༌།མཚུངས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

དེ་བཞིན་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ནི། །
དེ་ཡི་སེལ་1

བར་འགྱུར་མ་ཡིན། །
དེར་ཐལ།མཚུངས་ན་ཤིང་གི་སྒྲ་དེ་ཡིས་པ་ལ་ཤ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ནི་སེལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤིང་ཤ་པའི་སྒྲས་ཀྱང་མི་སེལ་བར་འགྱུར་ན་དེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྣམ་བཅད་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།ཤིང་སྒྲས་ཤིང་མིན་སེལ།ཤ་པའི་སྒྲས་པ་ལ་ཤ་དང་ཤུག་པ་སོགས་དུ་མ་སེལ་ལོ། །
གཉིས་པ་(གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་)
ནི།ཁྱད་པར་གྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ན།མང་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་སྣུམ་
1 <<རང་>>དེ་བཞིན་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ནི།།དེ་ཡིས་སེལ་ <<རྩ་>>དེ་གཞན་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་དང་།།དེ་ཡི་སེལ་

357

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པ་སོགས་སེལ་བས་གཞི་མཐུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

གང་ཞིག་གཞི་མཐུན་གྱུར་པ་དེ། །
ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཡོན་ཏན་གཞན། །
དེ་རྫས་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །

གཞི་ཡིས་མི་འགལ་བར་བྱས་ཉིད། །
ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་གང་ཞིག་གཞི་མཐུན་དུ་གྱུར་པ་དེ་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱིས་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང༌།ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ།གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བ་ཡིས་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཅིག་གི་བརྗོད་བྱར་མི་འགལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེར་ཐལ།མངར་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཡོན་
ཏན་གཞན་སྣུམ་པ་དེ་ཁ་ཟས་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་དུ་འདུ་ཞིང།དེ་ལ་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

མ་མཐོང་ཕྱིར་ཡང་སེལ་བ་ཡིན། །

ཤིང་ཤ་པའི་སྒྲས་པ་ལ་ཤ་ལ་སོགས་པ་སེལ་བའི་རྒྱུ་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ།།བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མ་མཐོང་བས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་སེལ་བ་བཞིན་དུ།དེ་ལ་སྦྱོར་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཡང་དེ་བརྗོད་པ་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གསུམ།རྩོད་པ་དང༌།ལན་དང༌།དེ་ལ་རྩོད་པ་

358

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རང་ཐ་དད་ལ་སྤྱི་སེལ་འགྱུར། །
དེ་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་དེ་སེལ་བར་བྱེད་ན།རང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་སྤྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བས་སྤྱིའི་སྒྲས་ཁྱད་པར་རྣམས་སེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

གཞན་མི་རིགས་པར་1

མཐོང་བའི་ཕྱིར། །

དེ་ལྟ་དེ་སྣང་ལ་ཐེ་ཚོམ། །
སྤྱིའི་སྒྲས་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ལྟར་ཤིང་གི་སྒྲ་
དེ་ཤ་པ་ལ་སྦྱོར་བར་སྣང་ལ།སྐབས་འགར་ཤིང་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ཡང་སྐབས་དང།ཤུགས་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པར་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།

1 <<རང་>>པར་ <<རྩ་>>པས་

359

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་རིགས་ཤེ་ན། །
སྐབས་དང་ཤུགས་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ཤིང་གི་སྒྲ་ཤ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་མཐོང་ན།ཇི་ལྟར་ན་སྤྱིའི་སྒྲ་ལས་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཡོད་ཅེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ནི།
རྩ་བ།

ངེས་པར་ཡན་གར་བ་ལ་དེ། །
སྤྱི་སྒྲ་ལས་ཁྱད་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ།ཁྱད་པར་དང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་ལས་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།སྔར་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་པར་ངེས་པ་དེ་ཕྱིས་

ཡན་གར་བ་ལ་སྟེ་དེ།1

ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་སྤྱི་སྒྲ་ལས་ཁྱད་པར་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

ཡན་གར་ཐ་དད་ལ་མེད་ཅེ། །
ཡན་གར་བ་སྤྱི་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་སྦྱོར་བ་མེད་པས་ཐེ་ཚོམ་
ཟ་བ་ཡང་མེད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།
1 <<སྐུ་>> སྟེ་དེ། <<ཤེས་>>དེ་སྟེ།

360

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཉན་པ་པོ་ལ་ལྟོས་པ་མཐོང་། །
སྤྱི་སྒྲ་ཁྱད་པར་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།ཤིང་ངེས་ཟིན་པའི་ཉན་པ་པོ་དག་སྤྱི་ཤིང་འདིས་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ནམ།འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལྔ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་སྙམ་ནས་འདྲི་བ་ནས་ལས་གྱུར་པའོ་ཞེས་ཉན་པ་པོ་ལ་ལྟོས་ནས།སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(སྒྲའི་སེལ་འཇུག་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྒྲ་སྦྱོར་ཚུལ་དང།དེ་ལ་རྩོད་པ་
སྤང་བའོ། །
དང་པོ་(སྒྲ་སྦྱོར་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

སྒྲ་གཞན་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ནི། །
སྒྲ་ཡིས་སྤྱི་རྗོད་བྱེད་པ་ཡིན། །1
དོན་གང་ལ་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །
དུ་མར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཡང་། །
དོན་གྱི་རྣམ་གཅོད་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་འཇུག་
སྟེ། བྱས་པས་མ་བྱས་པ་བསལ་ནས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་གོ་བ་བཞིན་དུ།རྗོད་བྱེད་
ཀྱིས་ཀྱང་བྱས་པ་ལ་སྒྲ་གཞན་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ནི་བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྤྱིས་བྱས་པ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིད་ཅན་རྣམས་ལ་ཡང་བརྡ་ཇི་
ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ། དོན་གང་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་མ་མཐོང་ཡང་
1 <<རང་>> སྒྲའི་སྤྱི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>> སྒྲ་ཡིས་སྤྱི་རྗོད་བྱེད་པ་ཡིན། །

361

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བརྗོད་པ་དག་ལས་མི་རྟོགས་ཤིང༌།དོན་གང་ལ་སྤྱི་སྒྲ་གཅིག་སྦྱར་བས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་དོན་དུ་མ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་དེ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ནའང་སྐབས་1

ཤུགས་ལ་སོགས་
པའི་དབང་གིས་བརྡ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།རྣམ་ངེས་ཀྱི་རིག་བྱེད་འགོག་པའི་སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི།ཇི་ལྟར་སྒྲས་དོན་གཞན་བསལ་ནས་རང་གི་
དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ། སྒྲ་ལས་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

སྒྲ་ཡི་དོན་གཞན་མ་མཐོང་ཡང་། །
རང་དོན་ཆ་ཤས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། །

སྒྲ་ཡི་འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་སླ། །2
འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་3

མ་ཡིན། །
བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་སླ་
སྟེ།རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་སྒྲའི་དོན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་བ་སྟེ།དོན་མ་
ཡིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ལྡོག་པ་ངེས་པ་དང༌།རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཡན་ལག་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་

4

ནས་དོན་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།རང་གི་བརྗོད་
བྱའི་དོན་གྱི་སྤྱི་ཤར་བ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ཡོད་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྐབས་ <<ཤེས་>>སྟབས་
2 <<རང་>>ཤིན་ཏུ་སླ་ <<རྩ་>>ཉིད་དུ་སླ་
3 <<རང་>>ཡོད་ <<རྩ་>>བརྗོད་
4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སྒོ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> སྒྲ་

362

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་(སྒྲ་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

ཤིང་དང་ས་ལས་བྱུང་1

དང་རྫས། །

ཡོད་དང་གཞལ་བྱ་རིམ་བཟློག་ལས། །
བཞི་གསུམ་གཉིས་གཅིག་ཐེ་ཚོམ་དུ། །
འགྱུར་གཞན་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན། །
ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གོ །
ཡང་བརྗོད་པ་གཞལ་བྱ་ཡི་སྒྲ་རིམ་པ་ལྡོག་པ་ལས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང༌། རྫས་དང་ས་ལས་བྱུང་བ་དང༌།ཤིང་དང་བཞི་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་
ཏེ།དེ་དག་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ནི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྒྲ་གསུམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། རྫས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང༌།ས་ལས་བྱུང་
བའི་སྒྲ་ཤིང་གཅིག་པུ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དུ་འགྱུར་ཏེ།དེ་དག་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་

རོ།།རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤིང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་གཞན་བཞི་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ།དེ་བཞིན་དུ་ས་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ཕྱི་མ་གསུམ་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
ཏེ།དེ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་
དུ་གཉིས་དང་གཅིག་ངེས་པའི་རྒྱུར་2

སྦྱར་རོ།།ཞེས་བྱ་བ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་

1 <<རང་>>བྱུང་ <<རྩ་>>འབྱུང་

2 <<སྐུ་>>ངེས་པའི་རྒྱུར་ <<ཤེས་>>ངེས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུར་

363

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སུ་བཅད་པའོ། །
བཞི་པ་(འཇུག་ཚུལ་མ་བྱས་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌།དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།དང་པོ་(སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས།གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དང༌།སྤྱི་དང་

ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་(གཞི་མཐུན་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གཞན་ལ་ཁྱབ་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །

ཐ་དད་དོན་དེས་ཐ་དད་མིན། །
ཤིང་བརྗོད་པ་དང་ཤ་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱིས་དོན་ཐ་དད་བརྗོད་པ་
ཙམ་དཔེ་བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཤིང་གི་སྒྲས་ཤིང་དེ་མིན་གཞན་ལ་ཁྱབ་པ་བཀག་ཀྱང་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་ཤིང་དང་ཤ་པ་གཞི་མཐུན་དུ་འཐད་དོ། །གཉིས་པ་(སྤྱི་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་མི་འཐད་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དངོས་འཇུག་ཐ་དད་མིན་ཕྱིར་ཡང་། །

ཐ་དད་ཐུག་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །

རིགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པར་གནས། །

364

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྤྱི་དང་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སོགས་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རྟོག་1

པ་ལ་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་རིགས་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་ཤིང་གསལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་།གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང༌།ཡོན་ཏན་ཅན་རྫས་ཐ་དད་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་ཕྱི་མ་དེར་
ཐལ།རྗོད་བྱེད་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་པར་རྫས་གཅིག་ལ་རྟོག་པས་2

བཏགས་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཡང་སྒྲས་ཁྱད་
པར་མཐའ་ཡས་པས་སྤྱི་སྒྲས་ཁྱད་པར་མ་བརྗོད་ཀྱང་མི་སྤོང་བས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་
ཆོས་འཐད་པའོ། །
གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གང་ལས་གཞན་སེལ་ངེས་ཤེ་ན། །
སྤྱི་དོན་གཞན་ཡོད་པས་འཇིག་རྟེན་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྔོན་པོ་སོགས་ལ་
འཇུག་གི །རོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ལ།སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་སྤྱི་མེད་ཅིང་གསལ་བ་ཐ་དད་མ་འདྲེས་པས།དེ་མི་འཐད་པ་དང་ཤིང་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དང༌།བསྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་ཚུལ་དུ་སྣང་གི།དེ་མིན་གཅོད་པའི་ཚུལ་

1 <<སྐུ་>> རྟོགས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོག
2 <<སྐུ་>>རྟག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོག

365

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དུ་མི་སྣང་བས་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་གཞན་སེལ་བརྗོད་པར་ངེས་ཞེ་ན།གཉིས་པ་(ལན་)ལ་གསུམ།འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་
འབའ་ཞིག་ཏུ་མི་འཐད་པ་དང༌།སྤྱི་དོན་གཞན་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་
དང༌།དེའི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་མི་འཐད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྗེས་མི་བཙལ། །
འཇིག་རྟེན་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྤྱི་གསལ་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་མི་བཙལ་བ་སྟེ་བཙལ་མི་
རིགས་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ལ་མངོན་
པར་མཁྱེན་པར་དམིགས་ཞིང༌།འཇིག་རྟེན་པའི་མིང་ལ་ཡང་མངོན་པར་མི་རྒྱུག་གོ་ཞེས་གསུངས་པས། རྟོག་པ་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་འདྲེས་པར་སྣང་
ཞིང༌།སྐབས་འགར་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡང་སྣང་བས་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཡང་
ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་ཁས་བླངས་པར་མི་བྱའོ། །གཉིས་པ་(སྤྱི་དོན་གཞན་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་)ནི།འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་དུ་མཚུངས་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྔོན་པོ་ལ་འཇུག་གི།རོ་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཅི་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

366

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ལ་མཚུངས་འགྱུར། །
དེ་ལྟར་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་སྔོན་པོ་ལ་འཇུག་ལ།རོ་ལ་
སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ།གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་

དོན་གཞན་ལ་ཡང༌། གསལ་བ་རྣམས་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེའི་ལན་དགག་པ་)ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང༌།ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མིག་གཟུང་བྱ་ཉིད་བྱ་བར་བྱས། །
སྔོན་པོ་ལ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ལས་སམ། བྱ་བར་གནས་པས་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི་རིགས་དོན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ལ་གཉིས།ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌།ལྡོག་པ་མེད་པའི་རྗེས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་གི་1

སྒྲ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའོ། །
དང་པོ་(ཧ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

རྫས་ལ་སོགས་པར་2

ཐལ་བར་འགྱུར། །
1 <<སྐུ་>>འབའ་ཞིག་གི <<ཤེས་>>འབའ་ཞིག་གིས་
2 <<རང་>>པར་ <<རྩ་>>ལའང་

367

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་གཞན་འཕྲོད་
པ་འདུ་བ་ཡིན་ན། རྫས་ཉིད་དང༌། གྲངས་དང༌།ཚད་དང་ལྡན་པ་དང༌།རྣམ་དབྱེ་དང༌།གཞན་ཉིད་དང།གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་ཉིད་སྤྱི་དོན་འཕྲོད་པ་འདུ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།དེ་དག་ཀྱང་མིག་གི་གཟུང་བྱར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དཀར་མིན་སོགས་ལ་ཁྱད་མེད་འགྱུར། །
དཀར་མིན་སྔོན་པོ་དང༌།སེར་པོ་དང་དམར་པོ་སོགས་ལ་ཆེས་སྔོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།སྤྱི་དོན་གཞན་ཆ་མེད་གཅིག་
འཕྲོད་འདུ་རྫོགས་པར་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(ལྡོག་པ་མེད་པའི་རྗེས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པ་) ནི།
རྩ་བ།

རྗེས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་1

འགྱུར། །

རྗེས་འགྲོ་འབའ་ཞིག་གི་2

སྒྲ་ལས་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲ་ལས་དོན་
རྟོགས་པ་དེ་མིན་གཅོད་པའི་ལྡོག་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདོད་མི་རིགས་ཏེ།སྤྲིན་3

ཡོད་པ་ཙམ་ལས་ཆར་འབབ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞན་སེལ་

1 <<རང་>>གྲུབ་ <<རྩ་>>འགྲུབ་

2 <<སྐུ་>>འབའ་ཞིག་གི <<ཤེས་>>འབའ་ཞིག་ལས་
3 <<སྐུ་>>སྤྱིར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སྤྲིན་

368

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྗོད་ན་ལྡོག་པ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཁྱབ་པ་དངོས་སུ་འདོད་མ་ཡིན། །
དེའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།དངོས་པོ་བརྗོད་པར་འདོད་ཀྱང་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་ཆ་མེད་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲས་

ནི་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས།རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །
དང་པོ་(རྩོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཐམས་ཅད་མེད་པ་དང་འབྲེལ་ཞེས། །
གང་ཞིག་ཁས་ལེན་དུ་འགྲོ་ན། །
གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྔར་མེད་དང་ཕན་ཚུན་མེད་པ་དང་འབྲེལ་ཞིང༌། ལྡན་ཞེས་གསལ་བ་རྣམས་སྔར་མེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་གང་ཞིག་ཁས་ལེན་དུ་འགྲོ་ན་སྟེ།ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ན་མེད་པ་ལ་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་དུ།རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོའི་རྣམ་འགྱུར་དང་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་
དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་(ལན་)ལ་བཞི།འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང༌།ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང༌།ཁས་བླངས་འགལ་བ་དང༌།དགག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །

369

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་པོ་(འབྲེལ་པ་མེད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཡོད་དེ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་ལས། །
ཡིན་ཞེས་ཅི་ཞིག་གང་གིས་སྦྱོར། །
གསལ་བ་སྔར་མེད་གསར་དུ་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ནི།མཚན་ཉིད་ལྔ་
ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་དེ་རྣམ་འགྱུར་དུ་མའི་བདག་ཉིད་1

ལས་རང་བཞིན་ཡིན་
ཞེས་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལས་གཞན་པའི་བ་ལང་གི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་གང་གིས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་ཏེ་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(ཧ་ཅང་ཐལ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

འཇིམ་པའི་ཐ་དད་ལས་ཁམ་ཕོར། །
ལ་སོགས་ཐ་དད་བློར་འདོད་ན། །
རང་བཞིན་གཅིག་ལ་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་པའི་བློ་འཇུག་སྟེ།འཇིམ་པར་མཚུངས་པ་ལ་འཇིམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཐ་དད་ལས་ཁམ་ཕོར་ལ་སོགས་ཐ་དད་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

1 <<སྐུ་>>དེ་དག་ཉིད་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བདག་ཉིད་

370

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་ཐ་དད་ལས་གཞན་མིན་ཡང། །
ཐ་དད་ཅི1

་བློ་ཅི་སྟེ་དགག །
སྔར་མེད་དང་ཕན་ཚུན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐ་དད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཡང་
སྟེ་དེ་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་བ་ལང་ངོ་རྟའོ་སྙམ་པ་ཐ་དད་ཀྱི་བློ་
ཅི་སྟེ་དགག་མི་རིགས་པར་ཐལ།འཇིམ་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ལ་འཇིམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ན། བློ་མི་
འདྲ་བ་དུ་མ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་)ལ།ཁས་བླངས་འགལ་བ་དངོས་དང༌། སྒྲ་རྟོག་
འཇུག་པ་གཞན་སེལ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པའོ། །དང་པོ་(ཁས་བླངས་འགལ་བ་དངོས་)ནི།
རྩ་བ།

ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག །
སྣང་བའི་ལམ་དུ་2

གང་མ་གྱུར། །

སྣང་བའི་ལམ་དུ་གང་གྱུར་པ། །
དེ་སྒྱུ་མ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་སྟོང་། །
ཁྱོད་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་3

ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཅན་འབའ་ཞིག་མིན་

1 <<རང་>>ཀྱི་ <<རྩ་>>ཅི་
2 <<རང་>>ལམ་དུ་ <<རྩ་>>ལམ་དུའང་

3 <<སྐུ་>>ཐ་སྙད་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཉན་ཐོས་

371

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ།བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཙོ་བོ་གང་དུས་ནམ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་

བའི་ལམ་དུ་མ་གྱུར་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གང་གྱུར་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་

ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་སྟོང་ཞིང་རྫུན་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཤིང་གསལ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་མཐོང་བ་ལ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྐོག་ཤལ་སོགས་འདུས་པ་ལ་བ་གླང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་དཔེར་སྨོས་པ་གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ།དེ་འགལ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དག་ཡོད་ཀྱང་། །
ནོག་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལས། །
དེའི1

་བློ་དཔེར་བརྗོད་འགལ་བ་དེ། །
ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། །2
གསལ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཡོད་ཀྱང་ནོག་སོགས་གསལ་བ་འདུས་པའི་གོང་བུ་མཐོང་བ་ལས་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པ་དེའི་བློ་སྐྱེ་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་ཁོ་བོ་ལ་མི་འགལ་ཞིང༌། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་འགལ་བར་ཐལ།གོང་བུ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བ་ལང་ངོ་
སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང༌། གཞན་སེལ་མི་འདོད་པ་གྲུབ་མཐའ་འགལ་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཁས་བླངས་ཉམས་

1 <<རང་>>དེའི་ <<རྩ་>>དེ་
2 <<རང་>>བརྟེན་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>> རྟེན་པ་ཡིན། །

372

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པའི་དོན་ནོ། །
གཉིས་པ་(སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པ་གཞན་སེལ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་མི་ལྟོས་ཞེས་པ་འདི་ནི། །
རང་གི་རྣམ་རྟོག་སྤྲོས་པར་ཟད། །
སེལ་བ་མིན་པའི་སྒྲ་ཡིས་ནི། །
རང་བཞིན་འགའ་1

ཡང་བརྗོད་མི་བྱ། །

སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་གི་ཕན་ཚུན་འགྲེ་བ་མེད་པའི་གཞན་སེལ་བ་ལ་དེ་མི་ལྟོས་ཞེས་པ་འདི་ནི།རང་གི་རྣམ་རྟོག་གིས་བརྟགས་ཤིང་སྤྲོས་པར་ཟད་དེ།གཞན་སེལ་བ་བརྗོད་པ་མིན་པའི་སྒྲ་ཡིས་ནི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བ་སྟེ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་(དགག་པ་གཞན་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་དང༌།དངོས་མེད་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྟོག་2

པ་མི་འཇུག་པ་དང༌། གྲངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་

གསལ་ལ་སྐྱོན་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་(གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབ་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཐོག་མ་མེད་ཕྱིར་འདོད་པ་གྲུབ། །

1 <<རང་>>རང་བཞིན་འགའ་ <<རྩ་>>རང་བཞིན་འགལ་ 2 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟག

373

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དངོས་པོ་རང་ཉིད་སྔ་མ་གཞན་རང་གི་དུས་ན་མེད་པ་མཐོང་བ་ལས་རང་གི་བྱེད་ལས་གཞན་དུ་རྟོག་1

པར་བྱེད་ན།འཁོར་བའི་ཐོག་མ་རྟོག་2

པའི་བློ་མེད་
པར་འཇུག་པས། རྟེན་གཅིག་མཐོང་ན་ཡང་མཐའ་དག་མཐོང་དགོས་ལ།དང་པོའི་གསལ་བ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ལ་ཡང་ཤིང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གསལ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་3

པར་ཁས་ལེན་
པ་འགལ་ཏེ།ཤིང་མ་ཡིན་ཀྱང་མཐའ་ཡས་ལ་ཤིང་གསལ་མཐའ་ཡས་པས་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེ་ན།
རྩ་བ།

སྤྱི་ཡི་སྒོ་ནས་སེལ་བར་བྱེད། །
ཤིང་གི་སྒྲས་ཤིང་མ་ཡིན་སེལ་བ་དང་ཤིང་རང་གིས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལ།དེ་མཐའ་དག་ཤེས་མི་དགོས་པར་ཐལ།ཤིང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རིགས་མི་མཐུན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེའི་སྒོ་ནས་ཤིང་གསལ་ལ་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་(དངོས་མེད་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྟོག་པ་མི་འཇུག་པ་)ནི།གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་གཞན་མེད་པ་མ་མཐོང་བ་ལས་བདག་ཉིད་གསལ་བ་གཞན་ལ་རྟོག་4

ན།རང་

ཉིད་གཞན་མེད་པ་དེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན།གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་གཅིག་པུའི་བློ་

1 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་
2 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>> རྟོགས་
3 <<སྐུ་>><<ཞོལ་>>ཁྱབ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>>ཁྱད་
4 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>> རྟོགས་

374

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལ། རྫས་དུ་མ་ཡིན་ན།གསལ་བ་གཅིག་ལ་ཡང་དུ་མའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

བདག་གཞན་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། །
གཅིག་ཉིད་དུ་ཉིད་ཀྱི་བརྟག་པ། །1
དེ་དག་དངོས་པོ་ལ་མི་རིགས། །
ཤིང་རང་ཉིད་རིགས་མི་མཐུན་མེད་པ་དེ་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྟོག་

2

པ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ།ཤིང་གི་བདག་ཉིད་གཞན་མེད་པ་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་རྫས་གཅིག་ཉིད་དུ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་3

པ་འཇུག་རིགས་ན་ཡང་
དེའི་ངོ་བོར་རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྟོག་4

པ་དེ་དག་
དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།འདི་ཡང་འགྱུར་ཅུང་ཟད་འཆུགས་སོ། །གསུམ་པ་(གྲངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གསལ་ལ་སྐྱོན་འཇུག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ཁྱོད་ཀྱིའང་གསལ་བ་ནུས་པར་འགྱུར། །
གྲངས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིའང་གསལ་བ་དང༌།ནུས་པ་སྤྱི་གཙོ་བོ་གཅིག་ལ་

1 <<རང་>>ཀྱི་བརྟག་པ། ། <<རྩ་>>ཀྱིས་བཏགས་པ། །
2 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟག
3 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟག
4 <<སྐུ་>> རྟོག <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རྟག

375

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཉེས་པ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ།གཅིག་ཡིན་ན་རྣམ་འགྱུར་མཐའ་དག་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང༌།གཙོ་བོ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན།རྣམ་འགྱུར་མཐའ་དག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་(སྒྲ་རྟོག་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ་བཞི།ཚིག་གིས་
བརྗོད་པའི་དངོས་མེད་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་བྱར་འགལ་བ་དང༌།རྗོད་བྱེད་སྒྲ་
ལས་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང༌། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པའི་
ཚད་མ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌།རིགས་བརྗོད་དང་ཚོགས་བརྗོད་
ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་(ཚིག་གིས་བརྗོད་པའི་དངོས་མེད་དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་བྱར་འགལ་བ་)ནི།རང་ཉིད་གཞན་ལ་མེད་པ་མཐོང་བ་ལས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ན་རང་ཉིད་གཞན་ལ་མེད་པ་རྟོག་པ་ནི།རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་

བྱར་འགྱུར་ཏེ།དེ་འཛིན་པ་པོ་དབང་པོ་དྲུག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
རྩ་བ།

སྒྲ་ཡི་བརྗོད་དོན་ལ་སྤྱོད་1

པ། །

འདི་ཡང་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །
གང་ཞིག་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་འདིའི། །
འཇུག་པའི་དབང་པོ་སོ་སོར་མིན། །

1 <<རང་>>དཔྱོད་ <<རྩ་>>སྤྱོད་

376

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ཤིང་ལ་སོགས་པ་རིགས་མི་མཐུན་མེད་པ་དབང་མངོན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་
ཡིན་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་ལག་རྗེས་དང༌། སྒྲ་སྤྱི་དང༌།དོན་སྤྱི་དེའི་གཟུང་ཡུལ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ།གང་ཞིག་ཤིང་བརྗོད་པ་དང༌།ཤིང་མིན་གཅོད་པའི་ཤིང་གི་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་ཡི་བདེན་བཞི་ལས་དབང་པོ་སོ་སོར་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྗོད་བྱེད་སྒྲ་ལས་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་)ལ་གསུམ། སྒྲ་ལས་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌། བྱང་བ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང༌།དེ་ཡང་གཞན་སེལ་ལ་ལྟོས་པའོ། །
དང་པོ་(སྒྲ་ལས་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

གང་ཞིག་ཚིག་གི་བརྗོད་པ་འདི། །
ངག་ལས་དོན་དུ་རྣམ་པར་བརྟགས། །
ངག་དོན་སོ་སོར་སྣང་བརྗོད་གང་། །
དེ་ཡིས་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྐྱེད། །1
གང་ཞིག་ཚིག་གིས2

བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྗོད་པ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་
དོན་མེད་ཀྱང་།བསྟན་བཅོས་ལས་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་དང་རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་

1 <<རང་>>བསྐྱེད་ <<རྩ་>> སྐྱེད་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>ཚིག་གིས་<<ཤེས་>>ཚིག་གི་ཚིགས་ <<ཞོལ་>>ཚིག་གི་ཚོགས་བརྗོད་

377

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཇི་ལྟར་བརྡ་སྦྱར་བའི་ངག་ལས་དོན་དུ་རྣམ་པར་བརྟག་1

པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ།ངག་
གི་དོན་སོ་སོར་སྣང་བ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིས་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བ་ལ་དང་པོ་སྒྲ་སྤྱི་དང་།དོན་སྤྱི་སོ་སོར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ2

་ཉེ་བར་བསྐྱེད་ཅིང་དུས་ཕྱིས་སྒྲ་སྤྱི་

དང༌།དོན་སྤྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།དོན་ནི།རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ལས་ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཚིག་བརྗོད་པ་ལས་བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྟོག་པས་ཀྱང༌། སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཅིང་བརྡ་ལ་བྱང་
བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་(བྱང་བ་ལ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

ཇི་ལྟར་གོམས་པའི་ངག་དག་ལས། །
དོན་ལ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱེ། །
རང་གི་རྐྱེན་དང་རྗེས་འབྲེལ་པས། །
རྣམ་པ་དུ་མ་སོ་སོར་རྟོགས། །
རང་བཞིན་དང་རྐྱེན་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར།ཕྱི་

རོལ་དོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།ཇི་ལྟར་གོམས་པའི་ངག་དག་ལས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པའི་དོན།དོན་ལ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང༌།རང་རང་གི་རྐྱེན་བག་ཆགས་མི་འདྲ་བ་དང༌།རྗེས་སུ་འབྲེལ་
1 <<སྐུ་>>བརྟག <<ཤེས་>>རྟག
2 <<སྐུ་>>བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>གོ་བའི་རྟོག་པ་ <<བཀྲས་>>གོ་བའི་རྟོགས་པ་

378

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་ཉན་པ་པོ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།རྩེད་འཇོའི་སྙན་ངག་ཐོས་པ་ལས།ཆགས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེ་ཞིང༌།ཆགས་བྲལ་རྣམས་ལ་ཡིད་འབྱུང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །
གསུམ་པ་(དེ་ཡང་གཞན་སེལ་ལ་ལྟོས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ཡང་ངག་གི་དོན་གཞན་ལས། །
རྣམ་པར་བཅད་པའི་དོན་དུ་འདོད། །
འབྲེལ་1

པར་ཤེས་པའི་ངག་གི་དོན། །
འདི་ཡང་རྗེས་དཔག་ལས་གཞན་མིན། །
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དེ་ཡང་དོན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་དང༌།སྤྱི་དོན་
གཞན་བརྗོད་པ་དང༌།སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ཁྱེར་ཤེས་པའི་ངག་གིས་དོན་དཔོག་པ་འདི་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས།ཕ་
རོལ་པོ་ལ་བརྗོད་འདོད་དང༌།དེ་ལ་དོན་སྤྱི་སྣང་བ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ནི།རྗེས་
དཔག་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྒྲ་ལས་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དཔོག་མི་ནུས་པ་ནི་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་(སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་ པ་)ནི།2
1 <<རང་>>འབྲེལ་ <<རྩ་>>འགྲེལ་

2 འདིར་གཉིས་པ་ནི་ཞེས་སྡུར་དཔེ་བཞི་ཀར་བྱུང་ཀྱང་གཞུང་གི་ས་བཅད་བསྒྲིགས་ན་གསུམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སོ་སྙམ།

379

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

གང་ཞིག་ངག་1

ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། །
རྣམ་རྟོག་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པ་ནི། །
དེ་ཡང་རང་རིག་ཡིན་པས་ན། །
མངོན་སུམ་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན། །
གང་ཞིག་ངག་གི་བདག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྟོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་སྣ་ཚོགས་ཤེས་པའི་ཚད་མ་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ།རྣམ་རྟོག་དེ་ཡང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མྱོང་བྱ་ཡིན་པས་ན་སྟེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ།།དེ་དག་གི་ནམ་ཚིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་དང༌།དོན་སྣ་ཚོགས་རྟོགས་པའི་སྤོབས་པ་རྣམས་ཚད་མ་ཕུང་སུམ་པ2

་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་(རིགས་བརྗོད་དང་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་)ལ་གཉིས།འདོད་རྒྱལ་
བའི་སྒྲ་སྤྱི་ལ་མི་འཇུག་པ་སྤང་བ་དང༌།རྗོད་བྱེད་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བརྗོད་པར་མཚུངས་
ན་རིགས་བརྗོད་དང་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་(འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་སྤྱི་ལ་མི་འཇུག་པ་སྤང་བ་)ནི།རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དང༌། རྫས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའི་དོན་དུ་མ་གཞན་སེལ་བ་སྤྱིའི་ངོ་བོས་རྗོད་པར་བྱེད་ཀྱང༌།དངོས་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འཐད་དེ།སྤྱི་ནི་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན།

1 <<རང་>>ངག་ <<རྩ་>>གང་

2 <<སྐུ་>>སུམ་པ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གསུམ་པ་

380

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

འདོད་རྒྱལ་ལ་ཡང་དོན་དབྱེ་བས། །
ལ་ལར་དངོས་སུ་རྗོད་པར་བྱེད། །

དེ་དཔེར་ན། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱང༌།སྤྱི་བརྗོད་པས་ཁྱབ་
སྟེ།འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲ་ལའང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་1

རིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་

མ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་དང༌། ཚོགས་པའི་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་དང༌།ཚོགས་པ་ལ་ལར་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང༌།སྤྱི་

ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚོགས་པ་ཅན་ལ་ཚོགས་པར་བཏགས་པ་གྲོང་གི་ཕག་པ་2

བཟའ་བྱ་མིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན།དེའི་ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས་རྣམས་
ཀྱང་བཟའ་བྱ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །
གཉིས་པ་(རྗོད་བྱེད་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བརྗོད་པར་མཚུངས་ན་རིགས་བརྗོད་དང་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས།ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་
འཇུག་པ་སྒྲ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དཔེ་དང༌།རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་རང་གི་རིགས་
ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་པ་ཅན་དང༌ཚོགས་པ་དུ་མ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ཀྱང་སྤྱི་

བརྗོད་པ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་སྒྲ་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དཔེ་)
ནི། སྒྲ་གཉི་ག་ཡང་སྤྱི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན།རིགས་དང་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་
1 <<སྐུ་>>དབྱིབས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དབྱེ་བས་
2 <<སྐུ་>>གྲོང་གི་ཕག་པ་ <<ཤེས་>>གྲོང་གི་<<བཀྲས་>>གྲོང་གི་ཕག་ཕ་ <<ཞོལ་ >> གྲོང་གི་ཕ་

381

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

གྲངས་དང་ཚད་ཉིད་དང1

་ནི་དབྱིབས། །

ལྟོས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག །
ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཐིགས་པ་དང་། །
འདུས་པ་ལ་ཡང་རྗོད་པར་བྱེད། །
རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་རང་གི་གསལ་བ་སོ་སོ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ཅིང༌།ཚོགས་པའི་སྒྲ་ནི་ཚོགས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཀྱང༌གྲངས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན།དཔེར་ན། ཚོགས་པའི་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་གྲངས་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཐིགས་པ་གྲངས་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཐིགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་ཐིགས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཅིང༌།དུ་མ་ལ་ཡང་འཇུག་པས་སོ།།གྲངས་ལ་ལྟོས་པ་ཀར་ཤ་པ་ན་དང་།དཔག་ཚད་དང༌།གྲུ་བཞི་སོགས་དང༌།ཚད་ཉིད་ནི་2

སྟེ་ཆུའི་སྒྲ་ལྟེ་བ་དང༌།བརླ་
དང༌།པུས་མོ་ཙམ་ནུབ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང༌།དབྱིབས་སེར་པོ་དང་ཟླུམ་པོ་
དང༌།གྲུ་བཞི་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པའོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཁུ་ཚུར་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལ་ཁུ་ཚུར་གྱི་སྒྲ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་དག་གིས་ནི་ཚོགས་པའི་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཅན་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་གྲངས་སོགས་བརྗོད་པ་ན་3

ལྟོས་པ་མེད་
1 <<རང་>>དང་ <<རྩ་>>ཀྱི་
2 <<སྐུ་>>ཚད་ཉིད་ནི་ <<ཤེས་>>ཚད་ཉིད་དང་ནི་
3 <<སྐུ་>>བརྗོད་པ་ན་ <<ཤེས་>>བརྗོད་པ་ལ་

382

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པར་བསྟན་ཏོ།།འདུས་པ་སྟེ་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཡན་ལག་སོ་སོ་བ་རྗོད་པར་བྱེད་དེ།ཁང་པ་དང་ཞིང་དང༌།ལམ་དང༌།ལྕགས་རི་དང༌། སྐྱེས་བུ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་གྲོང་གི་སྒྲས་བརྗོད་པ་དང་།དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྐྱེས་བུ་ལ་
བཏགས་ནས་འཇུག་པ་དང༌།ལུས་ཀྱི་སྒྲ་དེའི་ཆ་ཤས་ལ་བཏགས་པ་ནི།བཏགས་
མིང་ངོ༌། །
རྩ་བ།

ལ་ལར་ནི་ཡན་ལག་འབའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན།

དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ཆ་ཤས་ཀྱིས། །

ཁྱད་པར་བྱས་ནས་འཇུག་པ་མིན། །
སྒྲ་ཡིས་དེ་ཡི་ཆ་ཤས་ལ། །
རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དམིགས་མ་ཡིན། །
དེ་བཞིན་དུ་རིང་པོ་ལ་སོགས་པ་དབྱིབས་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་ཆ་ཅན་ལ་འཇུག་གི།ཆ་ཤས་ལ་འཇུག་པ་མིན་པ་དང༌།ཁ་དོག་ཁྲ་བོའི་སྒྲ་ཡང་1

དེའི་ཆ་ཤས་སྔོན་
པོ་སོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་སོགས་ཚོགས་པའི་སྒྲས་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོགས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡི་ཆ་ཤས་ལ་དངོས་སུ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚོགས་པའི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཅན་

1 <<སྐུ་>> ཁྲ་བོའི་སྒྲ་ཡང་ <<ཤེས་>> ཁྲ་བོའི་ཡང་

383

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

སྤངས་ནས།ཚོགས་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་སྟེ།དཔེར་ན།བུམ་པའི་སྒྲ་བུམ་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལ་འཇུག་གི།དེའི་ཡ་གྱལ་བུམ་པའི་དྲི་སོགས་ལ་
མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་(རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་པ་ཅན་དང༌ཚོགས་པ་དུ་མ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ཀྱང་སྤྱི་བརྗོད་པ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

རྟོགས་པའི་དོན་ནི་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །
རིགས་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི།རང་གི་རིགས་ཅན།བརྗོད་བྱར་མི་སྤོང་ཡང༌།ཤིང་གི་སྒྲ་ལས་ཤ་པ་སོགས་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་
ནི།བརྡས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།
རྩ་བ།

འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་བརྟགས་པའི་ཕྱིར། །

སྒྲ་བྱུང་གི་བློ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དང་དོན་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་འབྲེལ་པ་མ་ཡིན་གྱི་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཏགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཚད་མ་ལ་ཕུང་གསུམ་གཞན་དགག་པ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པ་)ནི།རྩ་བ།

ཕྱོགས་འདིས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་བརྗོད། །

384

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཕུང་སུམ་1

པ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་
བྱུང་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱོགས་འདིར་དོན་གྱི་གོ་བ་དང༌།དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང་ཞེས་གྲགས་པ་དང༌། སྙམ་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་གཞན་འདོད་པའི་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལྔ་
པའོ། །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་2

མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལྔ་པའི་3

འགྲེལ་པའོ། །

1 <<སྐུ་>>སུམ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གསུམ་
2 <<སྐུ་>>རྣམས་བཤད་ <<ཤེས་>>རྣམ་བཤད་
3 <<སྐུ་>>ལྔ་པའི་ <<ཤེས་>>ལེའུ་ལྔ་པའི་

385

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ལྟག་ཆོད་བརྟག་པ།

གསུམ་པ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་རྟེན་ཅན་ལྟག་ཆོད་བཤད་པ་ལ་གཉིས།ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།སྤྱིའི་

དོན་དང༌།ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །
དང་པོ་(སྤྱིའི་དོན་)ནི།ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས།མ་ཚང་སོགས་བརྗོད་སུན་
འབྱིན་ཡིན།།དེ་སྣང་བ་ནི་ལྟག་ཆོད་དོ།།ཞེས་བཤད་པ་ལྟར།རྒོལ་བས་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པས།ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང༌།སྐབས་དང་མཐུན་དཔེ་
ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཚང་བ་དང༌།རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་དང༌།རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་
སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེ་ལྟར་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངག་ནི་སུན་འབྱིན་

ཡང་དག་སྟེ།དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཚང་ཞེས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་
ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་རྒོལ་བའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་བཅོམ་ཞིང༌།གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཡིན་ཡང༌།རྒོལ་བས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི།རྒོལ་བ་ལ་སྤོབས་པ་མེད་པས།ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་ལ།ཕྱི་རྒོལ་བས་1

བསྒྲུབས་ནས་ངེས་པ་སྐྱེད་
ནུས་ཀྱང༌།སྔར་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དེ་སྐྱོན་ཅན་ལས་མ་འདས་སོ།།
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐབས་སུ་དོན་སྐྱོན་ཞུགས་པར་སྟོན་ནུས་པ་འབའ་ཞིག་གིས།སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་གྱི། བློའི་སྐྱོན་དང༌སྒྲའི་

1 <<སྐུ་>>ཕྱི་རྒོལ་བས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཕྱིས་རྒོལ་བས་

386

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྐྱོན་དང་བཅས་པར་བསྟན་པས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་
སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ལ་རྒོལ་བའི་འདོད་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ནར་
མི་བཟུང་ངོ༌།།ཕྱི་རོལ་གྱི་ལན་རྣལ་མར་བསམ་ཀྱང༌སྐྱོན་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་
པ་ནི།སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བ་ལྟག་ཆོད་དེ།ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ལན་ལོག་པ་མཐའ་དག་
པ་ཡིན་ཡང༌།རང་གིས་ཉེས་པར་བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཐ་ཤལ་བའོ།།
རྩོད་རིགས་ལས།སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་ཅིང༌། སྐྱོན་མི་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་དག །ཚར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་གྱི།།གཞན་གྱི་མི་རིགས་ཕྱིར་མི་
འདོད།ཅེས་བཤད་པས།སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་སྐབས་ལ་བབས་བཞིན་དུ།སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་བརྗོད་པ་དང༌། སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པ་ནི་ཚར་བཅད་པའི་གནས་དང༌། སྐྱོན་བརྗོད་པར་ཁས་བླངས་ནས།མི་བརྗོད་པ་དང༌།ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་བརྗོད་པ་ཡང་ཚར་བཅད་པའི་གནས་སོ།།སུན་འབྱིན་

བརྗོད་པའི་དུས་ཀྱང་སྐབས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྫོགས་ནས་ཡིན་གྱི།མ་རྫོགས་པར་
སུན་འབྱིན་བརྗོད་པ་ནི།ཚར་བཅད་པའི་གནས་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་པས་རྒོལ་
བའི་ཚིག་བརྗོད་མ་ཐག་སུན་འབྱིན་འཕེན་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི།རིགས་པ་མི་ཤེས་
པའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ།ཚད་མ་རྣམ་ངེས་དང༌།མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།རྩོད་རིགས་ནས་ཀྱང་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་ཚིགས་1

མང་

དུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

1 <<སྐུ་>>ཚིགས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཚིག

387

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་(ཡན་ལག་གི་དོན་)ལ་གསུམ།ལྟག་ཆོད་བཤད་པའི་དགོས་པ་དང༌།ལྟག་ཆོད་དང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དེ་དག་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌།རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དགག་པའོ།།དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་བཤད་པའི་དགོས་པ་)ལ་གཉིས།དངོས་དང༌།ལྟག་ཆོད་ལ་ལན་བརྗོད་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །
དང་པོ་(དངོས་)ནི།ཚད་མ་ནི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་དང༌། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པས། སྒྲ་བྱུང་སོགས་ཚད་མ་ཕུང་གསུམ་བཀག་ནས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྟན་རིགས་མོད།ཚད་མ་ལྟར་སྣང་དང༌།ཕྱོགས་ཆོས་དང༌།གཏན་ཚིགས་དང༌།དཔེའི་སྐྱོན་རྣམས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
རྩ་བ།

ཚད་སྣང་བརྗོད་པར་འདོད་རྣམས་ལ། །
རིགས་པའི་ཆ་ཤས་སྨྲ་པོ་བཞིན། །
ཕྱོགས་གྲུབ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཞེས། །
བསྟན་ཕྱིར་མ་ཚང་ལ་སོགས་བརྗོད། །
ཕྱོགས་ཆོས་1

མ་ཚང་བ་དང༌།ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་དང༌།འགལ་བ་ལ་སོགས་
པ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་དང༌།སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་སོགས་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ།སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་འགོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལྟར་སྣང་
1 <<སྐུ་>> - <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>ཆོས་

388

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བརྗོད་ཀྱང་རང་གི་ཕྱོགས་ངེས་པར་འགྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པའི་ཆ་ཤས་ཏེ།སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱོན་མེད་སྨྲ་བ་
བཞིན་དུ།རང་གི་ཕྱོགས་གྲུབ་པ་མཚུངས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ནས་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།དེས་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་དགོངས་པ་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་(ལྟག་ཆོད་ལ་ལན་བརྗོད་རིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྟན་ཕྱིར་དང་། །

དེ་ལྟར་སྣང་བ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །

ལན་འདི་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡིན། །1
ལྟག་ཆོད་ལ་ནི་རྗེས་མཐུན་ལན། །

སྒྲུབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་ལ་སྐྱོན་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་དང་།སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ལ་

ལྟག་ཆོད་དུ་སྟོན་པའི་ལན་འདི་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་
དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།སུན་འབྱིན་པ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟག་
ཆོད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།ལྟག་ཆོད་ལ་ནི་རྗེས་མཐུན་གྱི་ལན་

དེ་སྐྱོན་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ལྟག་ཆོད་དང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དེ་དག་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་བཤད་པ་) ལ་
གཉིས།ལྟག་ཆོད་སྔ་མ་བཅུ་བཤད་པ་དང༌།ཕྱི་མ་བཞི་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(ལྟག་
ཆོད་སྔ་མ་བཅུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཕྲད་མ་ཕྲད་མཚུངས་པ་དང༌གཏན་ཚིགས་མིན་པར་

1 <<རང་>>རིགས་པ་ཡིན། ། <<རྩ་>>རིགས་མ་ཡིན། །

389

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་པོ་གཉིས་བཤད་པ་དང་།རྟག་པ་དང་མཚུངས་པ་སོགས་ཕྱི་མ་བརྒྱད་བཤད་པའོ།།དང་པོ་(ཕྲད་མ་ཕྲད་མཚུངས་པ་དང༌གཏན་ཚིགས་མིན་པར་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དང་པོ་གཉིས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་
སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཕྲད་དང་མ་ཕྲད་དག་དང་དུས། །

གསུམ་ལ་1

རྟགས་སུ་བརྗོད་འདོད་མིན། །
ཕྲད་དང་མ་ཕྲད་རྟགས་བརྗོད་དེ། །
ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་དག་དང་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི།རང་གིས་གཞན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ།རང་གི་སུན་འབྱིན་ལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་ནོ།།དཔེར་ན།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་སྒྲ་མི་རྟག་གོ་ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་
ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་ལ།རྟགས་འདི་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌ཕྲད་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དམ།མ་ཕྲད་པར་སྒྲུབ།དང་པོ་ལྟར་ན།ཆུ་ཀླུང་དང་རྒྱ་མཚོ་ཕྲད་པ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌འདྲེས་པས།ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང།2

མ་གྲུབ་པ་ཕྲད་པར་

མི་འཐད་པས།གྲུབ་པ་དང་ཕྲད་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་ཟིན་པས་གཏན་ཚིགས་དགོས་

1 <<རང་>>གསུམ་ལ་ <<རྩ་>>གསུམ་ལའང་

2 <<སྐུ་>>འགྱུར་ཞིང་། <<ཤེས་>>འགྱུར།

390

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་མེད་དོ།།གཉིས་པ་ལྟར་ན།མ་ཕྲད་པས་གཏན་ཚིགས་མིན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།དུས་གསུམ་ལ་བརྟགས་ནས་རྟགས་སུ་བརྗོད་འདོད་མིན་པ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་མི་འདོད་པར་བརྗོད་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ།།གཏན་ཚིགས་བསྒྲུབ་བྱ་ལས་སྔར་གྲུབ་ན་འདི་གང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡིན།ཕྱིས་གྲུབ་ན་གོ་བྱེད་དུ་མི་རིགས་ལ།དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་ན།རྭ་གཡས་གཡོན་བཞིན་དུ།གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་མི་དགོས་སོ།།ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་མིན་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

མ་ཚང་གཏན་ཚིགས་རྗེས་མཐུན་ཡིན། །
ཕྲད་མ་ཕྲད་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ།གཏན་

ཚིགས་ཡང་དག་ཙམ་མ་ཚང་བ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་རྩོད་པ་འདེབས་པའི་རྩོད་པ་རྗེས་མཐུན་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་གཟུགས་ཅན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྩོལ་བྱུང་ཙམ་
དུ་མ་ཟད་གཏན་ཚིགས་ཙམ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ཡིན་ནོ།།སུན་འབྱིན་དང་སུན་དབྱུང་བྱ་གཉིས་ཕྲད་མ་ཕྲད་བརྟགས་ན་ཡང་ཉེས་པ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དུས་གསུམ་གྱི་བརྟག་པ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཉེས་པ་
སྦྱར་བར་བྱའོ།།སྐབས་དེར་བསྒྲུབ་བྱ་ནི་བསྐྱེད་བྱ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཡིན་ལ།སྒྲུབ་བྱེད་ནི་གཏན་ཚིགས་དང༌།གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་ཚིག་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་བསམས་ནས།འབྲས་བུའི་སྔར་རྒྱུ་གྲུབ་དགོས་པས།སྔ་

391

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིའི་རྟག་པ་མི་འཇུག་ལ།བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི།རྗེས་དཔག་སྐྱེས་ནས་གཏན་ཚིགས་དགོས་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

དོན་རྟགས་མ་གྲུབ་ལྟར་སྣང་ཡིན། །

རྗེས་དཔག་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བརྗོད་པའི་དོན་བརྟགས་
ཡིན་པ་ལ་བསམས་ནས་རྩོད་ན་ནི་སུན་འབྱིན་དེ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་གྱི་དེར་རྟོགས་ཀྱི་བློ་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པ་
དེའི་ཚེ་མ་གྲུབ་པ་མིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་(རྟག་པ་དང་མཚུངས་པ་སོགས་ཕྱི་མ་བརྒྱད་བཤད་པ་)ལ།དང་པོ་རྟག་པ་དང་མཚུངས་པར་བརྗོད་པའི་ལྟག་ཆོད་ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་1

བརྗོད་མི་རྟག་པའི་རྗེས་འགྲོ། །
དེ་དག་མི་རྟག་པར་ནུས་མིན། །
ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་རྗེས་མཐུན་བརྗོད། །
ཕ་རོལ་པོས་མི་རྟག་པ་2

སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་དོན་གཞན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སྒྲ་
མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པ་ལ་སྒྲ་དུས་ནམ་ཡང་མི་རྟག་པ་འདོད་པར་མི་སྲིད་
1 <<རང་>>རྟག <<རྩ་>>རྟགས་

2 <<སྐུ་>>མི་རྟགས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མི་རྟག་པ་

392

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དེ།ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཐོབ་པ་འདོད་པར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།དུས་ནམ་ཡང་མི་རྟག་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟར་མི་རྟག་པར་
བཞག་ནུས་པ་མིན་ཞེས་ཟེར་རོ།།སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པ་དུས་ཀུན་ཏུ་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པས། སྒྲ་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བའི་རྩོད་པ་ནི།སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མ་ཡིན་
ཏེ།ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་རྗེས་མཐུན་བརྗོད་པ་སྟེ།རང་ཚིག་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་
སྐྱོན་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་མ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

སྔར་བརྗོད་གཏན་ཚིགས་མེད་པ་ཡིས། །
བསྒྲུབ་བྱ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །
མ་བརྗོད་པ་1

མཚུངས་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

རྩོལ་བྱུང་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་བརྗོད་པའི་སྔར་གཏན་ཚིགས་མེད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡང༌།མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་མི་དགོས་སོ་ཞེས་རྩོད་པ་ནི་མ་བརྗོད་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།

1 <<རང་>>མ་བརྗོད་པ་ <<རྩ་>>མ་བརྗོད་པར་

393

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །
སྨྲ་པོའི་ངག་གིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །
མ་གྲུབ་ལྟར་སྣང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

སྨྲ་བ་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་ངག་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་གསར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སྔར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མིན་པར་རྩོད་པ་ནི།སུན་འབྱིན་ཡང་

དག་མིན་ཏེ། ཚིག་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་མིན་པས་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་
ཡིན་ནོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་ཉུང་ལྟར་སྣང་། །

བརྗོད་པ་ལས་སྔར་སྒྲུབ་བྱེད་ནའོ། །
སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་བརྗོད་པ་ལ་སྔར་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས།སྔར་
རྟགས་ཚིག་མེད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་མི་འགྲུབ་པར་རྩོད་ན་ཡང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་

ཡིན་ཏེ།སུན་འབྱིན་1

ལྟར་སྣང་སྟེ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཀུན་ལ་སྐུར་པ་
འདེབས་དགོས་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་དཔེ་མ་ཚང་བའི་སུན་འབྱིན་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་

1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>སུན་འབྱིན་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཀུན་འབྱུང་

394

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

བརྗོད་པ་ལས་སྔར་རྟགས་མིན་ཕྱིར། །

མ་གྲུབ་པ་དང་འགལ་བའི་ངག །
མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚིག་བརྗོད་པ་ལ་སྔར་བཞིན་དུ་1

སྒྲ་མ་སྐྱེས་པས་རྩོལ་
བྱུང་དུ་མེད་པའི་རྩོལ་བྱུང་རྟགས་མིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་མ་གྲུབ་པ་རྩོད་པ་དང་
རྩོལ་བྱུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲ་རྟག་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་
རྩོད་པའི་འགལ་བའི་ངག་གཉིས་ནི།མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་རྣམ་པ་གཉིས། །
གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་འདོད། །
རྩོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ། སྒྲ་སྐྱེས་པ་2

ལ་སྔར་

རྩོལ་བྱུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་རྩོད་པ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་དང༌།རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་རྟག་
1 <<སྐུ་>>སྔར་བཞིན་དུ་ <<ཤེས་>>སྔར་དུ་
2 <<སྐུ་>> སྒྲ་སྐྱེས་པ་ <<ཤེས་>> སྒྲ་སྐྱེ་བ་

395

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པར་རྩོད་པ་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས། །

བསྒྲུབ་བྱ་མི་འགྲུབ་1

པར་སྟོན་པ། །
དེ་ནི་འབྲས་མཚུངས་་་་་་་་་་་་་་་་། །

སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པའམ།འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བ་གཞན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་བརྟགས་ནས་རྫ་བུམ་དབྱུག་གུ་2

དང་

འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་ཤིང༌། སྒྲ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སྒྲའི་
འབྲས་བུས་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ།བུམ་པའི་འབྲས་བུས་རྩོད་གཞི་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མི་འགྲུབ་པར་སྟོན་ཞིང༌།རྩོད་པ་དེ་ཉིད་དཔེ་དང་།རྩོད་གཞི་འབྲས་བུར་མཚུངས་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྟག་ཆོད་དོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

1 <<རང་>>ཆ་ནས།།བསྒྲུབ་བྱ་མི་འགྲུབ་ <<རྩ་>>ཆ་ན།།བསྒྲུབ་བྱ་མི་བསྒྲུབ་
2 <<སྐུ་>>དབྱུག་གྲུ་ <<བཀྲས་>>དབྱུག་སུ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>དབྱུག་གུ་

396

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་དེ་ལྟ་བུ། །
སྨྲ་པོའི་འདོད་པས་རྣམ་པ་གསུམ། །
དེ་ལྟ་བུའི་རྩོད་པ་དེ་ནི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ།སྨྲ་བ་པོའི་འདོད་པ་ལ་
སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།སྒྲའི་འབྲས་བུས་བུམ་པ་སོགས་མི་རྟག་པ་ལ་མེད་པས་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བར་རྩོད་ན།འགལ་བ་ལྟར་སྣང་དང༌།དེ་ཉིད་རྟག་པ་ལའང་མེད་དོ་ཞེས་རྩོད་ན།ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་དང༌།བུམ་པའི་འབྲས་བུས་སྒྲ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་རྩོད་ན་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ངོ༌། །
ལྔ་པ་དང༌།དྲུག་པ་ཆོས་མཐུན་པ་མཚུངས་པ་དང༌།ཆོས་མི་མཐུན་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་

ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ངེས་བསྟན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་ལས། །
ཆོས་མཐུན་དཔེ་ཡིས་གཞན་སྒྲུབ་པ། །
ཆོས་མཐུན་པར་མཚུངས་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
འགྱུར་རྙིང་རྩ་འགྲེལ་ལས་དཔེ་བསྟན་ཞེས་འབྱུང་ཡང༌།དཔེ་མ་དག་
པའོ།།མཐུན་པའི་དཔེ་བུམ་པ་དང༌།དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་སྟེ།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན།ཞེས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཏེ།དཔེ་དང་

397

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོར་བར་བྱས་པ་ཡང་དག་ལས་ལྟག་ཆོད་སྨྲ་བ་པོས།དཔེར་གྱུར་པའི་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ལས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན། སྒྲ་དང་ནམ་མཁའ་ལུས་ཅན་མིན་པར་ཆོས་མཐུན་པས་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།ཞེས་རྩོད་པ་ཆོས་
མཐུན་པ་དཔེ་ཡིས་སྒྲ་ལ་གཞན་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་ནི།ཆོས་མཐུན་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་གཞན་དག་ནི། །1
ཆོས་མི་མཐུན་པས་མཚུངས་པ་ཉིད། །

དེ་ལས་གཞན་དག་རྩོལ་བྱུང་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བུམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན།བུམ་པ་དང་ནམ་མཁའ་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།ཞེས་རྩོད་པ་ནི་ཆོས་
མི་མཐུན་པས་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟག་ཆོད་དོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ལ་གསུམ།མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་དབང་ཤེས་དང༌།དཔེ་ལྟར་སྣང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་

དང༌།འཁྲུལ་བ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་(མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་དབང་ཤེས་)ནི།
རྩ་བ།
1 <<རང་>>གཞན་དག་ནི། ། <<རྩ་>>བཞིན་དག་ནི། །

398

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

གཞན་ལ་1

མ་གྲུབ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །

ཐུན་མོང་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གཉིས། །

རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བུམ་པ་ཆོས་མཐུན་དང༌།ནམ་མཁའ་ཆོས་མི་མཐུན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་2

ཕ་རོལ་པོ་ན་རེ།དཔེ་
བུམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་
ན།དཔེ་བུམ་པ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལུས་ཅན་མིན་པར་སྒྲ་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་དང་མི་རྟག་སྟེ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་མི་མཐུན་དཔེར་བྱས་པས་དཔེ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བུམ་པ་དང་སྒྲ་གཉིས་ལུས་ཅན་མིན་པར།ཆོས་མི་མཐུན་པས་ལུས་ཅན་མིན་པར། སྒྲ་རྟག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ནི།ལུས་ཅན་མིན་པ་དང་རྩོལ་བྱུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མཐུན་པ་དང༌།མི་མཐུན་དཔེ་ཅུང་ཟད་ཆོས་མི་མཐུན་པས་གཞན་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་རྩོད་པ་སུན་འབྱིན་ཡང་

དག་མ་ཡིན་ཏེ།ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་
སུན་འབྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

གྲུབ་པར་འདོད་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །

འགལ་བ་མི་འཁྲུལ་བ་ཅན་བཞིན། །

1 <<རང་>>གཞན་ལ་ <<རྩ་>>གཞན་ལས་

2 <<སྐུ་>>བརྗོད་པ་དང། <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>བརྗོད་པ་ལ་

399

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།
སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ།སུན་འབྱིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་གང་

ཞིག།འགལ་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ལྟར་སྣང་བཞིན་དུ་ཁྱོད་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་རེ་ཙམ་མཐོང་བས་སྒྲ་ལས་རྟག་པ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ།ཁོ་བོས་ཀྱང

1

་ཆོས་མཐུན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དཔེ་ལྟར་སྣང་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

འདི་ཡང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

དཔེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཡིན། །ངེད་ཀྱི་དཔེ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར2

་ཁྱོད་ཀྱི་ཡང་ངོ་ཞེས་རྩོད་པར་བྱེད་
པས་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཏེ།ཕ་རོལ་པོ་ལ་དཔེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་
ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་ནས་རྩོད་པའི་སུན་འབྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།གཏན་ཚིགས་གཉིས་པོ་འདི་ལ་ཡང་དཔེ་བཀོད་ཀྱང་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་དང་ལྡོག་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
རྩ་བ།

རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ལས། །

1 <<སྐུ་>>ཁོ་བོས་ཀྱང་ <<ཤེས་>>ཁོ་བོའི་ཡང་
2 <<སྐུ་>>དེ་ལྟ་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>དེ་ལྟར་

400

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དཔེ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འདྲེས་པར་འགྱུར། །1
རྟོག་གེ་པ་ངན་པ་ཕལ་ཆེར་ནི།དཔེས་བསྒྲུབ་བྱ་ཉེ་བར་འཇལ་བར་བྱེད་དེ། སྒྲ་ནི་བུམ་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་ཡིན་གྱི།ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མིན་ནོ་ཞེས་
ཁས་ལེན་པ་ནི།དཔེ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ།དེ་ལྟར་ན།གང་མི་རྟག་པ་དེ་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་པ་དང༌།གང་རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བ་དེ་རྟག་པའོ་ཞེས་པ་ལྟར།རྗེས་འགྲོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཉིད་ལས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ན།དཔེ་ཉེར་འཇལ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདོད་པས་དེ་ལྟར་བྱ་བར་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་(འཁྲུལ་བ་ལྟར་སྣང་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

རྟགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བས། །
འཁྲུལ་བ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གཉིས། །
གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ། །
སྦྱོར་བ་སྔ་མ་ལ་ཡོད་མིན། །

སྔར་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ།ལྟག་
ཆོད་སྨྲ་པ་པོས་ཆོས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་གཉིས་བཀོད་པའི་རྟགས་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ།།འདིས་ཀྱང་རྩོད་པ་གཉིས་ཀ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།དེས་
1 <<རང་>>པར་འགྱུར་ <<རྩ་>>པ་ཉིད་

401

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ན་ཁོ་བོ་ཅག་གི་གཏན་ཚིགས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།རྩོལ་བྱུང་གི་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་ཡིན་ཡང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་སྦྱོར་བ་ཕྱི་མ་

དང་སྔ་མ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡིན་ནོ། །བྱ་བ་རྣམ་གཞག་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

བྱེ་བྲག་བརྗོད་པས་ཆོས་མཐུན་ལའང་། །
རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པ་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །
དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན།མི་རྟག་སྟེ།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།དཔེར་ན་བུམ་
པ་བཞིན། ཞེས་བུམ་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་ཉིད་དུ་བྱས་པ་ལ་ལྟག་ཆོད་སྨྲ་བ་པོ་ན་རེ། འདི་ལ་ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཡོད་ན།བུམ་པ་ཁོ་ན་ཆོས་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང༌།མིག་གིས་བཟུང་བྱ་ཡིན་ཕྱིར།མི་རྟག་པར་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་ནི་
མིན་ཏེ།ཆོས་གཉིས་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌།ཡང་སྒྲ་ཁོ་ན་རྟག་པར་འགྱུར་
ཏེ།དེ་ཁོ་ན་སྲེག་བྱ་མིན་པ་དང༌།མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།བུམ་པ་ནི་མིན་
ཏེ།ཆོས་གཉིས་པོ་དེ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་བརྗོད་པས་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྗོད་པ་ནི།རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ།།གང་གི་སྒྲས་ཕྲད་མ་ཕྲད་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་

402

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སོགས་སུ་མ་ཟད་འདི་མང་ངོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་འདི་ལ་ཡང་། །
འཁྲུལ་བ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །
རྟག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་སྣང་། །
སྤྱི་མིན་གྱིས་ཀྱང་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་། །

ཡང་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལས་ལོག་པ་རྟག་པ་ཉིད་རྟོག་པ་ནི།རྣམ་
རྟོག་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ།།ཚོས་པར་བྱ་བ་མིན་པ་བུམ་པ་ལས་གཞན་སྒྲའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་དེས་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ།གཏན་ཚིགས་དེས་འཁྲུལ་བ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཏེ།མི་རྟག་པ་ལ་མཐོང༌།དེ་ལས་
གཞན་ལ་ཡང་མཐོང་བའི་མ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།རྟགས་སུ་བཀོད་པ་མིན་པ་
ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་བྱེད་ཀྱི་རྟག་པར་ཐལ་

བ་འཕེན་མི་རིགས་ཏེ།འགལ་བ་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་རྩོད་པ་དེ་དག་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ།མ་ངེས་པ་དང་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་གི་ལན་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་རྟག་པར་ཐལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་ཉིད་
ཅེས་འབྱུང་ངོ། །
བརྒྱད་པ་ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གསུམ།ལྟག་ཆོད་
ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་དང༌།རྣམ་གཞག་

403

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མཚུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་གཅིག་ཉིད་དུ། །
ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་མེད། །
རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་དང༌།དཔེའི་ཆོས་དག་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་ན།གཅིག་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌།གཏན་ཚིགས་
ཆོས་མཐུན་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང༌།ཆོས་མཐུན་པས་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྩོད་པ་
ནི།བྱེ་བྲག་མེད་པར་མཚུངས་པའི་རྩོད་པའོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་རྟགས་ཁྱད་མེད་ཕྱིར་ཡང་། །

མ་གྲུབ་པ་1

ལྟར་སྣང་བར་འདོད། །
ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྩོད་པ་ནི།ཧ་ཅང་ཐལ་བ་
སྟེ།གཞལ་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་
ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།ཆོས་མཐུན་པ་ཙམ་ལས་མི་རྟག་པར་ཐལ་བའི་རྩོད་
པ་ནི།མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་དང་ཕྱོགས་གཅིག་མཐུན་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་ན་

1 <<རང་>>མ་གྲུབ་པ་ <<རྩ་>>མ་གྲུབ་པའི་

404

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

བསྒྲུབ་བྱ་དང་རྟགས་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡང་རྟགས་སུ་གང་བཀོད་མ་གྲུབ་
པར་འགྱུར་བས་སུན་འབྱིན་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་བར་འདོད་དོ། །གསུམ་པ་(རྣམ་གཞག་མཚུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་)ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ནི་གནོད་ཆོས་ཀྱང་། །
མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི

1

་བྱེ་བྲག་མེད། །
གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་ལ་འགལ་ལྟར་སྣང་། །
སྐྱོན་ཡོད་མིན་ཏེ་ཕྱོགས་ཕྱི་མ། །

སྔ་མའི་དོན་བསྡུས་ནས་ཡང་བརྗོད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ནི་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གཏན་ཚིགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྩོལ་བྱུང་གིས་སྒྲ་མི་
རྟག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན།མིག་གི་གཟུང་བྱ་མིན་པ་དང༌།མཉན་བྱ་མིན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་རྟག་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་རྩོད་པ་ནི།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་མི་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ།།ཀྱང་གི་སྒྲས་བསྒྲུབ་བྱ་དང་གཏན་ཚིགས་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་རྣམ་པ་འདིས་ཀྱང་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའོ།།ཆོས་མཐུན་པ་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཚུངས་པ་བཞི་པོ་འདི་ལན་ལྟར་སྣང་ཁོ་ནར་འགྱུར་རམ།སྐབས་འགར་ལན་ཡང་འགྱུར་ཞེ་ན།ལྟག་ཆོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་བཞི་

1 <<པེ་>><<སྣར་>>ཀྱི་ <<རྩ་>>ཀྱིས་

405

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

པོ་འདི་སྐྱོན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ།སྐབས་འགར་སྐྱོན་མེད་1

ན་ནི།སུན་འབྱིན་ཡང་དག་

ཏུ་ཡང་འགྱུར་རོ།།རྒོལ་བའི་སྤོབས་པ་ནུས་པ་མེད་པར་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་སུན་
འབྱིན་དང༌།གཞན་གྱི་ཚེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་འགྱུར་རོ།།ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
ངེས་པ་མཐོང་ན་གནོད་པ་མེད་དེ།རྡུལ་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་པ་ཆོས་ཅན།རྡུལ་གཅིག་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ།རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་
བཞིན།ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། །

གནོད་མི་བྱེད་པ་འགལ་ཉིད་མིན། །2

ཆོས་ཅན་ནམ་ཆོས་སམ་ཚོགས་དོན་ལ་གནོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།གནོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ལ།བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གནོད་པ་མི་
བྱེད་པ་འགལ་བ་ཉིད་མིན་ཞེས་པས་གཞན་གྱིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེས།དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་(ཕྱི་མ་བཞི་བཤད་པ་)ལ་བཞི་ཡོད་པའི་དང་པོ་དམིགས་པ་མཚུངས་
པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་

བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།

1 <<སྐུ་>>མང་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མེད་
2 <<རང་>>འགལ་ཉིད་མིན། <<རྩ་>>འགལ་ཉིད་ཡིན།

406

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་ལས་1

གཞན་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །

བསྟན་ན་དམིགས་པ་མཚུངས་པའོ། །
གང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལས་གཞན་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྟན་ན་

དམིགས་པ་མཚུངས་པའོ་ཞེས་སོ།།ལྟག་ཆོད་སྨྲ་བ་ན་རེ།རྩོལ་བྱུང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མིན་ཏེ།གློག་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་འཇུག་པས་མི་རྟག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱབ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་གཏན་ཚིགས་མིན་
ཏེ།ནགས་ཀྱི་ཤིང་འདི་ཆོས་ཅན།སེམས་པ་ཅན2

་ཡིན་ཏེ།མཚན་མོ་ལོ་མ་
འཁུམས་ནས་ཉལ་བའི་ཕྱིར།ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།རྩོལ་བྱུང་གཏན་ཚིགས་གཞན་
གྱིས་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གཏན་ཚིགས་གཞན་གྱིས་རྩ་བའི་

གཏན་ཚིགས་མིན་པར་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

བསྒྲུབ་བྱ་དུ་མ་བཀོད་པ་ལ་། །
གཏན་ཚིགས་དེ་དང་རྗེས་མཐུན་ཉིད། །

སྒྲ་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དུ་མ་བཀོད་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞན་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཏན་ཚིགས་འཁྲུལ་བར་རྩོད་པ་ནི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་ཏེ།གཏན་ཚིགས་དེ་
1 <<རང་>>ལས་ <<རྩ་>>ལ་

2 <<སྐུ་>>སེམས་པ་ཅན་ <<ཤེས་>>སེམས་དཔའ་ཅན་

407

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་གཟུགས་ཅན་ཙམ་ཉིད་ཀྱི་མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ།།འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་འགྱུར་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་མ་ངེས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་ན།གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ན།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་ཁྱབ་པར་སྒྲོ་བརྟགས་ནས་གཏན་ཚིགས་གཞན་འཁྲུལ་བར་རྩོད་པའོ།།གཏན་ཚིགས་གཞན་
གྱིས་སྒྲ་ལ་རྟག་པར་གྲུབ་ན།མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པ་འཁྲུལ་ན་ཡང་དེ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ནི་མ་ཁྱབ་ཀྱང་། །
བསྒྲུབ་བྱའི་དངོས་པོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །
མ་གྲུབ་ལྟར་སྣང་སྒྲར་གནས་ཀྱིས། །1
ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་མ་ཡིན། །
རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ནི།མི་རྟག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ།ཚུལ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་དངོས་པོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།གློག་ལ་སོགས་པ་ལ་མེད་
པ་ལ་བསམ་ནས་མི་རྟག་པ་ལས་གཞན་ལ་མི་སྲིད་ཅིང༌། སྒྲ་ལ་མེད་པ་མིན་པ་ལ་མེད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་རྩོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན།ལྟག2

་ཆོད་ཡིན་ཏེ།མ་གྲུབ་པ་
ལྟར་སྣང་གི་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།མི་རྟག་པ་གློག་ལ་སོགས་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་

1 <<རང་>> སྒྲར་གནས་ཀྱིས་ <<རྩ་>> སྒྲ་གནས་ཀྱི་
2 <<སྐུ་>>ལྟག <<ཤེས་>>རྟགས་<<བཀྲས་>>ལྟགས་

408

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

མེད་པ་མིན་ནམ།ཇི་ལྟར་ལྟག་ཆོད་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ལ་མེད་པས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲ་ལ་གནས་པའི་རྩོལ་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་ལ་མི་རྟག་པས་བསྡུས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་མིན་གྱི།མི་རྟག་པ་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ཐེ་ཚོམ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །
དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཐེ་ཚོམ་བརྗོད་དོན་ཐ་དད་ལས། །
གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་རྩོད་1

པར་བྱེད། །

རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་པའི་དོན་ལ་རྩེ་བའི་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྩོལ་བས་སྔར་ཡོད་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ། བུམ་པ་ལྟར་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐ་དད་ལ་བཏགས་ནས་གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་རྩོད་པར་བྱེད་པ་དང༌།མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱང་སྒྲའི་བསྐྱེད་བྱར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མ་ངེས་པར་རྩོད་པ་ནི།ཐེ་ཚོམ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།
1 <<རང་>>རྩོད་ <<རྩ་>>རྩོམ་

409

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲོ་བཏགས་མ་ངེས་པ། །
ལྟར་སྣང་་་། །

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་བསྐྱེད་བྱར་སྒྲོ་བཏགས་ཅན་རྩེ་བའི་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པར་རྩོད་པ་ནི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ཏེ།མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་གི་སུན་འབྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་རྟགས་མ་གྲུབ་ལྟར་སྣང་། །

རྩོལ་བྱུང་རྩོལ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་སྒྲ་ལ་མ་གྲུབ་པར་རྩོད་པ་ཡང་རྟགས་མ་གྲུབ་པས་1

ལྟར་སྣང་གི་སུན་འབྱིན་ཡིན་པས་ལྟག་
ཆོད་དོ། །
གསུམ་པ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་མཚུངས་པ་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་
ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།

དོན་གྱིས་འདོད2

་མིན་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །
སྒྲུབ་3

བརྗོད་དོན་གོ་མཚུངས་་་་་་་་་་་་། །

1 <<སྐུ་>>གྲུབ་པས་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>གྲུབ་
2 <<རང་>>འདོད་ <<རྩ་>>འདོན་
3 <<པེ་>><<སྣར་>>སྒྲུབ་ <<རྩ་>>བསྒྲུབ་

410

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ན།རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།མི་རྟག་པ་ཡིན་ན།དོན་གྱིས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
ཕྱིར།རྟག་པར་འགྱུར་བས་འདོད་པ་མིན་པའི་དོན་གློག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པར་སྒྲུབ་དགོས་སོ། །ཞེས་བརྗོད་པའི་རྩོད་པ་ནི།དོན་གོ་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་དོ། །
གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་་འདི་ནི། །
འཁྲུལ་བ་གཞན་གྱི་

1

བསྒྲུབ་བྱ་ལ། །
དེ་ཡིས་སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་སྣང་། །
རྩོད་པ་འདི་ནི།མ་ངེས་པ་ལྟར་སྣང་གི་སུན་འབྱིན་ཡིན་ཏེ།རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་ནུས་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལྟ་ན་འཁྲུལ་བ་གཞན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟག་

པ་ལ་རྩོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་བ་མེད་པའི་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་གློག་ལ་སོགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་སུན་འབྱིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པའི་ལྟག་ཆོད་ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ངོས་བཟུང་བ་)ནི།
རྩ་བ།
1 <<རང་>>འདི་ནི།།འཁྲུལ་བ་གཞན་གྱི་<<རྩ་>>འདིར་ནི།།འཁྲུལ་བ་གཞན་གྱིས་

411

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པར་འདོད་པ་ཡང་། །
གང་ཡང་གཉིས་ཀ་གཏན་ཚིགས་ལམ། །
ལྟག་ཆོད་སྔ་མར་མ་ཟད་ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པར་འདོད་པའི་ལྟག་ཆོད་ཡང་ནི། རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བུམ་པ་དཔེར་བཀོད་པའི་ཚེ།བུམ་པ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང༌།དཔེ་གང་ཡིན་ཞེས་དེའི་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་ཐལ།བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་གང་ཡང་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་
གཉིས་ལྡན་གྱི་དཔེ་ཡོད་བཞིན་དུ།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལམ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་ནི།གཉིས་པ་(དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ནི་དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན། །
མི་རྟག་པ་དཔེ་བུམ་པ་སོགས་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པར་མཐོང་བཞིན་དུ་མི་འཐད་པར་རྩོད་པ་དེ་ནི་ལྟག་ཆོད་ཡིན་ཏེ།དཔེ་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ།1

དཔེ་ཐམས་
ཅད་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་དཔེ་ལྟར་སྣང་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྩ་བ།

ལྟག་ཆོད་ཀུན་ལ2

་ཕྱོགས་ཙམ་མོ། །
1 <<སྐུ་>>བཞིན་དུ། <<ཤེས་>>བཞིན་ཏེ།
2 <<རང་>>ལ་ <<རྩ་>>ལས་

412

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

སྔར་བཤད་པའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌།དེ་སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་དུ་སྒྲུབ་
པའི་རིགས་པ་མདོ་ཙམ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།ལྟག་ཆོད་ཀུན་ལ་དབྱེ་བ་དང་དེ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཕྱོགས་ཙམ་སྟེ།དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་མི་བརྗོད་དེ།ལོག་པར་རྟོག་པ་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང་འཕེལ་བ་དང༌།འགྲིབ་པ་

མཚུངས་པ་དང༌།བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་མིན་པ་མཚུངས་པ་དང༌།འཐད་པ་དང༌།དཔེའི་ཟླ་བོ་1

མཚུངས་པ་དང་སྐབས་མཚུངས་པ་སོགས་སོ།།དང་པོ་
ནི།རྩོལ་བྱུང་གིས་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་བུམ་པ་དཔེར་སྨོས་པ་ན།བུམ་པ་མི་རྟག་པ་དེ་ལྟར་སྒྲ་ཡང་འདོད་ན།བུམ་པ་དང་འདྲ་བར་སྒྲ་ཡང་ལུས་ཅན་དུ་འཐོབ་བོ་ཞེས་རྩོད་གཞི་ལ་དཔེའི་ཆོས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་འཕེལ་བ་མཚུངས་པ་དང༌།བུམ་པ་མཉན་བྱ་མིན་པ་ལྟར། སྒྲ་ཡང་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་གཞིའི་ཆོས་གཞན་འགྲིབ་པར་བྱེད་པ་འགྲིབ་པ་མཚུངས་པའོ།།གཉིས་པ་
ནི། སྒྲ་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་ལྟར་བུམ་པ་ཡང་ངོ།།ཞེས་པ་དང༌།བུམ་པ་རྗོད་བྱེད་མིན་པ་ལྟར་སྒྲ་ཡང་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་རྗོད་བྱེད་དང༌།བརྗོད་བྱ་མིན་པ་མཚུངས་པ་སྟེ།བཞི་པོ་འདི་ནི།ཁྱད་པར་མེད་པ་མཚུངས་པ་དང༌།རྣམ་རྟོག་མཚུངས་པའི་ནང་དུ་འདུས་སོ།།ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དཔེ་ནི་ཚིགས་མངས་སུ་
དོགས་ནས་མ་བྲིས་ཏེ།ཤེས་པར་འདོད་ན་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །

1 <<སྐུ་>>དཔེའི་ཟླ་བོ་ <<ཤེས་>>དཔེ་ཟླའོ་

413

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

གསུམ་པ་(རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོའི་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དགག་པ་)ལ་གཉིས།ལྟག་ཆོད་
ཀྱི་དབྱེ་བ་དང༌།དེའི་ལན་འདིར་རྒྱས་པར་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་(ལྟག་ཆོད་ཀྱི་དབྱེ་བ་)ལ་གཉིས།འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་(འདོད་པ་བརྗོད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

ལྟག་ཆོད་རྣམས་ལ་རྩོད་སྒྲུབ་ཏུ། །
ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བརྫུན་ཉིད་དང་། །
འགལ་བ་ཉིད་དེ་སྐྱོན་གསུམ་སྟེ། །

ལྟག་ཆོད་དེ་རྣམས་ལ་རྩོད་སྒྲུབ་ཏུ་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ།ཆོས་མཐུན་པ་མཚུངས་པ་དང༌།ཆོས་མི་མཐུན་པ་དང༌།རྣམ་པར་དག་པ་དང་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དང༌། ཕྲད་པ་མ་ཕྲད་པ་མཚུངས་པ་

1

དང༌།འབྲས་མཚུངས་སོགས་སོ།།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་ཞིང༌།གནོད་པ་གཏན་ཚིགས་ཡོད་པའོ།།ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་དང་
ལྟག་ཆོད་ཁ་ཅིག་ནི།གང་གི་དོན་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཅིང༌།ཚད་མས་གནོད་པས་རྫུན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་དང་སྟེ།ཐལ་འགྱུར་མཚུངས་པ་དང་དོན་གྱིས་གོ་བ་མཚུངས་པ་སོགས་སོ།།མ་སྐྱེས་པ་མཚུངས་པ་དང་རྟག་པ་མཚུངས་པ་སོགས་དམ་བཅའ་དང༌།རྟགས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པས་འགལ་བ་ཉིད་དེ་འགལ་བའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པའོ།།ཞེས་སྐྱོན་གསུམ་སྟེ། སྐྱོན་རིགས་མི་ 1 <<སྐུ་>> ཕྲད་པ་མ་ཕྲད་པ་མཚུངས་པ་ <<ཤེས་>> ཕྲད་པ་དང་མ་ཕྲད་པ་མཚུངས་པ་

414

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

འདྲ་བའི་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་(དེ་དགག་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གསུམ་པོ་ཐ་དད་དུ་1

མཚོན་མིན། །
ལྟག་ཆོད་དེ་རྣམས་གནོད་པ2

་སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་ཚན་གསུམ་དུ་
བསྡུས་ཏེ། གསུམ་པོ་རིགས་ཐ་དད་དུ་མཚོན་ནུས་པ་མིན་པར་ཐལ།ལྟག་ཆོད་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་གསུམ་གའི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་འདྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེའི་ལན་འདིར་རྒྱས་པར་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་)ནི།
རྩ་བ།

ལྟག་ཆོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལན། །
དཀའ་བར་རིགས་པ་ཕྲ་མོར་ཡང་། །
ཤེས་བྱ་རིགས་པ་བརྟག་3

པར་ཡང་། །

ལྟག་ཆོད་གཞན་ལ་དེ་ཕྱོགས་ཙམ། །
ལྟག་ཆོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལན་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་འདིར་རྒྱས་པར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།4

གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་ཕྲ་མོར་

1 <<རང་>>ཐ་དད་དུ་ <<རྩ་>>ཐ་དད་དུས་

2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གནོད་པ་ <<ཤེས་>>གནོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ <<ཞོལ་>>གནོད་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་
ནས་
3 <<རང་>>བརྟག <<རྩ་>>རྟག

4 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>དེ། <<ཤེས་>><<ཞོལ་>> -

415

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་ལྟག་ཆོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་དང༌།ལན་སྐྱོན་ཅན་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་བརྟགས་པར་ཡང་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།ལྟག་ཆོད་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སོགས་
རྒྱས་པར་ཤེས་པ་བརྟག་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།བསྟན་བཅོས་གཞན་དུ་བཤད་པའི་ལྟག་ཆོད་གཞན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་གནོད་པ་སྟོན་ཚུལ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང༌།རིགས་པ་བརྟགས་པར་1

བཤད་པ་དེས་སྐྱོན་ཕྱོགས་ཙམ་མཚོན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ།།དེ་དག་རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་དགག་པ་དང༌།ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་དགག་པ་དང༌།གཙོ་བོ་དང་སྐྱེས་བུ་དང༌།ཕྱོགས་དང་དུས་དང༌།འཕྲོད་འདུ་དགག་པ་སོགས་རྒྱས་པར་བྱེ་བྲག་པའི་རིགས་པ་བརྟག་པ་དང༌།རྐང་མིག་པའི་རིགས་པ་བརྟག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་2

ལ་བཞི།གཞན་སྡེའི་ཚད་མ་
དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང༌།དེའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འཚོལ་བ་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་དང༌།ཐུབ་
པའི་བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་རིགས་པར་གདམས་པ་དང༌། བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བའོ། །དང་པོ་(གཞན་སྡེའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲུབ་པ་) ནི།
རྩ་བ། ཡང་བརྗོད་པ།

1 <<སྐུ་>>རིགས་པ་བརྟགས་པར་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>རིགས་པ་མ་བརྟགས་པར་ 2 ས་བཅད་འདི་ནི་ཤོག་༩བསྟན་བཅོས་དངོས་ལས་འཕྲོས་པར་གསལ་ཡང་དེའི་ས་བཅད་གཉིས་པ་འོག་ཏུ་ཤོག་༣༡༨རྫོགས།

416

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟོག་གེའི་ཕྱོགས་ཙམ་མུ་སྟེགས་ཀྱི། །

དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མ་བསྟན་ཅིང་། །
རང་གི་སྦྱོར་བ་དང་ཡང་འགལ། །
འདོད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན། །
ཡང་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་གསལ་བར་མཛད་པ་དང༌།ཐོས་པ་དང༌།བསམ་པ་དང༌།སྒོམ་པས་འབད་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་སྐྱོན་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི།བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་ལ།ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དང་གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་ལེགས་པར་བྱས་པ་དང་ཉེས་པར་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་གཞན་གྱི་ལུགས་བླུན་པོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་གྲགས་པ་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་པ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ལམ་གོལ་བར་རྟོགས་པ་ནི།བརྒྱུད་པའི་དགོས་པ་གཅིག་གོ།ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཡང་རྟོག་གེ་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་སྟེ། རྟོག་གེ་
ཙམ་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པ་རང་གི་རྩ་བའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་གླིང་སྐྱེས་དང་དྲང་སྲོང་
སེར་སྐྱ་སོགས་དངོས་པོ1

་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་རྟོག་བཏགས་འབའ་
ཞིག་གིས་ལུགས་འཇོག་པར་བྱེད་པས་རྟོག་གེ་པ་སྟེ།དེ་ཙམ་སྐྱབས་སུ་གྱུར་པས་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་དང་རང་གིས་ཚད་མ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌།འཇུག་ཚུལ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་

1 <<སྐུ་>>དངོས་པོ་ <<ཤེས་>>དངོས་པོའི་

417

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

མ་བསྟན་ཅིང་གང་བསྟན་པ་དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟར་ན་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ།ཁྱད་
པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་འབྲེལ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་བརྗོད་པ་དང༌།དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་རང་གི་སྦྱོར་བ་དང་ཡང་འགལ་བ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པས།དངོས་སུ་རང་གིས་ཚད་མར་བཏགས་པའི་གཞལ་བྱ་དང༌།བརྒྱུད་ནས་ཐར་པ་སོགས་རང་གི་འདོད་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མི་འདོད་པའི་དོན་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།འདོད་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པ་ནི།སློབ་དཔོན་གྱིས་དོན་དམ་པ་བརྒྱད་ཅུ་པ་སོགས་དང༌།འདིར་ཡང་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་(དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་འཚོལ་བ་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

གང་ཞིག་རྟོག་གེའི་ལམ་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྲིད་ན། །

ཐུབ་པའི་བསྟན་ལས་ཆེར་བསྲིངས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན། །1
ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐར་པའི་ལམ་དུ་ཁྲིད་པར་འདོད་པའི་གང་
ཟག་གང་ཞིག་གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་རྟོག་གེའི་ལམ་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཁྲིད་ན་ལམ་གོལ་བར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ།དེ་ནི་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལས་ཆེས་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང༌། རྒྱང་བསྲིངས་པས་2

ཐར་ལམ་ལས་ཆེས་ཉམས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚིག་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཁ་ཅིག་

1 <<རང་>> བྱས་པ་ཡིན་ <<རྩ་>> བྱས་མ་ཡིན་
2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>པས་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>ཤིང་

418

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ན་རེ།ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་རིག་པའི་གནས་ལྔའི་ནང་ནས་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི།ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་མིན་ནོ་1

ཞེས་
སྨྲ་བ་ནི།སེངྒེའི་ཁ་ནས་ཝའི་སྐད་འདོན་པ་ཡིན་ཏེ།བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གདུལ་བྱ་ལ་གཙོ་བོའི་གདུལ་བྱ་དང་ཕལ་པའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌།གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་པའི་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།།བསྟན་བཅོས་འདི་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་སྤྱིར་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ནང་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་བདག་མེད་པ་གཉིས་བཤད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟོན་པ་ནང་
རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ནང་ནས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཕྱོགས་སྔ་མ་སྨྲ་བ་དེ་ལྟར་ན།ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རིགས་པས་
ལེགས་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལ་ངེས་པ་མ་རྙེད་པར་ཅིར་ཡང་མི་རྟོགས་པར་འཇོག་
པ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྒོམ་པར་འདོད་པ་2

གསལ་ལོ།།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་
ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཡང་རྟོག་གེ་པར་
1 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>མིན་ནོ་ <<ཤེས་>>ཡིན་ནོ་
2 <<སྐུ་>>འདོད་པ་ <<ཤེས་>>འདོད་པར་

419

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་མོད་ཀྱང༌།འདི་ནི་རང་འགྲེལ་དུ་ཕྱི་རོལ་པ་ལ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་(ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྟོགས་རིགས་པར་གདམས་པ་)ནི།
རྩ་བ།

དེ་ལྟའང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། །
གལ་ཏེ་གཞན་དུ་འགྲོ་ན་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་རིགས། །

གཞན་གྱི་ལུགས་རྣམས་ནི།སྣང་བ་ཉེ་བ་ན་མུན་པ་ལྟར་རིགས་པའི་དབྱེ་
བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བཟོད་ལ།ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་བདག་མེད་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི།ཇི་ཙམ་དཔྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆེས་ཡོངས་སུ་དག་པར་
འགྱུར་གྱི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་ནུས་མོད།དེ་ལྟའང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གལ་ཏེ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ལོག་པར་བཟུང་ན།རིགས་པས1

་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་དགག་པར་བྱ་བའི་རིགས་སོ།།བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་འདི་ནི། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་

གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་དེའི་འོག་ནས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ཐར་པར་
འཇུག་པའི་ཐབས་དམ་པ་ཡིན་པས་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱ་བར་རིགས་སོ།།ད་ལྟའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི།རིགས་པའི་ལམ་འདི་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར།མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་དོན་
1 <<སྐུ་>>རིགས་པས་ <<ཤེས་>>རིགས་པར་

420

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རྟོགས་པ་སྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་སྣང་ངོ༌། །བཞི་པ་(བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་)ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མའི་ཕུང་པོ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པ་རུ། །
རབ་གསལ་བྱས་ལས་1

འདི་རུ་དགེ་བ་ཅི་བསགས་དེས། །
སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བར་ཡོན་ཏན་ཡོད་མིན་ཤེས་པ་ཡི། །
གྲུབ་མཐའ་ཞི་ཞིང་འགྲོ་ལ་རྣམ་ཐར་སྟེར་བར་ཤོག །

གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྨོངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པ་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཙམ་དང༌།རྣམ་མཁྱེན་སྟེར་པར་ཤོག་ཅིག་གོ།རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེ་ན། གཞན་སྡེའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང༌། གྲངས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་སྐྱོན་རྒྱས་པར་བསལ་2

བར་བྱས་པ་དང༌།རང་ལུགས་
ཀྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང༌། གྲངས་ངེས་པ་དང༌།འཇུག་ཚུལ་དང།གཞལ་བྱའི་གྲངས་ངེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་འདི་རུ་དགེ་བ་ཅི་3

བསགས་པ་དེས་སོ།།དེ་ཡང་སྐྱེ་བར་ཐར་
པའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་དང༌།འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་སྡུག་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་མིན་པར་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས།ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞི་ཞིང་
1 <<རང་>> བྱས་ལས་ <<རྩ་>> བྱས་ལ་

2 <<སྐུ་>><<བཀྲས་>>གསལ་ <<ཤེས་>><<ཞོལ་>>བསལ་
3 <<སྐུ་>>ཅི་ <<ཤེས་>>མི་

421

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

བདག་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ།།ཡང་ན་སྐྱེ་བར་ཞེས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པ་ནི།
རྩ་བ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་ལྟག་ཆོད་བརྟག་པའི་ལེའུ་སྟེ་དྲུག་
པའོ།། །།
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལྟག་ཆོད་བརྟག་པའི་ལེའུ་སྟེ་ལེའུ་དྲུག་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།
ལེའུའི་མཚན་འདི་ལྟག་ཆོད་བཤད་པའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་འོང་རྒྱུར་སྣང་ནའང་འགྱུར་འདིས་བསྔོ་བའི་མཐར་སྟོན་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བཤད་དོ།།སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ།མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར།ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་བཞི།དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྟོན་
པ་ཚད་མར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ།དེ་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་སོགས་ལེའུ་གཉིས་པར་བསྟན་ལ།དེའི་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང༌།དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་གནས་ཚོད་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་
པའི་དོན་ཡང་འབད་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆེད་དང༌། སྒྲ་རྟོག་བསྒྲུབ་

422

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པས་འཇུག་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་ལྔ་པ་བསྟན་ཏོ།།གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་མཐར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པ་དང༌།ཐར་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ།ལེའུ་དང་པོ་སྨོས་སོ།།རང་གི་གཞལ་བྱའི་གནས་མཐའ་དག་རྟོགས་ནས་གདུལ་བྱ་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་གསུམ་སྨོས་ཏེ།མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ལ་གཏན་ཚིགས་བསྟན་དགོས་ལ།དེ་ཡང་ལྷག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་ངག་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཐབས་མེད་པས་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་གསུམ་པ་སྨོས་སོ།།དེ་ལ་དཔེ་ལྟར་སྣང་གིས་འགྲེལ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་མི་
ནུས་པས་དཔེ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལེའུ་གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་བཞི་པ་སྨོས་སོ།།ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་སོགས་ཀྱིས་

རེ་ཤིག་པའི་བདེ་བ་ཙམ་སྒྲུབ་ཀྱི།གཏན་དུ་བའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་ནུས་པ་མིན་ལ།དེ་
བསྒྲུབ་པ་ལ་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ལ་ལྟོས་པས།ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གྲུབ་མཐའ་ཤེས་ནས།དེ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལེའུ་དྲུག་པ་བསྟན་ཏོ།།དེ་དག་ནི་གཙོ་བོའི་དགོས་པ་སྨོས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི།རྒྱས་པར་ནི་ཚིག་དོན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །
བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས།བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་དང༌།གང་གིས་བསྒྱུར་པའི་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་(བསྟན་བཅོས་གང་གིས་མཛད་པ་)ནི།
རྩ་བ།

423

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སློབ་དཔོན་
ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། །།
བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཕྱི་མའི་དུས་
ཀྱི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་རྣམས།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བལྟ་བའི་མིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ།ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འདི་ནི།རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པ།རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང༌གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐའ་དག་
རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ།འགྲན་པའི་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྟོག་གེ་པའི་ལོག་རྟོག་འབའ་ཞིག་གི་གཞུང་མཐའ་དག་འཇིག་པར་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་པ་

1

ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཐུགས་མངའ་བ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་
ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། ། །།
གཉིས་པ་(གང་གིས་བསྒྱུར་པའི་ཚུལ་)ནི།
རྩ་བ།

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་དྷ་ན་རཀྵི་ཏ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོཙྪ་བ་དགེ་བསྙེན་སེང་
རྒྱལ་གྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་པའོ།། །།
རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རིགས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་

2

གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྲགས་

1 <<སྐུ་>>རྩོད་པ་པ་ <<ཤེས་>>རྩོད་པ་
2 <<སྐུ་>>རྣམས་ཀྱི་ <<ཤེས་>> -

424

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

པ་བ་སུ་དྷར་རཀྵི་ཏ་ནོར་འཛིན་བསྲུང་བ་ཞེས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང༌།བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་དགེ་བསྙེན་ཞ་མ་སེངྒེ་

1

རྒྱལ་མཚན་གྱིས།རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་

ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་

པའོ།།འགྱུར་འདི་མ་གཏོགས་རྩ་བ་དང་རང་འགྲེལ་གྱི་འགྱུར་གཞན་ཡོད་པར་
གྲགས་ནའང་མ་རྙེད་ཅིང༌།བོད་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བྱས་པའི་བསྡུས་
དོན་དང༌།རྣམ་བཤད་སོགས་ཀྱང་མ་རྙེད་པས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་ལ་ཅུང་ཟད་
དཔྱད་པ་དང༌།སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་
བཤད་དབང་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་གྲོས་བརྟན་པས་བསྒྱུར་བ་འདི་དང་འགྱུར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པ་མང་བ་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་དཔྱད་ནས་བྱས་པའོ། །

ཐུབ་པའི་བསྟན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་གཅིག་པུ། །
སྟོན་དང་བསྟན་པ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། །
དགོངས་འགྲེལ་གཞན་ལས་ཆེས་ཆེར་ཁྱད་ཞུགས་པ། །
ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་འདི་བྱས་སོ། །

རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ། །
ཕྱི་དུས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མིག་གཅིག་ཏུ། །
ལམ་བཟང་འདི་ཉིད་འགྱུར་བར་ལུང་བསྟན་པ། །
བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་ཚིག་དོན་ཙམ་ཞིག་བཤད། །

1 <<སྐུ་>>སེང་གི་ <<ཤེས་>><<བཀྲས་>><<ཞོལ་>>སེངྒེ་

425

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

རང་གཞན་གྲུབ་མཐའི་བླང་དོར1

་བྱེད་འདོད་ནའང༌། །
ཕྲག་དོག་ཟུག་རྔུའི་གདུང་བས་རབ་གདུངས་ཤིང༌། །ཚིག་དོར་ལྟག་ཆོད་འབའ་ཞིག་ལྷུར་ལེན་པ། །མུ་ཅོར་སྨྲ་བའི་སྐྱེ་བོར་འདིས་ཅི་བྱ། །

འཁོར་བ་ཆུ་ཤིང་སྙིང་པོ་མེད་མཐོང་ཞིང༌། །
ལམ་གྱི་ངོ་བོ་གྲངས་དང་གོ་རིམ་སོགས། །
དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ནས་ནི། །རྟོགས་ལྡན་དབེན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་མཆོག །ཕྱོགས་གླང་གྲགས་པའི་རིགས་ལམ་དྲི་མེད་པ། །ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར། །
དེང་སང་དབེན་པར་བསྒྲུབ་པ་བྱེད་ཅེས་པའང༌། །མོ་གཤམ་བུ་ཡི་ལྟ་སྟངས་དག་དང་མཚུངས། །

ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་དགའ་བ་རྒྱས་ཕྱིར་དང༌། །

ཐུབ་བསྟན་ལྷག་པར་གཅེས་སུ་བྱ་བ་དང༌། །
དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱས་ཤེས་དྲིན་གཟོའི་ཆེད། །
ལུགས་འདི་འབྱེད་ལ་འབད་པ་རིགས་པ་ཡིན། །

རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་མང་ཡོད་ཀྱང༌། །
1 <<སྐུ་>>བླང་དོར་ <<ཤེས་>> བློ་དོར་

426

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

རིགས་ལམ་དྲི་མེད་ཤེས་ནས་དད་པའང་དཀོན། །ཚུལ་འདི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་ནུབ་འགྱུར་བས། །དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེད། །

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་རྟོགས་པར་དཀའ། །བདག་བློ་ཉམས་ཆུང་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་དམན་པས། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་ནོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། །བླ་མ་ལྷར་བཅས་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་རིགས། །

འདིར་འབད་དགེ་བ་རབ་དཀར་ཅི་ཡོད་དེས། །
བླང་དོར་གནས་ལ་རྨོངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས། །གནས་ལུགས་ལྟ་བའི་བློ་མིག་དང་ལྡན་ཞིང༌། །
ཡང་དག་རིགས་པའི་སྣང་བ་རྒྱས་པར་ཤོག །

བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །
ཐེག་མཆོག་དགེ་བའི་བཤེས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང༌། །
རྟེན་འབྱུང་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞུགས་ནས། །
ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་བགྲོད་པར་ཤོག །
ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་
1

འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་མང་
1 <<སྐུ་>>གདུང་བ་ <<ཤེས་>>ཚ་གདུང་བ་

427

ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ།

དུ་ཐོས་པ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཐུའི་བཙུན་པ་བསོད་ནམས་རྣམ་རྒྱལ་དང༌།དཀའ་བཅུ་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པས་བསྐུལ་ཞིང༌།མདོ་ཁམས་སྟོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་དཀའ་བཅུ་པ་ལེགས་པ་དཔལ་གྱིས་གསེར་དངུལ་ཞོ་གྲངས་མང་པོའི་མེ་ཏོག་དང་བཅས་ཏེ།ས་ཐག་རིང་པོ་ནས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས།གསུང་
རབ་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་འབྱེད་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་སྤོབས་པ་དང་
ལྡན་ཞིང༌།ཁྱད་པར་དུ་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་
བརྙན་ལྟར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ།དཔལ་ལྡན་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌།སྙིགས་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ།རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
བློ་བཟང་གྲགས་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌།ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡུན་རིང་དུ་མྱངས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་དགེ་སློང་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས།འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགེ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ།།ཡི་གེ་པ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རིན་ཆེན1

་ཆོས་

རྒྱལ་ལོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག།།།སརྦ་མངྒ་ལཾ།།བཀྲ་ཤིས། ། །།

1 <<སྐུ་>>རིན་ཆེན་ <<ཤེས་>>རིན་པོ་ཆེ་

428

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག

༈རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའི་
སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་
པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྣང་བ་ལྟར་གསལ་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་
གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའི་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་སྤེལ་སླད་དང། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་

429

སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་

སྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །༈ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥་ལོར་སེ་ར་བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་གླིང་གི་དགེ་འདུན་ཐུན་
མོང་གིས་དཔར་གཞི་གསར་དུ་བསྐྲུན་པ་དགེའོ། ། སརྦཾ་མངྒ་ལཾ། །

430

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

༄༅། །སྤྱིར་དཔེ་སྡུར་གྱིས་ཞུ་དག་བྱས་ཚུལ་ནི།སྤྱིར་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་
དར་ཊཱིཀ་ནང་དཔེ་སྡུར་བྱས་སའི་ཚིག་རྣམས་ལས་ནོར་བཅོས་དགོས་ངེས་ཀྱི་མ་

ཡིག་རྣམས་གཞུང་ཡིག་ནས་ཕྱུང་སྟེ་གཤམ་གྱི་སྡུར་མཆན་དུ་བཀོད་པ་མ་གཏོགས་དོགས་པ་ཡོད་པ་དང་།གསལ་པོར་མ་ཆགས་པ་དང་།དག་སྡེབ་མི་
འགྲིག་པ་ཡོད་ཀྱང་ཅུང་ཟད་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་རང་སོར་བཞགགཉིས་པ་རྩ་བ་ལ་དཔེ་སྡུར་གྱིས་ཞུ་དག་བྱས་ཚུལ་ནི།བསྟན་འགྱུར་དུ་
བཞུགས་པའི་རྩ་བ་རང་འགྲེལ་བཅས་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སུ་དྷ་ན་རཀྵི་ཏ་དང་
བོད་ཀྱི་ལོཙྪ་བ་དགེ་བསྙེན་སེང་རྒྱལ་གྱི་འགྱུར་གཅིག་དང་།རྒྱ་གར་མཁན་པོ་གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དང་སྒྲ་བསྒྱུར་ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར་གཅིག་སྟེ་གཉིས་བྱུང་བ་ལས་སྔ་མ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞུ་དག་བྱས་ཏེ།དར་ཊཱིཀའི་
མཇུག་ཏུ།འགྱུར་(སྔ་མ་)འདི་མ་གཏོགས་རྩ་བ་དང་རང་འགྲེལ་གྱི་འགྱུར་གཞན་

ཡོད་པར་གྲགས་ནའང་མ་རྙེད་ཅིང༌།།ཞེས་པས་སོ། །
འཛམ་གླིང་འདིར་བོད་ཡིག་གི་བསྟན་འགྱུར་ཤིང་དཔར་དུ་འཁོད་མྱོང་བའི་སྡེ་དགེ།པེ་ཅིང།སྣར་ཐང་།ཅོ་ནེ་བཅས་ཀྱི་དཔེ་གཞི་བཞི་ཡོད་པ་ལས།དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དཔེ་གཞི་གཞན་རྣམས་དང་བསྡུར་ནས་ཕན་ཚུན་ཁྱད་པར་རྣམས་ཅི་མཆིས་མཆན་དུ་བཀོད་པའི་དཔེ་བསྡུར་མའི་བསྟན་འགྱུར་(ཀྲུང་གོའི་ཤེས་རིག་བཀའ་བསྟན་དཔེ་སྡུར་ཁང་གིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༤་ལོར་དཔར་སྐྲུན་ཞུས་པ་)ཞེས་བྱ་བར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་བའི་དཔར་མ་འདི་ཉིད་མ་དཔེར་འཇོག།འོན་ཀྱང་དར་ཊཱིཀ་དགོངས་པ་

431

བློར་འཆར་བདེར་འོང་ཕྱིར་ཏུ་དེའི་ནང་རྩ་བའི་ཚིག་འགྲེལ་མ་དཔེའི་རྩ་ཚིག་དང་ཆེས་མི་མཐུན་སྐབས་དཔེ་སྡུར་བྱས་སའི་དཔེ་གཞན་ནང་གི་རྩ་ཚིག་རྣམས་གཞུང་ཡིག་ཏུ་བཀོད་ཡོད།སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་དུ་རྩ་ཚིག་ཕལ་ཆེར་བཀོད་པར་མཛད་ཅིང་།དེ་བཞིན་དུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་སྣར་ཐང་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་འདི་ཉིད་ལ་ཚིག་འགྲེལ་མཛད་དམ་སྙམ་པས་སྡེ་དགེ་སོགས་ཁག་བཞིའི་རང་འགྲེལ་དང་ཡང་དཔེ་སྡུར་གྱིས་ཞུ་དག་བྱས།དེ་ལྟར་བྱས་ཚུལ་ནི་སྡེ་དགེ་དཔར་གཞིར་བྱས་པའི་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དཔེ་བསྡུར་མའི་མཆན་ཡིག་གཞིར་བཟུང་བྱས་པ་ལས་
སྣར་ཐང་སོགས་བསྟན་འགྱུར་དཔར་གཞན་གསུམ་མ་རྙེད།སྡུར་དཔེ་སོ་སོའི་བསྡུས་མིང་ནི།

བསྡུས་མིང། སྡུར་དཔེ་ངོས་འཛིན།

<<རྩ་>> སྡེ་དགེ པེ་ཅིང། སྣར་ཐང་། ཅོ་ནེ་བཞིའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྩ་བ་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་
བྱུང་ཚེ་དེ་ལྟའི་དཔེ་བཞི་པོ་ལ་ཟེར།

<<རང་>> སྡེ་དགེ པེ་ཅིང། སྣར་ཐང་། ཅོ་ནེ་བཞིའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་བྱུང་ཚེ་དེ་ལྟའི་དཔེ་བཞི་པོ་ལ་ཟེར།
<<སྡེ་>> སྡེ་དགེའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ།
<<པེ་>> པེ་ཅིང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ།
<<སྣར་>> སྣར་ཐང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ།
<<ཅོ་>> ཅོ་ནེའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ།

432

གསུམ་པ་རྣམ་བཤད་ལ་ཞུ་དག་བྱས་ཚུལ་ནི།སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་དཔར་

ཁང་གིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༢ལོར་དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་དར་ཊཱིཀ་དཔར་མ་དེ་མ་དཔེར་བཅོལ་བའི་སྟེང་དཔེ་སྡུར་བྱས་སའི་དཔེ་གཞན་གསུམ་དང་ཞིབ་སྡུར་བྱས་ཏེ་རྣམ་བཤད་ཚིག་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་དོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་ན་ཤོག་ངོས་དེར་ཚིག་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་ཞབས་མཆན་དུ་གསལ།དེ་ལྟར་མིན་པར་དཔེ་སྡུར་བྱས་སའི་དཔེ་གཞན་གྱི་ཚིག་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མ་དཔེའི་ཚིག་ལས་གོ་བ་ལོགས་ཤིག་མེད་པའམ་ནོར་བར་ཐག་གཅོད་རུང་བའི་ཚིག་ཡོད་ཚད་སྡུར་མཆན་དུ་བཀོད་མེད།དཔར་མ་སོ་སོའི་བསྡུས་མིང་ནི།

བསྡུས་མིང། དཔར་སྐྲུན་ཁང་མིང། བསྐྲུན་ཡུལ། བསྐྲུན་ལོ།
<<སྐུ་>> སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་དཔར་ཁང་། བོད། ༡༩༨༢ <<ཤེས་>> བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་། དྷ་ས། ༡༩༩༧
<<བཀྲས་>> བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་དཀྱིལ་དཔར་ཁང་། བོད། ༡༩༩༩
<<ཞོལ་>> ཞོལ་དཔར་ཁང་། དྷི་ལི། ༡༩༨༢

(དཔར་ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་ནི་དབུ་ནས་མཐའི་བར་གྱི་གཞུང་ཆ་ཚང་བ་དང་སྡུར་མེད་ཀྱང་དོགས་པའི་རིགས་གང་ཡིན་བསྡུར་ཏེ་ཁྱད་པར་རྣམས་ཞབས་མཆན་དུ་བཀོད།)
བཞི་པ་རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི།འགྲེལ་པ་འདིས་ཚད་མ་མདོའི་ཚིག་རེ་རེ་བཞིན་འགྲེལ་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཀྱང་འགྲེལ་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་འགྲེལ་ལྟར་རྩ་ཚིག་དངོས་སུ་མ་བཀོད་པར་བརྟེན་དེང་དུས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གསར་བུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་

433

རྩ་ཚིག་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང།འགྲེལ་ཚིག་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་རྩ་བ་གང་ཡིན་
ངོས་བཟུང་དཀའ་བས་ངལ་བ་མི་དགོས་པར་རྩ་འགྲེལ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཆེད་དུ་དང་པོ་རྩ་བ་དང་གཉིས་པ་འགྲེལ་ཚིག་བཀོད། རྩ་འགྲེལ་མཚམས་གང་དུ་སྦྱོར་བ་ནི།སྤྱིར་རང་འགྲེལ་དུ་རྩ་ཚིག་གང་དུ་བྱུང་བ་དང།ཁྱད་པར་རྣམ་
བཤད་དུ་ས་བཅད་རྣམས་མཚམས་གང་དུ་གསུངས་པ་ལས་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོའི་ངོས་ནས་གཞུང་ཚན་སྔ་ཕྱིའི་མཚམས་སྦྱར་གང་དུ་བྱུང་བར་དཔོག་ནུས་པས་དེར་བརྟེན་གཙོ་བོར་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ས་བཅད་སོ་སོའི་ཐོག་མར་གང་བཀྲལ་པའི་རྩ་ཚིག་ཆད་ལྷག་མེད་པར་བཀོད་ཡོད།
ལྔ་པ་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ས་བཅད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆུང་བཅུག་ཚུལ་
ནི།རྣམ་བཤད་ལ་ས་བཅད་གྲངས་ཧ་ཅང་མང་བ་དང་།གོང་གི་གཞུང་དུ་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཅིག་གི་ནང་ཚན་ལ་ཡན་ལག་ས་བཅད་དུ་མ་སྨོས་ནས་འོག་ཏུ་གཉིས་པ་ནི་ཞེས་པ་དང་གསུམ་པ་ནི་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཅད་གང་བརྗོད་
པ་ནི།རང་ཅག་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་ཤེས་དཀའ་བར་སྣང་བས་དེ་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆུང་རྣམས་དེང་སྐབས་ཀྱི་ཚུལ་
དང་མཐུན་པར་བཀོད།དཔེར་ན།གཉིས་པ་ལྐོག་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་དང༌།ལེའུའི་མཚན་བསྟན་པའོ།།ཞེས་ས་བཅད་ཀྱི་མིང་དངོས་སུ་སྨོས་ཏེ་གཤམ་དུ་མིང་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པར་དེའི་ཚབ་ཏུ།དང་པོ་ནི་ཞེས་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་སོགས་གང་ཡིན་གྱི་མིང་དངོས་སུ་བཀོད་པ་དཔེར་ན།གཉིས་པ་(ལེའུའི་

434

མཚན་བསྟན་པ་)ནི།ཞེས་ཤད་གུག་ནང་དུ་བཅུག།ཡང་གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས་ཞེས་གཉིས་པ་གང་ཡིན་གྱི་ས་བཅད་ཀྱི་མིང་གཞུང་དུ་བསྐྱར་
ཟློས་ཀྱི་དངོས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་ཤད་གུག་མེད་པ་རང་སོར་བཞགསྡུར་དཔེ་རྣམས་ལ་བལྟས་ནས་གོང་དུ་ས་བཅད་ཅིག་འོག་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་ནས་འོག་ཏུ་དེའི་རྒྱས་བཤད་མི་འབྱུང་བ་དང་།གོང་དུ་རྩ་བའི་ས་བཅད་ཅིག་ལ་ནང་ཚན་གྱི་ས་བཅད་དུ་མ་མ་བཤད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་འཇོག་ན་འོག་གི་ས་བཅད་རྣམས་མི་འགྲིག་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ས་བཅད་ལྷག་ཆད་ཡོད་མེད་དང་།དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་དགོས་པ་ལས་གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཞེས་ས་བཅད་བསྟན་པའི་ཚིག་འགྲིག་མིན་དོགས་པའི་རིགས་རྣམས་ནི།ཤོག་གྲངས་དེའི་ཞབས་མཆན་དུ་དོགས་ཚུལ་གསལ་བར་བཀོད།སྡུར་དཔེ་རྣམས་ལ་ས་བཅད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མ་གསལ་བའི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ན་ནི།རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་(སྤྱི་ལོ་༡༣༦༤-༡༤༣༢)རང་ཉིད་དང་རྩོད་གླེང་ཡང་ཡང་མཛད་པའི་ས་སྐྱ་མཁས་དབང་རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་(སྤྱི་ལོ་༡༣༦༧-༡༤༤༩)གྱི་

སློབ་མའི་གཙོ་བོ་དགེ་བ་རྒྱལ་མཚན་(སྤྱི་ལོ་༡༣༨༧-༡༤༦༢)གྱི་འགྲེལ་པ་ཚད་མ་ཀུན་
ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱན་(བསྡུས་མིང་<<རྒྱན་>>)ནང་དུ་ས་བཅད་རྣམས་དང་ཚིག་འགྲེལ་མཛད་ཚུལ་རྣམ་བཤད་འདི་དང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མཚུངས་པས་འགྲེལ་པ་དེར་བཀོད་པའི་ས་བཅད་རྣམས་མཆན་དུ་བཀོད།
དྲུག་པ་དབུའི་དཀར་ཆག་བསྒྲིགས་ཚུལ་ནི།རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་མཛད་པའི་ས་བཅད་རྣམས་ཧ་ཅང་གྲངས་མང་བས་དཔེ་དེབ་ཀྱི་དབུ་ལ་ས་བཅད་མཐའ་

435

དག་བཀོད་མེད།འོན་ཀྱང་ས་བཅད་དེ་དག་ཁོ་ནའི་ནང་ནས། འགྲེལ་ཚིག་མང་ཉུང་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྩིས་པའི་ས་བཅད་གཙོ་ཆེ་བ་དང་།རང་མིང་སྨོས་པ་ཙམ་
གྱིས་གཞུང་ཚན་སྔ་མ་ལས་བརྗོད་བྱ་ལོགས་ཤིག་ཡོད་སྙམ་པའི་བློ་ཞིག་སྐྱེད་ནུས་པའི་ས་བཅད་རྣམས་བདམས་ནས་དཀར་ཆག་བསྒྲིགས་པ་ནི།ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ་ཚད་མ་མདོ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པས་བརྗོད་བྱ་རྣམས་གང་ཡིན་དང་བརྗོད་བྱ་དེ་དག་ཤོག་གྲངས་གང་དུ་བཤད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན།བདུན་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི།དེབ་འདིར་ཡི་གེ་ཆད་ལྷག་གིས་མཚོན་པའི་ཡིག་ནོར་གང་འཚམ་ཞིག་བསྐྱར་བཅོས་ཞུས་ཡོད་ནའང་། སྤྱིར་ན་བདག་ཅག་ཞུ་

དག་གི་ཉམས་མྱོང་ཞན་པའི་ཁར་ལས་ཀ་གང་ཡོད་སློབ་གཉེར་གྱི་ཞར་ལ་བགྱིས་

པ་ཤ་སྟག་ཡིན་སྟབས་ཡིག་ནོར་དང་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བློ་ངོར་མི་འཚམ་པ་ཅི་བྱུང་ལ་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་དགོངས་འགལ་མེད་པར་ཞུ་རྒྱུ་བཅས།བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཐུང་མོང་
ནས།

436

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ།

༄༅། །འདི་གཙོ་བོར་བོད་ཆོས་རྒྱུད་བཞི་ཀ་གདན་ས་བཤད་གྲྭ་སོགས་ལ་སློབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པའི་མཁས་པའི་འདུས་ཚོགས་དང་གཞན་ཡང་སྟོན་པ་དང་དེའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་དོན་གཉེར་བ་ཡོངས་ལ་དམིགས་ཏེ་བརྗོད་བྱ་རང་གི་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་དང་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཉིས་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་གཞུང་འདི་དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་དགེ་རྩ་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་དུ་
གནས་པ་དང་དེ་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་ནོར་༸གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
དང་།

སྐྱབས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། སྐྱབས་རྗེ་བླ་མ་བཟོད་པ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་རིས་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་སྐུ་ཚེ་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་བཞེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང་།གཞན་ཡང་སེར་བྱེས་མཁན་
ཟུར་བཀའ་འགྱུར་བ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་དང་སེར་བྱེས་མཁན་ཟུར་བློ་བཟང་ཚེ་རིང་མཆོག་དང་ཀོ་པན་མཁན་ཟུར་ལྷུན་གྲུབ་རིག་གསལ་མཆོག་རྣམས་ལ་དད་གུས་ཤུགས་དྲག་པོས་ཡང་ཡང་དྲན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་དགེ་རྩའི་མཐུས་ཁོང་རྣམ་པའི་འཁྲུལ་བྲལ་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེའི་ཟླ་ཞལ་མཇལ་བའི་སྐལ་བཟང་མྱུར་བར་མྱུར་དུ་འབྱུང་བ་དང་།

དེབ་འདིར་ཞུ་སྒྲིག་བྱས་སྐབས་རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་ཚུལ་སོགས་ལ་ཞུ་དག་པ་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཏྲེ་འཆི་མེད་ཚེ་རིང་མཆོག།ལྷོ་ལྷ་རམས་པ་བློ་

437

བཟང་བསྟན་རྒྱས། ལྷོ་ལྷ་རམས་པ་ངག་དབང་རྒྱལ་མཚན་དང་། རྩ་འགྲེལ་སྦྱོར་ཚུལ་དང་ས་བཅད་ཀྱི་མཆན་བརྟགས་རྒྱུ་ལ་ཞུ་དག་པ་ཏྲེ་ལྷ་རམས་པ་འཇམ་
དབྱངས་གྲགས་པ་དང།གླེང་བརྗོད་བྲིས་པའི་འགན་ཁུར་བ་པྲ་ཏི་བླ་སྤྲུལ་སྐུ་
གཞོགས་བསྟན་འཛིན་འགྱུར་མེད་དང་།སྤྱིའི་ཞུ་དག་ཕྱག་རོགས་གནང་བའི་ཏྲེ་
དགེ་བཤེས་ཚེ་རིང་རྡོ་རྗེ་དང་ཏྲེ་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་རྣམས་དང་།ལྷག་པར་དུ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཆུང་ཀི་ཧན་(Chung Ki Han)།ཆུང་ཞུའོ་ཧན་(Chung Zhuo Han)་སོགས་འོག་གི་རེའུ་མིག་ཏུ་དགོད་པའི་ཞལ་འདེབས་གནང་མཁན་སྦྱིན་བདག་རྣམས་ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཡིད་རེ་ལྟར་འགྲུབ་ཅིང་ས་ལམ་གྱི་བགྲོད་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ལ་མྱུར་དུ་རེག་པ་
དང་།དེ་བཞིན་དུ་ཚེ་ལས་འདས་པ་རྗིན་རྗེར་ཧེ་སུ།(Ginger Hsu)ཆོང་ཡན་
ཡུན།(Chong Yan Yun)ཙོང་ཚེ་ཡང་(Tsong Tse Yang) ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཉེ་འབྲེལ་ལྟོས་བཅས་ཡོངས་ཀྱིས་བྱས་བསགས་སྡིག་ལྟུང་མཐའ་དག་བྱང་ཞིང་དག་ནས། ཁ་
སྦྱོར་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྡན་པའི་ཟུང་འཇུག་གདོད་མའི་རྒྱལ་ས་མྱུར་བ་ཉིད་དུ་ཟིན་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ཐུང་མོང་
ནས། བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༡ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ཟླ་༡ཚེས་༩ཉིན་ལ།

438

Donor Contributions

Name
མིང་

Donation

ཞལ་འདེབས་
Amitabha Buddhist Centre Singapore

སིང་ག་ཕོར་དུ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཚོགས།

1,500 SGD

Vicki Low & family ཝི་ཁི་ལོ་ནང་མི་དང་བཅས་པ། 1,000 SGD
Chung Qi Han ཆུང་ཀི་ཧན། 500 SGD
Chung Zhuo Han ཆུང་ཞུའོ་ཧན། 500 SGD
Cecilia Tsong སེ་སི་ལི་ཡ་ཙོང། 500 SGD
Wee Geok Hua & family ཝིའི་གེ་འོག་ཧུ་འ་ནང་མི་དང་བཅས་པ། 500 SGD
Wee Eu Liang & family ཝིའི་འེའུ་ལིའང་ནང་མི་དང་བཅས་པ། 500 SGD
Yap Siew Eng & family ཡབ་སིའུ་ཨེང་ནང་མི་དང་བཅས་པ 500 SGD
Chu Poh Kok & family ཆུ་ཕོ་ཁོག་ནང་མི་དང་བཅས་པ། 500 SGD
Jason Wong, See E Cin, Lay Har & family, Mimi Gay,
Raymond Gay, Catherine Lau, Chu Poh Kok/Chua Siew
Hua

རྗེ་སོན་ཝོང། སི་ཨི་ཅིན། ལེ་ཧར་ནང་མི་དང་བཅས་པ། མི་མི་གེ རེ་མོན་དེ་གེ ཁེ་ཕ་རིན་
ལའོ། ཆུ་ཕོ་ཁོག ཆུ་བ་སིའུ་ཧུ་བ་བཅས།

14,209
INR

439

Name

མིང་

Donation

ཞལ་འདེབས་
Dechen Ling Press

ཨ་རིར་བདེ་ཆེན་གླིང་གི་ནང་ཆོས་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས།

175 USD

Tushita Meditation Centre (Dharamsala)

དྷ་སར་དགའ་ལྡན་ཆོས་ཚོགས།

7,500 INR

Tan Lay Har & family ཏན་ལེ་ཧར་ནང་མི་དང་བཅས་པ། 100 SGD

May Yin Tam མེ་ཡིན་ཏམ། 2,000 INR

Shanti Yajnik ཤནྟི་ཡ་རྗེ་ནིག 1,500 INR

Lai-Hing Chong ལེ་ཧིང་ཆོང། 15 USD

Thank You
Our deepest and most heartfelt gratitude goes to all the kind spon-
sors who through their generosity have helped this most beneficial pro-ject come to its fruition. It is only through their assistance that The Un-ion of Teaching and Accomplishment Publishing Group has been able to make this rare and extremely precious text available to monks, nuns and lay followers of His Holiness the Dalai Lama, who has repeatedly un-derlined the critical importance of the study of the two truths, four truths, and three objects of valid cognition etc. through the system of Pramana-samuccaya as clarified by the Great Master Dignaga for gain-ing a refuge in the Three Jewels based on reasoning and a profound understanding of their qualities. Through the merit of these virtuous acts

440

of charity, we again humbly request this text’s readership to make stren-uous prayers not only for the long life and swift accomplishment of all of His Holiness’ holy wishes, but also that the particular purposes of our kind sponsors quickly come to be realized in accordance with the Dhar-

ma.

- The monks of The Union of Teaching and Accomplishment Pub-lishing Group,
6 January, 2015

བཤད་སྒྲུབ་ཟུང་འབྲེལ་དཔར་སྐྲུན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་དཔར་སྐྲུན་ཞུས་ཟིན་པའི་དཔེ་དེབ་རྣམས་ནི།

༡༽རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་བླ་མའི་དར་ཊཱིཀ(རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་)
༢༽པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་བདག་འཛིན་གཤགས་འདེབས་དང་།བཀྲས་དཀྱིལ་ཟུར་བློ་བཟང་སྦྱིན་པས་མཛད་པའི་དེའི་རྣམ་བཤད་བདག་འཛིན་མཐར་སྐྲོད།
༣༽རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད་མཐར་འཛིན་གྱི་གདུང་བ་འཇོམས་བྱེད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་།(རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་)
ཕྱིས་སུ་འགོ་བརྩམ་འགྱུར་གྱི་དཔར་སྐྲུན་ཞུ་བའི་ལས་རྣམས་ནི།
༡༽ཆོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་རྩ་བ་དང་།རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་པོ།(རྩ་འགྲེལ་སྦྱར་མ་

)

441

༢༽དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་རྩ་བ་དང་།རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་དེའི་རྣམ་བཤད་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་གཏེར།

Tibetan-language texts published thus far by The Union of Teaching & Accomplishment Publishing Group 1)Gyaltsab Je’s Commentary on Maitreya’s Uttaratantra (printed 2013) 2)Panchen Lobsang Chokyi Gyaltsen’s Debate Between Wisdom and Self Grasping along with its commentary by Tutor Lobsang Jinpa (print-ed 2014)
3)Gyaltsab Je’s Commentary on Dignaga’s Pramana-samuccaya, called ‘An Ocean of Reasoning that Eliminates the Torment of Grasping at Extremes’ (printed 2015)
… and some other publications planned for the near future:
Sakya Pandita’s root-text Treasury of Reasonings on Valid Cognition and its commentary Essence of Excellent Explanations by Gyaltsab Je Dharmakirti’s root-text A Drop of Reasoning on Valid Cognition and its commentary Treasury of Essential Eloquence by Gyaltsab Je

Your kind contributions - large or small - to support future projects are greatly appreciated and can be made by contacting seraimihouse@ gmail.com